

Mezheplerde Mehdilik

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
Hz. Mehdi (a.s) Hakkında Müslümanların İttifakı	4
Kur'an'da Gayba İman	5
Kur'an'da Hz. Mehdi (a.s)	6
Kur'an'da Yaradılışın Gayesi ve İslam'ın Cihanşümulüğü.....	12
Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisler.....	13
Ehl-i Sünnet Kaynaklarında Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisler	14
Şia Kitaplarında Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadislerin Ravileri.....	15
Şia Kitaplarında Kayıtlı, Hz. Resulullah (s.a.a)'ten Hz. Mehdi (a.s) Hakkında Hadis Rivayet Eden Bazı Sahabenin Adları:	15
Hz. Mehdi (a.s) İle İlgili Hadisleri Müminlerin Emiri Hz. Ali (a.s) Yoluyla Aktaran Bazı Ashabı [14].....	16
Konuyla İlgili Hadislerin Sayısı	17
Hz. Mehdi (a.s) Hakkındaki Hadisleri İçeren Kitaplar	17
A) Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisleri İçeren Şia Kaynaklarından Birkaçı	17
B) Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisleri İçeren.....	19
Ehl-i Sünnet Kaynaklarından Birkaçı.....	19
Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisler Hakkında Yazılan Kitaplar.....	20
Hz. Mehdi (a.s) Hakkında Yazılmış Olan Şia Kitaplarından Birkaçı.....	20
Ehl-i Sünnet'in İmam Mehdi (a.s) Hakkında Telif Edilen Kitaplarından Bazılarının İsimleri.....	21
Bu Hadislerin Özet Anlamı	21
Mehdi ile İlgili Hadisleri Mütevatir Bilen Ehl-i Sünnet Alimlerinden Bazılarının İsimleri.....	22
Tevatürün Anlamı	24
Hz. Mehdi (a.s) İle İlgili Hadislerde İbn-i Haldun'un Senet Münakaşası	24

İbn-i Haldun'un Senet Tartışmasının Tenkidi	25
Beşerî Tekamül İlahi Hakimiyete Teslimiyetle Sonuçlanacaktır	27
İlmî Boyutta İnsanın Tekamülü	27
İnsanlığın Topluca Edindiği Tecrübe	27
Ehl-i Sünnet Ulemasından Hiç Kimse Mehdilik İncanı İnkâra Kalkışmamıştır	28
Buraya kadarki bahsimiz şu şekilde özetlenebilir	30
İmam Mehdi Hakkında Günümüzdeki Şüphelerin Kaynağı	31
İslam'da Mehdi İncanı İnkâra Neden Olan Faktörler	31
Oryentalistleri ve Batılı Yazarları Taklit	31
Oryentalistlerin İslam'a Bakışı	31
Oryentalistlerin İslam Konusundaki Görüşlerine Birkaç Örnek	33
Oryentalistlere Göre Hz. Resulullah (s.a.a)'in Söz ve Haberleri, Onun Kendi Zeka ve Hayal Gücünün Ürünüdür!	33
Oryentalistlerin Hataları Bir Konuyla Sınırlı Değil, Usul ve Prensiptir	34
Oryentalistler Karşısında Müslümanların Vazifesi	34
Oryentalistler ve Mehdilik Konusu	35
Batılı Oryentalistlerin Doğulu Taklitçileri	36
Fığlalı'nın Hz. Mehdi ve Hz. İsa (a.s) Hakkındaki Görüşlerine Bir Eleştiri	37
1- Fığlalı'nın Mehdilikle Ric'at Konusunu Karıştırmaması	37
Şia İnançlarında Ric'atla Mehdilik Arasındaki Temel Fark	38
2- Hz. İsa (a.s)'ın Göğe Yükseldiği ve Tekrar İnceceği konusundaki İslam İncanı İnkâr Edilemez	39
a- Hz. İsa Gerçekten Ölmüş müdür?	40
b- Hz. İsa (a.s)'nın Göğe Yükselmesiyle İlgili Ayetlerin Fığlalı Tarafından Tevili	42
c- Hz. İsa (a.s)'ın Nüzulüyle İlgili Hadislerin Tevatürü	45
3- Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisler İncelenirken Hadis Biliminin Usul ve Prensipleri İhmal Edilmemeli	46
Hz. Mehdi Hakkındaki Şia Kaynaklı Hadislerin Birbiriyle Tam Bir Uyum ve İttifak Taşıyor Olması	47
Hz. Mehdi (a.s) Hakkında Ehl-i Sünnet Kaynaklarında Geçen Hadislerdeki Farklılığın En Önemli Nedeni	48
Hz. Mehdi (a.s) Hakkındaki Ehl-i Sünnet Hadislerinin Bu Müşkülünün Halli İçin Ne Yapıldı?	48
Abbasoğulları'nın Mehdilikle İlgili Bazı Hadisleri Tahrifi	51

İmam Mehdi'nin (a.s) Babasının Adıyla İlgili Hadisler	52
İmam Mehdi (a.s)'ın İmam Hasan Mücteba (a.s)'ın Evlatlarından Olduğunu İleri Süren Hadisin Reddi	52
Resulullah'ın, On İki İmam ve Hz. Mehdi'nin Kim olduğunu Açıklaması	54
4- Bir Çelişki ve İki Hata	54
Bir Hadisin Sahihey'n'de Bulunmaması, Ehl-i Sünnet İtikadına Göre Onun Sahih Olmasına Engel Teşkil Etmez	56
Sahihey'n'de Hz. Mehdi'nin (a.s) Zuhuruyla İlgili Hadisler.....	57
5- Zalle Fırkaların Propagandası.....	58
6- Hakikatlerin Örtbas Edilmesi.....	58
7- Uyduruk Alimler Üretme	58
Hz. Mehdi (a.s) İnancı; Yahudiler ve Hıristiyanlar	59
Mehdiliği İnkâr Hadisesinin Diğer Nedenleri	60
Çeşitli Şartlar Altında Hz. Mehdi (a.s)'a İnanma Olayı.....	61
Hz. Mehdi Hakkında Yayınlanmış Ehl-i Sünnet Kaynakları	65
İslam Alimlerinin Mehdiyete Hakkındaki Görüşleri.....	77
Hz. Mehdi Hakkındaki Rivayetler	102
Ehl-i Sünnet Hadislerinde Hz. Mehdi (a.s).....	110

Hz. Mehdi (a.s) Hakkında Müslümanların İttifakı

Kur'an'da Gayba İman

Gayba ve gaybla ilgili hakikatlere inanmak peygamberlerin ilahi davetlerinin ekseni olup vahy ve nübüvvete imanın gereklerindedir. Nitekim Bakara Suresi'nin ilk ayetlerinde Kur'an "gayba inananlar için hidayet edici bir kitap" olarak tanıtılmıştır: **"Bu bir kitaptır ki, kendisinde şüphe yok. Takva sahipleri için de yol göstericidir. Onlar, gayba inanırlar."**

[1]

Gaybî bilgi, insanın kendi başına edinebileceği bir bilgi olamayıp sadece ilahî öğrenim ve vahy yoluyla elde edebileceği inkâr edilmez bir gerçektir. Öyleyse "gayb"; Allah Teala'nın kullarını, peygamberleri vasıtasıyla bilgilendirdiği, melekler, arş, kürsü, cennet, cehennem, geçmiş ve gelecekle ilgili gizli olaylar gibi geniş bir hakikatler yelpazesini kapsamına almaktadır ki, Allah Teala peygamberleri vasıtasıyla halkı bu vb. konulardan haberdar kılmaktadır.

Buradaki bahsimiz gelecekle ilgili bir mevzu etrafında olduğundan; gelecekte vuku bulacak bazı olaylar hakkında semavi kitaplarda bildirilmiş olan birkaç gaybi meseleyi aşağıya aktarıyor, bu örneklerden birkaçına değiniyoruz:

Son Peygamber Hz. Muhammed sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in geleceğine dair daha önceki peygamberlerin bunu haber vermeleri: **"Hani, Meryemoğlu İsa da "ey İsrailoğulları, gerçekten ben, sizin için Allah'tan gönderilmiş bir elçiyim. Benden önceki Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra, ismi "Ahmed" olan bir peygamberin de müjdeleyicisiyim" demişti. Fakat o, apaçık belgelerle onlara gelince "Bu, açıkça bir büyüdür" dediler."**

İsarailoğullarının yeryüzünde iki kere fesat çıkarıp -her ikisinde de- yenilgiye uğrayacakları haberi: **"Kitapta, İsrailoğullarına şu hükmü verdik: Muhakkak siz, yeryüzünde iki defa bozgunculuk çıkaracaksınız ve pek kibirli bir yükselişe muhakkak kibirlenip yükseleceksiniz. Nitekim o ikiden ilk -vaid- geldiği zaman, oldukça zorlu olan kullarımızı üzerinize gönderdik de -sizi- evlerin aralarına kadar girip araştırdılar, bu yerine getirilmiş bir vaidi"**

- Romalıların Farsları yeneceği haberi: **"Elif Lâm Mim. Rum-orduları- yenilgiye uğradı. Yakın bir yerde. Ama onlar, yenilgilerinden sonra yeneceklerdir..."**

Allah Teala'nın insanoğluna bildirdiği gaybî işlerin her biri onun hayat ve alinyazısıyla belli bir ilişki içinde olup belli bir amaçla gerçekleşmektedir. Bu hedeflerinden bazıları şöyle sıralanabilir:

1- Gaybî haberler gerçekleşince insanlar, peygamberlerin peygamberlik iddialarının doğru olduğunu görmekte, iman ve inançları, pekişmektedir.

2- Gelecekte vuku bulacak iyi veya kötü olayların haber verilip bildirilmesi, o olayların vukuu sırasındaki zaman diliminde yaşayanların gerekli -doğru- tavrı takınabilmelerini sağlamaktadır. Çünkü bu gaybî haberler verildiğinde, bunların vukuu sırasında takınılması gereken doğru tavrın nasıl olması gerektiği de genellikle bildirilmektedir.

3- Bütün bunlardan daha da önemli olanı şudur: Olumlu hadiseler hakkında öngörü bulunup önceden haber vermek aslında o olay için uygun, fikri ve duygusal ortamı hazırlamak demektir. Olumsuz olayların bildirilmesi de, bunların karşısında fikrî ve duygusal engeller oluşturmak suretiyle, ilerleyip yayılmalarının önlenmesini sağlamaktadır.

Bu öngörü ve Kur'an tabiriyle; bu gaybî haberlerin en önemlilerin- den biri de Kur'an-ı Kerim ve nebevî sünnet ile bildirilmiş olan "insanlığın geleceği ve insan topluluklarının kaderiyle ilgili haber"dir ki buradaki bahsimizin ana temasını oluşturan bu haber özetle şöyledir:

"Sonunda bütün yeryüzünün hakimiyeti Allah'ın salih kullarının eline geçecek, şirk ve küfrün kökü kazılacaktır, ki Hz. Peygamber efendimiz sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'den ulaşan haberlerde bu hususta etraflıca açıklamalarda bulunulmuştur, bu hadisenin, adı "**Muhammed**", Lakabı "**Mehdi**" olan bir İmam vasıtasıyla gerçekleşeceği ve gökten inen Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın onun yardımcısı olacağı, onun zamanında İslam'ın bütün dünyaya egemen olacağı, insanlığın harikulâde ve olağanüstü bir ilmî ve manevî ilerleme kaydedeceği, bütün dünyanın huzur, güven ve refaha kavuşacağı bildirilmiştir."

Bu mevzu fevkalade önemli olduğundan Hz. Resul-ü Ekrem sallâ'llâhu aleyhi ve alih üzerinde bir hayli durmuş, önemle vurgulamış ve çeşitli boyutları üzerinde etraflı açıklamalarda bulunmuştur. Nitekim bugün Müslümanlar arasında benzeri yorum ve tefsirlerde bulunulan pek az İslamî konu vardır ki, çeşitli İslam mezhepleri arasında görüş birliği ve ittifakta bulunulmuş olsun. Hatta bu hususta tam bir vahdet ve ittifaka ulaşabilmek diğer mevzularda ittifak sağlamaktan çok daha kolaydır. Keza Ehl-i Sünnete mensup bazı ulema, akidevî açıdan Sünnî olduğu halde Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'ı n kimliği konusunda Şia ile aynı görüşü ve inancı paylaşır. [5] Bu inancın İslamî olduğu ve öteden beri, çağlar boyunca İslam ulemasının Kur'an ve sünnete dayanarak bu hususta görüş birliği içinde bulunduğu noktasına ışık tutucu bazı delilleri burada aktarmanın faydalı olacağı inancındayız.

Kur'an'da Hz. Mehdi (a.s)

İslam'ın en önemli kaynağı Kur'an-ı Kerim diğer konularda olduğu gibi bu alanda da ayrıntılara girmeden genel ve tümel olarak bahsetmekte ve iman sayesinde cihanşümül adil bir hükümetin gerçekleşeceğini haber vermektedir.

Örnek olarak bu konuyu söz konusu eden şu ayetleri gösterebiliriz:

1- **"Andolsun, biz Zikir'den sonra Zebur'da da: Hiç şüphesiz arza salih kullarım varis olacaktır diye yazdık. Gerçek şu ki kulluk eden bir topluluk için bunda (Kur'an'da) açık bir mesaj vardır."** [6]

Her şeyden önce ayette geçen bazı kelimelere dikkat etmek gerekir:

Arz: Yer küresine denilmektedir ve başka bir anlamda kullanıldığına dair özel bir belirteç olmadıkça bütün yeryüzünü kapsamına almaktadır.

İrs ve miras: Lügat anlamı, muamele ve alış-veriş etmeden elde edilen şeye denir. Ancak Kur'an-ı Kerim'de bazı yerlerde salih bir kavmin salih olmayanlara galibiyet ve üstünlüğü, onların güçlerini ele geçirmesi anlamında kullanılmıştır.

Zebur: Her çeşit kitap ve yazı anlamına gelmektedir; ancak Ahd-i kadim'de "Mezamir-i Davud" diye anılan Hz. Davud'un kitabı için kullanılan bir tabirdir. Bu kitap Hz. Davud'un Allah'a yakarışlarını, öğütlerini içermektedir. Zebur'un, Kur'an'dan önceki bütün ilahî kitaplar için kullanılır bir tabir olması ihtimali de vardır.

Zikir: Uyarma ve hatırlatma kaynağı olan her şeye zikir denir. Ancak yukarıdaki ayette Hz. Musa aleyhi's-selâm 'ın kitabı "Tevrat" olarak tefsir edilmiştir. Bunun sebebi de ayette onun Zebur'dan önce olduğunun bildirilmesidir. Başka bir tefsire göre "Zikir" Kur'an-ı Kerim'e işarettir. Çünkü Kur'an-ı Kerim'de bu tabir Kur'an'ın kendisi için kullanılmıştır. Örneğin Tekvir / 27'de şöyle geçer: **"O (Kur'an), alemler için ancak bir zikirdir."**

Dolayısıyla ayette geçen " min ba'dı " kelimesi "ayrıca" ve "ilaveten" anlamına gelir.

Salih: Liyakat sahibi anlamındadır ve genel olarak kullanıldığında ise ister ilim açısından olsun, ister ahlak, iman, takva, bilinç ve yönetim açısından her alandaki liyakat anlamına gelir.

Buna göre ayetin anlamı şöyledir:

Biz, Kur'an'a ilaveten (veya Tevrat'tan sonra) Zebur'da da yeryüzünü benim salih ve liyakatli kullarım ele geçireceklerdir diye yazdık; işte bu da kulluk ve ibadet edenlere yeterlidir. Bu konunun Zebur'da zikredilmiş olması bunun bütün ilahî kitaplarda sabit ve kesin bir ilke olarak var olduğunu göstermektedir.

Elbette eğer Zebur'dan maksat tüm ilahi kitaplar değil de Hz. Davud aleyhi's-selâm 'ın kitabı olursa, Hz. Davud aleyhi's-selâm 'ın hak, adalet ve insanların çıkarları doğrultusunda geniş ve güçlü bir hükümete sahip olması için bu müjdenin o peygamberin kitabında kaydedilmiş olması mümkündür. Tabii Hz. Davud aleyhi's-selâm 'ın hükümeti bölgesel olup yeryüzünün bütününü kapsamıyordu. Ama Zebur'da, özgürlük, adalet ve emniyet ilkelerine dayanan cihanşümul bir hükümetin gerçekleşeceği ona müjdelenmiştir.

Yani, yeteri kadar liyakat kazanmış "salih kullar"ın olduğu bir zamanda insanlar, yeryüzünün bütün maddî ve manevî miras ve bağışlarının sahibi olacaklardır.

Yukarıdaki ayetin tefsirinde nakledilen bazı rivayetlerde bu alanda daha sarih ve açık tabirler göze çarpmaktadır.

Örneğin, Mecma-ul Beyan tefsirinde yukarıdaki ayetin tefsirinde İmam Bâkır aleyhi's-selâm 'dan şöyle nakledilmektedir:

" Onlar Mehdi'nin ahir zamanda gelecek olan ashabıdır ."

Böylece yeryüzünün mirasçısı, kendini yetiştiren ve bu büyük risalete layık olan o erkek ve kadınlar olacaktır.

İlginç olan şu ki: Ahd-i Kadim'in (Tevrat'ın) bir bölümü sayılan "Hz. Davud'un Mezmurlarında" da bu konu yaklaşık aynı tabirlerle göze çarpmaktadır. Mesela otuz yedinci mezmurda şöyle geçer:

"Biraz bekle ve kötü yok olacaktır; Onun yerini araştıracaksın ve yok olacaktır. Fakat halimler dünyayı miras alacaklar"

Yine 37. mezmurda bu konu başka bir tabirle şöyle geçer:

"Salihler yeri miras alır; ve onda ebediyen otururlar" [7]

Gördüğünüz gibi Kur'an-ı Kerim'de geçen "müjde" aynen bu gün elimize ulaşan Zebur'da da mevcuttur.

2- Nur suresi 55. ayette zikrolunduğu gibi "**Allah, içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara vaat etmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl halife ettiyse (güç ve iktidar sahibi kıldıysa), onları da yeryüzünde halife edecek (güç ve iktidar sahibi kılacak), kendileri için seçip beğendiği dinlerini yerleştirip sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvene kavuşturacaktır. Onlar, yalnızca bana ibadet ederler ve bana hiç bir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra küfre saparsa, işte onlar fasık olanlardır.**" [\[8\]](#)

Bu ayette mümin ve liyakatli kullara üç açık vaat da bulunulmuştur. Her vaatte üç ilkenin olduğunu bilmekteyiz:

1- Vaat eden (burada Allah Teala'dır).

2- Vaat olanlar (içinizden iman edenler ve salih amellerde bulunanlardır).

3- Vaat edilen şeyler. Bu da yine üç tanedir:

1- Yeryüzünde Halife Olma: Allah'ın temsilcisi olarak yer yüzünde hükümet etme, yani hak ve adil hükümet.

2- Dini Yerleştirip Sağlamlaştırmak: Allah'ın hükümlerinin hayatın bütün alanlarında manevî nüfuzu ve hakimiyeti.

3- Korkunun Emniyete Çevrilmesi: Korku ve emniyetsizliğe sebep olan bütün etkenlerin ortadan kaldırılması, yeryüzünde tam bir emniyet ve huzurun hakim oluşu.

Dini yerleştirip sağlamlaştırmaktan maksat, "temkin" kelimesinin kullanıldığı diğer yerlerden anlaşıldığı gibi İslamî öğretinin köklü bir şekilde hayatın tüm alanlarına etki etmesidir.

Bu üç vaat sonucu, insanlar yetişir, Allah'ın halis kulu olma ve bütün kalplerde tüm putların kırılması için ortam hazırlanır. **(Onlar, yalnızca bana ibadet ederler ve bana hiç bir şeyi ortak koşmazlar.)**

Burada müfessirlerin sözleri ve bu ayetin nüzul sebebi hakkında kaydedilen şeylere de bir göz atalım:

Bazı müfessirler bu ayetin, Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alihi 'in ashâbı Medine'ye hicret ettikten sonra indiğine inanmaktalar.

Yepyeni bir hareket başlamıştı; zulüm, cehalet ve cahiliyet döneminin hurafeleriyle dolu olan eski ve çürük toplumun temellerini titreten bir hareket başlamıştı ve tabiatıyla dört bir yandan muhalefet sesleri yükselmışti.

Bu ilahî inkılabın sayıları az ama fedakâr elemanları bu yeni dinin büyük etkinliğinden yararlanarak gerçek yeniliği getirdilerse de ancak muhaliflerin sayıları ve çıkardıkları gürültüler o kadar çoktu ki hak sözler onların arasında kayboluyordu.

Kabilelerin muhalefetleri o kadar çoktu ki Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in ashâbı her zaman hazır durumdaydı, her akşam silahla uyuyor, sabahları da silahla, dar ve ağır savaş elbisesiyle uyanıyorlardı.

Bu durumun uzun bir süre devam etmesi gerçekten üzücüydü. Çizme, zırh, kılıç ve kalkanla nasıl uyuyabilirlerdi?! Hem de yarı uyanık bir şekilde.

Bazen geceleri rahat bir uykuyla dinlenebilecekleri ve düşman tarafından hiç bir tehlikenin kendilerini tehdit etmediği bir zamanın gelmesini; namaz kılariken düşmanın gafil avlamasından korkmayacakları ve geceleyin düşman baskınından korkmadan serbestçe ibadet edecekleri, putları kırarak Kur'an'ın adilane hükümeti sayesinde huzurlu bir hayat yaşayacakları günü arzuluyorlardı.

İster istemez içinde buldukları bu durumdan dolayı endişelerini dile getirerek birbirlerine, "Acaba böyle bir gün gelecek mi?" diye soruyorlardı.

Bu sırada yukarıdaki ayet inerek onları müjdeledi: Evet, böyle bir gün gelecek; bu Allah'ın büyük vaadidir, değişmez ve kesin vaadi.

Çok geçmeden Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in Arap yarımadasına tamamen zaferiyle o günün nasıl gelip çattığını her kes gördü.

Bu ayetin nüzul sebebi tabii bir görünüm arz etmektedir. Ancak Kur'an-ı Kerim'in muhtelif ayetlerini ve onların nüzul sebeplerini araştıran kimseler, ayetlerin geniş anlamlarının hiç bir zaman onların iniş nedenleriyle sınırlandırılmayacağını, aksine, nüzul sebebinin ayetin içerdiği mananın örneklerinden biri olduğunu bilirler.

Bir ayeti onun nüzul sebebine has kılmak tıpkı zaruret gereği düşmanla savaşmak için elde ettiğimiz bir silahı her ne kadar kullanışlı, pahalı ve eşsiz de olsa o savaş bittikten sonra bir kenara bırakmak gibidir.

Elbette Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in yaşadığı asrın sonlarında bu ayetin anlamından geniş bir bölümünün gerçekleşmiş olduğunu gördük. Fakat bu ayette ifade edilen vaat, yeryüzünün tümünü kapsayacak şekilde gerçekleşmemiştir ve dünyanın da bu olayı beklediğini bilmekteyiz.

Yukarıdaki ayet bütün asırlarda, bütün liyakatli müminleri sonunda cihanşümul hükümetin liyakatli kulların eline geçeceğini, birbirleriyle paslaşan bir grup bencil ve sömürgecinin elinde top gibi oyuncak olmayacağını müjdelemektedir.

Dolayısıyla, hadislerde bu ayetin, Hz. Mehdi'nin kıyamına tefsir edildiğini görmekteyiz. Mesela değerli müfessir Tabersî Mecma-ul Beyan tefsirinde İmam Seccad aleyhi's-selâm 'dan şöyle nakletmektedir:

"Andolsun onlar bizim Şiilerimiz (izleyicilerimiz)dirlir. Allah Teala bunu bizden olan bir kişinin vasıtasıyla gerçekleştirecektir ve o bu ümmetin **Mehdi**'sidir."

Daha sonra bu konuyu, İmam Bâkır aleyhi's-selâm ve İmam Sadık aleyhi's-selâm 'dan nakletmektedir.

Sonra da şunu eklemektedir ki: ayet mutlak olup bütün yeryüzünün hilafetini kapsamına almaktadır. Bu ilahî vaat henüz gerçekleşmediği için onun gerçekleşmesini beklemek gerekir.

“ el-Burhan ” tefsirinde, bu ayetin Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın kıyamına işaret ettiğine dair İmam Bâkır aleyhi’s-selâm ve İmam Sadık aleyhi’s-selâm ’dan çeşitli rivayetler nakletmektedir.

Şunu da hatırlatmak gerekir ki: Ayette geçen minkum (sizden) kelimesinden anlaşılıyor ki, ortam hazırlandığında cihanşümul bir inkılaba girişmek için liyakatli, mümin ve salih bir azınlığın varlığı yeterlidir.

3- “Müşrikler istemese de o dini (İslam’ı) bütün dinlere üstün kılmak için peygamberlerini hidayetle ve hak dinle gönderen O’dur.” [9]

Bu ayetin ne demek istediğini anlamak için kendisinden önceki ayete dönmemiz gerekiyor. Tevbe 32’de buyuruyor ki:

“Ağzlarıyla Allah’ın nurunu söndürmek istiyorlar. Oysa kâfirler istemese de Allah, kendi nurunu tamamlamaktan başkasını istemiyor.”

Bu ayetten de iyice anlaşılıyor ki, Allah Teala İslam nurunu mükemmelleştirmeyi irade etmiştir ve onun tam anlamıyla mükemmelleşmesi de yeryüzünün tamamını kapsamına bağlıdır.

Daha sonra daha açık bir şekilde bu gerçeği söz konusu ayette şöyle açıklıyor:

“Müşrikler istemese de o dini (İslam’ı) bütün dinlere üstün kılmak için peygamberlerini hidayetle ve hak dinle gönderen O’dur.”

Bu vaat çok az bir farkla Fetih suresinin 28. ayetinde de tekrar edilmiştir:

“Ki O, kendi peygamberlerini hidayetle ve hak olan din ile, diğer bütün dinlere karşı üstün kılmak için gönderdi. (Bu büyük vaade) Şahid olarak Allah yeter.”

Nihayet üçüncü kez bu büyük vaat Saff suresinin 9. ayetinde aynen Tevbe suresindeki tabirle şöyle geçer:

“Peygamberlerini hidayet ve hak din üzere gönderen O’dur. Öyle ki onu (hak din olan İslam’ı) bütün dinlere karşı üstün kılacaktır; müşrikler hoş görmese bile.”

Kur’an-ı Kerim’in üç süresinde geçen bu ayetten bu ilahî vadin önemi ortaya çıkmaktadır.

Fakat burada önemli olan ayetteki “ li yuzhirehu ” cümlesinin anlamının açığa kavuşmasıdır:

1- Acaba bu cümledeki “hu” zamiri Resulullah sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’e mi aittir yoksa “hak din”e mi? Birinci durumda ayetin anlamı Resulullah sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’in, ikinci durumda ise İslam dininin bütün dinlere galip geleceğidir.

Ama “hak din” bu kelimeye daha yakın olduğu için edebiyat kurallarına göre zamirin ona ait olması daha doğrudur (gerçi sonuçta bu ikisi arasında önemli bir fark da yoktur).

Ayrıca bir dinin diğer dinlere üstün gelme tabiri, bir kimsenin dinlere galibiyetinden daha uygundur.

2- Burada “zuhur” kelimesinden maksat nedir?

Şüphesiz burada “zuhur” ortaya çıkma ve açıklığa kavuşma anlamında değildir; aksine, galibiyet ve üstün gelme anlamındadır. Çünkü bu kelimenin en meşhur anlamlarından birisi, Arap lügatinin meşhur kaynaklarından biri olan Kamus kitabında şöyle geçer: “zahere bihi ve aleyhi”, “ona galip geldi” anlamındadır ve Müfredat-ı Rağib ’de ise şöyle geçer: “zahere aleyhi”, “ona galip oldu” anlamına gelmektedir.

Kur’an-ı Kerim’in Mu’min, Kehf ve Tövbe surelerinde geçen bir çok ayetinde bu kelime “galibiyet ve üstünlük” anlamında kullanılmıştır. Örneğin:

“Nasıl olabilir ki!.. Eğer size karşı galip gelirlerse, size karşı ne akrabalık bağlarımı, ne de sözleşme hükümlerini gözetip/tanır-lar.”

“Ey kavmim, bugün mülk sizindir, yeryüzünde de hüküm sahibi kimselersiniz.”

“Çünkü onlar üzerinize çıkıp gelirlerse, sizi taş a tutarlar.”

Ancak söz konusu olan soru şudur: Bu dinin diğer dinlere galibiyetinden maksat nedir?

Müfessirler bu konuda üç tefsirde bulunmuşlardır.

1- Fikri Zafer: İslam dinini, genelde hurafelerle dolu olan diğer dinlerle karşılaştırdığımızda onun mantığının diğer mantıklara galibiyeti ortaya çıkmaktadır. Bu tefsirin taraftarları halis İslam tevhidini şirkle karışmış olan diğer tevhid inançlarıyla veya halis şirkle karşılaştırdığımızda İslam mektebinin diğer mekteplere olan üstünlüğü ortaya çıkmaktadır diyorlar.

2- Maksat, dünya çapında ve genel bir galebe değil, bölgesel olarak pratikte müşahede edilen diğer dinlere galebe ve üstünlüktür.

Bu da gerçekleşmiştir; çünkü Resulullah sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’in döneminde İslam Arap yarımadasına ve ondan sonra da dünyanın büyük bir bölümüne galip geldi ve Çin duvarından -hatta Çin duvarının ötesinden- Atlas okyanusunun sahiline kadar uzanan bu bölgedeki diğer dinlerin mensupları genelde İslam dininin karşısında boyun eğmekteydiler. Hatta İslam devletinin sultası bu noktalardan kalktıktan sonra bile yine İslam bu bölgelerde dimdik ayakta duran bir din olarak bilindi.

3- Maksat kültürel, iktisadî ve siyasî alanları kapsamına alan dünya çapında ve bütün yeryüzünde pratikte gerçekleşen bir üstünlük ve galebedir. Bu tefsiri Şii müfessirlerin dışında Ehl-i Sünnet alimlerinden bir grup da benimsemiştir.

Kesinlikle böyle bir vaat şimdiye kadar pratiğe geçirilmemiş olup, sadece Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın cihanşümül hakimiyeti döneminde böyle bir vadin gerçekleşmesi beklenmektedir. Onun hükümetinde hak ve adalet her yeri kapsayacak ve bu din dünya çapında bütün dinlere galip gelecektir.

Elimizdeki deliller üçüncü tefsirin diğer tefsirlerden daha doğru olduğunu göstermektedir. Çünkü:

1- “**Zuhur**” kelimesinden anlaşılan galebe ve üstünlük zihni ve fikri galebe değil, aynı ve pratikteki galebe anlamındadır. Dolayısıyla da yukarıda Kur’an’dan saydığımız diğer yerlerin hiç birinde “zuhur” kelimesi zihni ve fikri galebe anlamına gelmemiştir. Önceki ayetlere dönerek dikkat edecek olursak bütün bu ayetlerde bu kelimenin aynı ve pratikteki gözlemlenen galebe ve üstünlük anlamında kullanıldığını görürüz.

2- “**Kulluh**” kelimesinin vurgulama olarak zikredilmesi bu üstünlüğün bölgesel ve sınırlı olmadığını, aksine dünyadaki bütün dinleri kapsamına aldığını göstermektedir. Bu da İslam dininin bütün dinlere galip ve üstün gelmesi dışında imkansızdır.

3- Elimizdeki rivayetler yukarıdaki ayetin tefsirinin üçüncü tefsir olduğunu daha da güçlü kılmaktadır. Örneğin:

a) Ayaşi kendi senediyle İmran b. Meysem’den, o da Ubade’den şöyle nakleder:

Emir-ul Müminin Hz. Ali aleyhi’s-selâm “**Peygamberlerini hidayet ve hak din üzere gönderen O’dur...**” ayetini okuduğunda “Acaba bu galebe ve üstünlük gerçekleşti mi?” diye sordu.

Oradakiler “Evet” dediler.

Bunun üzerine Hz. Ali şöyle buyurdu: “Hayır, canım elinde olan Allah’a andolsun ki bu galebe ve üstünlük ancak yeryüzünde sabah ve akşam “La ilahe illellah” sesi yükselmeyen hiç bir bayındır yer kalmayınca gerçekleşir.” [\[10\]](#)

b) İmam Bâkır aleyhi’s-selâm ’dan nakledilen başka bir hadiste şöyle geçer:

“ Bu galebe ve üstünlük Âl-i Muhammed’den olan **Mehdi** kıyam edince gerçekleşecektir. Öyle ki, yeryüzünde Hz. Muhammed Mustafa’yı (onun peygamberliğini) ikrar etmeyen bir kimse kalmaz.” [\[11\]](#)

c) Mikdad b. Esved şöyle der:

Resulullah sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’in “ Yeryüzünde İslam dininin girmediği toprak, çamurdan yapılmış bir ev ve (çölde) bir çadır kalmaz.” buyurduğunu duydum. [\[12\]](#)

Yukarıdaki ayetin tefsirinde bu anlamda başka rivayetler de nakledilmiştir.

Buraya kadar zikrettiğimiz ayetler, bütün dünya çapında sulh, cihanşümül adalet, tevhidin egemenliği ve İslam’a imanı vurgulayan Kur’an-ı Kerim’in ayetlerinden bir bölümüdür.

Kur’an’da Yaradılışın Gayesi ve İslam’ın Cihanşümüllüğü

Kur’an-ı Kerim’de açıkça bildirildiği üzere insanlar sadece Allah’a ibadet gayesiyle yaratılmışlardır. Zariat Suresi’nin 56. ayetinde bu hususta şöyle buyuruyor: “**Ve ben, cinleri ve insanı, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.**” Bu nedenledir ki bütün peygamberlerin müşterek daveti “Allah Teala’ya ibadette bulunma ve tağuttan sakınma” esasına dayalıdır.

Allah Teala, Kur'an-ı Kerim'de Hz. Peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih buyurmaktadır ki: "Andolsun ki biz her ümmete, Allah'a kulluk edin ve tağut'tan uzaklaşın diye bir peygamber gönderdik ..." [13] Bu ayetler İslam'ın evrensel bir din olduğunu ve Allah Teala bu dini bütün dünyaya hakim kılmak ve bütün bir insanlığı küfür ve şirkten kurtararak kendisine ibadete yöneltmek istemekte ve kullarının İslam'ın hayat verici düsturlarına uymak ve onları uygulamak suretiyle tertemiz bir hayata ulaşıp Allah'ın rahmetine hak kazanmalarını dilemektedir. Allah Tealâ'nın insanlarla cinleri kendisine ibadette bulunmaları için yaratmış olması ve İslam'ı cihanşümül bir din kapasitesiyle göndermiş bulunmasının vazgeçilmez bir gerçeği olarak; İslam'ın cihanşümül programları içermesi ve günün birinde yaratılış gayesi olan Allah'a kulluğun tüm dünyaya egemenlik kurmasıdır ki, bu da Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili haber ve hadislerde sarıh bir şekilde belirtilmiş durumdadır. Daha önce müşterek anlamını özetle verdiğimiz bu sahih hadis ve haberlere dayanarak bu iş, asrın İmamı olan, vaat edilen ve beklenen Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'ın eliyle gerçekleştirilecek ve Hz. İsa aleyhi's-selâm da onun yardımcısı olacaktır. Aksi takdirde yaratılış gayesi -Allah'a ibadet- gerçekleşmemiş olacak, sadece belli bir kesim ve belli bir mekanda tahakkuk bulduğu söylenebilecektir ki, bu da İslam'ın cihanşümüllük inancının bir teoriden ibaret olduğu, bu husustaki ayetlerin günlük hayatta icrasının mümkün olmadığı, anlamına gelir.

Böylece şu sonuç ortaya çıkmaktadır: Hz. İmam Mehdi aleyhi's-selâm 'ın eliyle İslam'ın bütün dünyaya egemen olacağı ve yerküre üzerinde, yaratılış gayesinin yani sadece Allah'a ibadet etmenin tahakkuk bulacağı vaadine dair hadisler, Kur'an-ı Kerim'deki ayetlere ve yaratılış felsefesine mutabık bir gerçeği vurgulamakta olup, bu hadislerin inkarı; İslam'ı cihanşümül bir din olarak takdim eden ayetlerin -haşa- reddi demek olup, yaratılış gayesini bütün dünyada gerçekleştirme hususunda Allah Tealâ'nın -haşa- başarılı olamadığı manasına gelir!!

Buna göre bazılarının "bu Mehdilik konusunun Kur'an'da geçmediği" şeklindeki iddiaları kesinlikle gerçekte bağdaşmamaktadır. Esasen Kur'an-ı Kerim'in hakikatleri beyan yöntemi şudur: Kur'an, İslam'ın hüküm ve emirlerinin genel prensiplerini söyler ve bildirir, bunlarla ilgili ayrıntılı bilgi ve açıklamayı ise Allah Teala, sevgili Resulü sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'le onun mutahhar Ehl-i Beyt'ine yaptırır; bu teferruatlar onların sünnetlerindedir. Mesela İslam'ın zaruriyatlarından olan namaz için Kur'an'da "namaz kılın" vb. tabirler geçer; bu durumda hadis ve sünnete istinat etmeden ve sadece Kur'an'daki bu hükme bakarak namazın bütün mahiyetini ve nasıl olması gerektiğini kim söyleyebilir?! Sırf bu ayetlerle namazın cüzlerinin ne olduğu, farzlarının ne olduğu, kaç rekat olduğu ve esasen "rekat"ın ne demek olduğu...vb. gibi daha yüzlerce sorunun net cevabını hadis ve sünnete müracaat etmeksizin bulabilmek mümkün değildir. Nasıl ki sırf Kur'an'da bu ayrıntılar geçmiyor diye kalkıp da "Bugün Müslümanların kıldığı namaz Kur'an'da net olarak anlatılmıyor, o halde bu namaz hakkında Kur'an'da ayet yoktur!" diyebilmek mümkün müdür? Elbette ki hayır! Çünkü esasen Kur'an-ı Kerim bu tür açıklamaları Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in uhdesine bırakmış ve bunlar onun lisanıyla beyan edilmiştir ki Hz. Mehdi aleyhi's-selâm meselesi de bunlardan biridir. Öyleyse kaza kader, kıyamet, cennet, cehennem...vb. akidevî konularla namaz, oruç, humus, zekat,...vb. ahkâm mevzuları gibi Mehdilik olayı da Kur'an-ı Kerim'de bildirilmiş, iblağ edilmiştir ve bu iblağlarla ilgili detaylı açıklamaları, Allah Teala Resulü'ne yaptırmış, o da bunları Ehl-i Beyt'ine aktarıp öğretmiştir, dolayısıyla de bu ayrıntılar Peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih ve Ehl-i Beyt'in sünnetinde aranmalıdır.

Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisler

Ehl-i Sünnet Kaynaklarında Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisler

Hz. Peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih İslam ümmetinin **Mehdi** aleyhi's-selâm inancını taşıması ve bu inancın pekişmesi için yoğun bir çaba göstermiş, defalarca Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'ın zuhurunu müjdelemiş, sahabeler bu müjdeyi Hz. Peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'ten defalarca duymuş, nice sahabe bu hususta birçok hadis rivayet etmiştir ki, bu hadis ve rivayetlerin büyük bir kısmı Sünni mahfil ve kaynaklarda geçmektedir.

Şimdi, söz konusu Şia ve Sünni kaynaklarında kayıtlı Hz. Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili hadisleri Peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in bizzat kendisinden rivayet eden sahabeden bazılarını aktıralım:

- 1- Ali b. Ebu Talib aleyhi's-selâm
- 2- Fatıma-i Zehra selâm'ullahi aleyha
- 3- Hüseyin b. Ali aleyhi's-selâm
- 4- Cabir b. Abdullah-i Ensarî
- 5- Ebu Eyyub-i Ensarî
- 6- Ebu Hureyre
- 7- Ammar b. Yasir
- 8- Ümmü Seleme
- 9- Talha b. Ubeydullah
- 10- Abdurrahman b. Avf
- 11- Ümmü Habibe
- 12- Abdullah b. Abbas
- 13- Ebu Said-i Hudrî
- 14- Abdullah b. Mesud
- 15- Enes b. Malik
- 16- Abdullah b. Amr
- 17- Sevban
- 18- Huzeyfe b. Yeman

- 19- Avf b. Malik
- 20- Abdullah b. Amr
- 21- Ali Hilali
- 22- Gurre't b. Eyâs
- 23- Abdullah b. Hâris
- 24- İmran b. Hasin
- 25- Ebu Tufeyl
- 26- Cabir-i Sedefi

Şia Kitaplarında Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadislerin Ravileri

Şia, Sekaleyn ve Sefine hadisleri gibi naslara dayanarak Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'ten sonra siyasi mercilik gibi ilmi merciliğin de Hz. Resul-ü Ekrem sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in mutahhar Ehl-i Beyt'ine tevdi edilmiş olduğuna inanır. Binaenaleyh çeşitli İslamî konularda olduğu gibi Hz. Mehdi konusunda da Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in sahabelerinden başka, onun mutahhar Ehl-i Beytinden, yani Hz. Ali, Hz. Fatıma-i Zehra, İmam Hasan, İmam Hüseyin ve Ehl-i Beyt'in diğer İmamlarından sahih hadisler nakledebilir. Bu nedenle, Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hakkında hadisler nakleden sahabenin yanı sıra, aynı hususta Ehl-i Beyt İmamlarından hadis aktaran Ehl-i Beyt'in ashabın-dan bir kaçının ismini de aktarmayı faydalı gördük:

Şia Kitaplarında Kayıtlı, Hz. Resulullah (s.a.a)'ten Hz. Mehdi (a.s) Hakkında Hadis Rivayet Eden Bazı Sahabenin Adları:

- 1- Hz. Ali aleyhi's-selâm
- 2- Hz. Fatıma aleyhi's-selâm
- 3- İmam Hasan aleyhi's-selâm
- 4- İmam Hüseyin aleyhi's-selâm
- 5- Selman-ı Farsî
- 6- Ebuzer-i Giffâri
- 7- Abbas b. Abdulmuttalib

- 8- Abdullah b. Abbas
- 9- Cabir b. Abdullah-il Ensâri
- 10- Ebu Said-i Hudri
- 11- Ebu Selmâ
- 12- Abdullah b. Ömer
- 13- Enes b. Malik
- 14- Zeyd b. Sabit
- 15- Zeyd b. Erkam
- 16- Ümmü Seleme
- 17- Abdullah b. Mesud
- 18- Abdullah b. Amr
- 19- Huzeyfe b. Yeman

Hz. Mehdi (a.s) İle İlgili Hadisleri Müminlerin Emiri Hz. Ali (a.s) Yoluyla Aktaran Bazı Ashabı [\[14\]](#)

- 1- Esbeğ b. Nebate
- 2- Alkame b. Kays
- 3- Mâlik b. Zamra
- 4- Haris b. Abdullah el-Harsî el-Hamrânî
- 5- Hers b. Şurb
- 6- İbn-i Ebi Cuheyfe es-Sevâî
- 7- Kumeyl b. Ziyad
- 8- Muhammed b. Hanefiyye
- 9- Hekîm b. Sa'd
- 10- Hâris el-A'ver el-Hemdânî
- 11- Cabir b. Abdullah'il Ensari

12- Ebuzer-i Gıfârî

13- Nezal b. Subre

14- Selim b. Kays el-Hilali

15- İbn-ut Tufeyl Amir b. Vasile

16- Medlec b. Harun b. Said

17- Hibet'ul Arenî

Yukarıdaki isimlerden başka İmam Hasan aleyhi's-selâm , İmam Hüseyin aleyhi's-selâm ve diğer Ehl-i Beyt İmamlarının ashabından da birçokları Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hakkında bu İmamlardan pek çok hadis naklinde bulunmuşlardır. Fakat konuyu özetle ele aldığımızdan onları burada aktarmayı zaruri bulmuyor, bu hususta detaylı bilgi ve daha fazla isim isteyenlerin ilgili kaynaklara bakmalarını önermekle yetiniyoruz.

Konuyla İlgili Hadislerin Sayısı

Yukarıda ismini aktardığımız sahabeden bazıları Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili birçok hadis rivayet etmiştir. Abirî, “ İbraz'ul Vehm'il Meknun ” adlı eserinde, mevcut bütün kaynaklara ulaşma imkanı olmadığı halde, Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili Ehl-i sünnet kaynaklı yüz hadis tespit etmiştir. Şia yoluyla Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'ten nakl edilen hadislerle birlikte bu rakamın yüzlerce hadisi aşacağı apaçık ortadadır. Nitekim Şiânın, Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hakkında İmam Ali aleyhi's-selâm , Hz. Fâtıma aleyha selâm 'dan nakledilen hadisler de eklenecek olursa bu konudaki hadislerin sayısı bini aşar (Bkz. Ahadis'ul İmam'il Mehdi)

Hz. Mehdi (a.s) Hakkındaki Hadisleri İçeren Kitaplar

Şia ve Sünni hadis kitapları içinde belli bir bölüm ve babı Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislere ayırmayan veya en azından, o konuya birkaç hadis nakletmeyen bir kaynak eser hemen hemen yok gibidir. Sadece bu bile, söz konusu yazarların bu mevzua verdiği önem, buna beslediği inanç ve hadislerin sıhhatine duyduğu itminanı ortaya koyucu niteliktedir. Bu nedenle de mevzuumuza başlık yaptığımız “... içeren kitaplar” ibaresi yerine “Büyük hadis kitaplarının tamamı” ibaresinin kullanılması daha yerinde olacaktır aslında. Söz konusu bu kaynak eserlerden bazısını aktaralım:

A) Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisleri İçeren Şia Kaynaklarından Birkaçı

1- Usul-u Kâfi

2- Keşf-ul Gumme Fi Marifet'il Eimme

3- İsbat'ul Hudat

- 4- el-Avâlim
- 5- Bihâr'ul Envâr
- 6- Emali-i Sâduk
- 7- Tefsir'ul Ayâşî
- 8- Tefsir'ul Burhân
- 9- Tefsir-u Kummî
- 10- Tefsir-i Kenz'ud Dekâik
- 11- Hilyet-ul Ebrâr
- 12- Delâil'ul Îmâme
- 13- Muhtasar-ı Besâir'ud Derecât
- 14- Tefsir-u Fırat'il Kûfi
- 15- Tefsir-i Sâfi
- 16- Meaniy'ul Ahbar
- 17- Tefsir-i Mecma'ul Beyan
- 18- Tefsir-i Nur'us Sekaleyn
- 19- el-Umde
- 20- Vesail'uş Şia
- 21- Munteseb'ul Eser
- 22- Kitab-ı Suleym b. Kays
- 23- Emâli-i Tûsî
- 24- Ğayet'ul Merâm
- 25- Menâkib-u Emir'il Mü'minin
- 26- Kurb'ul İsnâd
- 27- Emâli-i Müfid
- 28- Uyun-u Ahbar'ir Rıza

29- el-İykâz-u Min'el Hecea

30- Sevâb'ul A'mal

33- et-Tafzil Li'l Kerâcîkî.

B) Hz. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisleri İçeren

Ehl-i Sünnet Kaynaklarından Birkaçı

1- Sünen-i Ebu Davud;

2- Cami-i Tirmizi;

3- Sünen-i İbn-i Mâce;

4- Müsned-i Ahmed;

5- Sahih-i İbn-i Hebban;

6- Müstedrek-i Hâkim;

7- Müsnef-i Ebubekir b. Ebi Şeybe;

8- el-Fiten: Nuaym b. Hummâd;

9- el Mu'cem ve's Sağir: Taberâni;

10- el-Efrâd: Darikutni;

11- Marifet'us Sahabe: el-Bârudi;

12- Müsned-i El Hâris b. Usâme;

15- Tarih-i İbn-i Asâkir;

16- Tehzib'ul Asâr: İbn-i Cerir;

17- Mu'cem: Ebubekir b. el-Mukrî;

18- Sünen-i Ebu Amr ed-Danî;

19- el-Fiten: Ebu Anm Kafi;

20- Müsned-ul Firdevs: Deylemi;

21- Fevaid-ul Ahbar: Ebubekir el-İskafi;

22- A'lam: Ebu Hüseyin b. El- Menavî

- 23- Delail-un Nübüvvet: Beyhakî;
- 24- Sünen-i Ebu Amr el-Mukrî;
- 25- Tarih-i İbn-i Cevzî;
- 26- Müsned-i Yahya b. Abdulhamid el-Amanî;
- 27- Müsned-i Ravyanî;
- 28- Tabakat-u İbn-i Sa'd.

Hız. Mehdi (a.s)'la İlgili Hadisler Hakkında Yazılan Kitaplar

Hız. Mehdi aleyhi's-selâm hakkındaki hadislerin pek önemli ve fazla olması, çeşitli mezheplere mensup tanınmış İslam alimlerini, bu hadisleri büyük hadis kitaplarında kaydetmenin yanı sıra onların doğruluk ve sıhhatini ispatlama amacıyla başlıca birçok eserler yazmaya da sevk etmiştir. Bu da meselenin önemini gösteren çarpıcı noktalardan biridir. Çünkü çeşitli mezheplere mensup İslam ulemasının, hakkında bunca telif ve tespiti gerekli bulup bunca kitap yazdığı akidevi mevzular çok nadirdir. Biz, söz konusu eserlerden önemlilerini birkaçını aşağıya aktarmakla yetineceğiz:

Hız. Mehdi (a.s) Hakkında Yazılmış Olan Şia Kitaplarından Birkaçı

- 1- Kemal-ud Din Ve Tamam-un Ni'met : Şeyh Saduk (381).
- 2- el-Gaybet : Şeyh Tusî (460).
- 3- el-Gaybet : Nu'manî (360).
- 4- el-Melahim : İbn-i Tavus (664).
- 5- el-Mahaccet-u Fîma Nezele Fi'l Kâim-il Hücçet : Seyyid Haşim-i Behranî (1107)
- 6- el-Burhan-u Ala Sihhat-i Tul-i Ömr-i Sahib-iz Zeman : Ebu-l Feth Muhammed b. Osman el-Keraciki (449).
- 7- Tebsiret-ul Veliy Fimen Ree'l Kâim el-Mehdi : Seyyid Haşim b. Seyyid Süleyman el-Kettanî el-Bهرانî (1107)
- 8- İlzam-un Nasib : Şeyh Ali el-Yezdi el-Hairi (1333).
- 9- Mikyal-ul Mekarim Fi Fevaid-id Dua lil Kâim : Seyid Musevi (günümüzün alimlerinden).
- 10- Muntehab-ul Eser Fi'l İmam'is Sani Aşer : Ayetullah Lütfullah-is Safi (günümüzün alimlerinden).

11- el-Fusul-ul Aşret-i Fi'l Gaybe : Şeyh Mufid (413).

12- el-Mukni'u Fi'l Gaybe : Seyid Murtaza Alem-ul Huda (436).

13- Mu'cem-u Ahadis-il Mehdi , c. 1-5 (Muesir bir hey'et tarafından telif edilmiştir).

14- el-Mehdi : Seyid Sadruddin-i Sadr (günümüzün alimlerinden).

Ehl-i Sünnet'in İmam Mehdi (a.s) Hakkında Telif Edilen Kitaplarından Bazılarının İsimleri

1- Menakib-ul Mehdi : Ebu Nuaym-i İsfehani (430).

2- el-Erf-ul Verdî Fî Ahbar'il Mehdi : Suyuti (911).

3- el-Burhan-u Fi Alamet-i Mehdiyi Ahir-iz Zeman : Molla Ali el-Muttaki (975).

4- el-Kavl-ul Muhtasar Fi Alamat-il Mehdiyy-il Muntazar : İbn-i Hacer (974).

5- el-Meşreb-ul Verdi Fi Mezheb-il Mehdi : Molla Ali el-Kâri.

6- et-Tevzih-u Fi Tevatur-i Ma Câe Fi'l Mehdiyy'il Muntazar-i Ve'r Rical-i ve'l Mesih : Kadı Muhammed b. Ali eş-Şevkanî (1250).

7- Ahadis-ul Mehdi ve Ahbar-ul Mehdi : Ebubekir b. Haysem.

8- el-Ahadis-ul Kadiye bi Huruc-il Mehdi : Muhammed b. İsmail el-Emir-el Yemanî (751).

9- Fevaid-ul Fikr-i Fi Zuhur-il Mehdi el-Muntazar : Mer'a b. Yusuf el-Hanbeli (1033).

10- el-Beyan-u Fi Ahbar-i Sahib-iz Zeman : Allame Gencî eş-Şafî (658).

Bu Hadislerin Özet Anlamı

Şîâ ve Sünni kaynaklarında geçen Hz. Mehdi ile ilgili hadislerdeki bazı teferruat ve söylem farklılığını bir kenara bırakacak olursak, bu hadislerin müşterek anlamı özetle şöyledir:

“Hz. Mehdi aleyhi's-selâm Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in mutahhar Ehl-i Beyt'inden adı da onun adıdır, Hz. Fâtıma aleyha selâm 'in soyundandır, ahir zamanda zuhur edecek, yeryüzü, tamamen zulüm ve haksızlıkla dolduktan sonra, adalet ve hakla dolduracaktır. Hz. İsa aleyhi's-selâm onun zamanında gökten inecek ve onun arkasında namaz kılacaktır. Onun zamanında yeryüzünde fakir insan kalmayacaktır.”

Şîâ ve Sünni mezhep ulemaları tarafından müştereken ve ittifakla kabul olunan hadislerin ortak anlamı kısaca bundan ibaret olup, bunda da kimsenin ihtilafı bulunmadığı gibi bu anlama

katılmayan veya ters düşen herhangi bir mütevatir veya sahih hadis ne Sünni, ne Şia kaynaklarında mevcut değildir. Meşhur hadislerdeki farklı noktalar, yukarıdaki metin dışındaki bazı noktalardır; mesela onun yeryüzündeki devlet ve egemenliğinin ne kadar süreceği konusunda vb. konularda bazı hadislerde farklı ifadeler vardır, ama bu hadislerin hiçbiri mütevatir değildir. Ancak, bu ayrıntılarla ilgili hadisler üzerinde de dikkatli bir inceleme yapılması halinde bu hadislerden hangisinin sahih olup olmadığını belirtmek ve doğru anlamını bulabilmek de kolaylıkla mümkündür.

Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili bazı konular da, ya Sünni veya Şia kaynaklarında mütevatir durumdadır; mesela, Deccal'ın olağanüstü vasıfları konusunda Sünni kaynaklarında tevatüre ulaşan rivayetlere karşılık, Şiâ kaynaklarında Deccal'ın bu tür vasıflarına dair hiç bir sahih nakil yoktur. Zaten, bu tür konuların reddi veya kabulü yukarıda belirttiğimiz mezheplerce kabul edilen müşterek manayı etkilemez.

Daha önce aktardığımız içerik, Şia ve Sünni hadislerindeki ortak ve mütevatir noktaları kapsamakta olup bu noktalarda ne Sünni ve Şii arasında, ne de bu iki mezhebin kendi içinde hiçbir ihtilaf yoktur. Ayrıca, bütün mezheplerin uleması da bu konuda tevatür bulunduğu müttetikler. Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislerin mütevatir olduğunu vurgulayan Ehl-i Sünnet ulemasından birkaçını aşağıya aktarıyoruz:

Mehdi ile İlgili Hadisleri Mütevatir Bilen Ehl-i Sünnet Alimlerinden Bazılarının İsimleri

1- Hafız Muhammed b. Hüseyin el-Abirî “ Menakıb-i Şafiî ” kitabında şöyle diyor: “**Mehdi**'nin gelmesiyle ilgili hadisler mütevatir ve ravilerinin çok olmasından dolayı ise müstefizdir. **Mehdi** Peygamber'in Ehl-i Beytindedir, yedi yıl hükümet yapacak, yeryüzünü adaletle dolduracak, İsa ile birlikte kıyam edecek, Deccal'ı Filistin'de öldürmek için ona yardımda bulunacak, bu ümmete İmamlık yapacak, İsa da onun arkasında namaz kılacaktır.”

2- Muhammed Resul el-Berzenci (ölm. H. 1103). “ el-İşaat-u li Eşrati-is Sae ” kitabında şöyle demiştir: “**Mehdi**'nin varlığı, onun ahir-uz zamanda huruç (kıyam) etmesi ve onun Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in Ehl-i Beyt'inden ve Fatıma'nın evlatlarından olması hakkındaki hadisler, manevî tevatür haddine ulaşmıştır, öyleyse onu inkâr etmenin bir anlamı yoktur.”

3- Şeyh Muhammed b. Ahmed-i Sefarinî el-Hanbelî (ölm. H. 1188) “ Levaih ” kitabında “Tenbih” başlığı altında şöyle demiştir: “**Mehdi**'nin kıyamıyla ilgili rivayetler oldukça çoktur; hatta manevi tevatür haddine ulaşmıştır; tevatür haddine ulaşması sözü Ehl-i Sünnet alimleri arasında yaygındır; onların inançlarından bile sayılmıştır.”

4- Şafiî müftüsü Ahmed b. Zeynî b. Dehlan (ölm. 1304). “ Futuhat-ul İslamiyye ” kitabında şöyle demiştir: **Mehdi**'nin zuhurunu zikreden hadisler çok ve mütevatirdir; o hadisler içerisinde sahih, hasen ve zayıf olanları da bulunmaktadır.”

5- Kadı Muhammed b. Ali eş-Şevkanî (ölm. H. 1250) “ et-Tehzib-u Fi Tevatür-i Ma Câe Fi'l Mehdiyy'il Muntezar-i Ve'd Deccal'i ve'l Mesih ” kitabında şöyle diyor: **Mehdi** hakkında

bulabildiğim kadarıyla elli hadis nakledilmiştir. Bu hadisler içerisinde sahih, hasen ve zayıflığı giderilmiş bir takım hadisler de bulunmaktadır. Bu konudaki hadisler şüphesiz mütevatirdir. Bunlardan daha az olan hadislere bile, usulde kaydedilen bütün terimlere göre tevatür denilmektedir.”

6- Seyid Muhammed Sıddık Hasan el-Kunci el-Buharî (ölm. 1307), “ el-İzaat-u Lima Kane Vema Yekunu Beyne Yedey-is Sae ” kitabının “Kıyametten önce vuku bulacak olaylar” bölümünde şöyle der: “Kıyametten önce vuku bulacak olaylar gerçekten çoktur. O olaylardan biri **Mehdi** el-Mev’ud el-Muntazar el-Fatimî. Bu olay kıyametten önce gerçekleşecek ilk vakiadır. **Mehdi** hakkındaki hadisler ihtilafli olmalarına rağmen oldukça çok ve tevatür haddine ulaşmaktadır. Bu hadisler Sünen, Meacim ve Mesanid kitaplarında geçmektedir.

7- Ebu Abdullah Muhammed b. Cafer el-Ketani el-Maliki (ölm. 1345), “ Nazm-ul Mütenasir Fi'l Hadis'il Mütevatir ” kitabında şöyle demiştir: “Velhasıl Mehdi-i Muntazar hakkında nakledilen hadisler mütevatirdir; böylece Deccal ve İsa b. Meryem’in nüzulü hakkındaki hadisler de mütevatirdir.”

8- Hafız Suyutî (ölm. 911): Ebu-l Feyz-i Gumarî “ İbraz-ul Vehm-il Meknun ” kitabında şöyle demiştir: “Suyutî Fevaid-ul Mutekasire Fi Ahadis-il Mütevatire adlı kitabında ve o kitabın özeti olan Bi'l Ezhar-il Mütenasire adlı kitapta ve diğer kitaplarında **Mehdi** hakkındaki hadislerin mütevatir olduğunu vurgulamıştır.”

9- Şeyh Ahmed b. Hacer eş-Şafiî, Hindistan’da ölen bir şahısın Mehdiğini iddia eden bir grup hakkında sorulan bir sorunun cevabında şöyle yazıyor: Bunların itikatları batıl, , açık bir cehalet, çirkin bir bid’at ve kesin bir sapıklıktır. Birincisine (batıl olduğuna) gelince bu söz müstefiz ve mütevatir olan hadislerle çelişmektedir. Çünkü hadisler, **Mehdi**’nin Peygamber sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’in Ehl-i Beyt’inden olduğunu ve yeryüzünün doğu ve batısına hükümet edeceğini bildirmekteler...” [15]

10- Şeyh Ahmed Ebu-s Surur b. Saba el-Hanefî söz konusu grup hakkında yöneltilen sorunun cevabında şöyle diyor: “Söz konusu grup tarafından ortaya atılan iddianın batıl olduğuna fetva vererek şöyle demiştir: o gruptakileri sahih naslarda ve sarih sünnette ve ravilerinin çok olduğu için tevatür haddine ulaşan hadislerde yer alan bir şeye inanç yönünden muhalefet ettikleri için, şiddetle yok edilmeleri gerekir. Çünkü mütevatir ve müstefiz hadisler gereğince Hz. Mehdi son zamanda efendimiz İsa aleyhi’s-selâm ile huruç edecektir.”

11- Nasirudin el-Elbanî “Havle-l Mehdi” adlı makalesinde şöyle diyor: “**Mehdi** meselesine gelince bilinmesi gerekir ki, onun huruc (kıyam) etmesi hakkında çok sahih hadisler vardır. Bu hadislerin bir kısmının senetleri sahihtir, onlardan bazılarını örnek olarak zikredeceğim, daha sonra onun hakkındaki şüpheleri gidermeye çalışacağım...” Makalesinin sonunda da şöyle diyor: “Sözün kıyası, **Mehdi**’nin kıyamına olan akide sabittir; onunla ilgili hadisler Resulullah’tan mütevatir olarak nakledilmiştir. Buna inanmak gerekir. Bu mesele, gaybi meselelerindendir, ona iman etmek takvalıların sıfatlarındandır. Çünkü Allah Teala buyurmaktadır: “**Elif, Lam, Mim. Bu, kendisinde şüphe olmayan, muttakiler için de kılavuz olan bir kitaptır. Muttaki olanlar, gayba inanırlar, namazı dosdoğru kılarlar ve...**”

Mehdi’nin huruç (kıyam) etmesini ancak cahil ve kibirli insanlar inkâr eder. Allah Teala’dan, ona (İmam Mehdi’ye), Kitap ve sünnette sabit olan her şeye iman etmek üzere bizi öldürmesini niyaz ederim.” [16]

12- el-Ezher üniversitesi, usul-u din fakültesi üstatlarından olan ve İbn-i Hacer-i Heysemî el-Mekki'nin (ölm. 974) “ Sevaik-ul Muhrika ” kitabını tahkik ve tetkik yapan Üstad Abdulvehhab Abdullatif, Sevaik kitabının on birinci babının birinci bölümünde, İbn-i Hacer'in Taberanî' den **Mehdi** hakkında tahriç ettiği hadisin dipnotunda şöyle demiştir: “**Mehdi** ile ilgili hadisler çoktur. Bu konuda Ebu Nuaym de onlardan olmak üzere birçok hafız, kitaplar te'lif etmişlerdir. Suyuti de Ebu Nuaym'in zikrettiklerini “ Urf-ul Verdî Fi'l Ahbar-il Mehdi ” kitabında toplamış ona bazı hadisler de eklemiştir. Ayrıca İbn-i Hacer'in de **Mehdi** hakkında “ el-Muhtasar Fi Alamat-il Mehdiyy-il Muntazar ” adlı bir eseri vardır.” [\[17\]](#)

Tevatürün Anlamı

Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislerin İslam'ın çeşitli mezhep ulemaları tarafından mütevatir oluşunun kabul edilmiş olduğu ortaya çıktıktan sonra şimdi tevatürün ne demek olduğuna, semere ve sonucunun ne olduğuna bakalım:

Mütevatir hadis, yalan olması ihtimalini kesinlikle giderecek ve bütün rivayetlerin hata olabileceği ihtimalini geçersiz kılacak kadar fazla ravi tarafından rivayet edilmiş olan hadistir. Bu da, içeriği kesinlikle doğru hadis demektir. Böylece sonuç şu şekilde özetlenebilir:

1- Mütevatir haberde önemli olan ravilerin bireysel özelliği değil, sayıca fazlalıklarıdır. Yani mütevatir haberde, çeşitli mevzular nakillerindeki senette yer alan bireylerin tamamının biyografice teferruatıyla bilinen, sıkı (güvenilir) veya âdil insanlar olma şartı yoktur. Bilakis, bunlardan kiminin zayıf veya biyografik açıdan belirsiz insanlar olması da pekala mümkündür, bu durumda kendi tariklerini zayıf kılmış olurlar, ama bu zaaf, tevatürün vasfını kesinlikle etkilemediği gibi, esasen bazı ravileri zayıf olmayan mütevatir hadis de zaten yoktur.

2- Mütevatir hadis; dinin usul ve zaruriyatında senet ve belge olarak geçerli kabul edilebilecek kadar kesin ve güvenilirdir. Hadis değerlendirmesinde de en muteber hadis türü sayılır.

Mütevatir haberin karşı noktasında “haber-i vahit” yer alır, bu da sadece 1-2 kişi tarafından aktarılmış hadislerdir ki sahih kabul edilmesi için bütün ravilerinin sıkı -güvenilir- olması şartı konulmuştur. Kaldı ki, sahih olması halinde bile, vahit (tek) haber sadece fikhî konularda senet olarak geçerli itikadî konulardaysa belgesel geçerliliği söz konusu değildir.

Hz. Mehdi (a.s) İle İlgili Hadislerde İbn-i Haldun'un Senet Münakaşası

Buraya kadar ki bahsimizde Hz. Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili hadislerin mütevatir hadislerden olduğunu ve böylesine çeşitli insanlar ve ravilerle aktarılmış hadislerin nadir bulunduğunu, mütevatir hadisin sıhhat şartının ravi ve yolların çokluğu sayıldığını, ravilerin ferdi özelliklerinin mütevatirin sıhhatini etkilemediğini, binaenaleyh her mütevatirde olduğu gibi burada da kimi ravilerin zayıflığının hadisin mütevatir ve doğru olduğuna hiçbir hanel getirmeyeceğini belirtmiştik. Bu nedenledir ki, Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislerden bazısının zayıf olması nedeniyle hiçbir İslam alimi kalkıp da bu hadislerin mütevatirliğini reddedip Hz. Mehdi aleyhi's-selâm inancını inkâra kalkışmış değildir asla. Dolayısıyla de diğer bütün mütevatir ve kat'i hadisler gibi bu hadisler de İslam ulemasınca ittifakla sahih ve doğru kabul edilmiştir. Bu arada sadece İbn-i Haldun, Hz. Mehdi aleyhi's-selâm inancının bütün Müslümanlarca ittifakla kabul edildiğini itiraf ettiği halde, onun hakkında asırlarca nakledilmiş olan hadisler içinden 28'ini seçerek kendi zannınca bunların bir kısmını senet açısından taz'yif

etme yoluna gitmiştir. Bu hadislere şüpheyle yaklaşan, İbn-i Haldun'un Hz. Mehdi aleyhi's-selâm inancını inkara kalkışmamış, hatta bazı hadislerin sıhhat ve doğruluğunu onun da kabul etmiş bulunduğu da altını çizmek gerekir. Buna rağmen, bazı muasır yazarların, İbn-i Haldun'un bu taz'yiflerinden hareketle Hz. Mehdi aleyhi's-selâm inancının İslamiliğini inkâr yoluna gittikleri ve onun sözlerinden, kendisinin asla çıkarmamış olduğu batıl neticeler çıkarma hatasına düştüklerini de üzümlere belirtmekte yarar var. Bu özet ilmi çalışmada İbn-i Haldun'un görüşlerinin tamamını belirtme ve tenkit etmenin mümkün olmayacağı ve esasen konunun sınırlarını aşacağı nazara alarak; Ehl-i Sünnet ulemasının daha önce İbn-i Haldun üzerine gerekli eleştirileri zaten yaptığını ve Muhammed b. Ahmed b. Sıddık'ın “ İbrâz'ul Vehm'il Meknun Min Kelam-ı İbn-i Haldun ” adlı eserinde meseleyi etraflıca ele alarak İbn-i Haldun'un görüşlerinin Ehl-i Sünnet kaynaklarına aykırılığını ispatladığını ve Şiâ ulemasının da İbn-i Haldun'a gerekli eleştirileri yöneltmiş olduğunu belirtmenin yeterli ve faydalı olacağı kanaatindeyiz. Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislerin Şiâ kitaplarında mütevatirden de aşkın bulunmasına ve meseleyi ispata çalışma gibi bir şeye lüzum dahi olmamasına rağmen, yine de İbn-i Haldun'un sözlerini kısaca eleştiriyoruz:

İbn-i Haldun'un Senet Tartışmasının Tenkidi

a) İbn-i Haldun rical ve hadis ilminde uzman bir alim değildir, dolayısıyla de bu hususta öne süreceği görüşlerin zaten hiçbir ilmî geçerlilik taşımadığı, bunların ilmî inceleme sayılamayacağı, Ehl-i Sünnet ulemasınınca tespit edilmiştir. Mesela Seyyid Sıddık Gimari İbn-i Haldun için şöyle diyor:

“Bu önemli alanda (hadis ilminde) onun yeri yoktur; ne de bu ilimden bir pay alabilmiştir. Durum böyle iken, bu ilimde nasıl ona itimad edilebilir ve bu ilmin meselelerini araştırmada ona nasıl müracaat edilebilir?!” [\[18\]](#)

Yine onun hakkında Şeyh Ahmed Şakir'in görüşü şudur:

“İbn-i Haldun bilgisi ve ehli olmadığı bir dalda o sahanın uzmanlarıyla mücadeleye kalkışmıştır. O, Mukaddime kitabında **Mehdi** aleyhi's-selâm 'a ayırdığı bölümde açık hatalara düşmüş ve bu alanda hatta muhaddislerin sözlerini bile anlayamamıştır. Eğer o, onların sözlerini anlayacak olsaydı söyledikleri sözlerden hiç birini söylemezdi.” [\[19\]](#)

b) İbn-i Haldun, bu hususta sadece 28 hadisi ele almış ve daha sonra belirteceğimiz yanlış ölçülerle bunları değerlendirerek çoğunun zayıf olduğunu öne sürmüş ve tabi bu arada bir kısmının doğruluğunu da itiraf etmiştir. Oysa ki, ilgili hadisler bununla sınırlı değil, yüzlerce; İbn-i Haldun bu konudaki hadislerin tamamına ulaşabilmiş olsaydı, doğruluğunu itiraf ettiği hadislerin sayısı da artacak ve onlarca hadisin sıhhatini kabul edecekti.

c) İbn-i Haldun, İslam hadis ve rical ulemasının ilmi çalışma yöntemlerine yeterince vakıf olmadığından, karşılaştığı hadisleri yanlış değerlendirmiş ve bu yanlış kıstaslarla, mezkur hadislerin de yanlış olduğu zehabına kapılmıştır. Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili bazı hadislerin zayıf olduğunu öne sürerken İbn-i Haldun'un nassı şu olmuştur: “Muhaddislerin yanında meşhur olan görüş şudur: “Cerh” (bir raviyi yeren sözler) ta'dile (ravinin adil olduğuyla ilgili sözler) öncelik taşır. Eğer senedin bazı ravilerinden gaflet, hafıza bozukluğu, zaaf ve akide bozukluğu gibi bir takım sıfatlar olursa bu o hadisin sıhhatine gölge düşürür ve o hadis zayıftır.”

Görüldüğü gibi İbn-i Haldun hafıza zayıflığı veya mesela Şiâ inancına sahip olma gibi ilgisiz nedenlerle Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hadislerinin ricalerini tezyif etmiş ve rical ulemasının

çoğunluğunun güvenilirliğini onaylanıp Kutub-ü Sitte 'de kendisinden hadis naklinde bulunmuş olan birçok ricali reddetme yoluna gitmiştir.

Mesela Futr b. Halife, Abdurrezzak b. Hemmam Sen'ânî ve Emmar'ud Duhnî gibi isimler aslında Sahiheyn'in ricali oldukları halde İbn-i Haldun onları Şiilikle suçlamakta ve sırf bu nedenle rivayetlerinin zayıf olduğunu söylemek istemektedir. Halbuki bizzat İbn-i Haldun'un da itiraf etmiş olduğu üzere Ahmed b. Hanbel, Yahya'l Kitan, İbn-i Muin ve Enneşânî'yle İclî gibi tanınmış isimler "Fert b. Halife"nin güvenilirliğini tasdik etmiş ve İbn-i Hacer, Abdurrezzak b. Hemmam-ı Sen'ânî için " "sika, hafız, meşhur yazar" [20] tabirini kullanır. Aynı şekilde Ebu Zer'a Demeşkî, Muammer, Hişam b. Yusuf, Ebu Hâtem'le İclî onu pek övmüşlerdir. [21] Keza İmar'ud Duheni'yi de Ahmed b. Hanbel, İbn-i Muin, Ebu Hatem, Nesâi ve diğerleri güvenilir ve emin saymaktadırlar. İbn-i Haldun'un; rical ulemâsının tespitlerini doğru değerlendirmedeğini görmek için bunların doğru değerlendirmesini bizzat Şebkî şöyle açıklar: "Hadis bilimcilerinin cerh, ta'dile öncelik taşır" diye meşhur olan kaideyi mutlak şekilde almaktan kesinlikle sakın. Doğru olan şu ki, kimin güvenilir olduğu ve adaleti sabit olur ve övücüleri çok ve cerh edenleri az olur ve onu cerh edenin cerhteki sebebi belli olursa, örneğin mezhebî taassup vb. sebeplerden kaynaklandığı anlaşılırsa onun cerhine itina edilmez. Sonra şöyle de:

Anladık ki, itaati, masiyetinden, methedeni yereninden çok olan bir kimsenin cerhi, -doğru şekilde cerhini yorumlasa da- kabul edilmez. Eğer mezhebî taassup veya akran arasından olan dünyevî çekişme gibi bir karine olursa ki, bu karineye istinaden yapılan cerhin mukabele amacıyla yapıldığı anlaşılırsa böyle bir cerh kabul edilmez... Eğer biz mutlak şekilde cerhi ta'dilden öne geçirecek olursak o zaman imamlardan hiç birisi bundan kurtulmaz. Çünkü hakkında ta'n olmayan hiç bir imam yoktur." [22]

Görüldüğü gibi, İbn-i Haldun'un kıstaslarına (cerhin ta'dile önceliğine) göre Ehl-i Sünnet mezhep imamlarının hiçbiri güvenilir değildir. Zira onların her biri bazı kimseler tarafından kınanmak suretiyle cerh edilmişlerdir, her ne kadar başkaları onları adil tanırsalar da...

d) Şia olma veya âdeta suçmuşçasına Şiilikle suçlanmanın râvi için "güvenilir değildir, zayıftır" hükmüne varmada yeterli bulan İbn-i Haldun mantığına göre Ehl-i Sünnet'in sıhahındaki onlarca ricali ve bu cümleden olmak üzere Sahih-i Buhari 'yle Sahih-i Müslim 'deki onca râvi ve ricali zayıf ve "güvenilmez" saymak gerekecektir. Nitekim Allame Şerefuddin " el-Müracaat " adlı tanınmış eserinde Sahih-i Müslim ile Buhari 'deki ricallerden yüzünün Şii olduğu iddia edilen kimselerden olduğunu yazar. Bu durumda bunlar ve diğer Ehl-i Sünnet sahihlerindeki yüzlerce hadis ve rivayetin zayıf olduğunu söylemek gerekecektir ki; rical ulemâsınca hafıza zayıflığı veya unutkanlık gibi nedenlerle "zayıf" olarak tespit edilmiş bulunan zevat da buna eklenecek olursa Sahih-i Müslim , Buhari ve diğer Ehl-i Sünnet sahihlerinde, sahih bir hadis ve rivayet bulabilmek mümkün olmayacaktır artık.

İbn-i Haldun ve onun görüşlerine uyanlar, böyle bir neticeyi kabullenmeye hazır mıdır gerçekten?! Bu durumda, söz konusu sahihlerdeki onca hadis ve rivayetler arasında kaç tane "Sahih" hadis gösterebileceklerdir acaba?!

e) Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadisler mütevatir ölçülerinin de fevkindedir. Kaldı ki mütevatir olayında ravinin senedi münakaşasına girmek anlamsızdır; doğrulanması veya reddi halinde, haberin sıhhat ve itibarını kesinlikle etkilememektedir. Çünkü daha önce de hatırlattığımız gibi, mütevatir hadiste ravilerin ve yolların çokluğu, mütevatir hadisin güvenilir ve sahih olduğuna delalet eder; ravilerin ferdî vasıf ve tutumları değil. öyleyse İbn-i Haldun'un başlattığı

tartışmaların tamamı doğru olsa bile -ki, değildir- bu durum Mehdilik konusuyla ilgili hadislerin sıhhatini zerrece etkilemeyecektir.

Buraya kadar açıklamalarımızdaki cevapları Ehl-i Sünnet kaynaklarındaki usul ve hadisleri esas alarak aktardık. Şia hadislerine gelince; Hz. İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusunda Şiâ kaynaklarında kayıtlı bulunan hadis ve haberler çokluk ve sıhhat açısından; bu tür tartışma ve açıklamalara lüzum dahi bırakmayacak bir durumdadır; daha sonraki bahislerimizde bu mevzu daha açık bir şekilde anlaşılacaktır zaten.

Beşerî Tekamül İlahi Hakimiyete Teslimiyetle Sonuçlanacaktır

İnsanlık tarihi bütün iniş çıkışlarına rağmen insanoğlunun kemal ve tekamülüne şahittir; bilimsel, deneysel ve dînî boyutlarda bu kemal kolaylıkla müşahede edilmektedir.

İlmî Boyutta İnsanın Tekamülü

İnsanoğlu son dönemlerde pozitif bilim ve teknolojiye şaşırtıcı ilerlemeler kaydetmiş; fen bilimleri insani bilimler ve hatta tabiat ötesi bilimlerde de belli bir yol katetmiştir. Bir -iki asır öncesine kadar imkansız gibi görülen ve “ham hayalden ibaret kurgular” olarak telakki edilen bu ilerleme ve gelişmeler bugün insanoğluna yepyeni bir medeniyet kazandırmıştır. Mesela insanoğlunun iletişim konusunda ulaştığı teknolojik seviye bütün insanlık için “cihansümul bir dünya devleti” fikrini geliştirmiş ve bunun gerçekleşmesinin mümkün olduğunu gündeme getirmiştir. Bu merhale bile, ister istemez ve farkında olmaksızın “tek merkezden yönetilen ilahi bir devlet”e doğru önemli bir adımdır. Yeni teknolojik gelişmeler de giderek insanoğlunun hayatının yeni boyutlarında değişimler oluşturmaktadır ki bütün bunlar, insanın kainatın hilkiyle daha yakından tanışmasını ve Allah Tealâ'nın âfak ve enfus la -insanı iç ve dış dünyasıyla- ilgili ayetlerini gereğince kavramasını sağlayacak ve neticede insanoğlu yüce Rabbine daha bir yaklaşma imkanı bularak O'nun çizgisinde yaşayabilme şansını yakalayacaktır: “...Biz, ayetlerimizi hem âfakta, hem kendi nefislerinde onlara göstereceğiz...” [23]

İnsanlığın Topluca Edindiği Tecrübe

İnsanoğlunun edindiği tecrübelerin bazısı bir ülke veya sadece bir bölgenin tecrübesiyle sınırlı olmaktadır, bu tür tecrübeler bütün insan-oğluna mal olmamakta, bütün insanlığın hafızasına geçmemektedir. Buna karşılık; kimi tecrübeler de vardır ki şu veya bu şekilde bütün insanlar onu yaşamakta ve edinmektedirler; olumlu olup beğenilmesi halinde herkesçe istenmekte, olumsuz olması halindeyse bütün dünya bunun acısını yaşamakta ve ondan yaka silmektedir. Yerküre insanların tamamının hafızasına yerleşmiş ve “herkesin edinmiş” olduğu bu “Topluca edinilmiş tecrübeler”in biri de acı “komünizm” ve “sosyalizm” tecrübesidir. Bu acı tecrübe, akidevî ve kültürel açıdan dine; ekonomik açıdan da özel mülkiyete karşı olan bir ideoloji ve devlet düzeninin uzun vadede başarılı olmayacağını, insanoğluna saadet ve huzur getirmeyeceğini bütün dünya insanlarına göstermiş oldu. Gerçi insanoğlu Allah'a iman edip O'nun peygamberlerinin kılavuzluğunda yürümüş olsaydı bu acı tecrübeyi yaşayamayacaktı elbet; ama ne yazık ki söz konusu inanç ve teslimiyeti göstermemiş ve bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak da mecburen bu acı tecrübeyi tatmıştır. Şüphesiz, bu “toplula tecrübe” den sonra insanoğlu alacağı ibreti artık almış olup “sosyalizm belası”nı bir daha denemeye

kalkışmayacaktır artık. Böylece, insanoğlu “Allah ve Resullerinin söz ve yolunun ne derece doğru ve haklı olduğu bir kez daha anlaşılmış ve “din ve dinin önerdiği devlet sistemiyle insan arasındaki mesafe” bu acı tecrübeden sonra biraz daha azalmıştır. Bu arada edinilen tecrübelerin başarılı veya başarısız olmasının mutlaka bir sebepten kaynaklandığı ve asla “tesadüfi” olmadığı da bilinmelidir. Söz konusu sebep ise, insanoğlunun vücuduna ve ruhuna hakim olan yapı ve kurallara -fıtrata- uygun veya buna aykırı davranmasından başka bir şey olmamıştır. İnsanoğlunun ilahi emir ve kuralları dikkate almadan sırf kendi düşüncesine dayanarak koyduğu kanun ve uyguladığı projeler, kendi yapı ve fıtratına egemen olan ilahi sistemden bîhaber ve kopuk olduğundan, genellikle büyük hatalar ve önemli olumsuz neticeleri de beraberinde taşımaktadır. Bunların bir kısmı uzun vadede bilfiil ortaya çıkmakta ve insanoğlu yaptığının neticesini fiilen de görebilmektedir. İnsanoğlu olumsuz tecrübe ve edimlerini tekrarlamamak ve tedricen bunlardan uzaklaşmak zorundadır. Yanlışlardan geri atılan her adım, insanoğlunun isteklerinin dengelendiği din terazisinde ki dengeye yaklaştıran bir adımdır aslında. Diğer taraftan bizler, inanan insanlar olarak Allah’ın emirlerinin insan fıtratıyla uyumlu ve insan için uyulması elzem olduğunu bilmekteyiz. İnsanoğlu kendi saadet ve huzuru için olsun; bu tarihi hakikati tedricen kabullenmek zorundadır. Nitekim bu “süreç” bütün yeryüzünde Allah’ın kanunlarına dayalı bir egemenliğin tedricen oluşmakta olduğunu göstermektedir.

Meselenin daha iyi anlaşılması için insanlığın dinî ve fikri yönde ki gerçek tekamülü ele alınıp detaylıca incelenebilir ama kısaca şunu ifade etmek gerekir ki her geçen gün insanlık tecrübesi biraz daha artmaktadır; bu nedenledir ki insanoğlunun, Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm eliyle kurulacak ilahî devlet nizamını kabul edebilme yeteneği, her geçen gün biraz daha artmaktadır. Gerçekte beşerin tekamül yönündeki seyri ve hareketinin bir ciheti de böylesi bir hükümetin tahakkuku için zemin hazırlamaktadır.

Ehl-i Sünnet Ulemasından Hiç Kimse Mehdilik İnancını İnkâra Kalkışmamıştır

Buraya kadarki bahislerimizde İslam alimlerinin ister kaynak , ister özel kitaplarda olsun, Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm , inancını vurguladıklarını, sahih ve mütevatir hadis ve haberlerle bu İslamî inancı daima destekle-diklerini belirttik. İslam ulemasının bu inancı kabulü ve bilfiil onayladığı hususu da, vurgulanması gereken bir diğer noktadır İslam tarihi boyunca Mehdilik iddiasına girişen sahte Mehdilere karşı İslam ulemasının takındığı tavır ve gösterdiği tepkinin niteliği bunu göstermektedir. İslam uleması bu gibi durumlarda Mehdilik inancını asla reddetmemiş, sadece bu iddiaya kalkışan şahısların, Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm hakkında ki hadislerde belirtilen özellik ve alametleri taşımadığını söylemişlerdir. Mehdilik olayının İslam inançlarıyla hiçbir alâkası olmasa ve ilgili mevcut hadislerin bizzat Hz. Resulullah sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’ten sadır olduğu kesin belgelerle bilinmeseydi, söz konusu ulema elbette ki meseleyi halka açıp söyler; sadece o yalancı şahısları değil, meselenin aslını da bütünüyle reddediverirlerdi. Halbuki ulema bunu yapmamıştır. Şimdi bu hadiselerden bir kaçına bakalım:

Ebu’l Ferec şöyle yazar: Muhammed b. Abdullah b. Hasan kıyam ettiğinde, Medine’nin fakihlerinden olan Muhammed b. İclan da onunla birlikte kıyam etti. Muhammed b. Abdullah öldürülünce Medine valisi Cafer b. Süleyman Muhammed b. İclan’ı çağırarak” o yalancıya niçin katıldın?” diye elinin kesilmesini emretti. Bu sırada o mecliste bulunan Medine’nin fakih ve ricali şefaatte bulunup; arabuluculuk yaparak “ey emîr; Muhammed b. İclan Medine’nin tanınmış âbid ve fakihlerinden-dir, onu affediniz, Muhammed b. Abdullah’ı; geleceği ve zuhuru rivayetlerde vaat edilmiş olan gerçek **Mehdi** sanma yanlışlığına düşmüştür!” [24]

Yine, Muttaki-i Hindî diye meşhur olan Alaaddin b. Hüsameddin “ el-Burhan fi Alamat-i Mehdî-i Ahir-uz Zaman ” adlı kitabında dört Ehl-i Sünnet mezhebinin alimlerinin “Mehdilik inancının farz oluşu” hakkındaki fetvalarını ve Hint bölgesinde Mehdilik iddiasında bulunan bir kişinin bu iddiasının batıl olduğunu naklederek bu kitabın on üçüncü bölümünde “Mekke-i Mükerrerme’de bulunan Arap ulehasının son zamanda çıkması vaat edilen Hz. Mehdi hakkındaki fetvaları” başlığı altında şöyle demiştir: Bu Mekke alimlerine yöneltilen soru ve cevabın metnidir:

SORU:

Allah’ım, bize hakkı göster ve ona uymaya bizi muvaffak kıl ve Batılı göster ve ondan uzak durmayı bize nasib eyle.

Din önderleri ve Müslümanların yol göstericileri olan değerli alimlerimiz (Allah onları te’yid etsin) acem memleketlerinden birinde 910 yılında ölen Hint asıllı Feruh isimli bir şahsın son zamanda çıkması vaat edilen **Mehdi** olduğuna ve bu **Mehdi**’yi inkar edenin kafir olduğuna inanan bir grup hakkında görüşünüz nedir?

Sonra sizce vaat edilen **Mehdi**’yi inkâr edenin hükmü nedir? Bize bu hususta fetva verin (Allah sizden razı olsun).”

Bu soru Hicri 952 yılında sorulmuştur; Muttaki Hindi bu soruya cevap veren dört mezhebin fakihlerinin fetvalarını şu şekilde kaydetmiştir:

- 1- İbn-i Hacer el-Heysemi eş-Şafii’nin fetvası.
- 2- Şeyh Ahmet Ebi Surur b. es-Seba el-Hanefi’nin fetvası.
- 3- Şeyh Muhammed b. Muhammed el- Hattabî el-Maliki’nin fetvası.
- 4- Şeyh Yahya b. Muhammed el-Hanbelî’nin fetvası.

CEVAP:

Bu dört cevap fetvanın içerikleri ise kısaca şöyledir:

Şafii fakihî: **Mehdi** ile ilgili hadislerin tevatür derecesine ulaştığını açıkça bildirmiş ve onun kıyamıyla ilgili mütevatir nişaneleri zikrederek bu hususta olduğu “ el-Kavl-ul Muhtasar fi Alamet-il Mehdi el-Muntazar ” adlı kitabına işaretle şöyle demiştir: Eğer bu grubun **Mehdi**’nin zuhurunu inkâr etmesi temelden sünneti inkâr etmek anlamına gelirse onlar kafirdirler ve onlarla savaşmak farzdır. Ama bu grup sünnete değil de sadece İslam İmamlarına karşı bir inat için bunu yapıyorsa onlara bu akideyi iyice anlatmayı gerektirir sonra da yönetici, onların işlediği bu büyük suça ve bozuk akideye karşı hapis, dövme gibi uygun gördüğü bir cezayı vermesi gerekir...

Hanefî fakihî: Söz konusu grup tarafından ortaya atılan iddianın batıl olduğuna fetva vererek şöyle demiştir: o gruptakiler sahih naslarda ve sarîh sünnette ve ravilerinin çok olduğu için tevatür haddine ulaşan hadislerde yer alan bir şeye inanç yönünden muhalefet ettikleri için, şiddetle yok edilmeleri gerekir. Çünkü mütevatir ve müstefiz hadisler gereğince Hz. Mehdi son zamanda efendimiz İsa aleyhi’s-selâm ile kıyam edecektir.

Maliki fakihî de bu grubun iddiasının batıl olduğuna fetva verip şöyle demiştir: Söz konusu grubun, ölen bir şahsın son zamanda zuhur etmesi vaat edilen **Mehdi** olduğuna inanmaları batıldır. Çünkü bu inanç, **Mehdi**'nin vasıflarını ve zuhur alametlerini sahih bir şekilde açıklayan hadislerle çelişmektedir.

Hanbelî fakihleri ise şöyle demişlerdir: Bu grubun inancı, ahir zamandaki **Mehdi**, onun zuhurunun nasıl başlayacağı, kendi vasıfları ve zamanında vuku bulacak olaylar hakkındaki sahih hadislerle çeliştiği için bozuktur ve bunda da hiç bir şüphe yoktur...

Görüldüğü gibi ulema, bu tür sahte Mehdileri reddederken Mehdilik inancını asla reddetmemiş, bilakis, bu inanca temelde katıldıklarını vurgulamış ve söz konusu sahtekârların bu girişiminin içyüzünü ispatlamak için de Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hakkındaki hadislerden faydalanmışlardır.

Kısacası İslam tarihi boyunca bir tek Müslüman alim Mehdilik inancını inkara kalkışmamış, hatta İbn-i Haldun'un sözlerinde de Mehdilik inancının temelini reddeden bir söz yer almamıştır. Olsa olsa Mehdilik konusunda şüpheye düşmüştür. Yani İbn-i Haldun'un Yaşadığı dönem olan hicri 8. yy'a kadar hiçbir İslam alimi Mehdilik inancını inkar etmemiş, bu hususta şüpheye dahi rastlanmamıştır. İbn-i Haldun'dan sonra da İslam uleması yazdıkları çeşitli kitaplarla bu inancın doğruluğunu savunarak İbn-i Haldun'u reddetmiş ve "Mehdilik" in tamamen İslâmî bir akide olduğunu vurgulamışlardır.

Buraya kadarki bahsimiz şu şekilde özetlenebilir

1- Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'ın zuhuru gaybî meselelerden biri olup bizzat Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih tarafından defalarca sahabeye beyan edilmiştir.

2- Şia ve Sünnî kaynaklarında onlarca sahabe bu hadisleri Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'ten rivayet etmişlerdir.

3- Hz. Emir'el Mü'minin İmam Ali aleyhi's-selâm , İmam Hasan aleyhi's-selâm , İmam Hüseyin aleyhi's-selâm ve diğer Ehl-i Beyt İmamlarının ashabı, bu İmamlardan Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hakkında onlarca hadis aktarmışlardır.

4- Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislerin çokluğu ve ehemmiyetinden dolayı Sünnî ve Şîâ uleması, bu hadisleri içeren muteber kaynakların yanı sıra sırf bu hadisler hakkında da ayrıca birçok eser yazmışlardır.

5- Şia ve Sünnî ulemasınca da önemle vurgulandığı üzere Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hakkındaki hadisler mütevatir olup, akidevî usulün ispatı için muteber ve hüccet durumundadırlar.

6- Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislerin tamamı; İslam'ın bütün dünyaya egemen olup diğer bütün dinlere de galebe çalacağı yolundaki Kur'an ayetleriyle mutabık ve uyumludur.

7- Meseleye mantıkî açıdan bakılacak olursa insanoğlunun ilmî, teknolojik ve dini sahalarda kaydettiği tedricî gelişme ve edinilen toplumsal tecrübelerle dayanarak günün birinde Hz. Mehdi aleyhi's-selâm tarafından kurulacak olan dünya adalet devletinin lüzum ve hakkaniyetine inanacağı ve bunun can-ı gönülden kabule hazır olacağı görülür.

8- İslam tarihi boyunca Mehdiliği kökten inkar eden bir tek tanınmış alim mevcut değildir.

İmam Mehdi Hakkında Günümüzdeki Şüphelerin Kaynağı

İslam ulemasının Mehdilik konusundaki görüşleri gayet sahih ve hiçbir şüpheye yer bırakmayacak kadar net olduğu halde neden çağdaş bazı yazarların bu meseleyi inkara kalkıştığı sorusu gündeme gelmektedir. Sahi; Kur'an ve ilgili hadisler apaçık ortada dururken ve bunlarda hiçbir ekleme veya azaltma yapılmamışken konu neden saptırılmakta ve bu tür inkârların ardında ne gibi faktörler yatmaktadır?

Bu soruya özetle verilecek cevap şudur: Söz konusu inkarcılar Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'ı inkâr ederken ne Kur'an'a, ne de sünnete dayanmaktadırlar. İnceleme ve konuşmalarında da İslami yöntemlere baş-vurmamaktadırlar; mesela, konuyla ilgili ayet, ve hadislerin niteliği ve anlamları üzerinde ilmî bir inceleme de yapmamaktadırlar. Eğer Kur'an ve sünneti esas alıp İslami yöntemlerle meselelere yaklaşacak olsalar, hiç şüphesiz onlar da, asırlardır İslam ulemasının ulaştığı neticeye ulaşacak ve Mehdilik hakikatini kabul etmekten başka çareleri kalmayacaktı.

İslam'da Mehdi İnancını İnkâra Neden Olan Faktörler

Mehdiliği inkar olayı, Kur'an ve sünnette bulunmayan, kökü uzak tarihlere kadar varmayan, yeni bir dinî ve kültürel karşı çıkıştır. Bu yeni olumsuzluğun köklerini, dünyadaki kültürel ve siyasi kutuplaşmaların etkilediği, İslam dünyasındaki benzeri etkileşme sahalarında aramak gerekir. Bilindiği üzere, dünyadaki kültürel gelişmeler ve son dönemlerdeki mevcut siyasi bloklaşma ve kutuplaşmalar çeşitli etkenlerden kaynaklandığı gibi bunların İslam dünyasındaki yankı ve izleri de ayrıca ele alınması gereken önemli konulardan biridir. Bu özet bahiste böylesine geniş bir mevzuu ayrıca ele almak mümkün olmadığından biz burada sadece "dünyadaki siyasi ve kültürel kutupların bu kutuplaşmalarının İslam dünyası üzerindeki bilhassa olumsuz iz ve yankıları" çerçevesinde kısaca birkaç noktayı vurgulamakla yetineceğiz. Bundan dolayı son dönemlerde ortaya çıkan "Mehdiliği inkar" olayı üç önemli etkene dayanmaktadır:

Oryantalistleri ve Batılı Yazarları Taklit

Mehdilik inancını inkar etme veya bu hususta şüphe uyandırmaya yönelik çabaların ardında yatan en önemli faktör, şüphesiz, oryantalistlerle Batılı yazarların öne sürdüğü görüşlerin kimi Müslümanlar tarafından, dikkatle incelenmeden kabul görmesidir. Meselenin daha kolay anlaşılması için Batılı oryantalistlerin İslam'a ve İslam'ın Mehdilik inancına nasıl baktıklarını incelemek yeterli olacak ve o zaman kimi Müslüman aydınların onlardan nasıl etkilenmiş olduğu ortaya çıkacaktır.

Oryantalistlerin İslam'a Bakışı

Son birkaç yüzyılda Batılı oryantalistler sömürü ekseninde belli bazı İslami meselelerle özellikle ilgilenir oldular; oryantalistlerin bu özel konularda öne sürdükleri tez ve görüşler dikkatle incelenecek olursa bu görüşlerin genellikle gerçeğe dayanmadığı ve dünya sömürü sisteminin, uzun vadeye yönelik çıkarları doğrultusunda art niyetli olarak bazı gayeleri hedeflediği görülür. Söz konusu oryantalistlerin kimi de bu hususta görüş belirtirken ya Hıristiyanlık ve Yahudiliğin etkisiyle ya da meselelere salt maddi ve beşeri pencerelerden

baktıklarından mevzuda sapmalara neden olmuş ve birtakım İslâmi hakikatleri tahrif etmişlerdir.

Dr. Cevad Ali “ Tarih-ul Arab fil İslam ” eserinde c. 1, s. 9-11’de bu konuda şöyle diyor:

“Hıristiyan oryantalistlerden bir çoğu kilisenin din adamlarıdır veya batı ilahiyat fakültelerinde yetişmiş kimselerdirler. Bunlar İslam’daki hassas konuları ele aldıklarında bunların Hıristiyanlıktan alındığını ispatlamaya çalışırlar.

Yahudi oryantalistler ise, İslam’da olan her şeyin Yahudilikten alındığını ısrarla ileri sürerler. Her iki grup da, bu hususta kendi eğilimleri doğrultusunda şartlı yargılarla hareket etmekte.

Sonradan Müslüman olan Fransalı Oryantalist İtin Dine de şöyle diyor:

“Oryantalistlerin kendi eğilim ve hislerinden kurtulmaları imkansız olmasa da çok zor bir şeydir. Bu yüzden onlar peygamber ve sahabenin hayatını gerçek biçimi tamamen kaybolacak şekilde tahrif etmişlerdir. Onlar bilimsel araştırma ve eleştiri metoduna bağlı olduklarını iddia etmekle birlikte, onların Muhammed hakkında yazdıkları kitaplarını okuyan birisi Muhammed’in Almanca veya İtalyanca konuştuğunu zanneder. Böylece oryantalist yazarın bağlı olduğu dil ve bölgeye göre Muhammed’in de şekli değişime uğramaktadır.

Biz İslam tarihiyle ilgili bu yazılarda gerçek peşinde olsak gerçekten bir iz bulmamız mümkün olmayacaktır.

Oryantalistler kendi hayallerinin ürünü olan portreler çiziyorlar. Onların sunduğu şahsiyetler gerçeği bir yana, hatta Volter Sokot ve Elkendord Domes’in efsanevi yazılarındaki hayali şahsiyetlerde de benzerine rastlanamaz.” [\[25\]](#)

Esasen söz konusu kesimden bundan başkasını beklemek safca olur. Zira kendisi Yahudi veya Hıristiyan olan, ya da ateist ideolojiye sahip bir oryantalist zaten İslam’ı da, İslam Peygamberini de inkar ediyor demektir; böyle biri herhangi bir araştırma yaptığında elbette ki Kur’an ve sünneti esas almayacak, vahye dayalı İslam senetlerini ölçü kabul etmeyecektir.

Böyle bir araştırmacının herhangi bir yorum mecburiyetinde kalması halinde meseleye Hıristiyanlık, Yahudilik veya ateizm gibi pencerelerden yaklaşacağı ve mesela İslam dinini yorumlarken, bu dinin doğal faktörlerden kaynaklandığını ve değerlerini de Hıristiyanlık, Yahudilik veya bir başka dinden aldığını ya da tamamen Peygamberin kendi beşerî zekasının ürünü olduğunu söyleyeceği apaçık ortadadır.

Oryantalistlerin bütün inceleme, beyan ve eserlerine hakim olan atmosfer budur. Aşağıda eserlerinden birkaç örnek aktaracağımız söz konusu bu insanların çalışma ve düşüncelerinin ürünü “İslam’ın asalet ve soyluluğunu inkar etme, Kur’an ve sünnetin vahye dayalı hakikatlerini zedelemeye çalışma veya hiç olmazsa bu hakikatler çevresinde şüpheler uyandırma” şeklinde özetlemek mümkündür.

Başka bir deyişle oryantalistler ilginç bir ittifakla hep benzeri şeyleri yazıp yaymış ve İslam’ın başka dinlerden kaynaklandığını, Kur’an-ı Kerim’in - neuzubillah - Allah tarafından vahiy edilmediğini, Hz. Muhammed sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’in tarafından Yahudilikten iktibas edilerek bunlarda birtakım değişiklikler yaparak Kur’an’ı oluşturduğunu ve bugün hadis olarak rivayet edilen şeylerin onun sözleri değil, halkın kendi sözleri olduğunu, o söylemişse bile

vahiyle değil, Yahudiler, Hıristiyanlar veya diğer kavimlerden iktibas ettiğini söylemek istemişlerdir.

Bu arada, söz konusu oryantalistlerin böyle incelemelerde ilk adımda açıkça İslam ve İslam Peygamberini inkar, Kur'an'ın vahye dayalı oluşunu açıkça reddetme gibi bir yol izlemediklerini de hemen belirtelim.

Her ne kadar bunu yapan bazı oryantalistler olmuşsa da, genel geçer yöntemleri çok daha farklı olmuştur. Aksi takdirde garazkar olduklarını herkes kolayca anlayacak, Müslüman ve Müslüman olmayan herkes, onların eserleri ve görüşlerinde öne süren bilimsellik ve araştırmacılığın sadece aldatıcı bir kılıf olduğunu çabucak fark edecek ve oryantalizm bütün itibarını bir çırpıda yitirmiş olacaktı.

Bu yüzden oryantalistler daha çok İslam'ı ve Kur'an'ı inkâr ve İslami hakikatleri tahrif hususunda dolaylı yöntemlere başvurmuşlar; kimi zaman ilmî araştırmalar kılıfında, kimi zaman Hz. peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'i güya övüyormuş ve onun şahsî zekasına çok hayranlık duyuyormuş gibi görünerek kurnazca metotlarla yazdıkları sözde “ilmî tetkikleri”nde, okuyucuyu şartlandırma ve kendi düşünce ve emellerini ona empoze etme yoluna gitmişlerdir.

Böylece okuyucunun; bilhassa Müslüman okuyucunun; ürkütülmeden yazarla paralel düşünüp onunla birlikte adım atması ve yazarın bu güya “bilimsel”(!) ve “tarafsız”(!) incelemeleri neticesinde edindiği tespitlere, okuyucunun farkında dahi olmadan katılması sağlanmak istenmiştir. Şimdi oryantalistlerin bu yöntemlerinden birkaç örnek aktarıyor; detaylı incelemeler ve son kararı okuyucunun kendisine bırakıyoruz:

Oryantalistlerin İslam Konusundaki Görüşlerine Birkaç Örnek

Oryantalistlere Göre Hz. Resulullah (s.a.a)'in Söz ve Haberleri, Onun Kendi Zeka ve Hayal Gücünün Ürünüdür!

Mc. Donald şöyle der: Muhammed Mekke'deki Yahudilere yaslanmıştır. Ama onlar çok geçmeden ona düşmanlık beslemeye başlayınca başka yardımcıları bulmaya çalışmaktan başka bir çaresi kalmamıştır. Böylece keskin zekası onu Arapların babası olarak İbrahim'e yeni bir yön vermeye sevk etmiş ve bu yolla da kendisini kendi döneminin Yahudiliğinden kurtarıp İbrahim'in Yahudiliğine bağlamayı başarmıştır. [\[26\]](#) Horovitz, Tevrat kelimesinin açıklamasında şöyle diyor: “Kur'an'da bu gibi açık işaretlerin yanı sıra aldığı kaynağı demeden, Tevrat'tan aldığı ve bir çok yerde tekrarladığı hüküm ve kıssalar mevcuttur.” [\[27\]](#)

Peygamber, gökten gelen elçinin peygamberlerle konuştuğu kıssasını kendisi uydurmuş ve sonra da kendi risalet ve vahyini ondan aldığına inanmıştır. Cebrail diye birisini bir vasıta olmadan tanıması mümkün olmadığı için belki de bu sözü bazı filozof ve din araştırmacılarından veya hanif dini üzere olanlardan duymuştur. Ve onlara da bu mesele saptırılarak ulaştırılmıştır. [\[28\]](#)

A.J Wensink, ise şöyle diyor: “Salat (namaz) kelimesinin Kur'an'dan önceki, edebî eserlerde ismi geçmediğine göre, belki de diğer simgeler gibi Arap ülkelerinde yaşayan Yahudi ve

Hıristiyanlardan almıştır.” [29] Diğer bir yerde de şöyle diyor: Goldziher, beş vakitlik namaz hususunda Hutsma’yı reddederken beş vakitlik namazların belirlenişin Farslara ait izlerin bulunduğuna inanıyor. [30]

Mc. Donald Allah maddesiyle ilgili olarak şöyle diyor: Allah’ın isimlerinden biri de “es-selam”dır. Bu sıfat sadece Haşr suresinde yer almış bulunmaktadır... Bu sıfat Hıristiyanların ibadetlerinde okunan ibarelerden Muhammed’in hafızasında kalan bir kelime olabilir. [31]

Yine şöyle diyor: Açıktır ki, yaratıcının sıfatlarını Muhammed İbranice’den almış ve özel anlamını kastetmeden işletmiştir. [32] Aynı zat “ba’l” maddesiyle ilgili olarak da aynı iddiayı tekrarlamış ve bu kelimenin Tevrat’tan alındığını, sonra da ona başka bir anlam verilmeğe çalışıldığını söylemiştir. [33]

Oryantalistlerin Hataları Bir Konuyla Sınırlı Değil, Usul ve Prensiptir

Oryantalistlerin hatası, herhangi bir araştırmacının (oryantalistlere de araştırmacı diyebilmek mümkünse tabii!) pekala yapabileceği bir inceleme veya bulgu hatası değildir; onların tamamen usul ve prensiplerden doğan temel inançlardan kaynaklanan batıllardır. Yahudi, Hıristiyan veya maddeci olan her araştırmacı için kaçınılmaz yanlışlardır bunlar. Konunun dışına taşmamak için daha önce aktardığımız örnekler bu kasıtlı insanların yüzlerce hata ve garazlarından sadece birkaçını göstermektedir. Şarkiyatçılar İslam’la ilgili inceleme ve beyanlarında daima önyargılı olmuşlar, bütün görüş ve beyanlarını “Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve alih ’in, haşa peygamber olmadığı, dolayısıyla Kur’an ve sünnetin de vahye dayalı olmadığı” şeklindeki inkarcı ve müşrik bir inanç sistemi üzerine bina etmişlerdir. Böyle bir batıl önyargıyla hareket ettikleri, böyle bir zemine ayak bastıkları için elde ettikleri sonuç da doğru değildir ve bu yanlış yöntemle mesela Kur’an’la sünnette geçen ve Hıristiyanlık, Yahudilik veya diğer din ve görüşlerle benzeşen bir nokta bulduklarında bunu, “demek ki İslam, falan dinden alıntı yapmış” şeklinde değerlendirmelerde bulunmuş, hiçbir benzeşme görmedikleri hususları da “ilahi vahye dayanmayan ve tamamen doğal şartlardan kaynaklanan veya Hz. Peygamber sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’in ya da Müslümanların hayat şartlarında şeklini bulmuş kurallar” şeklinde yorumlamışlardır!

Oryantalistler Karşısında Müslümanların Vazifesi

Oryantalistlerde bu tür ifade ve beyanlara sıkça rastlamak mümkündür; Kur’an, vahiy ve sünneti beşeri fikirlermişçesine takdim eden bu tür oryantalist vecizelerinin tamamına değinebilmek için ciltler dolusu kitaplar yazmak gerekir aslında. Bu örneklerle şunu açıklamak istedik: Oryantalistlerin bu tür tespitleri genellikle bir inceleme hatası değil, kimi zaman önceden hesaplanmış tavırlar, kimi zaman da araştırma yöntem ve prensiplerinin doğru olmayışından kaynaklanmaktadır ki Yahudi veya Hıristiyan bir oryantalistin elinde ister istemez böylesi sonuçlar doğmaktadır. İşte bu noktada Müslüman araştırmacılar İslam’ın vazgeçilmez hakikatlerini savunmak için kaleme sarılmalı bunun dînî ve ilmî vazife olduğu bilincini taşımalıdır. O zaman oryantalistlerin yöntem veya prensip hatalarını kolaylıkla tespit ederek İslam’ın hakkaniyetini herkese ispatlama imkanı doğar. Oysa iş tam tersine olmuş ve bazı Müslüman yazarlarla aydınlar, oryantalistlerin İslam’a yönelik bu aşikar saldırılarına karşı koyacakları yerde onları “samimi araştırmacılar ve tarafsız bilim adamları (!)” olarak kabul edip kendi eser ve konuşmalarında sürekli oryantalistlerden iktibaslarla bulunup görüşlerini belge kabul etmek suretiyle onların gündemde tutulmasına vesile olmuş ve bu

şarkiyatçıların İslam düşmanı fikirlerinin Müslüman toplumlara sızmasında araç olmak gibi büyük bir hataya düşmüşlerdir. Bunun en bariz örneklerinden biri yüce İslam dininin Mehdilik inancıdır. Müslüman yazar ve aydınların bir kısmı bu hususta Yahudi ve Hıristiyan şarkiyatçıların görüşlerini olduğu gibi esas almış, kendi dinlerinin naslarına dayanacakları yerde, tutup oryantalistlerin kıstaslarına sarılmışlardır. Daha önceki bahsimizde bu kıstas ve maksatlı görüşlerden birkaç örnek vermiştik: şimdi kimi Müslüman yazarların Mehdilik konusundaki özel görüşlerini aktaracak ve bunların, söz konusu şarkiyatçıların görüşleriyle ne kadar benzerlik gösterdiğini ve onları nasıl yansıttıklarını, hatta bu Müslüman yazarların kendilerinden bir tek cümle dahi eklemeye ihtiyaç duymadıklarını hep birlikte göreceğiz:

Oryantalistler ve Mehdilik Konusu

Yahudi, Hıristiyan veya maddeci oryantalistlerin birtakım önyargı ve art niyetlerden hareketle yanlış neticelere ulaştıkları ve alabildiğine eleştirerek, her zaman yaptıkları gibi “Yahudilik, Hıristiyanlık veya benzeri başka batıl inançtan iktibas edildiğini veya maddi şartların doğurduğu kaçınılmaz neticeler” ya da “siyasi ve sosyal emellerin şekillendirdiği beşerî inanç ve zeka ürünleri” şeklinde tahrifatlarla tanıtmaya çalıştıkları nice islâmî meselelerden biri de Mehdilik konusudur.

Mesela Mc Donald... şöyle der: “Emeviler döneminde İslam devletinin adalet ve beraberlik yetersizliği, son zamanda **Mehdi**’nin ortaya çıkacağı fikrinin oluşmasının sebeplerinden olacağı büyük bir ihtimaldir.”

Goldziher de fikrini şöyle açıklar: “Aslında Yahudi ve Hıristiyan motiflerden doğup etkilenmiş olan Mehdilik düşüncesi, Zerdüştlüğün kalıplarından da etkilenip hayalci insanların hayal ürünleriyle de yoğrulunca ortaya bugünkü Mehdilik destanı çıkmış oldu! Sonra da Peygamber hadislerinden **Mehdi**’ye dair sözler bulunmuş, ancak bu hadislere sahih hadis kitaplarında rastlamak mümkün değildir.” [\[34\]](#)

Van Volter aynı doğrultuda hareket ederek şöyle der: Doğulular kehanet ve bilinmeyen gelecekte haber vermeğe ruhî yönden eğilimlidirler. Bu yüzden kurtarıcıya inanmak doğu tabiatına uygundur. Bu ise o yörelerde bulunan cehalet ve zulümden kaynaklanmaktadır. Bu yüzden bu tür inançlar eski doğu halkları arasında varola gelmiştir. Volter şöyle diyor. “Abbasi hükümdarlarının zulmü Emeviler dönemindeki zulümden az olmamıştır. Bu ise, halkı yeni Abbasi düzenin zulmünden kurtulmak için Mehdilik inancına sarılmaya sevk etmiştir.” Böylece oryantalistlerin Mehdilik konusuyla ilgili görüşlerinin şu şekilde özetleyebiliriz:

1- Bazı oryantalistlere göre İslam’da Mehdilik inancı Yahudilik ve Hıristiyanlıktan alınma bir inançtır.

2- Kimi oryantalistlere göre de Mehdilik inancı o çağlarda mevcut zulüm ve baskı ortamının şartlarından kaynaklanmış sosyal bir tepkimedir ve dînî hakikati yoktur.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, tarafsız araştırmacılar olduğu(!) zannedilen bu oryantalistler; kendi bâtil dinleri ve hizmet ettikleri malum odaklardan aldıkları direktifler doğrultusunda İslam’ı ve Kur’an’ı zaten reddetmekte ve bunları Yahudilik, Hıristiyanlık veya insan zekasının ürünü olarak telakki ettiklerinden, bundan başka bir tavır sergilemeleri ve gerçeğe yakın olmaları da beklenemez elbet. Esasen söz konusu oryantalistlerin Mehdilik konusunda bundan farklı bir tutum sergilemeleri şaşırtıcı olur.

Batılı Oryantalistlerin Doğulu Taklitçileri

Söz konusu oryantalistlerin doğulu taklitçileri de Mehdilik konusunda onların fikirlerine destek verip onların bâtil bulgu ve verilerini savunmaktan başka bir şey yapmamışlardır. Aradaki tek fark, oryantalistlerin aksine, söz konusu taklitçilerin kendilerine Müslüman bir araştırmacı görünümü vermeleri ve İslamî meseleleri “Müslüman bir aydın ve yazar” unvanıyla tahrif etmiş olmalarıdır! Mesela Ahmet Emin şu iddiada bulunur:

“Şia’yı Mehdilik fikrini çıkarmaya ve ona sarılmaya sevk eden şey, Ali’nin öldürülmesi, Muaviye’nin başa geçmesi, Hasan’ın ona biat etmesi, sonra Hüseyin’in şehit düşmesi, Emevilerin aleyhine yapılan hareketlerin yenilgiyle sonuçlanması ve onların iktidarı ellerinde bulundurmaları gibi vakıalar neticesinde oluşan Şia’nın durumu olmuştur.”

Yine onun öğrencisi olan Sa’d Muhammed Hasan da, Mehdilik inancını kimi zaman Yahudilik ve Hıristiyanlığa bağlamaya çalışmakta, kimi zaman da zulüm şartlarının doğurduğu zihni bir hayal ürünü olarak değerlendirme yoluna gitmektedir.

Türkiyeli yazarlardan Ethem Ruhi Fıglalı da Margolouth’un görüşlerini aynen iktibas etmiş ve ondan etkilenerek şöyle demiştir:

“Hz. Hüseyin aleyhi’s-selâm ’ın Kerbelâ’da Hicri 61. (M. 680) yılında Emevilerce şehit edilmesi, Müslümanları hakikaten çok sarsmış ve bir “kurtarıcıya ihtiyaç, acil hale gelmişti.” [\[35\]](#)

Ve bir başka yerde de şöyle diyor: “Mutlak müstebit idarecilerin hükmü altında ezilen kitleler, kendilerini karanlıklardan aydınlığa çıkaracak bir kurtarıcıyı, yani “**Mehdi**”yi daima beklemişlerdir. [\[36\]](#)

İşin ilginç ve üzücü tarafı sayın Fıglalı’nın bu görüşlerine Kur’an ve sünnette delil bulamadığından bir oryantalisti nass kabul etmesi ve bu satırlara belge olarak aktardığı dipnotta “W. Madelung”ın fikirlerini ölçü ve dayanak almış olmasıdır!

Görüldüğü gibi bu aydınların Mehdilik konusundaki tutumları Yahudi ve Hıristiyan oryantalistlerin tavırlarıyla temelde aynı olup fazla bir farklılık arzetmemekte ve ana fikri diğerlerinden almış bulunmaktalar. Halbuki Mehdilik hakikatinin inkarı, ve bunu Yahudilik veya Hıristiyanlıkla açıklama, ya da zalim ve zorba egemenlerin doğurduğu şartların sosyal bir tepkisi şeklinde değerlendirme hatasına İslam tarihinde rastlamak mümkün değildir; bilakis; İslam’ın temel inançlarından olan Mehdilik hakikatinin inkarı Yahudilik ve Hıristiyanlıktan iktibas edilmiş bir tahrif ve saptırmaca olup; Mehdiliği inkara kalkışan İslam camiasındaki yazarların tamamı, bu fikirleri ya Hıristiyan yada Yahudi yazarlardan almışlardır.

Bu alanda Said Eyyub da diyor ki: “Aldatıcılar aleminde bilginlik ve dürüstlük maskesi altında kültürümüzü tamamen çürütmek isteyen niceleri vardır. Batılı Goldziher ve Volter gibi bazıları Mehdilik fikrini reddettikleri için, burada da bir takım aydınlar onlara uymuşlardır. Bunun nedeni ise bunların hep Batıdan ne gelirse ona hayranlık duydukları içindir.” [\[37\]](#)

Birkaç noktaya dikkat edilecek olursa mesele daha kolay anlaşılır:

Her şeyden önce; verilen örnek ve belgelerin ortaya koyduğu bu tür iddiaları ilk başlatanların daima batılı Hıristiyan veya Yahudi yazarlar olduğunu açıkça bilinmesi ve Müslüman geçinen

taklitçi yazarlarında daima onları izlemiş ve düşüncelerini taklit etmiş olmaları gerçekten de çok üzücü ve acı bir olaydır; ne yazık ki gözden uzak tutmamak gerekir. İkinci önemli nokta ise, bu taklitçi yazarların gerçekte batı kültürüne hayran, batılı araştırmacı ve yazarların fikirlerinden kolayca etkilenen tipler olmasıdır.

Üçüncü nokta da, söz konusu batı hayranı bu taklitçilerin; Yahudi ve Hıristiyan oryantalistleri gerçekten ciddi birer araştırmacı ve bilim adamı zannetmesi ve onların yazılı eserlerini bilimsel ve ciddi eserler olarak telakki etmesidir. Bu nedenledir ki mezkur yazarlarla sözde aydınlar, çeşitli İslâmî konularda, ve bu cümleden olmak üzere bilhassa Mehdilik konusunda fikir yürütürken hep bu konuyla ilgili belgelerini oryantalistlerin inceleme beyanatlarında arama yoluna gitmişler, her nasılsa bunun kendilerine entelektüel bir prestij kazandıracığını ve o zaman daha bir “aydın” (!) görüneceklerini düşünmüşlerdir!

Mesela “Ethem Ruhi Fığlalı” Mehdilik mevzusuna ayırdığı 22 sayfalık görüşlerinde tam 24 yerde Mc. Donald ve Goldzhceir gibi oryantalistlerin görüş ve beyanatlarına atıfta bulunmuş ve İslâm’a ve İslâmî meselelere nasıl baktıklarını gösterme yoluna gitmiştir!! [38] Mehdiliğe inananları bu inancın ispatı için Kur’an ve sünnete başvururken; Mehdiliği inkâr edenlerin, bunu ispatlamak için Yahudi ve Hıristiyan yazarlardan destek ve senet araması bile, akli selim sahibi insanlar için yeterince açıklayıcı ve düşündürücüdür. Hal böyle iken, bu iki kutuptan hangisinin İslâmî ve hangisinin Yahudilikten kaynaklanmış olduğu apaçık ortadadır zaten.

Fığlalı’nın Hz. Mehdi ve Hz. İsa (a.s) Hakkındaki Görüşlerine Bir Eleştiri

Ethem Ruhi Fığlalı Türkiye’de Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ı inkâra kalkışan yazarların başta gelenlerinden biridir; ve bilindiği üzere bugün Türkiye’de Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ı inkâra yeltenenlerin tamamına yakın bir kısmı görüşlerini ondan almış olup, iddialarını onun görüşlerine dayandırmaktadırlar. Bu nedenle söz konusu yazarın mezkur mevzu etrafındaki görüşlerinin ciddi bir değerlendirmesini yapmanın gerekli ve faydalı olacağı inancındayız.

“Ethem Ruhî Fığlalı’nın bu konudaki en önemli menfiliği, öne sürdüğü görüşlerini Kur’an ve sünnetten değil, Yahudi ve Hıristiyan oryantalistlerden alması ve olaya onların penceresinden bakmasıdır” demiştik. Bunun yanı sıra söz konusu yazarın görüşlerinde kimi zaman meseleyi saptırma, kimi zaman da hakkı batıl gibi gösterme gayretleri de var ki; bunlardan birkaçını aktarmamız yeterli olacaktır sanıyoruz:

1- Fığlalı’nın Mehdilikle Ric’at Konusunu Karıştması

Ethem Ruhi Fığlalı Bey son hükmünü zaten önceden vermiş olduğu yüce İslâm’ın vazgeçilmez hakikatlerinden olan Mehdilik gerçeğini inkar edip Müslüman halkın bu temel konu çevresindeki inançlarını tezyif yoluyla zihinleri bulandırmaya çalıştığı için; tıpkı oryantalistlerle doğulu taklitçilerinin yaptığıнын aynısını yapmakta ve Mehdilik inancının bir İslâm inancı olmadığını iddia yoluna giderek bu inancın Yahudilik ve Hıristiyanlık inançlarından İslâm’a geçmiş olduğunu söylemek istemektedir. Ancak, bunu doğrudan doğruya söylemeye cesaret edemediği ve bu yöntem de artık kalıplaşmış bir oryantalizm oyunu olarak yeterince tanındığı için Ethem Fığlalı Bey oyunu biraz daha zarif kurallarla oynamakta ve oryantalistlerin görüşlerini aktardıktan sonra bu görüşleri kesin ifadelerle reddetmeyerek “bu kanaatlarına katılmak pek mümkün görülmemektedir” şeklindeki ifadelerle meseleyi muğlak ve şüpheli bir sınırdan bırakmayı tercih etmektedir. Yazar, ilginç bir yöntemle daha başvurarak

Mehdilik inancının Yahudilik veya Hıristiyanlıktan kaynaklandığına katılmadığını söylemekte, ama bunu söylerken hemen ardından oryantalistlerin aksi cihetteki görüşlerini de dipnot düşmekten kendini alamayarak dolaylı empoze yöntemine başvurmuştur. Bununla da yetinmeyen Fığlalı, garazkâr yazarların sık sık düştüğü bir konuma daha tenezzül etmekte ve Mehdilikle ric'at inancını karıştırmaya çalışarak oryantalistlerden geriye kalmamaya gayret etmekte ve “İtikadi İslam Mezhepleri” adlı kitabında şöyle demektedir:

“Daha sonraki devirlerde oldukça yaygınlaşan bu **Mehdi** fikri biraz sonra da temas edileceği üzere dönüş, yani “ric'at” inancı ile de karışık olmuş ve kurtarıcı olarak yeni bir şahıs beklemek yerine “ölen, fakat ölmediğine inanılan bir kimsenin yeniden gelişi” ve dönüşü şeklinde anlaşılmaya başlamıştır. [\[39\]](#)

Fığlalı'nın buradaki kelime oyunu her ne kadar ustaca planlanmışsa da az bir dikkatle kolayca farkına varılabilmekte ve saptırmak istediği mesele olanca çarpıklığıyla göze çarpmaktadır. Çünkü ric'at inancı Fığlalı'nın kelime oyunuyla tahrif etmeye çalıştığı gibi “Ölen, ama ölmediğine inanılan kimsenin yeniden gelişi” (s: 267) değil; “ölen ve öldüğüne de inanılan kimsenin yeniden gelişi ve dünyaya dönüşü”dür ki sayın Fığlalı şu ifadelerinde de aynı hataya düşmekten kurtulamamaktadır:

“Daha sonra, kurucusu olarak kabul edildiği Keysaniye fırkasınca ölümü inkar edilmiş ve ölmez olarak Radva Dağı'na yerleştirilmek suretiyle, orada döneceği zaman beklenir olmuştur. Böylece Muhammed b. el-Hanefiyye, daha sonraki İsnâ Aşeriyye Şiiilerinin gizli İmamı gibi “el-Mehdiyy'ul Muntazar”, yani “Beklenen **Mehdi**” haline gelmiştir. Tabi bu durumda Mehdilik fikrine ric'at inancının da sokulmuş olduğu ve bilhassa Şiilerce gizli İmamları için benimsendiği görülmektedir”

Görüldüğü gibi Fığlalı burada ric'ati” ölen ve ölmediğine inanılan birinin dönüşü” şeklinde saptırırken İmamiye Şiâsının Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hakkındaki inancını saptırmakta, zuhur ve gaybet olayıyla ric'at meselesini kasıtlı bir şekilde birbirine karıştırarak bu konuları çok iyi bilmeyen Müslümanın zihninde şüphe ve inkar izleri bırakmayı planlamaktadır. Daha sonra da Mehdilik ve ric'at konusunu karıştırarak, ric'atin tamamen Yahudi ve Hıristiyan inancı olduğunu iddia etmektedir. Bununla varacağı sonuç ise esasen **Mehdi** inancını Yahudilikle Hıristiyanlığa bağlayarak, önceden plânlandığı şekilde zihinleri iğfal etmek olacaktır. Nitekim ric'at konusunda, belirttiğimiz gibi çarpıttıktan sonra Fığlalı Bey, ağzındaki baklayı nihayet çıkarmakta ve “Şüphe yok ki ric'at, daha önce de ifade edildiği gibi, tamamen bir Yahudi ve Hıristiyan akidesidir” deyivermektedir!

Dolayısıyla, Fığlalı beyin, nice zahmetlere katlanarak ne yapıp edip Mehdilik konusunu ric'ate ve ric'at konusunu da Yahudilik ve Hıristiyanlığa irca ettiğini görüyoruz. Fakat üzücü olan nokta, Fığlalı'nın, yıllarca tahsil ve araştırmalarında sonra Şia'nın en seçkin inançlarından biri olan Mehdilik konusundan habersiz oluşu ve Şia'daki Mehdilik inancının ric'at meselesiyle hiç bir ilgisinin olmadığını bilmeyişidir. [\[40\]](#)

Şia İnançlarında Ric'atla Mehdilik Arasındaki Temel Fark

Burada şunu belirtelim ki, Mehdilik inancı, gaybet ve zuhur meselesi ric'at meselesinden tamamen farklı olduğu apaçık bellidir. Mehdilik inancı, gaybet ve zuhur konusu şu anlamdadır: Hz. Mehdi doğumundan bugüne kadar ve zuhur edip dünyayı adaletle dolduracağı güne kadar yaşıyor ve yaşayacaktır. Fakat şimdi o yaşadığı halde gaybettedir; yani insanların arasında olup onların toplantılarına katılıp, hacda hacılar arasında olmasına rağmen insanlar her ne kadar onu

görseller bile tanımazlar, o da özel bir takım maslahatlardan dolayı kendisini tanıtmaktan sakınmaktadır. O bir gün zuhur edecek, o gün insanlar onu **Mehdi** olarak tanıyacaktırlar ve o yeryüzünü adaletle dolduracaktır.

Ama ric'at ise şu anlamdadır: Sırf iman veya sırf küfürle dünyada yaşadıkten sonra ölen bir grup insan, Allah'ın emriyle mümin olanların izzetle ve kafirlerin ise zilletle yaşaması için dirilerek dünyaya döneceklerdir. Dolayısıyla Fığlalı'nın ric'atı "Ölen, fakat ölmediğine inanılan kimsenin yeniden gelişi" şeklindeki tanımı tamamen yanlıştır. Ric'atın doğru tanımı "Ölen ve öldüğüne inanılan kimsenin yeniden gelişi"dir. Bunun da Şiâ'nın, Hz. Mehdi'nin yaşadığı ve bir gün zuhur edeceğiyle ilgili inancıyla hiç bir ilgisi yoktur. Ayrıca, ric'at ve Hz. Mehdi'nin zuhuru ikisi de birbirinden tamamen farklı iki anlam olup mantık açısından bu ikisi arasında hiç bir bağlantı yoktur. Yani eğer ric'ate delalet eden hadisler olmasaydı, Hz. Mehdi'nin gaybet ve zuhuruna delalet eden hadislerden, bazı insanların öldükten sonra bir gün tekrar dünyaya gelecekleri kesinlikle anlaşılmamaktadır.

Dikkat edilmesi gereken diğere önemli nokta da şudur: İmamet ve Mehdilik inancı Şiâ'nın inanç esaslarından biridir. Buna göre Şiâ, Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'ten sonra ilmî ve siyasî merciliğinin on iki İmama mahsus olduğuna inanmaktadır. Dolayısıyla, Kur'an tefsirinde, doğru sünneti yanlışından ayırt etmede, fıkıh, kelam ve diğere dinî alanlarda Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'ten sonra on iki İmam'a ve bunlardan biri olan Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'a müracaat etmeği farz bilmektedir. Ric'at meselesi Şiâ'nın Ehl-i Beyt'in hadislerine inanmasından kaynaklanan ayrıntılardan sadece birisidir. İşte bu yüzden, ric'at konusunu hiç bir zaman "İmamet ve Mehdilik" inancıyla aynı sırada kabul edemeyiz.

2- Hz. İsa (a.s)'ın Göğere Yükseldiği ve Tekrar İneceği konusundaki İslam İnancı İnkâr Edilemez

Müslümanların Kur'an ayetleri, Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih ve Ehl-i Beyt İmamlarından rivayet edilen hadislerle dayanarak görüş birliği içerisinde olduğu meselelerden biri, Hz. İsa'nın göğere çıkarıldığı ve bir gün yeryüzüne ineceği inancıdır. -Bu inancın delillerine ileride değineceğiz.- İslam'a göre Yahudiler Hz. İsa'yı öldürmemiş, çarmıha germemişler, aksine, Allah Teala onu ruhu ve bedeniyle göğere çekmiş, o, ahir zamanda gökten inerek Hz. Mehdi'nin yardımına koşacak, onun İmametinde namaz kılacaktır. Ne yazık ki Fığlalı tarafından bu İslamî inanç da İslam'ın "Mehdilik" inancı gibi şüpheye düşürülmüş ve hatta bu inancın bir İslam inancı olduğu inkâr edilmiştir. Fığlalı ilk önce ayetlerin açıkça Hz. İsa'nın (ruh ve bedeniyle) göğere çıkarılmasına delaletini inkâr ederek kitabının 264. sayfasında şöyle diyor:

"Bir kere İsa b. Meryem'in bedeniyle ve canlı olarak semaya çekildiği" şeklinde bir açıklama bize bu konudaki ayetlerin sınırını oldukça zorlayan bir davranış gibi gözüküyor."

Ve buna dayanarak Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın öldüğünü (bedenen göğere çıkarılmadığını) dolayısıyla Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın gökte olduğuna ve kıyametten önce yere ineceğine delalet eden hadisler bu ayetlerle çeliştiğini ve bu konu müfessirleri bu ayetleri te'vil etmeye mecbur ettiğini ileri sürmüş ve dolayısıyla şöyle demişlerdir:

"İsa b. Meryem'in ref'i ve vefatıyla ilgili deliller yalnızca bu ayetlerden ibaret olsaydı bir bakıma mesela yoktu denebilirdi. Ama, hadislerde söz konusu edilen İsa'nın kıyamet gününden önce döneceğine dair hükümlerin varlığı müfessirleri ayetlerde geçen kelimelerin bilinen açık

anlamaları dışında te'vil (yorum) yoluna gitmek ve ayetleri hadislerdeki görüşler istikametinde açıklamak zorunda bırakmıştır.”

Hatta Fığlalı'ya göre Müslümanların Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzul ve inişiyle ilgili inancı tamamen Yahudi ve Hıristiyan inancıdır. Dolayısıyla ref (göğe çekilme) kelimesi geçen bir kaç ayeti naklettikten sonra şöyle diyor:

“Görüldüğü gibi ayetlerde ref kelimesi daha çok manevi yükseklik, üstünlük ve üstte oluş anlamlarına gelmektedir. Buna rağmen bir kısım müfessirler Hz. İsa'nın geri gelişine (ric'at) dair haberlerin gerçekleştirilmesini veya başka bir ifadeyle doğrulamasını sağlamak için... insanları beşikte iken de, yetişkin iken de iyilerden olarak konuşacaktır (Âl-i İmran/46, Mâide/110) ve o kıyametin kopacağını bildirir ve (Zuhruf/61) ayetlerinin de işaret olduğunu belirtmişlerdir.”

Görüldüğü gibi burada Fığlalı Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın inişine inanmayı ric'at bilmektedir. Başka bir yerde de ric'atle ilgili inancını şöyle açıklıyor: “Şüphe yok ki ric'at daha önce de ifade edildiği gibi tamamen bir Yahudi ve Hıristiyan akidesidir.”

Fığlalı bu ifadesini tekrarlayarak Kur'an'ın sarıh nasslarına ters düşen konumda ayak direnmekte, inat göstermektedir. Meseleyi tam tersine gösterip ayetlerde Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın öldüğünü ve göğe çekilmediğini belirtildiğini iddia ettikten sonra, Fığlalı, Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın canlı olarak göğe çekildiğini gösteren yeryüzüne nüzul ve inişiyle ilgili hadisleri önemsiz göstermeye çalışmakta ve bu hadisleri vahid haber şeklinde takdim ederek, ilgili eserinin 253. sayfasında “nitekim, Deccal'ın çıkışıyla ilgili olan ahad haberlerde İsa b. Meryem aleyha selâm 'ın nüzülü açıkça belirtilmiştir” demektedir.

Fığlalı, aynı kitabın 265. sayfasında da bu hadisleri ahad olarak tanımlamakta... Fığlalı'nın; Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın canlı olarak göğe çıkarıldığı şeklindeki Kur'an ve İslam inancını çok açık olarak inkâr ettiğini ve şu görüşler üzerinde ısrarla durduğunu görmekteyiz:

a- Hz. İsa aleyhi's-selâm ölmüştür.

b- Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın göğe yükseltilmesi olan “ ref ”, onun canlı olarak; yani ruhu ve vücuduyla göğe yükseltilmesi değil; makam ve değer açısından yükseltilmesi demektir.

c- Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın tekrar yeryüzüne ineceğini bildiren rivayetler ahad haberler olup anlamları da Kur'an'a uymamaktadır.

Evet, Fığlalı'nın mezkur konudaki görüşleri özetle böyle. Şimdi bunları Allah'ın kitabı ve O'nun Resulü'nün sünnetiyle değerlendirelim:

a- Hz. İsa Gerçekten Ölmüş müdür?

Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın öldüğüne dair Fığlalı'nın öne sürdüğü tek delili Âl-i İmran suresinin 55. ayet-i kerimesinde geçen ve “ruhun çıkarılması” anlamına gelen “teveffâ” kelimesidir. Bu ayette meâlen şöyle buyruluyor:

“Hani Allah, İsa'ya demişti ki: ‘Ey İsa, doğrusu seni (ruhunu) alacak ve seni kendime yükselteceğim, seni küfredenlerden temizleyeceğim ve sana uyanları kıyamete değin,

küfre sapanların üstüne geçireceğim. Sonra dönüşünüz yalnızca banadır, hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz şeyde, aranızda ben hükmederim”

Aynı kökün kullanıldığı bir ayet te Maide, 117'deki, şöyle buyurulmaktadır:

“...Onların içinde kaldığım sürece ben onların üzerinde bir şahidim, beni (ruhumu) alınca, üzerlerindeki gözetleyici, Sendin, sen her şeyin üzerine şahid olansın”

Fığlalı'ya göre bu ayetlerde geçen Arapça “ müteveffik ” ve “ teveffeytenî ” terimleri açıkça Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın ölümüne delalette bulunduğu halde, müfessirler, Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın tekrar yeryüzüne ineceği yolundaki rivayetlere binaen Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın öldüğünü inkâr etmiş ve bu ayetleri tevilde bulunmuşlardır.

Halbuki Kur'an-ı Kerim'de “ teveffâ ” terimi sadece “ölüm” anlamında kullanılmış değildir, aslında bu kelime “vefa” kökünden geliyor ve bir şeyi hakkıyla ve tamamıyla almak anlamındadır. Ölüm anında ruhun alınıp bedenın bırakılmasına “ teveffi ” ve “ vefat ” söylenmesi de bir nevi kinayedir ve ruhunu almak insanı tamamıyla almak mesabesinde olduğunu gösterir. Buna göre yukarıdaki ayette geçen “ müteveffike ” seni “öldürecek” değil de “seni alacak” anlamındadır ve diğer ayette geçen “ teveffeyteni ” “beni öldürdüğünde” değil “beni alınca anlamındadır”. Kur'an-ı Kerim'de de bu kelimenin kullanıldığı yerlere baktığımızda hem ölüm için ve hem de uyku için, yani bu kelimenin, ruhun bedenden her türlü alınışı için kullanıldığını görürüz; yani hem uyku, hem ölüm için aynı kelime geçer Kur'an'da. Nitekim Zümer suresinin 42. ayetinde her iki anlamda da kullanılmıştır:

“Allah, ölümleri zamanında canları alır, ölmeyeni de uykusunda, Böylece kendisi hakkında ölüm kararı verilmiş olanın ruhunu tutar, öbürünü ise, belirlenmiş bir ecele kadar salıverir. Şüphesiz bunda; düşünen olan bir kavim için gerçekten ayetler vardır.”

Ayetin Arapçısında da görüleceği üzere, “ teveffâ ” kelimesi tekrarlanmaksızın ilginç bir şekilde hem “ölüm”, hem “uyku” halleri için kullanılmıştır. Bu da söz konusu terimin ölüm olduğu kadar uykuyu da ifade edebileceğini ortaya koymaktadır:

Binaenaleyh Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın göğe yükseltilmesiyle ilgili ayetlerde geçen “ teveffâ ” teriminin ölümü ifade ettiğini söylemek mesnetsiz bir iddiadan ibarettir.

“ Teveffâ ”nın sadece uyku için kullanıldığı ayetse En'am suresinin 60. ayetidir, bu ayette de şöyle buyrulur:

“Geceleyin sizin (ruhunuzu) alan ve gündüzün güç yetirip etkilemekte -yapıp kazanmakta- olduklarınızı bilen, sonra, adı konulmuş ecel doluncaya kadar onda sizi gönderen (yani uyandıran) da O'dur. Sonra en son dönüşünüz O'nadır. Sonra, yapmakta olduklarınızı size O haber verecektir.”

Kaldık ki, Mâide, 117'de “Benim dünya hayatıma son verdiğinde” şeklinde meali tercüme edilmiş olan ayet-i kerimede, pekala Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın gökten inişinden sonra ve kıyametten önce öleceğine işaret ediliyor olabilir.

Görüldüğü gibi Fığlalı'nın Kur'an müfessirlerinin bir takım rivayetlerden etkilenecek mezkur ayetleri te'vil ettiği yolundaki iddiası gerçekte zerrece bağdaşmayan asılsız bir iddiadır, çünkü her şeyden önce, bu ayetler Hz. İsa'nın ölümüne delalette bulunmamaktadırlar, dolayısıyla de

Hız. İsa'nın halihazırda hayatta olduğu ve yeryüzüne ineceği yolundaki hadis ve rivayetlerle bağdaşmadığını söyleyebilmek mümkün değildir.

Ayrıca, Fığlalı'nın iddiası tamamen batıldır. Çünkü ayetin Arapçasında geçen “ teveffeyteni ” ve “ meteveffik ” cümlelerinin anlamı ister “ölüm” olsun, ister “almak” (başka bir tabirle ister Hz. İsa aleyhi's-selâm ölmüş olsun ve ister olmasın) kesinlikle Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzul edeceğine delalet eden rivayetlerle çelişmemektedir. Çünkü bu rivayetler Hz. İsa'nın hayattayken gökten ineceğini bildirmektedir. Ama onun daha önce ölüp ölmediği rivayetlerin delaletinin sınırını aşar ve anlamını değiştirmez. Evet, rivayetler zımnî olarak Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın göğe bedenen yükselmiş olacağına, yani, Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın zahir zamanda yere nazil olması için daha önce göğe çekilmiş olması gerektiğine delalet eder. Elbette, ref ayetleri Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın göğe çekildiği konusuna iyice delalet eder ve gerçekte ref ayetleri Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzul edeceğine delalet eden hadislerin doğru olduğuna diğer bir tanıktır. Sonraki bölümde ref ayetleri hakkında daha geniş bilgi vereceğiz.

b- Hz. İsa (a.s)'nın Göğe Yükselmesiyle İlgili Ayetlerin Fığlalı Tarafından Tevili

Kur'an ayetleri üzerinde dikkatli bir incelemeden sonra Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın diğer peygamberler arasında çok farklı bir konumu olduğu ve sadece ona özgü olan bu konumu kabul edebilmenin; ancak gaybe iman ve Allah Teala'nın sonsuz kudret ve gücüne can-u gönülden inanmakla mümkün olabileceği görülür. Mesela Hz. Meryem selâm'ullahi aleyha hiçbir erkeğin dokunmadığı halde Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ı doğurmuş ve bugün bilinen tabiat kanunları ve pozitif bilimin sınırlarının ötesinde bir hadise vuku bulmuştur. Ama Fığlalı Bey ömrün süresinin uzun olmasını bile Allah'ın değişmez kanunlarına aykırı sayarak reddetmeğe kalkışıyor. [41] Oysaki, Allah'ın değişmez kanunları arasında yer alan her nefsin ölümü tadacağıdır. Ama Peygamberlerin ve bazı özel insanların Allah'ın iradesiyle ömrünün uzun oluşu hiç bir ilahi kanuna aykırı değildir. Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın henüz beşikteyken konuşması ve peygamber olduğunu ilan etmesi, Allah'ın izniyle ölüleri diriltmesi, çamurdan yaptığı kuş şekillerine üfleyince canlanıp uçması, hep Fığlalı'nın “değişmez kanunları”na aykırı hakikatlerdir. [42]

Allah Teala'nın izniyle Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın gösterdiği bunca mucizeye inanan bir mümin; Allah Teala'nın Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ı düşmanlarının elinden mucizemsi bir şekilde kurtarabileceğine ve onu canlı olarak göğe çekebileceğine de elbette ki inanır ve iman eder.

Kur'an'da apaçık bir şekilde beyan edilen bu mucizelere hiçbir mümin şüpheyle bakmaz ve Rabb'ul Âleminin her şeye kadir olduğunu, O'nun izni sayesinde Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın hayatının bu tür mucizelerle dolu bulunduğunu bilir ve buna can-u gönülden inanır. Bütün bu sarîh hakikatlere rağmen Fığlalı Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın canlı olarak göğe yükseldiğini inkar etmekte ve meseleyi manevî yücelme şeklinde tevil ederek “... bir kere; İsa b. Meryem'in, bedeniyle semaya çekildiği şeklinde bir açıklama, bizce bu konudaki ayetlerin sınırını oldukça zorlayan bir davranış gibi gözükmemektedir” demekte ve ilahi mucizeleri pozitif bilim kurallarıyla açıklayamayınca bunları tevil yoluna giden seleflerinin yolunu izlemektedir. Nitekim 20'ye yakın ayeti örnek vererek bunlarda geçen “ ref ” kelimesinin sadece manevî anlamda bir “yükselme”yi ifade ettiğini iddia etmektedir. şimdi, Fığlalı'nın örnek olarak aktardığı ayetleri teker teker okuyalım ve bunların gerçekten sadece manevî bir yükselme anlamını taşıyıp taşımadıklarını hep birlikte görelim:

1- **“Sizden kesin söz almıştık, Tur Dağı’nı üzerinize kaldırmıştık (tepenize yükseltmiştik)”** (refa’na), Bakara/63.

2- **“İbrahim ve İsmail Ev’in (yani Ka’be’nin) temellerini yükseltiyordu”** (yerfeu), Bakara/127.

3- **“Söz vermeleri için Tur’u üzerlerine kaldırdık”** (refa’nâ), Nisa/154.

4- **“Ana babasını tahtın üstüne çıkardı (oturttu)”** (refa’a), Yusuf/100.

5- **“Ey inananlar! Seslerinizi peygamberin sesini bastıracak şekilde yükseltmeyin”** (lâ terfa’û), Hucurat/2.

6- **“O, göğü yükseltmiş”** (refa’ahu), Rahman/7.

7- **“Ve yükseltilmiş (merfû’a) tahtlar üstündedirler”,** Vâkıâ/34.

8- **“Tavanımı yükseltti (refa’a) onu düzenledi... Nâziât/ 28.**

9- **“Orada yükseltilmiş (merfûâ) tahtlar vardır.”,** Gâşiye/13.

10- **“Göğün nasıl yükseltildiğine (rufiât) bakmıyorlar mı?”** Gaşiye/18.

Buraya kadar sıralanan ayetlerde de görüldüğü gibi “yükseltme” anlamında geçen “ ref ” fiilinin kökü bu on ayette hep maddî yükseltme, yukarı kaldırma, yukarı çekme, üzerine dikme ... vb. gibi anlamlarda kullanılmıştır.

“ Ref ” kökünün manevî anlamlarda kullanıldığı ayetler ise şunlardır:

1- **“Bu, İbrahim’e, milletine karşı verdiğimiz hüccetimizdir. Dilediğimizi derecelerle yükseltiriz”** (nerfâ’u), En’am/83.

2- **“Verdikleriyle denemek için sizi yeryüzünün halifeleri kılan ve kiminizi kiminize derecelerle üstün kılan (refa’a) O’dur...”** En’am/165.

3- **“... Dilediğimizi derecelerle yükseltiriz (nerfa’û)...”,** Yusuf/76.

4- **“Allah’ın, yükseltilmesine (turfa’â) ve içlerinde adının anılmasına izin verdiği evlerde insanlar sabah-akşam O’nu tesbih ederler”,** Nur/36.

5- **“... Güzel sözler O’na çıkar, o sözleri de yararlı iş de yükseltir. (yerfa’uhu)...”** Fâtır/10.

6- **“... Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini kimine derecelerle üstün kıldık (refa’nâ)”** Zuhruf/32.

7- **“Kıyamet koptuğunda kimini alçaltacak ve kimini yükseltecek (rafi’a) olan o hadisenin vukuunu yalanlayacak kimse çıkmaz...”** Vâkıa/1-3.

8- **“...Allah, içinizden inanmış olanları ve kendilerine ilim verilenleri, derecelerle yükseltsin (yerfa’î)”** Mücadele/11.

Görüldüğü gibi bu 8 ayette de “ ref ” kökü sadece manevî anlamda kullanılmıştır.

Ama meselâ “ refe’nâ mekânen aleyhâ ” ayetinde geçen ref’in anlamı ne tam anlamıyla manevî, ne de salt maddî bir yükseliş olmadığından bu iki şıkkın hiçbirinde yer vermedik.

Her iki bölümde yer alan ayetleri incelendiğinde, “ ref ” kelimesi daha çok maddî anlamda bir yüceliş ve yükselmeye, kullanılmış olduğu görülecektir. Bu nedenledir ki Fığlalı’nın “ayetlerde refe kelimesinin daha çok manevî üstünlük anlamında kullanıldığı” yolundaki iddiası sadece yanlış değil; aynı zamanda gerçeğin tam zıddı bir yorumdur.

Kur’an, Hz. İsa (a.s)’ın Ruhu ve Vücutuyla Göğe Yükseltildiğini Buyurmaktadır

Bu ayetlerde her ne kadar “ ref ” kökü daha ziyade maddî anlamda kullanılmışsa da, bu kökün Kur’an’da genellikle maddî manada kullanılması, Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın göğe yükselişinin de sadece maddî ve fizikî olduğu anlamını vermemektedir. Esasen “ ref ” veya Türkçesiyle “yükselme” kökü mutlak bir fiil olup salt maddî veya salt manevî bir anlamla yüklü değildir. Birlikte kullanıldığı isim veya sıfatın konumuna göre maddî veya manevî anlam ifade edebilir. Meselâ Kur’an’da Hz. Yusuf aleyhi’s-selâm ’ın annesiyle babasını tahta çıkarıp oturttuğu buyurularken kullanılan “ ref ” fiilinin manası, Hz. Yusuf’un onları manevî anlamda tahta çıkarttığı ve meselâ sosyal konum ve prestijlerini yücelttiği şeklinde değildir elbette; bilinen anlamda, fizikî olarak bir “tahta çıkma ve oturma”dır bu. Veya meselâ, Bakara 63’le, Nisa 154’te yine “ ref ” fiiliyle geçen “Tur Dağı’nın İsrailoğulları’nın üzerine yükseltildiği” buyruğunda manevî bir mana kastediliyor değildir; yani Allah Teala İsrailoğulları’nın korkarak O’na teslim olması ve emirlerine uyması için Tur Dağı’nın manevi değer ve konumunu yücelttiğini buyurmuyor burada; bilakis, Allah’tan korkmaları için, bizzat Tur Dağı’nı fizikî olarak yükseltip onların üzerine çıkardığını, tepelerine diktiğini buyurmaktadır. Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’la ilgili ayetlerde kullanılan “ ref ” kelimesine gelince Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın manevî makamı için mi, yoksa bizzat kendisi için mi kullanıldığına bakmak gerekir; o zaman bu “yükselme”nin manevi mi, yoksa maddî mi, olduğu kolaylıkla anlaşılacaktır.

Söz konusu ayetlerde “ ref ” kelimesinin geçtiği ve Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın göğe çekilip yükseltildiği yerde onun manevî makam ve mevkiisiyle ilgili bir ibare yer almıyor, bilakis, bizzat Hz. İsa’nın aleyhi’s-selâm kendisinin göğe çekilip yükseltildiği buyurulmaktadır. Evet, Yahudilerin öldürmek istediği, Hz. İsa’nın kendisi olduğuna göre Allah Teala’nın kudret ve mucizesiyle kurtarıp göğe çıkardığı da bizzat Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın şahsıdır. Nitekim Nisa suresi’nin 156. ayet-i Kerimesinde bu hakikat çok net bir şekilde anlatılmakta ve şöyle buyurulmaktadır:

“Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, ama onlara öyle göründü. Ayrılaşmış oldukları şeyde doğrusu şüphededirler. Bu husustaki bilgileri ancak zanna uymaktan ibarettir. Kesinlikle onu öldürmediler, bilakis, Allah onu kendi katına yükseltti. Kitap ehlinin olup da, ölmeden önce İsa’ya inanmayacak kimse yoktur.”

Görüldüğü gibi yukarıdaki ayet-i kerimede “onu öldürmediler” denilirken “o”ndan kastedilen Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın bizzat kendisidir, manevî makamı değil. Çünkü onu öldürmediler buyruğunda da “Manevî makamını veya ruhunu öldürmediler” gibi bir anlam kastedilmemektedir. Her iki cümlede de söz konusu edilen bizzat Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın kendisidir; yoksa, fiillerin zamir ekindeki 3. tekil şahıs zamirini bir “Hz. İsa’ya”, bir de “onun

manevi makamına veya ruhuna” şeklinde açıklamak gerekir ki böyle bir tabir dilbilgisi kurallarına tamamen aykırı ve böyle bir ibarenin Kur’an-ı Kerim’de yer alması düşünülemez.

Hız. İsa aleyhi’s-selâm ’ın bu “göge çekilme” olayında sadece ruhunun değil, vücudunun da çekilmiş olduğunun bir diğer delili de, sırf ruhun göge yükselmesi olayının sadece Hız. İsa aleyhi’s-selâm ’a değil, bütün peygamberlere mahsus bir olay olmasıdır; bütün peygamberlerin ruhu, vefatlarından sonra göge yükselir. Halbuki vefatlarında şüphe bulunmayan ve ruhu kesinlikle göge yükselmiş olan diğer peygamberlerin vefatı için Kur’an-ı Kerim’de “ refe’e ” veya “ refe’nâ ” tabiri kesinlikle kullanılmamıştır, bu tabirin peygamberler içinde sadece Hız. İsa’ya mahsus olması, onun “ ref ”i, yani “yükselmesi ve göge çıkması”nın, bütün diğer peygamberlerin ruhunun göge yükselmesinden farklı bir olay olduğunu gösterir ki, bu da onun ruhunun yanı sıra vücudunun da göge yükselmiş olduğu manasına gelir. Aksi takdirde bütün peygamberlerin ruhu göge yükseldiğine göre sadece Hız. İsa aleyhi’s-selâm için “göge çekildiği” “semaya yükseltildiği” ve “yukarıya çıkarıldığı” tabirinin kullanılmış olmasının hiçbir ayrıcalığa delalet etmediğini söyleyebilmek elbette ki mümkün değildir.

c- Hız. İsa (a.s)’ın Nüzulüyle İlgili Hadislerin Tevatürü

Fığlalı, söz konusu eserinde Hız. İsa aleyhi’s-selâm ’ın nüzulünün, Deccal’ın çıkışıyla ilgili hadislerde zımnen bildirildiğini ve bu hadislerin haber-i vahid olduğunu, anlamlarının da Kur’an ayetleriyle bağdaşmadığını iddia ediyor.

Fığlalı’nın bu iddiasının da tutarsız olduğunu ve hakikatle bağdaşır yanı bulunmadığını hemen belirtelim; zira Hız. İsa aleyhi’s-selâm ’ın nüzulüne delalet eden hadisler Ehl-i Sünnet kaynaklarında tevatür derecesine varmaktadır; nitekim Ehl-i Sünnet uleması da Hız. Mehdi aleyhi’s-selâm ’la ilgili hadislerin tevatürlüğünü açıklarken veya meseleyi başlıca bir mevzu olarak ele alırken bu hususu özellikle vurgulamaktadırlar ki, biz burada söz konusu tanınmış alimlerden bazıları isimleri aktarmanın faydalı olacağı kanısındayız:

1- el-Hafız b. Muhammed b. el-Hüseyin el-Âbırî: Hız. Mehdi aleyhi’s-selâm , Hız. İsa aleyhi’s-selâm ’ın nüzulü ve Deccal’ın hurucu ile ilgili hadislerin tevatür derecesine vardığını tespit eden bu alimden daha önce de söz etmiştik.

2- Gazi Muhammed b. Ali el-Şevkânî: Bu Ehl-i Sünnet alimi de yukarıdaki üç mevzuu ele aldığı “ Beklenen **Mehdi** aleyhi’s-selâm , Deccal ve Hız. İsa aleyhi’s-selâm ’la İlgili Hadislerin Mütevatir Oluşunu Açıklama ” adlı eserinde aynı noktayı vurguluyor.

3- Ebu Abdullah Muhammed b. Cafer el-Ketânî el-Mâlikî.

4- Mümin b. Hasan Mü’min el-Şeblencî faydalar başlığı altında şöyle diyor:

a) Savaik’te şöyle demiştir: Doğru olan görüş **Mehdi**’nin gelişinin İsa’nın inişinden önce oluşudur. Bazıları ise sonra olduğunu söylerler.

b) Hadisler Peygamber’den tevatür haddine ulaşmıştır ki, **Mehdi** Peygamber’in Ehl-i Beyt’indedir ve yeryüzünü adaletle dolduracaktır.

c) Hadislerde tevatür şeklinde yer aldığına göre **Mehdi** Şam’daki Filistin toprağında Led kapısında Deccal’ı öldürmek için İsa’ya yardım edecektir.

5- Keşmirî: “Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın Nüzulüyle İlgili Mütevatir Hadisler Üzerine” adlı eserinde.

Bütün bunlar bir tarafa, Ehl-i Sünnet nezdinde Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın zuhuruyla Deccal’ın çıkışına dair hadislerin konusunu pekiştiren önemli kaynak sahihlerdir; Sahih-i Müslim ile Sahih-i Buhari ’de bu konuya dair nakledilen hadisler tevatür haddine varacak kadar çok ve nettir.

Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın nüzulüyle ilgili mütevatir hadislerin içeriğinin Kur’an’la bağdaşmadığı konusuna gelince; Fığlalı Bey’in diğer iddiaları gibi bu da boş ve kof bir iddia olup gerçeklere tamamen aykırıdır. Nitekim bahsimizin daha önceki bölümlerinde Nisa suresinin 158. ayetiyle Âl-i İmran 55’te Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın nüzulüyle ilgili ayetlerde, onun ruhu ve bedeniyle göğe çıkarılmış olduğunun belirtildiğini vurgulamıştık; bu incelemiden sonra söz konusu hadislerle ayetler arasında hiçbir uyumsuzluğun bulunmadığı kolaylıkla anlaşılmaktadır; Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın gökten nüzul edeceğine dair eldeki hadislerle Kur’an ayetleri arasında tam bir uyum olup her ikisi de birbirini pekiştirici niteliktedirler. Bu nedendir ki Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın gökten ineceği yolundaki İslam inancı, aslında Ehl-i Sünnet akidesinin vazgeçilmez inançları arasındadır ve usulden sayılır. Şiada da aynı inanç, aynı hadde mevcuttur; ancak, Şia’da eksen konu, Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın zuhurudur ve Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın gökten inişi olayı, Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın zuhurunda vuku bulacak yan olaylardan biri durumundadır. Her halükarda Ehl-i Sünnet itikadına sahip bir Sünni ve Ehl-i Beyt itikadına sahip bir Şii için Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın gökten ineceği gerçeğini de inkar edebilmek mümkün değildir.

3- Hz. Mehdi (a.s)’la İlgili Hadisler İncelenirken Hadis Biliminin Usul ve Prensipleri İhmal Edilmemeli

Fığlalı diyor ki: “Hadisler **Mehdi**’nin kimliği hakkında da ayrılık göstermektedir. Sınıflandırıldığı takdirde:

a- Hasan b. Ali’nin.

b- Hüseyin b. Ali’nin.

c- Abbas b. Abdulmuttalib oğullarından birinin.

d- İsa b. Meryem’in.

e- Veya adı belirtilmemiş ve fakat İslam’ın zaferi için uğraşan her iyi ve doğru kişinin **Mehdi** olduğu, yahut da olabileceği anlaşılmaktadır.

Görüldüğü gibi mevcut haberlerden bunların bütünüyle sahih olduklarını söyleyebilmek ve ihtiva ettikleri mübalağa, tutarsızlık, târihi ve içtimaî uygunsuzluk sebebiyle, bunların doğrudan doğruya Hz. Peygamberden bu şekilde söylendiklerini ifade edebilmek, bize göre fevkalâde güç olmaktadır.” [\[43\]](#)

Evet, böyle diyor Fığlalı... Rical ve diraye ilminin bilinen kuralları dikkate alınırsa Hz. Mehdi ile ilgili hadisler konusunda bu tür önyargılarda bulunmanın ilmî bir gerçeklik taşıyamayacağı kolaylıkla anlaşılır. Çünkü bu bilimlerde sırf falan meseleden veya müşkülden söz etmek

yetmez, birtakım özel kıstaslar ve prensipler yardımıyla hadisler arası ihtilaflar veya benzeri meseleler -tabi eğer gerçekten varsa- halledilerek meselenin aslı ortaya konulur. Halbuki Fığlalı bilerek veya bilmeyerek bu kıstasları görmezden gelmiştir. Her hal-ü kârda, şimdi ele almak istediğimiz bir kaç noktaya dikkat edilir ve sahih mütevatir hadisler de dikkate alınırsa İmam Mehdi'nin kimliğinin gayet net olduğu ve Fığlalı'yla benzerinin iddia ettiği gibi bir belirsizliğin söz konusu dahi edilemeyeceği görülecektir:

Hız. Mehdi Hakkındaki Şia Kaynaklı Hadislerin Birbiriyle Tam Bir Uyum ve İttifak Taşıyor Olması

Hız. Mehdi aleyhi's-selâm hakkında Hız. Resul-ü Ekrem sallâ'llâhu aleyhi ve alih ve onun Mutahhar Ehl-i Beytinden Şia ulemasının naklettiği hadislerin tamamı birbiriyle mutabık ve uyumlu olup her hadis bir diğerrinin sıhhat ve doğruluğunu onaylayıcı ve pekiştirici niteliktedir. Bu hadisler tıpkı bir sistemin parçaları gibidirler, her birinin konumu dikkatle incelendiğinde, diğerrinin konum ve işlerine ışık tutmakta ve biri diğerrini onaylamaktadır. Şia kaynaklarında İmam Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili olarak kayıtlı bulunan hadislerden şu gerçekler sarih olarak anlaşılmaktadır:

a- Hız. Mehdi, Abbas b. Abdulmuttalip oğulları'ndan değil, Hız. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in neslinden ve Hız. Ali aleyhi's-selâm 'la Hız. Fatıma aleyha selâm 'ın evlatlarındandır.

b- İmam Hasan aleyhi's-selâm 'ın değil, İmam Hüseyin aleyhi's-selâm 'ın soyundan gelmektedir.

c- Hız. Mehdi zuhuru sırasında gökten nazil olup incek olan Hız. İsa b. Meryem aleyha selâm Hız. Mehdi'nin yakın yardımcılarından seçkin yaranlarından olacaktır.

d- Hız. Mehdi, Ehl-i Beyt İmamlarının 12.si ve İmam Hüseyin aleyhi's-selâm 'ın soyundan 9. İmam olup, İmam Bâkır aleyhi's-selâm 'dan sonra 7. ve İmam Rıza aleyhi's-selâm 'dan sonra 4. İmamdır.

Hız. Mehdi konusunda Şia kaynaklarında kayıtlı bulunan sahih hadisler o kadar, net ve detaylıdır ki, bu hadislerin yardımıyla, doğumundan Küçük Gaybet ve Büyük Gaybet dönemlerine, hatta zuhur alametlerine, zuhur çağının nasıl bir çağ olacağına İmam Mehdi aleyhi's-selâm 'ın zuhurdan sonra neler yapacağına ve genel programının ne olduğuna dair bütün bilgileri teferruatlarıyla bulabilmek mümkündür.

Bütün bunlar uyum, Ehl-i Beyt İmamlarının ilminin tamamen uyumlu ve birbiriyle mutabık olduğunu göstermesinin yanı sıra bu rivayetlerin tamamına yakın kısmının kesinlikle sahih olduğunu ve bunlar arasında uyduruk rivayetlerin çok nadir bulunduğunu ve "Şia'nın İmam Mehdi aleyhi's-selâm hakkındaki inançlarının ispatı için Şia kaynaklarında geçen ilgili hadislerin yeterli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kaynaklardaki hadisler, Ehl-i Sünnet kaynaklarına müracaata gerek bırakmayacak kadar çoktur. Nitekim Şia'nın bu hususta Ehl-i Sünnet kaynaklarından da hadis nakletmesinin nedeni meselenin bizzat Ehl-i Sünnet için de kolayca anlaşılmasını mümkün kılıp, hücceti tamamlamak ve Şia inançlarının çoğunun ispatını, bizzat Ehl-i Sünnet kaynaklarındaki belgelerle mümkün olduğunu bilfiil göstermek içindir.

Hız. Mehdi (a.s) Hakkında Ehl-i Sünnet Kaynaklarında Geçen Hadislerdeki Farklılığın En Önemli Nedeni

Mehdilik ve İmamet, İslam dininin en hassas ve en kritik konularındandır. Taşıdığı siyasi ve kültürel önem nedeniyle çeşitli siyasi grup ve akımlar tarafından azami ölçüde kullanılan ve siyasi amaçlara malzeme edilen konuların başında gelmiştir. Mevcut karineler, İslam tarihi boyunca daha ziyade iki akım ve grubun bu inancı kendi amaçları doğrultusunda kullandıklarını göstermektedir. Bunlardan birincisi siyasi iktidarı elinde bulunduran halifeler, ikincisi de bu halifeler için daima bir tehdit unsuru olagelen Zeydiler olmuştur. Bu iki kesim iktidar için her yola başvurmuş, hiçbir yöntemden kaçınmamışlardır. Her iki grup da nebevî hadisleri tevil yoluyla veya hadis uydurma veya rivayetleri tahrif etmek suretiyle **Mehdi**'nin kendilerinden olduğunu iddia etmişlerdir. Hulefa arasında Abbasilerin sahte Mehdisiyle "Zeydiler"ın Muhammed b. Abdullah'ı, bu konuda verilebilecek en bariz örneklerdir; bunların ikisi de Mehdilik iddiasına kalkışarak iktidar tek amaçları İslamî inançla oynamaktan çekinmemişlerdir. Yegane gayeleri sırf iktidarı ele geçirmek veya elindeki iktidarı korumak olan bu iki gruhun karşısında yer alan grup Ehl-i Beyt'in yolunu izleyen Şiiler olmuştur; İmamiye Şiası Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in sahih sünnetini öğrenmek için özellikle onun Ehl-i beyt'ine müracaat etmiştir. Masum Ehl-i Beyt İmamları bu sahte Mehdilik iddialarını daima reddetmiş ve gerçek **Mehdi**'nin Ehl-i Beyt İmamlarının on ikincisi olduğunu daima vurgulayarak Hz. Mehdi'nin bütün vasıf ve özelliklerini ayrıntılarıyla Müslümanlara anlatmış, böylece gelecekte vukuu muhtemel her nevi sapma veya saptırma girişimlerinin gerçek yüzünün anlaşılmasını mümkün kılmışlardır. Şia hadis kitapları, Ehl-i Beyt İmamlarının bu tür irşat ve bilinçlendirme örnekleriyle doludur, bu örnekler dikkatle incelendiğinde, söz konusu iki siyasi akımın Şia kaynaklarına sızmayı başaramamış olduğu görülür. Ne var ki hilafet akımı Ehl-i Sünnet'in hadis kitaplarına, Zeydilik akımı da Zeydiye'nin kitaplarına nüfuz etmenin yolunu bulmuş ve bu iki ekol üzerinde gözle görülür tesirler bırakmıştır. Nitekim her iki mektebinde de hadis kitaplarında, Hz. Mehdi'nin Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in evlatlarından ve onun Mutahhar Ehl-i Beyt'nin İmamlarından olduğuna dair çokça hadis kayıtlı olmasına rağmen **Mehdi**'nin Emevilerden, Abbasilerden veya Zeydiye İmamlarından biri olduğuna dair bazı rivayetlere de yer yer rastlanmaktadır ki, bu iki siyasi ekolün İslam kültüründe bıraktığı izler dikkate alınacak olursa bu tür rivayetlerin varlığına pek şaşılmanması gerektiği de kolayca anlaşılır tabi. Bu akımların bin küsür yıllık bir geçmişle İslam ümmetinin sosyal ve kültürel hayatında hiçbir iz bırakmamış olması esasen mümkün değildi zaten. Öyleyse bugün Ehl-i Sünnet kitaplarındaki hadislerde Hz. Mehdi hakkında yer yer görülen tutarsız rivayetlerin en önemli nedeni; tarih boyunca halifeler ve iktidar sahiplerinin bu kitaplara nüfuz edebilmiş olması ve **Mehdi**'nin Hz. Resulullah'ın sallâ'llâhu aleyhi ve alih soyundan ve Hz. Ali aleyhi's-selâm ile Hz. Fatıma aleyha selâm 'ın evlatlarından olduğuna dair bu kitaplarda geçen onca sahih hadisin arasına; **Mehdi**'nin Emevi veya Abbasi halifelerinden biri olduğuna dair birtakım uydurma hadisler sokuşturulmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Fakat, daha sonra da etraflıca açıklayacağımız üzere bu iktidar düşkünü uydurma Mehdiler, bütün dünyaya adaleti yayamadıkları, esasen beklenen ve vaat olunan **Mehdi** aleyhi's-selâm 'ın diğer işaret ve vasıflarına da sahip olmadıklarından meselenin aslı anlaşılmakta gecikmemiş ve Ehl-i Sünnet uleması bu uyduruk hadisleri ya ret veya tevil yoluna gitmiş ve tabi, bu arada bu tevilin gerçek Mehdilikle ilgili sahih hadislerle aykırılık göstermemesine dikkat etmişlerdir.

Hız. Mehdi (a.s) Hakkındaki Ehl-i Sünnet Hadislerinin Bu Müşkülünün Halli İçin Ne Yapıldı?

Genellikle halifeler ve iktidar mekanizmasının nüfuzundan kaynaklanan bir olay olan “Ehl-i Sünnet kaynaklarında Hz. Mehdi ile ilgili çelişkili hadislerin bulunması”, kimi çağdaş Ehl-i Sünnet yazarlarını bir İslam akidesi olan Mehdilik inancını büsbütün inkar yoluna itmiştir ki bu da, İslam tarihinde uzun bir geçmişi bulunmasa da, Ehl-i Sünnet tarihinde akidevî açıdan önemli bir dönüş ve merkezden uzaklaşma sayılır. Ancak bu yeni tavır hangi şekilde yorumlanırsa yorumlansın inkârı mümkün olmayan bir gerçek vardır ve o da şudur: Ehl-i Sünnet uleması, İmam Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın Hz. Ali aleyhi’s-selâm ve Hz. Fatıma aleyha selâm ’ın evlatlarından olduğuna dair ulaşan sahih hadisleri daima teyit edip bu hadislerin mütevatir olduğunda ittifakta bulduklarından diğer hadisleri ya uyduruk kabul etmiş, ya da onları, bu hadislerle çelişmeyecek şekilde tevil etme yoluna gitmişlerdir ki bu hadislerdeki çelişkileri giderme konusunda önerdikleri çözüm yollarından birkaçını burada ele almanın faydalı olacağını düşünüyoruz. Meselenin daha kolay anlaşılması için Fığlalı’nın gündeme getirdiği hadisleri ele alacak ve bu hadisler arasında sadece İmam Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın Hz. Resulullah sallâ’llâhu aleyhi ve alih soyundan, İmam Ali, Hz. Fatıma ve İmam Hüseyin aleyhum’us-selâm ’ın evlatlarından olduğunu bildiren hadislerin doğru veya mütevatir olduğunu; bu mazmunun dışında yer alan hadis ve rivayetlerin ise ya söz konusu kaynaklarda hiç geçmediğini, ya da Ehl-i Sünnet ulemasının da görüşüne binâen, sahih ve mütevatir hadislerle çelişmeyecek kadar zayıf bir-iki rivayetten ibaret olduğunu hep birlikte göreceğiz.

Şimdi gelelim Fığlalı’nın “Adı belirtilmemiş ve fakat İslam’ın zaferi için uğraşan her iyi ve doğru kişinin **Mehdi** olduğu yahut da olabileceği” şeklinde aktardığı hadislere... İslam kaynaklarında bu tür hadisler yoktur. Nitekim Fığlalı’nın bu konuda aktardığı ve “Mısır, Meymeniye, 1313 basımı ve Beyrut, Dâr-u Sadr basımı Müsned-i Ahmed ’in 3. cildinin 27. sayfasında geçtiğini iddia ettiği hadiste böyle muğlak ve genel bir ifade kesinlikle bulunmamakta, bilakis, belli ve muayyen bir şahsa işaret olunmaktadır, işte Fığlalı’nın aktardığı hadis: “Ebu Said el-Hudrî, Hz. Resulullah sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’ten şöyle nakleder:

“ Sizleri **Mehdi** ile müjdeliyorum; İnsanların ihtilaf ve sarsıntı içerisinde olduğu bir zamanda, ümmetim içerisine me’bus olacaktır. Yeryüzünü zulüm ve cevirle dolduğu gibi eşitlik ve adaletle dolduracak; gökte ve yerde bulunanlar ondan razı olacaktır ...”

Görüldüğü gibi bu hadis, Fığlalı’nın iddiasından tamamen farklı bir anlam içermekte ve belli bir şahıstan söz etmektedir.

Evet, daha önce de zikrettiğimiz gibi, Fığlalı’nın iddia ettiği mana bir tek hadis bile yoktur İslam kaynaklarında; eğer olsaydı Fığlalı ve benzerleri mutlaka onu aktarır, naklederlerdi.

Bütün bunlar bir tarafa; öyle bir hadis veya rivayet söz konusu kaynaklarda geçmiş olsaydı bile, aynı kaynaklardaki Hz. Mehdi’nin belli bir şahıs olduğunu ve sadece kendisine mahsus birtakım özellik ve işaretler taşıdığını belirten yüzlerce hadisi görmezden gelip, öyle bir hadis veya rivayete itibar, yine de mümkün olmazdı zaten.

Beklenen **Mehdi** aleyhi’s-selâm ’ın Hz. İsa aleyhi’s-selâm olduğuna dair Fığlalı’nın aktardığı içerik ise sadece bir tek rivayetten ibarettir. Bu içeriği taşıyan hadisin senedi ve metni şöyledir:

Yunus b. Abdul A’la Muhammed b. İdris Şafii’den, o da Muhammed b. Halid el-Cündi’den, o da Aban b. Salih’ten, o da Hasan’dan, o da Enes b. Malik’ten rivayet etmiştir ki, Resulullah şöyle dedi:

“ İşler gittikçe zorlaşır, dünya insanlara yüz çevirir, insanların hırsı artar ve kıyamet ancak kötü insanların yüzüne kopar; İsa’dan başka bir **Mehdi** de yoktur .”

Görüldüğü gibi baştan sona ümitsizliği aşıl原因 bu rivayetin kendi metnindeki çelişki de apaçık ortadadır. Çünkü hadisin başında geçen “İşler gittikçe zorlaşır, dünya insanlara yüz çevirir, insanların hırsı artar ve kıyamet ancak kötü insanların yüzüne kopar” anlamında dünyanın her gününün bir önceki gününden beter olacağı ve insanların gözünü her geçen gün daha fazla hırs bürüyeceği ve kıyametin başlangıcı olan “dünyanın sonu”nda bütün insanların kötüleceği söylenmekte, sonuna doğru ise “**Mehdi**, İsa’dan başkası değildir” denilerek, dünyanın sonunun kötülük olmayacağı, adalet ve iyilikle dolduracak bir **Mehdi**’nin varlığını tasdik etmekte, ancak bu, **Mehdi**’nin Hz. İsa aleyhi’s-selâm olduğunu iddia etmektedir. Böylesine çelişkili bir söz Hz. Resul-ü Ekrem sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’in sözlerinden olamayacağı apaçık ortadadır.

Beyhaki, Hakim, Nişâbüri ve Zehebi’yle İbni Kesir (Fiten , c. 2, s. 44), İbni Hâcer (Sevâik) ve diğer tanınmış Ehl-i Sünnet alimleri bu hadisi ya reddetmiş, ya da Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın Hz. Resulullah sallâ’llâhu aleyhi ve alih ’in neslinden olduğuna delalet eden hadislere uygun düşecek şekilde tevil etmişlerdir. Ahmet b. Muhammed Gimari eş Şafii’ nin bu hadislerin uyduruk olduğuna dair gösterdiği 8 noktadan birkaçını özetle aktarıyoruz.:

a) Bu hadisi yalnızca Muhammed b. Halid el-Cüнді’nin nakletmiş olduğunu bildik ve onun hakkında Ebu Hatem demiştir ki: O meçhul (tanınmayan) birisidir. Ebu-l Hüseyin el-İbri ve İbn-us Salah (kendi Emali’sinde) bu adam hakkında aynı şeyleri söylemişlerdir. İbn-i Abdulberr ise onun hadisinin terkedildiğini, el-Ezüdî ise onun hadisinin kabul edilmediğini söylemiştir.

Buna göre söz konusu ravi yalancı ve hadis uyduran birisidir. İbn-i Haldun’un, İbn-i Muin’den onu güvenilir birisi saydığını nakletmesine gelince, İbn-i Muin’in bu görüşü alimlerce reddedilen bir görüştür. el-İbri şöyle demiştir: Yahya onu güvenilir saymasına rağmen bu hadis ve tarih bilimcileri tarafından kabul edilmeyen bir görüştür.

b) Bu hadisin Hakim tarafından Müstedrek ’te ve Tabaranî tarafından es-Sağır ’de Mübarek b. Sehim’den, o da Abdulaziz b. Suhayb’dan o da Enes b. Malik’ten naklettiği hadiste bu fazlalığın (İsa’dan başka **Mehdi** yoktur) olmayışı söz konusu ravinin yalancı olduğunu gösterir. Müstadrek ve Tabarani’nin nakli şöyledir: Peygamber sallâ’llâhu aleyhi ve alih şöyle buyurdu:

“ Zaman gittikçe zorlaşır ve insanların hırsı gittikçe artar ve halk insanların kötüsüne bağlı kalır. ”

Görüldüğü gibi bu hadiste söz konusu batıl fazlalık mevcut değildir. Bu da gösterir ki, bu fazlalık Muhammed b. Halid el-Cüнді tarafından yapılmıştır. Bu tür fazlalıklar yapmak ise onun adetlerindedir. Bu adam üzerinde ittifak olan bir diğer hadiste de batıl bir fazlalık yapmıştır. Bu da onun yalancı olduğunu tam olarak gösterir. İbn-i Abdulberr Temhid’de, Yezid b. Abdulhâdi’nin biyografisinde şöyle diyor: Muhammed b. el-Cüнді el-Musenna b. es-Sabah’tan, o da Amr b. Şuayb’dan, o da babasından, o da Şuayb’ın büyük babasından şöyle nakleder: İnsanlar dört mescide gitmek için sefer ederler: Mescid-ul Haram, benim mescidim, Mescid-ul Aksa ve el-Cüнді Mescidi.

Sonra İbn-i Abdulberr şöyle demiştir: Muhammed b. Halid’in hadisi terkedilmiştir ve bu hadis sabit olmaz.

Abdulberr'in maksadı Mumadded b. Halid el-Cüdi'nin kendi şehri olan Cünd şehri'nin mescidine gitmek için sefere çıkılabileceğine dair yaptığı fazlalığın doğru olmadığıdır.

c) Bu rivayetin batıl olduğunu ispatlayan diğer bir delil ise, yakıyn ifade eden mütevatir hadislerle çelişmesidir. Çünkü tevatür haddine ulaşmış hadisler gereğince “**Mehdi**, Peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in evlatlarındandır. Usul alimlerinin açıkladığı üzere bir hadisin kabul edilmesinin şartlarından biride, açık ve yakıyn nass ile cem edilmesi mümkün olmayacak şekilde çelişmemesidir.

Bu hadisle **Mehdi** hadislerini cem etmek için bazı yollar zikretmişlerdir. Bunlardan bazılarını İbn-i Haldun ve Kurtubî Tezkire 'de, el-Abî Şerh-i Müslüm 'de, İbn-i Hacer el-Haysemî Sevaik-ul Muhrika 'da ve Yenabi-ul Mevedde 'nin sahibi kendi kitabında zikretmişlerdir. Ama bütün bu yorumlar uzaktır ve hadisin batıl olduğu ortadayken bu yollara başvurmaya gerek yoktur.

d) Bu rivayetin batıl olduğunu isbat eden yönlerden biri ise şudur ki, **Mehdi**'nin geleceğini bildiren sadece Peygamber olmuştur; Peygamber'in kendisi sadık olmasına ve söylediği şeyin heva ve hevese dayanmamasına rağmen nasıl olabilir de, kendisi önce bir şeyin vuku bulacağını söylemiş olsun. Sonra da bunu kendisi nefyetsin... [\[44\]](#)

Görüldüğü gibi hadis, daha önce bahsettiğimiz çelişkiye ilaveten, Gimari'nin de açıkladığı üzere ikinci bir çelişkiyi de içermektedir; şöyle ki: Bu hadisi uyduran kimse, **Mehdi** diye birinin zuhur edeceğini nereden biliyordu? Bunun tek açıklaması, onun, **Mehdi** aleyhi's-selâm konusundaki hadisleri gördüğü veya duyduğu değil midir? O halde **Mehdi**'yi inkar etmesi veya beklenen **Mehdi**'nin Hz. İsa aleyhi's-selâm olduğunu iddia emesi, bu hadisi uyduranın, sözü edilen konudaki sahih hadisleri daha önce görüp onlardan haberdar olduğunu; sonra da bu hadisi uydurarak o sahih hadisleri inkar yoluna gittiğini göstermektedir.

Abbasoğulları'nın Mehdilikle İlgili Bazı Hadisleri Tahrifi

Hiz. Mehdi aleyhi's-selâm 'ın Abbas b. Abdulmuttalib'in evlatlarından olduğu iddiasına gelince, bu konuda da Ehl-i Sünnet kaynaklarında çok az sayılı rivayet yer almıştır ki bunların tamamını “ Mu'cem-i Ahadis el- İmam Mehdi, c. 1'de, 101. hadisten 105. hadise kadarki kısımda bulabilmek mümkündür. Yazar, söz konusu hadisleri aktardıktan sonra şöyle diyor:

Bu yolla Abbasilerin hadis kaynaklarına nüfuzlarını anlayabiliriz. Onlar sahih ve mütevatir hadislere rağmen **Mehdi**'nin soyu konusunda bile hadis uydurmaya yeltenmişlerdir. Ama bu sorunun zorluğunu gideren şu ki, alimler bu tür hadislerin senetlerini bir bir incelemiş ve onların isnat yönünden sağlam olmadığını, ravilerinin meçhul kişiler oldukları ve bazılarının, yalancılıkla veya Abbas oğullarına aşırı bağımlılıklarıyla suçlanan kimseler olduğunu ortaya koymuşlardır.

Yazar bunları aktardıktan sonra bu tür uyduruk hadislerin ravilerinin ya zayıf ya da yalancı olduğu yolundaki bazı Ehl-i Sünnet alimlerinin görüşlerini hatırlatmakta ve şöyle demektedir:

“Bu tür hadislerin senetleri hakkındaki eleştiriye göz yumsak bile, yine de sarih ve mütevatir olan hadislerle muarize edemez. Mütevatir hadisler uyarınca **Mehdi**, Ali ve Fatıma'nın soyundandır. Mütevatir olmanın yanı sıra, en güçlü ve en sağlam isnada sahiptirler. Öyel ki, bu hadislerden biri şer'i hükmü ispatlamak için yeterlidir.”

İmam Mehdi aleyhi's-selâm 'ın babasının adının "Abdullah" olarak geçtiği hadisler de yine sahih ve mütevatir hadislerle çelişmektedir, şimdi kısaca buna da değinelim:

İmam Mehdi'nin (a.s) Babasının Adıyla İlgili Hadisler

Her iki fırkanın yoluyla hadisler tevatür haddine ulaşmıştır ki, **Mehdi**'nin ismi Peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in ismidir. Belli olan şu ki, alimler ve muhaddisler arasında **Mehdi**'nin isminde şüphe yoktur... Sadece şüphe bazı hadislerde "babasının ismi babamın ismidir" diye var olan fazlalık hususundadır. Her iki fırkanın da alimleri bu fazlalığı eleştirmiştir. Belki de bu hususta var olan en güçlü tenkit el-Beyan kitabının sahibi Şafii'ye aittir.

Şafii'nin el-Beyan 'daki açıklaması kısaca şöyledir:

Bu hadisi İmam Ahmet ve Tirmizi diğer hafızlar söz konusu fazlalık olmadan nakletmişlerdir; hatta Hafız Eba Nuaym İsfahanî bu hadisi otuz isnatla nakletmiştir ve bu isnatlardan hiç birinde söz konusu fazlalık, yani "Babasının ismi babamın ismidir" ibaresi mevcut değildir.

Böylece anlaşılıyor ki, bu fazlalığı cerh ve ta'dil alimlerinin (hadis ravileri üzerine inceleme yapan alimlerin) zayıf bildikleri ve hadislerde artırma yaptığına şahadet ettikleri Zaide'nin işidir...

İkinci asrın başlarında isimleri Muhammed ve babalarının isimleri ise Abdullah olan iki şahsın yani Hz. İmam Hasan'ın soyundan gelen Muhammed b. Abdullah b. Hasan el-Müsenna ile Abbasi halifelerinden Mehdi-i Abbasi diye tanınan Muhammed b. Abdullah el-Mensur Mehdilik iddiasında bulunmaları ve bu iki şahsın yaranlarının **Mehdi** ile ilgili hadisleri bu zatlara tatbik etmek için çaba göstermeleri de bu fazlalığın sonradan uydurulduğu görüşünü güçlendirmektedir. Ama onların bu iddialarının batıl olduğu çok geçmeden ortaya çıkmıştır; çünkü kendilerinin **Mehdi** oldukları iddia edilen şahıslar, **Mehdi**'deki olması gereken, yeryüzünü adaletle doldurmak, İslam'ı dünyaya hakim kılmak, serveti bol bol dağıtmak gibi vasıfları ve diğer nişaneleri taşımadıkları belli olunca onların **Mehdi** olmadıklarında hatta onlara uyan kimselerin yanında bile şüphe kalmamıştır.

Buna göre, bu fazlalığın bu iki şahıstan birinin çıkarı için uydurulduğu ihtimali güçlenmektedir. Bu tür hadisler **Mehdi**'nin Abbas oğullarından veya Ümeyye oğullarından olduğunu söyleyen, yalan ve uydurma olduğu, hadis alimlerince açıkça bilinen hadislerle benzemektedir.

İmam Mehdi (a.s)'ın İmam Hasan Mücteba (a.s)'ın Evlatlarından Olduğunu İleri Süren Hadisin Reddi

Ebu Davud Sünen 'inde, Hz. Mehdi'nin Hz. Hasan b. Ali b. Ebi Talib'in soyundan olduğuna dair bir hadis nakletmiştir. Oysa ki, onlarca hadis **Mehdi** aleyhi's-selâm 'ın Hz. Hüseyin'in evlatlarından olduğunu söylemektedir.

İlk önce bu hadisleri cem etme yolunun var olduğunu açıklayalım. Bizce Ebi Davud'un naklettiği hadisle diğer hadisler arasında bir çelişki yoktur; çünkü Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hem Hz. Hüseyin'in hem de Hz. Hasan'ın soyundandır. Şöyle ki, İmam Ali Zeynülâbidin b. Hüseyin'in hanımı ve İmam Muhammed Bâkır'ın annesi Fatıma, Hz. Hasan'ın kızıdır.

Böylece Hz. Muhammed Bâkır hem anne ve hem de baba tarafından soyu Hz. Ali aleyhi's-selâm 'a ulaşmaktadır. Anne tarafından Hz. Hasan'a ve baba tarafından Hz. Hüseyin'e ulaşıyor. Hz. Mehdi aleyhi's-selâm da bu soydandır. Anne tarafından bir şahsın bir soya intisap etmesinin doğru olduğu ise Kur'an ile sabittir.

Allah Teala buyurmuştur ki: “Ve biz ona İshak'ı verdik ve her birini de hidayet ettik. Ve Nuh'u da önceden hidayet ettik onun (İbrahim'in) soyundan ise Davud, Süleyman, Eyyub, Yusuf, Musa ve Harun'dur ve böylece iyilik yapanları mükafatlandırırız; Zekeriyya, Yahya, İsa ve İlyas (da bu soydandır;) hepsi de salihlerdendir.” (Enbiya/84-85)

Görüldüğü gibi ayet-i kerimede İsa aleyhi's-selâm Hz. İbrahim aleyhi's-selâm 'ın soyuna, annesi Meryem vasıtasıyla ilhak edilmiştir.

Söz konusu hadisi Ebi Davut'tan başka şekilde rivayet eden Ehl-i Sünnet alimleri de mevcuttur. Bu yüzden hadisin de bazı diğer hadislerde görüldüğü gibi tahrife uğramış olması uzak bir ihtimal değildir.

Cizri Şafii (ölm. 833 Hicri) bu hususta Esm'e'l Menakıb adlı eserinde şöyle diyor:

Doğru olan şu ki, Hüseyin b. Ali'nin soyundandır. Çünkü Emirülmüminin Ali bunu şu hadiste açıkça beyan etmiştir:

Şeyh Ömer b. Hasan Rukki.... Ebi İshak'tan, o Hz. Ali'nin İmam Hüseyin'e bakarak şöyle buyurduğunu nakleder: “Bu oğlum Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in buyurduğu gibi seyittir. Onun soyundan Peygamberinizin ismiyle adlandırılan, yaratılıştta Peygambere benzeyen ... bir kişi gelecektir. O yeryüzünü adaletle dolduracaktır.” Ebu Davud da bu hadisi Sünen 'inde bu şekilde rivayet etmiştir. [\[45\]](#)

Seyyid Sadruddin-i Sadr (İmam Mehdi'nin İmam Hasan'ın soyundan olduğuna delalet eden hadisi) “el-Mehdi ” adlı eserinde altı yönden reddetmiştir. O bu alanda şöyle der: “Usul-u Fıkıh kurallarına göre Ebi Davud'un rivayetine şu açılardan istinat etmek doğru değildir:

1- Bu hadis Ebu Davud'dan çeşitli şekillerde nakledilmiştir. Mesela, Ukad-ud Dürer 'de ondan Hz. Ali aleyhi's-selâm 'nın, oğlu Hüseyin aleyhi's-selâm 'a bakarak böyle buyurduğu rivayet edilir.

2- Hafızlardan Tirmizî, Beyhaki, Nisai gibi bir grubun bu olayı aynen naklederek Hz. Ali'nin İmam Hüseyin'e bakarak böyle buyurduğunu söylediklerini belirtir.

3- Hasan ile Hüseyin kelimesi özellikle Kufi hattında birbirine çok yakın oldukları için yazımda yanlışlığa düşülmüş olabilir.

4- Bu, Ehl-i Sünnet arasında meşhur olan nassa aykırıdır.

5- Bu rivayet, senet ve delalet açısından doğru olan bir çok hadisle çelişmektedir.

6- Bu hadis Nefs-iz Zekiyye diye meşhur olan Muhammed b. Abdullah'ı, **Mehdi** göstermek için uydurulmuş olması mümkündür.

Görüldüğü gibi Hz. Mehdi ile ilgili hadisler az ve zayıf olan bir bölümü hariç hep aynı manayı pekiştirmektedirler ve sahih hadisler arasında, özellikle Ehl-i Beyt mektebinin uleması tarafından nakledilen hadisler arasında tam bir uyum mevcuttur.

Resulullah'ın, On İki İmam ve Hz. Mehdi'nin Kim olduğunu Açıklaması

Muteber Şia ve Ehl-i Sünnet kaynaklarında rivayet edilen mütevatir bir hadiste Resul-ü Ekrem sallâ'llâhu aleyhi ve alih kendisinden sonra, birbiri ardınca gelip dini koruyacak, İslam'ı aziz kılacak Kureyş'ten olan on iki halife ve İmamın geleceğini müjdelemiştir.

Ehl-i Sünnet alimleri, bu hadisi açıklarken Peygamber'in "on iki İmam"dan kimleri kastettiği hususunda net bir şey ortaya koymamış ve birbiriyle çelişen çeşitli görüşleri belirtmişlerdir.

Bu konuda Resul-i Ekrem sallâ'llâhu aleyhi ve alih ve Ehl-i Beyt İmamlarından gelen sahih hadisler "on iki İmam"ın kimler olduğu hususunda hiç bir tereddüte yer bırakmamaktadır. Şia bu hadislere dayanarak Resul-i Ekrem'dan sonra dinin koruyucusu olan "on iki İmam"ın Ehl-i Beyt İmamları olduğuna inanmaktadır. Bunların ilki Mü'minlerin emiri İmam Ali aleyhi's-selâm , sonra İmam Hasan aleyhi's-selâm, sonra İmam Hüseyin aleyhi's-selâm , sonra da İmam Hüseyin aleyhi's-selâm 'ın soyundan olan dokuz İmamdır ki, bunların sonuncusu on birinci İmam Hasan Askeri aleyhi's-selâm 'ın oğlu Muhammed Mehdi aleyhi's-selâm 'dır.

Şia kaynaklarında bu sahih ve mütevatir hadisleri gören bazı Ehl-i Sünnet alimleri de Peygamber sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'ın "on iki İmam"dan kimleri kastettiği hususunda Şia'nın görüşünü kabul etmişlerdir. Bunların içinde bu noktadan hareketle Şiiliği seçenlerde olmuştur.

"On iki İmam"ın Şia'nın kabul ettiği Ehl-i Beyt İmamları olduğunu ifade eden yüzü aşkın sahih ve mütevatir hadis karşısında; Mehdi'nin, Ümeyyeoğulları, Abbasoğulları veya İmam Hasan Mücteba'nın oğullarından olduğunu söyleyen, senet ve içerik bakımından zayıf olan, ayrıca aynı zamanda birbiriyle de çelişen bir iki rivayete itibar edilemez.

4- Bir Çelişki ve İki Hata

Fığlalı, ilgili eserinin bir başka yerinde yine Mehdilik inancını tezyif edebilmek için şöyle diyor.

"Kur'an-ı Kerim'de Mesih gibi **Mehdi** konusuna da işarete bulunmaz. Üstelik Sahiheyn denilen Buhari (256- 870) ve Müslimin (261-874) hadis kitaplarında "**Mehdi**"den hiç söz edilmez. İmam-ı Azam Ebu Hanife, El Eş'ânî, El Maturîdî gibi ilk sünnî alimlerinin de ondan söz ettikleri görülmemektedir. [\[46\]](#)

Evet, Fığlalı böyle diyor. Ama bu sözlerinde Fığlalı Bey pek ciddi olmasa gerek... Çünkü herkes gibi biz de biliyoruz ki Fığlalı söz konusu hadisleri Müslim'le Buhari'nin Sahihlerinde bulsaydı bile o hadisleri yine kabul etmeyecekti. Keza Ebu Hanife'nin Mehdilik inancını tasdik etmesi halinde onu da kabul edecek değildi Fığlalı. Nitekim Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın gökten nüzul edeceği yolunda sahih hadislerin hem Müslim'de, hem Buhari'de kayıtlı olduğunu ve Ebu Hanife'nin de kitabında bunu kaydetmiş, bulunduğunu herkes gibi Fığlalı Bey'de bilir. Ama buna rağmen Fığlalı, Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın gökten nüzul edeceği itikadının bir İslam inancı olmadığını iddia edebilmekte ve hem Sahih-i Müslim 'i, hem Sahih-ı Buhari 'yi hem Ebu Hanife'yi hiçe sayarak Ehl-i Sünnet kaynaklarındaki bunca belgeyi görmezlikten gelmektedir.

Zira bu önyargılarla hareket eden Fıġlalı Bey'in aslında Mehdilik ve Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzulü gibi İslami inançları tezyif ve inkar edip bu yolla hem Şia, hem de Sünni kaynaklarındaki onca hakikati örtbas etmekten çekinmediği bellidir. Mehdilik ve Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzulü inancını İslam akaidinden çıkarma emeliyle hareket eden Fıġlalı bunu gerçekleştirebilmek için Hz. İsa aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislerin mütevatir olmayıp haber-i vahid olduğu; İmam Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili hadislerin de Sahiheyn'de bulunmadığı gibi tamamen asılsız iddialarla bu hadisleri tezyif yoluna gitmektedir. Fıġlalı'nın bu garazkâr iddiasının tam tersine; Hz. İsa'nın nüzulüyle ilgili hadisler mütevatir olduğu gibi Hz. Mehdi ile ilgili hadisler de Sahiheyn'de mevcuttur. Nitekim daha önce verdiğimiz belgelerde Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzulüyle ilgili hadislerin hem mütevatir olduğunu, hem Sahiheyn'de kayıtlı bulunduğunu görmüş ve bunu tasdik eden birçok Ehl-i Sünnet aliminin ismini de aktarmıştık. Bu nedenle aynı belgeleri burada yine tekrarlama lüzumu olmasa gerek... Ne var ki, Fıġlalı bunca sarıh belge ve kaynağı görmezden gelmekte ve Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın gökten ineceğini haber veren hadislerin ahad olduğunu iddia etmekte ve tutarsız ifadeler kullanarak şöyle demektedir:

“... Nitekim Deccal'ın çıkışıyla ilgili ahad haberlerde (219 İsa b. Meryem'in nüzulü, yani - gökten- inişi açıkça belirtilmiştir...”

Daha da ilginç olanı, Fıġlalı'nın bu asılsız iddiasına delil olarak El- Menâr Tefsiri'nin yazarını şahid göstermesi ve ilgili bölümün dipnotunda şöyle demesidir:

“21) Krş: Tefsir'ul Menâr , Kahire, 1368 3/ 317 ve: ez Zebidi , Sahih-i Buhari , Muhtasar-ı Tecrid-i sarıh Tercemesi , Ankara/1969, 4/532. Ancak, bu arada, bu konudaki haberlere mütevatir diyenler de vardır. Msl bk: İbni Kesir, Kitabu'n Nihaye ve el- Fıten ve'l-Melahim , (Kâhire, trz. 1/ 24; el- Keşmirî, et- Tasrih bi- mâ Tevatere fi Nuzûl'il Mesih); (Haleb, 1358)'de Muhammed Şefi'in Mukaddemesi , s. 56, Ensari, el- Feth'ur Rabbani Fi'r Redd-i Ale'l Kadiyânî , (Delhi, 1312)”¹³

Halbuki el-Menar tefsirinin yazarının bir batı hayranı olduğunu ve bu nedenle de bu gibi konularda onun beyanatının muteber bir görüş olarak gösterilemeyeceği açıktır. Kaldı ki bu yazarın görüşleri muteber olsaydı dahi Sayın Fıġlalı'nın öncelikle, onca İslam aliminin bu hadislerin mütevatirliğini tasdik ettikleri yolundaki görüşlerini vermesi ve”... ancak bu arada bu konudaki haberlere “ahad” diyenler de vardır” şeklinde diğer muhalif görüşleri de serdetmesi gerekirdi.

Fıġlalı'nın bilhassa iki yerde bu ısrarı göstererek Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzulüyle ilgili hadisleri ahad hadisler olarak göstermeğe çalışmasının nedeni, Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın bir gün gökten ineceği hakikatini İslami inançlardan çıkarma emelinden başka bir şey değildir. İslamın evrenselliğinden dehşete kapılan müstebkirlerin korkulu rüyası durumunda olan **Mehdi** aleyhi's-selâm 'ın zuhuru ve Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın da gökten inerek onun yardımcısı olacağı “inancını baltalayabilmek için çırpınıp duran Sayın Fıġlalı o malum üslupla şöyle diyor:

“... Maamifih, durum ne olursa olsun; bu konudaki hadislere ne kadar” ahad haberlerdir, itikadı yönden dikkate alınmayabilir” denilirse denilsin, Mesih'in kıyametten önce nüzulü meselesine, hemen, bütün İslam alimlerince “mutlak” olarak bakılmış ve bakılmakta ve böylece “Mesih'e intizar”, kıyametle ilgili haberlerin vazgeçilmez unsuru olarak karşımızda durmaktadır. Ne varki, bu konu, üzerinde bunca titizlikle durulmasına rağmen bir “iman esası” değildir. [\[47\]](#)

Evet, böyle diyor Sayın Fığlalı... Oysa, defalarca vurgulandığı üzere İslam uleması, Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın gökten ineceğine dair hadislerin mütevatir olduğunda müttefiktirler. Keza gemiŖte ve günümüzde bunun bütün İslam ulemasınca “mutlak” kabul edilip iman edilmesi gereken konulardan sayılmıŖ olduğu da bilinmektedir. Öyleyse İslam ulemasının öteden beri bu konu üzerinde titizlikle durmuŖ olması bu hadislerin mütevatir olduğunu gösterir.

Bu yalın gerçeklere rağmen, Fığlalı bu meseleyi “iman esası değildir” Ŗeklinde değerlendirirken bunca net ve sarih bir hadiseyi elinden geldiğince muğlak ve müphem göstermeye alıŖmaktadır. Halbuki Sayın Fığlalı “iman esasları” derken önce bununla neyi kastettiğini açıklayıp kendi anladığı “iman esasları”nın bir tarifini vermeli ve bu esasların Ŗer'i delillerle tespit yollarını izah ettikten sonra bu esaslar çevresinde görüŖ serdetme cüretinde bulunmalıydı. Mesela, Fığlalı'ya göre, bir meselenin imanın esaslarından sayılabilmesi için Kur'an'da ayrıntılı bir Ŗekilde geçmesi Ŗart mıdır, değil midir? Böyle bir mananın mütevatir hadis ve rivayetlerde de geçmesi Ŗart mıdır, yoksa kat'i olan ahbar-ı ahadda bulunması yeterli midir? Keza Ŗu soru: Sayın Fığlalı Bey için İslam ulemasının akidevî bir konuda icma etmesi herhangi bir önem ve anlam taşımakta mıdır; yoksa o, bütün İslam ulemasının İslam akait ve inançlarından saydığı bir akidevî konuyu inkar etmenin, bireyin imanına hiçbir zarar vermeyeceği inancında mıdır?! Bu tür sorulara net cevaplar verilmedikçe Fığlalı'nın “imanın esası”yla neyi kastettiği de açıklık kazanmayacaktır. Bizce, Ŗia ve Sünni, bütün İslam uleması tarafından ittifakla kabul edilen ve Kur'an'da bulunan ya da hakkındaki hadisler mütevatir olan inançlar İslam akait ve inançlarıdır; aksi takdirde yerinden kalkan her müteceddidin “Ŗu konudaki hadisler mütevatir değil” vb. iddialarla cahilâne veya garazkar görüŖler serdedip kesinlikle İslami olan ve imanın esaslarından sayılan bir konuyu inkara kalkıŖması söz konusu olabilecektir.

Bir Hadisin Sahiheyn'de Bulunmaması, Ehl-i Sünnet İtikadına Göre Onun Sahih Olmasına Engel TeŖkil Etmez

Fığlalı beyin Hz. Mehdi aleyhi's-selâm hakkında Sahiheyn'de hadis bulunmadığı iddiasının da gerçekle alakasız olduğunu daha önce belirtmiŖtik. Bundan sonraki bahsimizde bizzat Sahiheyn'den bu konuyla ilgili hadisleri aktaracağız;, ancak, asıl bilinmesi gereken nokta, Sahiheyn'de bulunmamıŖ olsaydı bile Hz. Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili hadislerin reddinin yine de mümkün olamayacağıydı. Çünkü Ehl-i Sünnette, bir hadisin sahih ve mütevatir olma Ŗartı, Sahiheyn'de kayıtlı bulunması değildir, nitekim Ehl-i Sünnet ulemasınca kesinlikle sahih veya mütevatir kabul edilen nice hadisler vardır ki Sahiheyn'de kayıtlı değildir. Bir hadisinde kaydedilmemiŖ olması, Ŗeyheynin (Müslim'le Buhari) nezdinde o hadisin zayıf olduğu gibi bir anlam taşımaz. Nitekim ne Buhari'nin ne de Müslim'in Sahihlerinde bütün sahih hadisleri biraraya gitirdikleri “veya “bu eserlerde kayıtlı bütün hadislerin sahih, kayıtı olmayan bütün hadislerinse zayıf olduğu” Ŗeklinde bir iddiaları yoktur; bilakis, Buhari'yle Müslim'in beyanları bunun tam tersi cihettedir; İbni Ömer, “Ulumu'l Hadis” adlı eserinde Ŗöyle yazar: “Buhari'yle Müslim, bütün sahih hadisleri Sahiheyn'de kaydetmiŖ değillerdir; esasen böyle bir hassasiyet de göstermemiŖlerdir”. Buhari'nin Ŗöyle dediği bilinmektedir: “Kitabımda sahih olandan baŖka Ŗey yazmadım, ama hadisler pek fazla olduğundan bazı sahih hadisleri bu kitaba almaktan vazgeçtim”. Müslim'in de Ŗu sözü meŖhurdur: “Benim bildiğim ve bu kitaba (Sahih-i Müslim 'e) kaydettiğim her Ŗey sahih değildir, ben sadece her kes tarafından ittifakla kabul edilmiŖ olan Ŗeyleri bu kitapta topladım.” Hafız b. Hacer, “Feth'ul Bâri”nin mukaddimesinde “İsmailî, Buhari'den naklen Ŗöyle rivayet eder: “Gerçi bu kitapta sahih olanlar dıŖında bir hadis

yazmadım, ama bu kitaba almadığım sahih hadislerin sayısı, kaydettiklerimden çok daha fazladır.”

Nevevî, Sahih-i Müslim 'e yazdığı şerhin önsözünde bazılarının, Müslim'le Buhari'yi sahih hadisleri belirtmedeki ölçü ve şartları gereğince bazı hadisleri de Sahiheyn'de kaydetmekle yükümlü bilmişlerdir; oysa ki o ikisi bu hadisleri Sahiheyn'de kaydetmemişlerdir diyerek şöyle devam eder: “Bu yükümlü kılma ve mecbur bırakma olayında hiçbir mantık yoktur aslında. Çünkü bu ikisi, bütün hadisleri biraraya toplayıp kaydetme niyeti taşııyordu zaten; bilakis, bütün hadisleri yazmadıklarını ve tıpkı bütün meseleleri değil, sadece bazı meseleleri derleyerek kaydeden bir fakih gibi, kendilerinin de sadece bazı hadisleri yazıp kaydedebildiklerini bizzat kendileri söylemektedir kitaplarında .” [48]

Sahiheyn'de Hz. Mehdi'nin (a.s) Zuhuruyla İlgili Hadisler

Buhari'de Hz. İsa b. Meryem aleyha selâm 'ın gökten inişi babında Ebu Hureyre'den rivayetle şöyle nakledilir: “Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih buyurdu ki: “ Meryemoğlu gökten size inince ve İmamınız kendinizden biri olduğunda ne yapacaksınız ?”

Müslim'in sahihinde Cabir tarafından Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in şöyle buyurduğu rivayet edilir: “ Benim grubumdan olan bir takım, hak üzere savaacak, mücadele edecektir ki, kıyamete değin zafer onlarındır. İsa b. Meryem indiğinde onların emiri “gel bize İmam olup, namaz kıldır” der, İsa ise “hayır” der, “sizden kiminiz kiminize emîr olacaktır (kendi aranızdan biri size emîr olur) çünkü Allah Teala bu ümmeti (Müslümanları) aziz kılmıştır. ”

Sahiheyn'de yazılan bu hadislerde her ne kadar “**Mehdi**” adı geçmiyorsa da, Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzulü sırasında Müslümanların İmamlığını üstlenecek birinden söz edilmektedir. Sünen , Müsned ve diğer kaynaklarda bu ve Sahiheyn'de ki diğer hadislerin tefsiri yapılmış ve söz konusu salih insanın adının “Muhammed” olduğu, Ali b. Ebu Talib'in oğullarından olup “**Mehdi**” adıyla tanındığı” belirtilmiştir. Sünnetin bir kısmı diğer kısmını açıkladığı ise herkesçe kabul edilen ilkelerdendir. Sahiheyn'de yer alan söz konusu hadisleri açıklayan bir çok muteber hadis vardır, bunların tamamını bu özet bahse sığdırabilmek de mümkün değildir. Burada bunlardan sadece birkaçına değinmekle yetindik.

Bu husustaki muteber hadislerden biri Haris b. Ebu Üsame'nin Mûsned 'inde Cabir'den rivayetle, Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'ten aktardığı şu hadis-i şeriftir: “İ sa gökten indiğinde, Müslümanların emîrî olan **Mehdi** “namazı sen kıldır” der, İsa “hayır” der, “emîr sizsiniz, Allah Teala bu ümmeti sizinle şereflendirmiştir .”

İbn'ul Kayyim “ El- Menar ”da “Bu hadisin senetleri mükemmeldir” der. bizzat bu hadis, Sahih-i Müslim 'de geçen “emîr”den maksadın **Mehdi**” olduğunu göstermektedir.

Şeyh Sadık Hasan “ El- İzâe ” adlı eserinde Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'ın zuhuruyla ilgili pek çok hadis nakleder ki en sonuncusu, Cabir'in hadisidir. Bu hadisi açıklarken “bu hadiste geçen “emîr”den maksat Hz. Mehdi'den başkası olamaz, diğer hadisler de bunu net olarak açıklayıcı niteliktedir” der. [49]

Bu arada şunu da hemen belirtelim ki İbni Hacer Savaikul Muhrika 'da [50] ve Şeyh Muhammed b. Ali es Sabban İs'afu'r- Rağibin 'de [51] Sahih-i Müslim 'de şöyle bir hadis var olduğu kayıtlıdır.

“ Mehdi benim öz soyumdandır; O fatıma'nın evlatlarındandır ”

Şimdi elimizde bulunan Sahih-i Müslim 'de böyle bir hadisin olmayışı bazı hainler tarafından bu hadisin kasıtlı olarak Müslim'den sonraları çıkartıldığını göstermektedir.

Sayın Fığlalı'nın sözlerinde bu zikredilenlerden başka bazı önemli zaaf ve hatalar mevcuttur. Biz bunlardan birkaç örnek daha aktarmanın faydalı olacağı inancındayız:

5- Zalle Fırkaların Propagandası

Fığlalı, bu mevzulara girerken ikide bir sapık bazı fırkaları gündeme getirmekte ve bunların gerçek yüzlerini açmaksızın, adeta muteber ve sahih İslami cemaatlermişçesine bunların görüşlerine sık sık yer vererek propagandalarını yapmaktadır. Mesela Hz. İsa aleyhi's-selâm 'ın nüzülüyle ilgili 20 sayfalık yazısının 6 sayfasını Kadıyanilerin görüşlerine ayırmış ve Kadıyaniler gibi sapık grupların adeta propagandasını yapmıştır.

Fığlalı, Müslüman okuyucunun pek çoğunun bu gibi özel ihtisasları gerektiren dallarda ilmî kaynaklara müracaatla hakkı batıldan ayırabilme imkanına sahip bulunmadığını ve böyle bir ilmî seviyeye sahip olmadığını bildiğinden, konuları bu şekilde ele alışı, ya zihinleri bulandırarak Müslümanların inançlarında gevşeklik ve çatlaklar oluşturmaya çalışmak içindir. Ya da, onun nazarında bir Müslüman'ın şaşkınlığa düşerek kendi İslami inançları yerine, meselâ Kadıyanilik veya Bâbiliği yerleştirmesi ve iman esaslarını kaybetmesi hiç mi hiç önemli değildir!

Her halükârda “mezhepler tarihi açısından bir bakış” gibi kılıflarla bu tür sapık görüşlerin propagandasını yapmak doğru değildir.

6- Hakikatlerin Örtbas Edilmesi

Fığlalı; İslam tarihinde kültür ve hizmetleriyle belirleyici bir rol oynamış bulunan ve halihazırda dünya Müslümanlarının 1/4'ünü oluşturan İmamiye mektebini Şianın diğer kolları arasında önemsizmiş gibi göstermek yolunda özel bir çaba sarfetmekte ve Şia içinde “İmamiye” yani 12 İmama bağlı Caferi mezhebini, tarihte varlığı bile tartışılan ya da köklü bir akide ve kültüre sahip bulunmadığı için zamanla yok olup giden fırkalardan biri gibi takdim etmeye çalışmaktadır okuyucusuna... Nitekim Ehl-i Beyt mektebinin hakkaniyetini gizleyebilmek için bu mektebin kendisini gizlemeye çalışarak Şianın kollarına kendisinden kollar ekleyip meseleyi dallandırıp budaklandırmakta ve kâh Sebeiyye gibi var dahi olmayan fırkalardan bahsedip, kâh İslamî bir temele dayanmadığından zamanla yok olup giden fırkaları gündeme getirmek suretiyle Ehl-i Beyt mektebinin şecere-i tayyibesinin meyvesini gizleyebilmek için okuyucunun dikkatini sürekli başka yönler çekmeye çalışmaktadır. Mesela Mehdilik konusunda Şianın akidelerini ele aldığı 10 sayfaya yakın bir bahsinde Babiye ve Bahailik gibi fırkalara üç sayfa ayırırken, İmamiye'ye bir sayfa ancak ayırabilmiş sayın araştırmacı (!) yazar!

7- Uyduruk Alimler Üretme

Fığlalı'nın Mehdiliği inkar yolunda başvurduğu yöntemlerden biri de uyduruk alimler üretmektir. O şöyle diyor:

“...Ne var ki, alimler bu hadislerin sıhhati hakkında şüpheye düşmüş olmalarına rağmen bu konuda halka tesir edememişler ve “Beklenen **Mehdi**” (el-Mehdiyy’il Muntazar) veya “söz verilmiş **Mehdi** (el Mehdiyy’il Mev’ud) fikri Sünni, Şii ve diğer mezheplerin muhtelif tabakalarında pek renkli şekilde yaşatılmıştır.”

Sahi, Fığlalı’nın “Mehdilik konusunda şüphede oldukları” nı iddia ettiği bu alimler kimlerdir acaba?

Hz. Mehdi aleyhi’s-selâm ’ın zuhuru ve Hz. İsa aleyhi’s-selâm ’ın nüzulünü şüpheli bulan bu alimlerin adı, sanı, yazdıkları bir eser veya belirttikleri bir hadis ya da rivayetin kayıtlı olduğu bir tek kaynak olsun göstermekte midir Sayın Fığlalı?

Hayır!

İslam alimlerinin Hz. Mehdi’yle ilgili hadisleri kaynak eserlerinde kaydetmiş olduklarını, onun zuhur ve kıyamını hak bildiklerini ve aynı alimlerin bu hususta kitaplar yazıp “İmam Mehdi aleyhi’s-selâm ’la ilgili hadisler mütevatir ve sahihtir” dediklerini bilmemekte midir Sayın Fığlalı gerçekten?

Bu soruya olumsuz cevap verebilmek mümkün değildir.

Makalenin başında uzunca listesini verdiğimiz alimlerin pek çoğunu çok iyi bildiği halde Sayın Fığlalı onları pekalâ görmezden gelmekte ve ne fıkihta, ne usulde, ne de ricalde ileri bir ihtisası olmayan İbni Haldun’a mal bulmuş mağribi gibi sarılmaktadır.

Bütün inanç ve tavsiyelerine Kur’an ve sünnetten senet gösterip bu iki aslı kendi beşerî fikirlerine tercih eden onca ilimi bir çırpıda silip atarak kendi görüşünü vahyin ve sünnetin üzerinde tutan ve ancak işine geldiği zaman “İslam alimleri de şöyle diyor...” diyebilme utanmazlığını sergileyen ilk kalem olmadığı gibi, sonuncusu da olmayacaktır mutlaka.

Ancak, ister Şia, ister Sünni olsun bugün bütün Müslümanların islâmî ve dinî hükümleri şu veya bu iddiacılardan değil, peygamberlerin varisleri olan gerçek alimlerden öğrenmeyi tercih ettiği ve Müslüman kitlelerin, ulemanın izinde yürümekte olduğu bilinmelidir. Elbette Fığlalı ve benzerleri, ulemanın bütün uyarılarına rağmen hatalarını düzeltme gibi bir kaygı taşımak yerine, kendi düşünce ve fikirlerini Kitap ve sünnete tercih etme ısrarlarını sürdürmektedirler.

İslam’ı dert edinmiş insanlar böyle kimselerin ıslahı için iyiyi emredip kötüden menetme vazifesini ifa etmekteyse de “**Bir topluluk kendisini düzeltmedikçe Allah onların halini düzeltmez**”tir.

Hz. Mehdi (a.s) İnanıcı; Yahudiler ve Hıristiyanlar

Daha önceki bölümlerde bazı oryantalistlerle onlara uyan bazı batı hayranı yenilikçi yazarların Mehdilik inancının Yahudilik ve Hıristiyanlıktan İslam’a geçtiği iddiasında bulduklarını belirtmiştik. İslam ülkelerinde bu ihanetin dikkatli Müslümanlar tarafından fark edildiğini ve Hıristiyanlar ile Yahudiler arasında Mehdilik değil, “İsa Mesih” kavramı tanınmış olduğunu bilen Fığlalı gibi birtakım sıfatlara sahip yazarlar da, her ne kadar yüce İslam dinindeki Mehdilik inancını Yahudilikle Hıristiyanlığa yamamaya çalışmaktaysalar da, bunun çirkin bir iftira olduğunun artık anlaşılması nedeniyle doğrudan doğruya değil de, dolaylı yollardan aynı emeli gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Önceden açıkladığımız üzere oryantalistler öteden

beri İslam dinini ilahi bir din olarak değil, beşeri bir dünya görüşü şeklinde takdim edip bu yüce dini Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in şahsî fikirleriymiş gibi gösterme yoluna gittiklerinden sadece Mehdilik hususunda değil; tevhitle nübüvvetten, islamın ibadet ve diğer konulardaki hükümlerine varıncaya kadar bütün boyutlarını ya Yahudilik ve Hıristiyanlığa yamamaya, ya da bu yüce dini, zaman ve mekanın şartlarının doğurduğu bir netice şeklinde değerlendirmeye gayret göstermişlerdir.

Ne var ki yüce İslam Peygamberinin Allah'ın elçisi olduğu ve Kur'an'ın, onun kendi fikirleri değil, Allah Tealâ tarafından ona vahyedilmiş ilâhî emirler olduğu hakikatine iman etmiş bir Müslüman gözüyle bu meseleye bakacak olursak şunu söylememiz gerekir: Kur'an-ı Kerim'de de açıkça belirtildiği üzere Hz. İsa ve Hz. Musa aleyhum'a-selâm , Allah Tealâ tarafından gönderilmiş hak peygamberler olup İncil ve Tevrat'la gelmiş, insanları eşi ve ortağı olmayan Allah'a, kendi peygamberliklerine, kıyamete, cennet ile cehennem hak olduğuna, diğer gaybî hususlara imanda bulunmaya davet etmiş ve bu cümleden olmak üzere yüce İslam peygamberi Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in kendilerinden sonra zuhur edip peygamberlikle geleceğini de, yine kendi ümmetlerine bildirmişlerdir. Bunların, aynı ilahi menbâdan kaynaklanması, aynı ilahi hedefleri gözetiyor bulunması cihetiyle bu üç ilahi dinin birçok ortak ve benzer yönler taşıyor olması gayet tabii olduğu gibi, zaruridir de. Nitekim olaya şöyle bir göz atılacak olursa Allah'a iman, kıyamete ve peygamberlerin hakkaniyetine inanma ve Kur'an, İncil ve Tevrat'ta isimleri geçen hak peygamberlere iman etme gibi birçok müşterekler taşıdığı kolayca görülür. Her üç dinin mensupları, birinin diğerinden etkilenmeden, sadece kendi kitaplarının emirleri, beyanları gereği bu hakikatlere inanır ve bunları gayet iyi bilirler. Bu nedendir ki Mehdilik gibi önemli bir gaybî haberin, Kur'an'da olduğu gibi, diğer semâvî dinlerin kitaplarında da belirtilmiş bulunması gayet tabiidir aslında; daha önce de açıklamasına değindiğimiz gibi, Kur'an-ı Kerim'de de buna işaretle şöyle buyurulmaktadır:

“Andolsun biz Zikir'den (Tevrat'tan) sonra Zebur'da da Yeryüzüne salih kullarım varis olacaktır, diye yazdık” [\[52\]](#)

Ne var ki İslam diniyle Hıristiyanlık ve Yahudilik dinleri arasında en önemli fark şu ki, son kitap olan Kur'an her nevi tahrif ve bozulmadan korunmuştur. Aynı şekilde, İslam peygamberine ait nice hadislerin tevatür yoluyla veya muhtelif güçlü karineler vasıtasıyla ona ait sözler olduğunu ispatlamak kabildir bugün. Oysa Hz. Musa aleyhi's-selâm 'la Hz. İsa aleyhi's-selâm 'a nazil olmuş bulunan ve Allah'ın vahyi olan Tevrat'la İncil'in aslı bugün mevcut değildir. Bugün Tevrat'la İncil'de; semavi bir kitabın vahî muhtevasıyla asla bağdaşmayan ve hiçbir senediyet de taşımayan bozulma ve tahriflere sık sık rastlanabilmektedir. Buna göre bugünkü Tevrat ve İncil'deki metinlerin hangisinin gerçek ilahi vahiy ve hangisinin sonradan uydurma ve tahrif olduğu konusunda başvurulabilecek yegane güvenilir kaynak, Kur'an-ı Kerim'le kat'i sünnetten ibarettir. Bu nedenle, Kur'an-ı Kerim'deki bir mevzua aynen veya az bir farkla Tevrat ve İncil'de de rastlanması halinde bir Müslüman için bunun anlamı; o metnin ilahi vahiy olup her üç peygamber tarafından tebliğ edildiği ve insanların kaderi üzerindeki etki ve önemi nedeniyle ilahi peygamberlerin müşterek tebliğ ekseninde yer aldığıdır. Daha önce de belirttiğimiz üzere Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili ayet ve hadisler de, Kur'an ve kat'i sünnetle sabit olup bu konudaki hadisler çeşitli İslam mezhepleri nezdinde mütevatir ve sahihtirler ve bunlara iman da, yüce İslam dininin zaruri şartlarından ve elzem inançlarından sayılır.

Mehdiliği İnkâr Hadisesinin Diğer Nedenleri

Oryantalistler ve doğu beldelerindeki yerli taklitçilerden başka, Mehdilik inancını inkar etme şeklinde tezahür eden bu yeni bidatin iki nedeni daha var ki bunları kısaca:

1- Ehl-i Beyt-i Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in mutahhar yolu olan Şia mektebini sindirmeye yönelik siyasi emeller.”

2- İman zaafı ve çağdaş entelektüel hastalıkların başında gelen “gayba iman edememe ve bu hususta Allah Tealâ'ya karşı tam bir teslimiyet gösterememe” bedbahtlığı şeklinde özetlemek mümkündür. Bahsimizi daha fazla genişletmemek için bu iki faktör üzerindeki incelememizi bir başka fırsata bırakıyoruz.

Çeşitli Şartlar Altında Hz. Mehdi (a.s)'a İnanma Olayı

Daha önce de vurguladığımız gibi İslam ülkelerindeki kimi yazarlar, oryantalistleri taklit ederek **Mehdi** inancının, Ehl-i Beyt aleyhum'us-selâm taraftarlarının arzu ve emellerinin gerçekleşmesi yolunda bir temenni olduğu tahrifatına destek vermiş ve Ehl-i Beyt aleyhum'us-selâm taraftarlarının zalim halifelerin zulüm ve baskısı altında buldukları ve bu durumu değiştirebilmek için ellerinden de hiçbir şey gelmediğinden, ümitsizliğe kapılmamak ve morallerini yitirmemek amacıyla böyle bir temenniyle teselli bulduklarını iddia etmişlerdir.

Halbuki, Mehdilik inancı sadece Ehl-i Beyt taraftarlarına, sadece Şiaya mahsus bir inanç olmayıp bütün Müslümanların ortak akidesi ve en güçlü inançlarından. Nitekim ister egemen güçlerin yanında yer alıp onları destekleyenler, ister Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in Ehl-i Beyt'inin hakkaniyetini savunup onların iktidarda olması gerektiğine inanarak bu yüzden çeşitli baskı ve zulümlere muhatap olanlar hiçbir zaman Mehdilik inancını inkar veya tekelleştirme yoluna gitmemiş, her iki akım da bu İslamî inancı kabul ettiklerini daima açıklamış, bildirmişlerdir. Kaldı ki Ehl-i Beyt aleyhum'us-selâm taraftarları ve Şia, tarih boyunca her zaman ve aralıksız olarak egemen güçlerin baskısı altında bulunmuş değildiler; bilakis, Safeviler döneminde olduğu gibi onlar da kimi zaman iktidar olmuş ve hükümeti ellerinde bulundurmuşlardır, ama yine de Mehdilik inancı onlarda da zerrece zaafa uğramamış, bu inançta gevşememişlerdir. Hatta sonuç bunun tam tersi olmuş ve Şia uleması bu dönemde Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'la ilgili değerli eserler yazabilme fırsatına kavuşmuştur. Bütün bunlar bir tarafa, esasen bu tür iddia ve yorumlar temelden batıldır aslında; çünkü bu durumda Allah'a, ahirete, hesap gününe, cennet ve cehenneme inanmanın da sosyal ve siyasi zorluklar ve çetin şartların bir ürünü olduğunu söylemek gerekecektir, zira bu inançlar için de aynı yorumu yapmak, “fakir ve zulüm altındaki insanlar haklarını elde edemedikleri ve güçlü zalimlerden haklarını alamadıkları için kendilerine teselli ve moral vermek amacıyla bu inançları zihinlerinde kurup hayal etmiş ve zalim zenginlerin cehenneme, mazlum fakirlerle yoksulların ise cennete girmesini sağlayacak bir tanrıya inanma ihtiyacı hissetmişlerdir” demek mümkündür. Nitekim bazı batılı felsefeciler aynı batıl yorumdan hareketle böyle akımlar bile oluşturmuşlardır. Oysa ki insan topluluklarında Allah'a ve gayba iman olayının, Allah'ın gönderdiği peygamberlerin tebliğleri neticesinde kökleşip gerçekleştiği ve onların gösterdiği mucizelerle pekişip güçlendiği hepimizin bildiği ve inandığı bir gerçektir.

Evet; Allah Teala gaflete kapılan ve kibirlenen insanları kendisine getirmek ve Yüce Yaraticılarının sonsuz güç ve kudretine iman edip, isyan ve tuğyandan vazgeçmelerini sağlamak için kimi zaman onları zor şartlar altına sokmaktadır; Kur'an-ı Kerim'de de buyurulduğu üzere: **“Hiç bir şehre peygamber göndermedik ki, oranın halkını, yalvarıp yakarsınlar diye bir sıkıntıya bir zorluğa uğratmayalım.”** [53] Öyleyse zor şartlar, Allah'a ve gayba iman gibi, peygamberlerin davetinin temelini teşkil eden hakikatlere inanma yolunda

uygun bir ortamdır sadece. Nitekim Allah Teala da peygamberlerini açık deliller, burhanlar ve mucizelerle gönderdiği zaman, halkın inanmasını kolaylaştırmak için bizzat bu tür ortamlar yaratmaktadır. İmam Mehdi aleyhi's-selâm 'a iman olayı da bunun gibidir; Hz. Resul-ü Ekrem sallâ'llâhu aleyhi ve alih efendimiz Kur'an ayetleri ışığında hakikati tebliğ edip "yeryüzü zulüm ve kötülükle dolunca, onu adalet ve doğrulukla dolduracak bir **Mehdi**'nin zuhurunu müjdelemiş bulunmaktadır ki insanların sosyal ve siyasi açıdan çetin şartlarda buldukları dönemlerde bu inanca daha fazla sarılmaları ve o İmam'ın zuhurunu daha bir iştiyakla beklemleri gayet doğal bir hadisedir. Ama ister zor, ister rahat şartlarda olsun; insanların Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'a inanmalarının nedeni bu şartlar değil, bizzat Kur'an ve Allah'ın Resulü sallâ'llâhu aleyhi ve alih tarafından yapılan ilâhi tebliğ ve bildirilen sağlam haberlerdir; şartlar ve mekanların rolü ise ancak bu habere duyulan inanç ve ona beslenen ilgiyi tahrik edip pekiştirmekten ibarettir. Nitekim geçmiş ümmetlerin Allah Tealâ'ya ve gayba imanlarının nedeni de şu veya bu şartlar değil, peygamberlerin tebliğleri ve ulaştırdıkları mesaj, verdikleri haber ve gösterdikleri mucizelerdir.

Buraya kadar yapılan incelemeyi özetlemek istersek şu noktalar ortaya çıkar:

İslam inançları arasında en belirgin ve en tanınmış olanlarından biri de Hz. İmam Mehdi aleyhi's-selâm 'ın zuhuru ve kıyamı inancıdır. Kitap ve sünnette belirtilmiş, alametleri bütün teferruatlarıyla bildirilmiş olan bu muazzam hakikat bütün İslam mezheplerinin ulemasınca ittifak olunan konulardan olup, İslam düşmanları ve dünya istikbarı için korkulu bir rüya sayıldığından öteden beri yozlaştırılmaya çalışılmış; bilhassa yakın çağlarda, günümüzdeki canlı örneklerinden de anlaşılacağı üzere Avrupalı doğu uzmanları olan oryantalistler tarafından inkarına kalkışılmış ve bu batılı entelektüellerin İslam ülkelerindeki taklitçileri tarafından Müslümanların zihni bulandırılarak Hz. Mehdi aleyhi's-selâm gerçeği etrafında şüpheler oluşturulmak istenmiştir ki bu meşum girişimler günümüzde daha bir yoğunluk kazanmış durumdadır.

Bu konunun devamında ileride İmamiye mektebi açısından Mehdilik olayını inceleyecek ve bu açıdan Hz. Mehdi aleyhi's-selâm 'ın kimliği ve gaybetin felsefesini ele alacağız inşallah.

[1] - Bakara/2.

[2] - Saf/6.

[3] - İsrâ/4-5.

[4] - Rum/1-3.

[5] - Fadlullah b. Ruzbehan-i Hunci-i İsfehani (ölm. H. 927) gibi ki, çok mutaassıp bir Sünni olmasına rağmen " Vesilet-ul Hadim ile-l Mahdum " adlı kitabında Mehdi'nin, Muhammed b. Hasan-ul Askeri olduğunu itiraf ediyor.

[6] - Enbiya/105-106.

[7] - Kitabı Mukaddes, Mezmurlar, s. 560; Kitabı Mukaddes şirketi, İstanbul bsk.

[8] - Nur/55.

[9] - Tevbe/33.

[10] - Mecma-ul Beyan tefsiri, Saff suresinin 9. ayetinin altında.

[11] - Tefsir-i Burhan , c. 2, s. 121.

[12] - Mecma-ul Beyan , Tevbe suresinin 33. ayetinin tefsirinde.

[13] - Nahl/36

[14] - Bunlardan bazıları, aynı zamanda Hz. Resulullah sallâ'llâhu aleyhi ve alih 'in da sahabesidir.

[15] - Muttaki Hindi, “ el-Burhan-u Fi Alamet-i Mehdiyyi Ahir-iz Zaman ”.

[16] - el-Elbanî Havl-el Mehdi , s. 644, Temeddün-ül İslamî dergisinin yayınladığı bir makaledir, Dimeşk, yıl: 22 Zilkaade / 1271 hicri.

[17] - İbn-i Hacer-i Meysemi, “ Sevaik-ul Muhrika ” , s. 165, dipnot:1.

[18] - Sıddık Gemari, İbraz-ul Vehm-il Meknun min Kelam-i İbn-il Haldun .

[19] - Difa-un Anil Kâfi 'den naklen, c. 1, s. 221.

[20] - Takribut-tehzib , c. 1, s. 505 ve 1183.

[21] - Tehzubut tehzib , c. 6, s. 278 ve 611.

[22] - Sebki, Tabakat-uş Şafiiyye , c. 4, s. 188; Dr. Takiyyuddin en Nedvî, İlm-i Rical-il , Hadis'ten naklen, s. 125.

[23] - Fussilet/53.

[24] - Makâtil-ut Talibiyyin , s. 193.

[25] - İtin Dine, Muhammed Resulullah , Abdul Halim Mahmut tarafından Arapça-ya çevirilmiştir, Arapça çevirisi, s. 27-28, 43-44.

[26] - Dairet-ul Maarif-il İslamiyye , c. 2, s. 562 (Arapça tercümesinden)

[27] - a.g.e. c. 6, s. 1-2.

[28] - a.g.e. c. 6, s. 276 (Arapçasından).

[29] - a.g.e. c. 14, s. 277.

[30] - a.g.e. c. 14, s. 282.

[31] - a.g.e. c. 2, s. 562.

[32] - a.g.e. c. 2, s. 564.

[33] - a.g.e. c. 3, s. 694.

[34] - el-Akide Veşşeriât-i fi İslam , Goldziher, Farsça. terc: M. Yusuf Musevî, Ali Hasan Abudlkadir, Abdulaziz Abdulhak, 1959, 2. baskı, Mısır: Dar'ul kitab'ul Hadisiye ve: Bağdad, Mektebet-ul Musennâ, s. 83.

[35] - Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı, Çağımızda İtikâdi İslam Mezhepleri , 4. Baskı, s. 268, Selçuk yayınları.

[36] - a.g.e. s. 267.

[37] - Said Eyyub'un " Akidet-ulMesih-id Deccal " adlı kitabından, s. 361.

[38] - Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı, Çağımızda ,İtikâdi İslam Mezhepleri , s: 266, 288

[39] - a.g.e, s. 267.

[40] - Bu arada yeri gelmişken ric'atin fer'i, Mehdilik inancınınsa Şiâ'nın vazgeçilmez aslı akidelerinden olduğunu ve ric'atin tezyifiyle Mehdiliğin tezyifi sonucuna gidilemeyeceğini de hemen belirtelim. Kaldı ki ric'at inancı hakkında Kur'an'da, muteber Şiâ ve Ehl-i Sünnet kaynaklarında yeterli delil vardır.

[41] - İtikadi İslam Mezhepleri , s. 270.

[42] - Elbette Hz. İsa diri olarak göğe yükselişi ve sonra bu dünyaya inişi onun değişmez bir ilahi sünnet olan ölümden müstesna olacağı ve ölümü tadmayacağı anlamına gelmez. Hz. İsa da diğer insanlar gibi gökten indikten ve bir süre yerde yaşadıktan sonra vefat edecektir. Nitekim hadislerde açıklandığı üzere Hz. Mehdi de yeryüzünde İslamı hakim kıldıktan ve adaleti yerleştirdikten sonra şehit düşecek ve bu dünyadan ayrılacaktır.

[43] - İtikadi İslam Mezhepleri , s. 274.

[44] - Ahmet b. Muhammed b. Es-Sıddık el-Gimari İbraz-ul Vehm min Kelam İbn-i Haldun.

[45] - Cizri Dimeşki Şafii, Esm-el Menakib , s. 165-168.

[46] - Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı, İtikadi İslam Mezhepleri , s. 272-273.

[47] - Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı, İtikadi İslam Mezhepleri , s. 264-265.

[48] - Şeyh Abdulmuhsin el-Abbad, Mecelletul Ca'mieti'l İslamiyye dergisinde yayınlanan makalesinden, yıl 1, say. 3, H. 1388.

[49] - Şeyh Abdulmuhsin el-Abbad, Medelletul Ca'mieti'l İslamiyye dergisinde yayınlanan makalesinden, yıl 1, say. 3, H. 1388.

[50] - İs'afu'r-Rağibin ,11. Bab, 1. fasıl.

[51] - Savaikul Muhrika , s. 145.

[52] - Enbiya/105.

[53] - A'raf/94.

Hız. Mehdi Hakkında Yayınlanmış Ehl-i Sünnet Kaynakları

Pek çok İslam alimi, hadis imamı, mezhep imamı ve İslam tarihçisi Hazreti Mehdi (AS) hakkında onlarca kitap ve risale kaleme almışlardır. Bu zatlar yayınladıkları bu eserlerle Hz. Mehdi'ye inanmanın İslam itikadının gereklerinden olduğunu delilleriyle ortaya koymuşlardır. Bazı alimler de yazdıkları eserlerde Mehdiyete konusuna özel bölümler ayırmış hatta bunların bazısında Hz. Mehdi konusunda yazılmış olan kitaplardan daha geniş bir şekilde bu konuya yer vermişlerdir. Bunların birçoğu kitap olarak basılmış ve birçoğu da henüz yayınlanmamıştır.

Aşağıda Hz. Mehdi konusunu ele alan bazı Ehl-i Sünnet kaynakları hakkında kısa bilgileri içeren listeyi veriyoruz. Eserler telif tarihlerine göre sıralanmıştır. Yalnızca bu liste bile Mehdiyete konusunun İslam dininde ne kadar sağlam ve köklü temellere, muteber ve güvenilir belgelere dayandığını göstermesi açısından yeterlidir:

EL-MUSANNEF

Ebu Bekr Abdur-razzak b. Hemmam b. Nafi el-Himyari es-San'ânî el-Yemeni (126-211 Hicri)

Meşhur hadis alimi ve hadis hafızlarından olup, Yemen-San'ânî'dir. 17 bin hadis ezberlemiş, Buhari de bundan hadis almıştır.

Zehebi, bu eserle ilgili olarak şöyle diyor: "Birçok hadis alimi güvenilirliğini kabul etmiş, sahih hadis kitaplarında kendisinden hadis nakledilmiş, bilinen ilim kaynaklarından biridir."

İbn-i Hallikan da şöyle diyor: "Zamanında, Sufyan b. Uyeyne, Ahmed İbn-i Hanbel-ve birçok İslam alimi ondan hadis nakletmişlerdir."

SÜNEN-İ İBN-İ MACE

Muhammed b. Yezid b. Macei er-Rebi-i el-Gazvinî (209-273 Hicri)

Künyesi: Ebu Abdullah

En meşhur kitabı, iki ciltlik Sünenü'l-Mustafa'dır ki Sünen-i İbn-i Mace olarak tanınmaktadır. Ehl-i Sünnet'in, Kütüb-ü Sitte diye anılan hadis kaynaklarından biridir. Bu kitabının, "el-Fiten" babının bir bölümünde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili hadisleri nakletmiştir.

SÜNEN-İ EBU DAVUD

Ebu Davud, Süleyman b. Eş'as b. İshak el-Ezdi, el-Secistani (202-275 Hicri)

Eserleri arasında meşhuru da Kütüb-ü Sitte'den olan, "Sünen-i Ebu Davud" adıyla bilinen, Sünen'idir.

Müellif bu kitabında, Mehdi ile ilgili babının "Kitabu'l-Mehdi" bölümünde; Mehdi'nin özellikleri, zuhurunun alametleri, zuhurundan sonra neler yapacağı konularıyla ilgili olarak, on üç hadis nakletmiştir.

SÜNEN-İ TİRMİZİ

Ebu İsa, Muhammed b. İsa b. Savre b. Musa b. ez-Zahhak es-Selemi ez-Zerir el-Bugi et-Tirmizi (209-297 Hicri)

Meşhur hadis alimleri ve İmamlarından olup, hadis hıfzında şöhrete ulaşmıştır. Aslen, Ceyhan Nehri'nin doğusunda bulunan "Tirmiz" şehrinin Bug köyünde doğmuş, hadis tahsili için, Horasan, Irak, Hicaz gibi yerlere seyahatlerde bulunarak, Muhammed b. İsmail el-Buhari'den ders almış ve aynı zamanda beraberce bazı hadis alimlerinden ilim tahsil etmişlerdir, Ahmed b. Hanbel, ed-Daremi ve üçüncü asır hadis alimlerinden yararlanmıştır.

Bunlarla beraber, Rical ilmi, tarih ve hadis sahalarında da eserleri vardır. Eş-Şemail, el-İlel, et-Tarih ve el-Camiu's-Sahih adlı kitapları bunlardandır. Özellikle onun bu son kitabı, Ehl-i Sünnet'te büyük değere ve şöhrete sahiptir. Aynı zamanda Kütüb-ü Sitte'den de biridir. Bu kitabıyla ilgili birçok şerhler yazılmıştır. Sünen'in dördüncü cildinde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm hakkında bir takım hadisler nakletmiştir.

KİTAB-UL BED'U VE'T-TARİH

Ebu Zeyd Ahmed b. Sah el-Belhî

Bu kitap İstanbul'da Damat İbrahim Paşa'nın kütüphanesinde olan nüshada ve İbnü'l Verdi'nin, "Haridat-ül Acaib" kitabında da, adı geçen müellife ait olduğu belirtilmiştir. Hacı Halife de, Keşfü'z-Zünun'un 1. cildinin, 227. sayfasında bu eserin müellifinin Ebu Zeyd olduğunu belirtmiştir. Ebu Zeyd, rical ve biyografi kitaplarında da tarihçilerin ileri gelenlerinden sayılmış; din, şeriat, felsefe, edebiyat ve diğer ilimlerde de tanınmış bir isim olarak kabul edilmiştir. Ama Fransız müsteşrik Clomon Hewar, araştırmaları neticesinde, bu kitabın müellifinin tarihçi Mutahhar b. Tahir el-Mukaddes olduğunu bildirmektedir. Çünkü, Ebu Zeyd bazı biyografi kaynaklarına göre; Hicri 322 veya Hicri 340 yılında vefat etmiştir. Oysa kitabın telif tarihinin Hicri 355 olduğu kaydedilmiştir. Hacı Halife de "**Keşf üz-Zünun**" adlı eserinde Ebu Zeyd'in ölüm tarihini böyle kaydetmiştir.

Ama el-Mukaddes'in Biyografisi bizim için de meçhuldür. Bu kitap, Miladi 1899-1919 yılları arasında, müsteşrik Clamon Hewar'ın çalışmasıyla altı ciltte, şerhli olarak Fransa'da basılmış; daha sonra da, Bağdat'ta ofset olarak basılmıştır. Bir kısmı ise hâlâ basılmamıştır.

Bu eserin müellifi kim olursa olsun, kitabın büyük bir kısmını, İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna ayırmıştır.

EL-MU'CEMU'L-KEBİR

Ebu'l Kasım Süleyman b. Ahmed b. Eyyub b. Mutayyir el-Lahmi et-Taberani (260-360 Hicri)

Büyük hadis alimi ve hafızlarındandır. Şam'ın Taber bölgesinde doğmuş, hadis tahsili için Şam, Hicaz, Irak, Mısır, Yemen'e seyahatlerde bulunmuş ve daha sonra İsfahan'da yüz yaşında vefat etmiştir.

En önemli eserlerinden olan bu kitap, Irak Vakıflar Bakanlığı tarafından on cilt halinde yayınlanmıştır. Mucem-i Evsat ve Sağîr'i de, Delhi'de ve iki cilt halinde Mısır'da basılmıştır. Onuncu cildinde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili hadisleri ele almıştır. Diğer ciltlerde de Hz. Mehdi ile ilgili hadisler mevcuttur.

MEALİMU'S SÜNEN Fİ ŞERH-İ KİTAB-İ SÜNEN-İ EBİ DAVUD

Ebu Süleyman Hamd b. Muhammed el-Hattabi el-Besti (319-388 Hicri)

Afganistan'ın Kabil'e bağlı Best bölgesinde doğup yine burada vefat etmiştir. Hadis, fıkıh, edebiyat, lügat sahalarında ilim tahsil etmiştir, Zehebi, onu güvenilir ilmi şahsiyetlerden biri olarak tanıtmaktadır. Bu da kitabının bir bölümünde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili, hadisleri nakletmektedir.

MESABİHU'S SÜNNE

Hüseyin b. Mes'ud Şafii (436-510 veya 516 Hicri)

"Muhyi's Sünne (sünneti ihya eden) lakabını almıştır".

Aslen, Afganistan'ın Herat şehrine bağlı, Bag köyündendir. Horasan'ın Rey şehrinde vefat etmiştir.

İbn-i Hallikan onu, ilim denizi olarak tanıtmaktadır. Hicri 1318'de Mısır'da basılmış olan kitabının, bir bölümünü, İmam Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili hadislere ayırmıştır.

CAMİU'L USUL MİN E-HADİS' SİR RESUL

Ebu Saadet Mübarek b. Muhammed, İbn-i Esir el-Ceziri diye tanınır (544-606 Hicri)

Meşhur tarihçi, İbn-i Esir'in kardeşi olup, Kur'an tefsiri, fıkıh, hadis, nahv ve lügat dalında tahsil görmüş, İbn-i Ömer adasında doğup, Musul şehrine yerleşmiş ve Musul'da da vefat etmiştir. En önemli eseri olan bu eserini, Kutub-u Sitte'den derlemiş ve 13 cilt halinde Beyrut'ta basılmış olan bu eserin bir bölümünü, İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna ayırmıştır.

EL-FÜTUHAT UL- MEKKIYYE

Muhyiddin b. Arabi ve Şeyh-i Ekber olarak tanınan Muhammed b. Ali b. Muhammed b. Ahmed b. Abdullah et-Tai el-Hatemi (560-638 Hicri)

Ariflerin en meşhurdur. Felsefe, kelim, tefsir, edebiyat, şiir gibi birçok dalda dört yüze yakın risale ve kitabı olduğu söylenir. Endülüs'un Murs şehrinde doğmuş, Dimeşk'te ikamet etmiş ve burada da vefat etmiştir.

Bu eserin üçüncü cildinin, İmam Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili bölümünde, akli ve nakli delillerle bu hususu belgelemiştir.

METALIBU'S SEUL FI MENAKIB-I AL-IR RESUL

Muhammed b. Talha, eş-Şafii (582-652 Hicri)

Muhaddislerin büyüklerindendir; usul-ü fıkıh, edebiyat konularında ün yapmıştır. Aslen Nusaybinli olup daha sonra, Dimeşk ve Haleb'e yerleşerek burada vefat etmiştir. Bu kitabı ilk defa, İbn-i Cevzi'nin, "Tezkiretü Havassil' Umme" adlı kitabıyla beraber, Hicri 1287 senesinde 91 sayfa olarak taş baskıyla yayınlanmış, daha sonra da Necef'te tab edilmiştir.

Bu kitabın 12. babının başlığı; "On ikinci İmam Muhammed ibn-i Hasan el-Askeri el-Mehdi"dir.

TEZKİRET-Ü HAVASSİ'L ÜMME

Sibt b. Cevzi Hane-fi Yusuf b. Kızıoğlu b. Abdullah el-Bağ-dadi ed-Dimeşki (581-654 Hicri)

Fıkıh, tefsir, tarih ve hadis ilimlerine katkısı olmuş, hadis hafızı olup, meşhur hatiplerdendir. Bağdat'ta doğup, Dimeşk'te vefat etmiştir. Eserlerinden biri olan el-Fıkhu Ale'l-Meza-hibi'l-Erbaa (Asıl adı: İsar'ul İnsaf Fi Asar'il-Hilaf) kitabı Türkçe'ye tercüme edilmiş ve bir kaç defa basılmıştır.

Yukarıda adı geçen eseri, 12 İmam ın fazilet ve özelliklerini içermektedir. Kitabın son bölümü ise Hz. Mehdi ile ilgilidir.

ŞERHU NEHCİ'L BELAĞA

İbn-i Ebi'l Hadid el-Mutezi-li (586-655 Hicri)

Tarih ve edebiyat ve daha birçok ilim dalında tanınmış bir isimdir. Medayin'de doğmuş, Bağdat'ta yaşamış ve Abbasi halifelerinin divan katipliğini yapmıştır.

En meşhur eseri olan Nehcü'l-Belağa Şerhi, Allame Hoi'nin 22 ciltlik Nehcü'l Belağa Şerhinden sonra, bu konuda en geniş şerhlerden sayılır. Mısır, Beyrut ve İran'da defalarca tab edilmiştir.

Bu kitapta Hz. Ali aleyhi's-selâm'ın ahir zamanla ilgili sözleri bölümünde ve diğer kısımlarda İmam Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili konulara genişçe yer vermiştir.

MUHTASARU SÜNEN-İ EBU DAVUD

Abdulazim el-Munzirî eş-Şafii (581-656 Hicri)

Fakih, tarihçi, hafız, edebiyatçı ve hadis ilminin ileri gelen alimlerindedir. Eserleri arasında önemli bir yeri olan bu kitabın 6. cildinde İmam Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili konulara yer vermiştir.

TEZKİRETU'L-KURTUBİ

Muhammed b. Ahmed b. Ebubekr b. Farah el-Ensari Ebu Abdullah Kurtubi (Ölm. 671 Hicri)

Malikî mezhebinin büyük müfessirlerindedir. ez-Zerek, bu zatla ilgili olarak şöyle der: O, salihlerden olup, Kurtub'da doğarak, oradan doğuya göç etmiş, Mısır'ın Esiyuut şehrinin kuzeyinde olan İbn-i Hasip bölgesine yerleşmiş ve burada vefat etmiştir.

Eserlerinden olan "el-Camiu Li Ahkam'il-Kur'an" 20 cilt olarak basılmış ve Kurtubi Tefsiri olarak tanınmıştır. Yukarıda işaret edilen eseri, Tezkiretun Bi Ahvali'l Mevta ve Ahvali'l Ahire adıyla Mısır'da iki cilt olarak basılmıştır. Kitabın ikinci cildinde, bir bölümü İmam Mehdi aleyhi's-selâm'a ayırmıştır. Mehdi inancı konusunda, Şia'yla aynı görüşe sahiptir.

VEFAYETU'L-A'YAN

İbn-i Hallikan-ı Şa-fiî (608-681 Hicri)

Aslen Erbil'li olup, Mısır'a gitmiş, oradan da Şam'a yerleşerek bir süre kadılık yapmıştır. Kendisi, büyük tarihçi ve edebiyatçılardandır.

Bu kitap, alimlerin ve araştırmacıların nazarında, düzenli, güvenilir ve en meşhur biyografi kitaplarından biri olarak kabul edilir. Bu kitabının 4. cildinde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm'a ayrılmış kısa bir bölüm bulunmaktadır.

ZEHAİRUL UKBA

Muhibiddin Ahmet b. Abdullah b. Muhammed et-Taberi el-Mekki eş-Şafii (615-694 Hicri)

Mekke'de doğmuş ve orada vefat etmiştir. Muhaddislerin büyüklerinden, Şafii mezhebinin şeyh-lerinden ve Hicaz müftülerindedir. Hadis ve fıkıh hususunda değerli eserleri bulunmaktadır.

Hicri 1350 tarihinde, Mısır'da basılan ve Ehl-i Beyt aleyhi's-selâm' ın faziletlerini içeren bu kitabın bir bölümünde de, İmam Mehdi aleyhi 's-selâm oluşturmaktadır.

FERAİDU'S-SİMTAYN

İbrahim b. Saadettin-i Horasani (644-732 Hicri)

Hadis hafızı ve Ehl-i Sünnet alimlerindendir. Zehebi, "Tezkire" adlı eserinin 4. cildinde ondan şöyle bahsediyor: "O, muhaddislerin imamı, İslam'ın iftiharlarından ve evliyanın önde gelenlerindendir. Gazan Padişahı onun vesilesiyle Müslüman olmuştur."

İbn-i Hacer el-Aşgalani de "ed-Dürerü'l-Kamine" adlı eserinde Zehebi'nin sözlerini teyit eder ve ilaveten, Ehl-i Sünnet alimlerinin birçoğunun ondan hadis rivayeti için izin aldığını nakleder.

Bu eseri, Hicri 1398'de Beyrut'ta, daha önce de Lahor'da basılmıştır.

Yukarıda adı geçen kitabını, Hz. Zehra (s.a), Hz. Ali aleyhi's-selâm ve evlatlarının faziletleri konusuna tahsis etmiş, bir bölümünü de, İmam Mehdi aleyhi's-selâm'ın zuhuru ve kıyamı ile ilgili hususlara ayırmıştır.

MİŞKATU'L-MESABİH

Veliyuddin Muhammed b. Abdullah el-Hatib-i Tebrizi (ölm. 741 Hicri)

Büyük muhaddislerdendir. Bu kitabının 3. cildinin bir bölümünü, İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna ayırmıştır.

HARİDATÜ'L-ACAİB VE FERİDATÜ'L-GARAİB

Siracuddin Ömer b. Muzaffer eş-Şafii İbn-i Verdi (ölm. 749 Hicri)

Suriye'nin Numan bölgesinde doğmuş, fıkıh, edebiyat, şiir, lügat, nahv ve tarih konularında eserler vermiş ve kadılık da yapmıştır.

Suriye'nin Halep şehrinde vefat etmiştir. Eserlerinden biri de, kıyamet alametlerini konu alan ve İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili bir bölümü de içeren yukarıda ismi geçen kitaptır.

EL-MENARU'L-MUNİF Fİ'S-SAHİHİ VE'Z-ZAİF

Müellif: Şemsuddin Muhammed b. Ebi Bekr; İbn-i Kayyım el-Cevzi diye meşhurdur . (691-751 Hicri)

Hanbeli mezhebinin büyük alimlerindendir, İbn-i Teymiye'den fıkıh tahsil etmesi ve aynı görüşleri taşıması sebebiyle, Dimeşk kalesinde zindana atılmış, İbn-i Teymiyenin ölümü üzerine serbest bırakılmıştır.

Eserlerinden biri olan bu kitabının 50. bölümünde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusunu işlemektedir.

KİTABU'N-NİHAYE (EL-Fİ-TEN VE'L MELAHİM)

Ebu'l Fida İsmail b. Ömer; İbn-i Kesir diye meşhurdur (701-774 Hicri)

Muhaddis, tarihçi, müfessir ve fakihtir. Şam'ın, Basra bölgesinde doğmuş, Hicri 706 tarihinde, Di-meşk'e yerleşmiş ve burada ilim tahsil etmiştir. Bu kitabı, Mısır ve Beyrut'ta basılmıştır. Bu kitabın 1. cildinde İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili hadisleri "Ahir Zamanda Zuhur Edecek Mehdi" konu başlığıyla ele alınmıştır.

MEVEDDETÜ'L-KURBA

Seyyid Ali b. Şahab b. Muhammed el-Hüseyni (714-786 Hicri)

Horasan alimlerindendir. Keşmir'e yerleşmiş ve gayretli çalışmaları sonucu, bölge insanlarının çoğunu İslam'a kazandırmıştır. Arapça ve Farsça olarak birçok eseri bulunmaktadır. En meşhur eseri de bu kitaptır. Kunduzi'nin, Yenabiu'l-Mevedde adlı eseriyle beraber ilk defa İstanbul'da Ahtar Yayınevi tarafından Hicri 1301'de basılmış ve bu kitabında İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili bölümü "İmamların Sayısı ve Onlardan Biri Olan Mehdi" olarak ele almıştır.

ŞERHU'L-MEKASİD

Mes'ud b. Ömer b. Abdullah Saadettin Taftazani (712-793 Hicri)

Aslen, Horasan'ın Nesa'ya bağlı Taftazan köyünde doğup, oradan Seraks'a yerleşmiş, daha sonra Timurlenk tarafından Semerkant'a sürgün edilmiş ve orada vefat etmiş, cenazesi getirilerek Seraks'ta defnedilmiştir.

Kelam ilmi, mantık, beyan ve Arap edebiyatı sahalarında en büyük şahsiyetlerden biri olup, kelam ilminde kaynak olarak tanınan iki ciltlik eserinin son bölümünün İmametle ilgili kısmında, İmam Mehdi aleyhi's-selâm'ın kıyamı hususuna yer vermiştir.

Bu eseri, Hicri 1277 yılında İstanbul Olmandeşer matbaasında basılmış, daha sonra da Mısır'da tab edilmiştir.

EL-FUSUSU'L-MÜHİMME

Nureddin Ali b. Muhammed (İbn-i Sebbağ el-Maliki diye tanınmaktadır) (784-855 Hicri)

Aslen Afrika'nın Sefagas bölgesindendir Mekke'de doğup, orada da vefat etmiştir. Malikî mezhebinin fakih ve muhaddislerinden olup, Ehl-i Sünnet alimlerinden, Halebi, Semhudi, Hamzavi ve Şablenci gibi birçok alimler ondan hadis nakli iz-ni almışlar.

Birçok biyografi yazarları da ondan bahsetmişlerdir.

Bu kitabında, on iki İmam'ın tanımını konu almış ve bir bölümünü de İmam Mehdi aleyhi's-selâm'a ayırmıştır.

EL-ORFU'L-VERDİ Fİ AHBARİ'L-MEHDI

Celaluddin, Abdurrahman b. Kemaluddin Muhammed-i Suyuti eş-Şafii (849-911 Hicri)

Edebiyatçı, tarihçi, müfessir ve muhaddisdir. Kahire'de yetim olarak büyümüş, oranın muhaddis ve alimlerinden ilim tahsil etmiştir; Biyografisi birçok rical ve tarih kitaplarında mevcuttur. İslam aleminde eserlerinin bulunmadığı kütüphane yok denecek kadar azdır.

Adı geçen bu risalesi, "el-Havili'l-fetava" adlı iki ciltlik eserinde bulunup, bu eserde İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili hadisleri ele almıştır.

EL-EİMMETU'L-İSNA AŞER

Şemseddin Muhammed b. Tulun (880-953 Hicri)

Muhaddis, fakih, tarihçi, edebiyatçıdır, tıp ve rüya tabiri ilimlerine de vakıf idi. Dimeşk'ta yaşayıp, burada da vefat etmiştir. Önemli eserlerinden biri olan bu kitapta on iki İmam'ın hayatı konu edilmekte, bir bölümünde de İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili mevzulara yer verilmektedir.

Kitabı, 1958 yılında Beyrut Daru's-sadr Yayınevi tarafından basılmıştır.

EL-YEVAGITU VE'L-CEVAHİR

İmam Abdulvahhab eş- Şa'rani eş-Şafii (898-973 Hicri)

Mısır'da dünyaya gelmiş ve Kahire'de vefat etmiştir. Fakih, muhaddis, mutasavvıf ve diğer ilimlerde de ün yapmış büyük şahsiyetlerdendir.

Akaid konusuyla ilgili bu iki ciltlik eserinin, ikinci cildinin bir bölümünü İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna tahsis etmiştir.

ES-SAVAİKU'L-MUHRİKA

Ahmed b. Hacer Hey-temi el-Mekki eş-Şafii (909-974 Hicri)

Muhaddis, fakih ve büyük şahsiyetlerden biri olup, "el-Fetave'l-hadise" adlı eseriyle, yukarıda adı geçen eserinin bir bölümünü İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili konulara tahsis etmiştir.

KENZU'L-UMMAL

Muttaki Hindi (885-975 Hicri)

Fakih, muhaddis, hatip ve birçok konuda ilmi ünvan taşıyan bir şahsiyettir. Hindistan'ın Burhanpur şehrinde doğmuş, bir müddet ilim tahsilinden sonra, Mekke ve Medine'ye yerleşerek, orada da ilim tahsiline devam etmiş birçok alimden, hadis, tasavvuf, fıkıh dallarında tahsilini sürdürmüş, tekrar Hindistan'a dönerek İslamî irşatta bulunmuş ve Mekke'de vefat etmiştir.

Adı geçen 14 ciltlik ansiklopedik eseri, hadis kaynaklarından biri olarak bilinmektedir. Eserinin 14. cildinin bir bölümünü "Ahir Zamanda Zuhur Edecek Mehdi" başlığı adı altında ele almıştır. Bundan başka diğer bir eseri olan "Telhisu'l-beyan ve'l-Burhan Fi alamati'l-Mehdi" adlı eserlerini de müstakil olarak İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna tahsis etmiştir.

AHBARU'D-DUVEL VE AS-ARU'L-UVEL

Ahmed b. Yusuf b. Ahmed ed-Dimeşki (939-1019 Hicri)

Karamani diye tanınır.

Meşhur tarihçilerdendir, "Keşf-ü'z-zünun" adlı eserin müellifi bu kitap hakkında "İslam aleminde, devletler hususunda böyle bir kitap görmedim" diye bahsetmektedir.

Bu eser, İslam öncesi ve sonrası devlet tarihlerini, yapılarını konu etmektedir. Kitabın geniş bir bölümünü de on iki İmam ve İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili konular oluşturmaktadır. Bu kitap Hicri 1282 yılında büyük boy 500 sayfa taş baskı olarak Bağdat'ta yayınlanmıştır.

MİRKATU'L-MEFATİH, ŞERH-U MUŞKATU'L-MESABİH

Ali b. Sultan Muhammed-i Hirevi (Vefat-1014 Hicri)

Birçok ilim dalında ihtisas sahibi büyük alimlerdenidir. Afganistan'ın Herat şehrinde doğup, daha sonra Mekke'ye yerleşerek orada vefat etmiştir. Bu beş ciltlik eserinin, 5. cildinde İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili hadisleri ele almaktadır. Diğer bir eseri olan, "el-Meşrebu'l-verdi" kitabını ise, yalnızca İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna ayırmıştır.

EL-İŞARETÜ Fİ EŞRATÜ'S-SAE

Muhammed b. Abdur-resul eş-Şafî (1040-1103 Hicri)

Müfessir, muhaddis, ilmî usulcü, edebiyatçı ve lügatçıdır. İlim tahsili için, Bağdat, İstanbul, Dimeşk ve Mısır'a seferler yapmış daha sonra Medine'ye yerleşerek ders vermiş ve burada vefat etmiştir. Bu kitabı, Hicri 1370 senesinde, Mısır'da üç yüz sayfa olarak basılmıştır. Eserin konusu isminden de anlaşıldığı üzere, Ahir zaman alametleri ile İmam Mehdi aleyhi's-selâm'ın zuhuru ve kıyamını ele almaktadır.

FETHU'L-MENAN, ŞERHU'L-FEVZİ VE'L-EMAN

Ahmed b. Ali Ebu'n Necah el-Hanefi (1089-1173 Hicri)

Suriye'nin Trablus şehrinin köylerinden birinde doğmuştur. Büyük alimlerden olup, şair, edip ve muhaddisdir. Önemli eserlerinden biri olan bu kitabının bir bölümünü de İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna ayırmıştır.

LEVAİHU'L-ENVARİ'L-İLAHİYYE

Şemseddin Muhammed b. Ahmed en-Nablusi (1114-1188 Hicri)

Hanbeli mezhebinin tanınmış fakihlerindendir, mutasavvıf ve tarihçidir. Filistin'in, Nablus şehrinin köylerinden birinde doğup, daha sonra Dimeşk'e yerleşip, orada da vefat etmiştir.

Adı geçen bu değerli eseri, iki cilt olarak Hicri 1324 senesinde Mısır'da basılmış olup, ikinci cildinin bir bölümünde İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusundan söz etmektedir.

İS'AFU'R-RAĞİBİN

Muhammed b. Ali es-Sebban el-Mısri eş-Şafii

Mısır'ın büyük ilmi şahsiyetlerinden olup, lügat, nahv, aruz, belagat, mantık, siyer, hadis, astronomi ve daha birçok sahalarda yüksek ilmi mertebeye erişmiştir.

Mısır'ın Kahire şehrinde doğup, yine orada vefat etmiştir. Adı geçen bu eserde Peygamber-i Ekrem sallâ'llâu aleyhi ve alih'in siretini ve Ehl-i Beyt'in faziletlerini manzum olarak kaleme almış, bir bölümünü de İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna ayırmıştır. Bu kitabı, "Nuru'l-ebsar" adlı eseriyle birlikte, Mısır'da taş baskı olarak yayınlanmıştır.

NURU'L-EBSAR

Seyyid Mü'min b. Hasan Şablenci (ölm. 1290 Hicri)

Muhaddis, edebiyatçı ve tarihçidir. Önemli eserlerinden olan bu kitabı Peygamber-i Ekrem sallâ'llâu aleyhi ve alih ve Ehl-i Beyt'inin menkıbelerini konu edip, İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili bölümü "Muhammed b. Hasan aleyhi's-selâm'ın Menkıbeleri" başlığını taşımaktadır. Kahire'de taş baskı olarak basılmıştır.

FEVZU'L-KADİR, ŞERH-İ CAMİU'S-SAĞİR

Muhammed Abdurrauf el-Menavi eş-Şafii (952-1031 Hicri)

Önde gelen büyük muhaddislerden olup, hadis, kelam, fıkıh, tarih gibi birçok konularda ilim tahsil etmiş ve eserler vermiştir. Adı geçen bu kitabın altıncı cildinde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili bir bölüm vardır, ikinci kez 1972 yılında Daru'l-maarif yayınevi tarafından Beyrut'ta basılmıştır.

MEŞARİKU'L-ENVAR

Şeyh Hasan el-Advi el-Mısri (1221-1303 Hicri)

Kelamcı, muhaddis, Maliki mezhebi fakihlerinden, el-Ezher'de ilim tahsil edip, üstatlıkta yapmış ve Kahire'de vefat etmiştir. Adı geçen kıymetli eserin bir bölümünü İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna ayırmıştır. Kitap, Hicri 1307 yılında Osmanlı Matbaası tarafından basılmıştır.

EL-İZAE LİMA KANE VE MA YEKUNU

Seyyid Muhammed Sıd-dık Han b. Hasan (1248-1307 Hicri)

Hindistan'ın Kenuç şehrinde doğup Delhi'de tahsil görmüş, İslamî ilimler sahasında Hintçe, Farsça ve Arapça birçok eser vermiş; Arapça kitapları Kahire ve Beyrut'ta basılmıştır. Adı geçen bu kitabı "Kıyametten önce fitneler ve kıyamet alametleri" konusunu içerip, bir bölümünü de İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili konuya ayırmıştır.

Bu kitabı, Hicri 1293'de Hindistan'da, ikinci baskısı da Hicri 1379'da Mısır'da, es-Suudi Matbaasında basılmıştır.

GAYETÜ'L-MEVAİZ

Hayreddin Numan el-Alusi el-Hanefi (1252-1217 Hicri)

Hatip, kelamcı ve kadı olup, Hanefi mezhebi fakihlerindendir. Güvenilir biyograflar, yazar hakkında: "Akıllı ilminden büyük, ilmi nesrinden daha belagatlı, nesri şiirinden daha sağlam gibi" sözlerle onu methetmişlerdir.

Adı geçen bu kitap, ilk olarak Hicri 1301 senesinde Mısır'da basılmış ve birinci cildinin bir bölümü İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna tahsis edilmiştir.

AVNU'L-MA'BUD

Muhammed Şems ülhak el-Hindi (1273-1329 Hicri)

Muhaddislerin büyüklerinden kabul edilen bu şahsiyet, bu kitabını Ebu Davud'un Sünen'ine şerh olarak kaleme almış olup, on birinci cildinin bir bölümünü de İmam Mehdi aleyhi's-selâm konusuna ayırmıştır.

NAZMU'L-MÜTENASİR MİN HADİSİ'L-MUTEVATİR

Müellif: Ebu Abdullah Muhammed b. Cafer b. İdris b. Muhammed el-Fasi el-Maliki (1274-1345 Hicri).

Tarihçi, fakih ve muhaddisdir. Fas'ta doğup, yine burada vefat etmiştir. Önemli eserlerinden olan bu kitap, Hicri 1328 yılında Fas'ta basılmıştır. Bu kitapta da, İmam Mehdi'yle ilgili hadislerin, mütevatir olduğu belirtilmektedir.

TUHFETU'L-AHVEZİ

Müellif: Ebu'l-Ala Muham-med el-Mübarekfurî (1283-1353 Hicri)

Hindistan'ın Mübarekfur şehrinde doğup, Arapça, mantık, felsefe, astronomi, fıkıh ve usulü fıkıh sahalarında ihtisas sahibi olmuş büyük alimlerdenidir.

Adı geçen bu kitabı, Sünen-i Tirmizi'nin şerhi olarak kaleme almış; Hindistan, Kahire ve Arabistan'da yayınlanmıştır. Bu eserin altıncı cildinin bir bölümünü, İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili konulara ayırmıştır.

NAZRETUN Fİ AHADİSİ'L-MEHDİ

Muhammed el-Hızr el-Hüseyn el-Mısri (1292-1377 Hicri)

Aslen Cezayirli olup, Tunus'ta doğmuştur. Tahsilini, Tunus Zeytuniye İlim Külliyesinde sürdürmüş, daha sonra Mısır el-Ezher'de hocalık yapmış ve orada da vefat etmiştir. Birçok eseri ve makaleleri bulunup, İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili adı geçen bu makalesi, "Temeddün-i İslamî" dergisinde Hicri 1370 senesinde Suriye'de yayınlanmıştır.

TACU'L-CAMİU'L-USUL

Şeyh Mansur Ali Nasif (ölm. 1371 Hicri yıllarından sonra)

El-Ezher'in büyük alimlerinden ve müderrislerindendi. Adı geçen bu kitabının beşinci cildinin bir bölümünü İmam Mehdi aleyhi's-selâm mevzusuna tahsis etmiştir.

İBRAZU'L-VEHM MEKNUN MİN KELAM-I İBN-İ HALDUN

Ahmed b. Muhammed b. es-Sadık eş-Şafiî el-Magribî (ölm. 1380 Hicri)

Marekeş'in önde gelen muhaddis, hafız ve alimlerindedir. Adı geçen bu kitabı, İbn-i Haldun'un, İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili şüphesini çürütmek için kaleme almıştır. Kitap Hicri 1347 senesinde Şam'da, et-Terakki yayınevi tarafından basılmıştır.

HUVE'L-MEHDİ

Üstad, Şeyh Nasreddin el-Albani (Arnavutlu)

Günümüz ilmi şahsiyetlerinden olup, çeşitli konularda eser ve makaleleri bulunmaktadır. Adı geçen bu makalesini, Şam'da yayınlanan "Temeddün-i İslam" dergisinde İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili sorulara cevap olarak kaleme almıştır.

AKİDETÜ EHLİ'S-SÜNNE Fİ'L MEHDİ

Şeyh Abdulmuhsin b. Hamd

Medine İslam Üniversitesi üstadlarındandır. Adı geçen bu makalede "Ehl-i Sünnet İncasında İmam Mehdi aleyhi's-selâm" konusunu ele almış ve Hicri 1388 senesinde "Camiatü'l-İslamî" adlı dergide, Suudi Müftüsü Bin Baz'ın teyidiyle birlikte neşredilmiştir. Burada Ehl-i Sünnet'in İmam Mehdi aleyhi's-selâm hakkındaki inancını ortaya koymuştur. Bir başka makalesinde de İmam Mehdi aleyhi's-selâm'la ilgili hadisleri reddedenlere karşı cevap vermektedir. Bu makalesi de Hicri 1400 senesinde aynı dergide yayınlanmıştır.

(Bu yazı, Sayın Hayrettin GÜMÜŞEL'in "Beklenen Mehdi" adlı kitabı kaynak alınarak Beklenenmehdi.com tarafından hazırlanmıştır)

İslam Alimlerinin Mehdiyet Hakkındaki Görüşleri

Kütübü Sitte'de Yer Alan Mehdilik Hakkındaki Bazı Hadisler:

Bu bölümde, tarih boyunca çeşitli dönemlerde yaşamış İslam alimlerinin Mehdiyet hakkındaki görüşleri ve eserlerinde bu konuda aktardıkları rivayetlerden bir bölümü aktarılmaktadır.

Bilindiği gibi Kütüb-ü Sitte (Altı Kitap), altı meşhur hadis kitabından oluşan hadis külliyyatının tümüne verilen addır. Bu altı kitapta Peygamber Efendimiz'den rivayet edilen hadislerin doğru oldukları konusunda bütün ehl-i sünnet alimleri tarafından tasdik edilmiştir.

Bu nedenledir ki Kütüb-ü Sitte ehl-i sünnet itikadına göre dinde Kuran'dan sonra gelen en önemli ikinci kaynaktır. Öyle ki alimler Kütüb-ü Sitte'nin güvenilirliğine binaen, bu külliyyatta yer alan hadisleri inkar etmeyi Resulullah'ı inkar etmekle eş tutmuşlardır. Kütüb-ü Sitte'de Mehdiyet hakkında pek çok hadis rivayet edilmiştir. Yalnızca Kütüb-ü Sitte'de yer alması dahi Mehdiyet konusunun doğruluğu şüphe götürmeyen bir gerçek olduğunu ortaya koymaya yeterlidir.

Kütüb-ü Sitte'deki Mehdiyet ve ahir zamanla ilgili hadislerden bazı örnekleri aşağıda aktarıyoruz:

SAHİH-İ BUHARİ

İmam Muhammed bin İsmail Buhari (810-870)'nin sahih hadis kitabıdır. Kütüb-ü Sitte'nin en önemli kitabıdır. Ehl-i Sünnet alimleri Sahih-i Buhari'yi Kuran-ı Kerim'den sonra İslam dininde en temel ikinci kitap olarak kabul etmektedirler. İçinde 7275 hadis vardır. İmam-ı Buhari bu sahih hadisleri yaklaşık 600 bin hadis-i şerif arasından seçmiş ve Sahih-i Buhari'yi onaltı senede yazmıştır.

Ebu Hureyre (RA)den rivayete göre Resulullah (SAV): "**İbni Meryem gökten sizin yanınıza indiği zaman devlet reisiniz kendinizden, namazda imamınız olduğu (İsa da imamınıza iktida ettiği) halde bakalım nasıl olursunuz?**" buyurmuştur. (Sahih-i Buhari Muhtasarı)

Tecrid-i Sarih Tercemesi ve Şerhi, Hadis No: 1406, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1986, c. 9, s. 182)

Yine Ebu Hureyre (RA)den Resulullah (SAV) şöyle buyurdu dediği rivayet edilmiştir:

Hayatım yed'inde olan Allah'a yemin ederim ki, muhakkak yakında **İbn-i Meryem, Muhammed ümmeti arasında (Muhammedi) bir hakim-i adil olarak (gökten yere) inecektir.** (O) salibi (Nasarayı) kıracak, hıncır katl edecek, (zımmilerden) cizyeyi kaldıracak, mal çoğalacak hatta kimse mal kabul etmez olacak. (Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi ve Şerhi, Hadis No: 1018, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1986, c. 6, s. 532)

SAHİH-İ MÜSLİM

Ebul-Hüseyn Müslim bin Haccac Kuşeyri (821-874)'nin sahih hadis kitabıdır. İmam Müslim, hadis alimlerinin en meşhurlarındandır. Hadislerini 300 bin hadis içinden seçmiştir. Sahih-i Müslim, Sahih-i Buhari'den sonraki en temel hadis kitabıdır. Bu iki temel kitap "Sahihayn" olarak adlandırılır.

242- (155).....: Ebu Hureyre (RA) şöyle demiştir: Resulullah (SAV) buyurdu ki: "Hayatım yed'inde olan Allah'a yemin ederim ki, Meryem oğlu (İsa Aleyhisselam)'ın adil bir hakim olarak sizin içinize inmesi muhakkak yakındır. O, salibi (haçı) kıracak, domuzu ödürecek, cizyeyi kaldıracaktır. (O zaman) mal o kadar çoğalıp taşacak ki, hiç kimse mal kabul etmez olacaktır. (Sahih-i Müslim ve Tercemesi, Mütercim: Mehmed Sofuoğlu, İrfan Yayınevi, İstanbul 1972, c. 1, s. 206)

243-: Ebu Hureyre (RA) dedi ki: Resulullah (SAV) şöyle buyurdu: "**Allah' a yemin ediyorum, Meryem oğlu, adil bir hakim olarak muhakkak inecek,** haçı muhakkak kıracak, domuzu muhakkak öldürecek, cizye vergisini muhakkak kaldıracaktır. (O zaman) genç dişi develer muhakkak terkolunacak, onlara rağbet edilmeyecek, bütün düşmanlıklar, buğlaşmalar ve hasedleşmeler muhakkak zail olup gidecektir. O, muhakkak mala çağırarak (yahut insanlar mala çağrılacaklar) fakat malı hiçbir kimse kabul etmeyecektir." (Sahih-i Müslim ve Tercemesi, Mütercim: Mehmed Sofuoğlu, İrfan Yayınevi, İstanbul 1967, c. 1, s. 207)

244-: Ebu Hureyre (RA) dedi ki: Resulullah (SAV): "**İmamınız (devlet reisiniz) kendinizden olduğu halde Meryem oğlu (İsa aleyhisselam) içinize indiği (imamınıza iktida ettiği) zaman acaba nasıl olursunuz?"** buyurdu. (Sahih-i Müslim ve Tercemesi, Mütercim: Mehmed Sofuoğlu, İrfan Yayınevi, İstanbul 1972, c.1, s. 208)

245-: Ebu Hureyre (RA) şöyle demiştir:

Resulullah (SAV): **"Meryem oğlu (İsa aleyhisselam) içinize indiği ve size iktida ettiği zaman sizler nasıl olacaksınız?"** buyurdu. (Sahih-i Müslim ve Tercemesi, Mütercim: Mehmed Sofuoğlu, İrfan Yayinevi, İstanbul 1972, c .1, s. 208)

246-: Ebu Hureyre (RA) den: Resulullah (SAV): **"Meryem oğlu (İsa aleyhisselam) içinize indiği ve sizden (birini) imam yaptığı zaman haliniz nasıl olacaktır?"** buyurdu. (Sahih-i Müslim ve Tercemesi, Mütercim: Mehmed Sofuoğlu, İrfan Yayinevi, İstanbul 1972, c. 1, s. 208)

247- (156).....: Cabiru'bnü Abdilllah (RA) şöyle demiştir:

Peygamber (SAV) den işittim, buyuruyordu ki: "Ümmetimden bir taife kıyamet gününe kadar hak üzerinde mukatele ederek muzaffer olmakta devam edecektir."

Nihayet Meryem oğlu İsa iner ve **Müslümanların emiri ona: Gel, bize namaz kıldır, der. Bunun üzerine İsa: Hayır, Allah'ın bu ümmete bir ikramı olarak sizin bir kısmınız diğer bir kısım üzerine emirlersizin, der".** (Sahih-i Müslim ve Tercemesi, Mütercim: Mehmed Sofuoğlu, İrfan Yayinevi, İstanbul 1972, c. 1, s. 209)

SÜNEN-İ TİRMİZİ

Hadis alimlerinden Muhammed bin İsa Tirmizi (824-893) tarafından derlenmiş sahih hadis kitabıdır. Altı cilttir. Tirmizi, meşhur hadis alimleri ve imamlarından olup, hadis ezberinde şöhrete ulaşmıştır. Aslen, Ceyhan Nehri'nin doğusunda bulunan "Tirmiz" şehrinin Bug köyünde doğmuş, hadis tahsili için, Horasan, Irak, Hicaz gibi yerlere seyahatlerde bulunarak, Muhammed b. İsmail el-Buhari'den ders almış ve aynı zamanda beraberce bazı hadis alimlerinden ilim tahsil etmişlerdir, Ahmed b. Hambel, ed-Daremi ve üçüncü asır hadis alimlerinden yararlanmışır. Eş-Şemail, el-İlel, et-Tarih ve el-Camiu's-Sahih adlı kitapları bunlardandır. Özellikle onun bu son kitabı, Ehl-i Sünnet'te büyük değere ve şöhrete sahiptir. Aynı zamanda Kütüb-ü Sitte'den de biridir. Bu kitabıyla ilgili birçok şerhler yazılmışır. Sünen'in dördüncü cildinde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm hakkında hadisler nakletmiştir.

Ebu Said El-Hudri (RA) den rivayet edilmiştir; dedi ki: "Peygamberimizden sonra bir hadise baş göstermesinden korktuk ve Resulullah' (SAV)a sorduk, buyurdu ki:

Ümmetimde Mehdi vardır; çıkacak ve beş veya yedi veya dokuz -şübhe eden, ravilerden Zeydi'dir- yaşayacaktır."

Ebu Said diyor ki: "Bu müddet nedir?" diye sorduk ve Rasul- i Ekrem "senedir!" buyurdu ve şöyle devam etti:

"İnsan ona gelecek ve "ey Mehdi! bana da ver, bana da ver!" diyecek; Mehdi de onun esvabını taşıyabildiği kadar dolduracaktır." (Sünen-i Tirmizi Tercemesi, Hadis No: 2333, Mütercim: Osman Zeki Mollamahmutoğlu, Yunus Emre Yayınları, c. 4, s. 92-93)

Abdullah (RA) dan rivayet edilmiştir: dedi ki: Resulullah (SAV) şöyle buyurdu:

"Ehl-i beytimden ismi ismime mutabık olan bir kişi Arablara malik oluncaya kadar dünya sona ermeyecektir." (Sünen-i Tirmizi Tercemesi, Hadis No: 2331, Mütercim: Osman Zeki Mollamahmutoğlu, Yunus Emre Yayınları, c. 4, s. 91)

Abdullah (RA)den rivayet edilmiştir: Resulullah (SAV) buyurdu ki:

"Ehl-i beytimden ismi ismime mutabık olan bir kişi başa geçecektir." Asım diyor ki: Ebu Salih, Ebu Hüreyre'nin şöyle dediğini bize bildirdi: "Dünyanın ancak bir günlük ömrü kalmış olsa, onun başa geçmesi için Cenab-ı Allah o günü behemehal uzatır." (Sünen-i Tirmizi Tercemesi, Hadis No: 2332, Mütercim: Osman Zeki Mollamahmutoğlu, Yunus Emre Yayınları, c. 4, s. 92)

Ebu Hureyre (RA) den rivayet edilmiştir; Resulullah (SAV) buyurdu ki:

"Benliğime hakim olan zata yemin ederim ki, Meryem'in oğlunun adaletli bir hakem olarak size inmesi pek yakındır. O, Haç'ı kıracak, domuzu öldürecek, cizyeyi kaldıracak; mal (o nisbette) çoğalacak ki, kimse onu kabul etmeyecektir." (Sünen-i Tirmizi Tercemesi, Hadis No: 2334, Mütercim: Osman Zeki Mollamahmutoğlu, Yunus Emre Yayınları, c. 4, s. 93)

SÜNEN-İ EBU DAVUD

Hadis alimlerinden Hafız Ebu Davud Süleyman bin Eş'as Sicistani (817-888)'nin sahih hadislerden derlediği kitabıdır. Kitap, 4800 hadisten oluşmaktadır. İmam aslen İran'ın Sistan şehridir. Genç yaşta ilim tahsil etmek için seyahatler yapmış, Zehebi'nin, nakline göre Hicri 220 senesinde Bağdat'ta Ahmed İbn-i Hanbel'den ilim tahsil etmiştir.

Birçok muhaddisten de hadis dersleri alarak büyük hadis alimlerinden biri olmuştur. Kendisinden, Tirmizi, Nesai, hatta üstadı Ahmed İbn-i Hanbel-bile hadis nakletmişlerdir.

Daha sonra birçok şehirde ikamet ettikten sonra, Abbasi halifelerinden el-Vasik'in daveti üzerine, Basra'ya yerleşerek burada vefat etmiştir. Onun, hadisle beraber başka konularda da eserleri bulunmaktadır.

Eserleri arasında meşhuru da Kütüb-ü Sitte'den olan, "Sünen-i Ebu Davud" adıyla bilinen, Sünen'idir. Nakle göre, Peygamber-i Ekrem sallâ'llâu aleyhi ve alih'in sünnetini muhafaza etmek için yarım milyon hadis arasından bu kitaptaki hadisleri seçerek derlemiştir.

Müellif bu kitabında, Mehdi ile ilgili babının "Kitabu'l-Mehdi" bölümünde; Mehdi'nin özellikleri, zuhurunun alametleri, zuhurundan sonra neler yapacağı konularıyla ilgili olarak, on üç hadis nakletmiştir.

4284 ...Ümmü seleme (RA) şöyle demiştir:

Resulullah (SAV)'i şöyle buyururken işittim:

"Mehdi benim ailemden, Fatıma'nın oğullarındandır."

Abdullah b. Cafer şöyle demiştir:

Ebu Melih'i, Ali b. Nüfeyl'i överken ve onun iyiliğini söylerken diledim. (Süneni Ebu Davud Terceme ve şerhi cilt. 14, Şamil yayıncılık, K. el-Mehdi (35), s. 402)

4285 ...Ebu Said El Hudri (RA)'dan rivayet edildiğine göre,

Resulullah (SAV) şöyle buyurmuştur:

"Mehdi ben(im neslim) dendir. O açık alınlı ve ince burunludur. Dünyayı zulümle dolduğu gibi adaletle dolduracak ve yedi sene hüküm sürecektir." (Ahmed, b. Hanbel II-291, III-17) (Süneni Ebu Davud Terceme ve şerhi cilt. 14, Şamil yayıncılık, K. el-Mehdi (35), s. 404)

4283 ...Ali (b. Ebi Tabil) (RA)'dan; Resulullah (SAV)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir.

Dünyanın ömründen sadece birgün kalsa bile, **Allah (c.c.) benim ehl-i beytimden bir adam gönderecektir.** O dünyayı, (daha önce) zulümle olduğu gibi, Adaletle dolduracaktır. (Süneni Ebu Davud Terceme ve şerhi cilt. 14, Şamil yayıncılık, K. el-Mehdi (35), s. 402)

4286 ...Resulullah (SAV)'in hanımı Ümmü seleme (RA)'dan Resulullah'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir.

"...Halife olan zat (Mehdi) malı taksim edecek. İnsanlardan bir kısmı, Peygamberlerinin Sünneti ile amel edecek, İslamiyet yeryüzüne tamamen yerleşecek..."

Ebu Davud derki:

"Bazıları Hişam'dan rivayetle, "dokuz sene" bazıları da "yedi sene" dedi. (Sünen-i İbni Mace Kitabü-l'fiten Tercemesi ve Şerhi-Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, K. el-Mehdi (35), Bab 8, s. 405)

4282 ...Bize Müsedded haber verdi. Onlara Ömer b. Abid haber vermiş. Bize Ebu Bekir, yani İbn-i Ayaş haber verdi. (H) (bu işaret değişik senetleri belirtmek için konulur), bize Müsedded haber verdi, bize Sufyan'dan Yahya haber verdi (H). Bize Ahmed b. İbrahim haber verdi. Bize Ubeydullah b. Musaa haber verdi. Bize Zaide haber verdi. (H) Bize Ahmed b. İbrahim haber verdi, bana Ubeydullah b. Musa Fıtri'dan haber verdi, dedi (Rivayetlerdeki) mana aynıdır. Bunların hepsi Asım'dan, Asım, Zir'den o da Abdullah b. Mes'ud (RA) vasıtasıyla Resullulah (SAV)'den rivayet etmiştir:

Resulullah (SAV) şöyle buyurmuştur:

"Dünyada sadece bir gün kalsa, -Zaide, hadisinde şöyle dedi- Allah o günü uzatır da - sonra bütün raviler ittifak ettiler- **O günde Benden veya ehli beytimden, adı adıma, babasının adı da babamın adına uyan bir adam gönderir."**

Fıtr hadisinde şu ilave vardır:

O şahıs "dünyayı, zülümle dolduğu gibi, adaletle dolduracaktır". Süfyan hadisinde şöyle dedi, "Araplara, adı adıma uyan ehli beytimden biri hakim olmadıkça dünya son bulmayacak, -veya gitmeyecektir". (Süneni Ebu Davud Terceme ve şerhi cilt. 14, Şamil yayıncılık, K. el-Mehdi (35), s. 400)

SÜNEN-İ İBNİ MACE

Hadis alimlerinden Ebu Abdullah Muhammed bin Yezid (824-886)'in sahih hadis kitabıdır. İbn-i Mace, meşhur hadis imamlarından olup, hadis ilimlerini araştırmak için Gaz-vin'den Bağdat, Basra, Mekke, Kufe, Şam, Mısır ve Rey gibi şehirlere seyahatler yapmıştır.

Tarih, tefsir ve hadis ilmi sahasında birçok eseri vardır. En meşhur kitabı, iki ciltlik Sünenü'l-Mustafa'dır ki Sünen-i İbn-i Mace olarak tanınmaktadır. Ehl-i Sünnet'in, Kütüb-ü Sitte diye anılan hadis kaynaklarından biridir. Bu kitabının, "el-Fiten" babının bir bölümünde, İmam Mehdi aleyhi's-selâm ile ilgili hadisleri nakletmiştir.

(4085) "...Ali (RA)'den rivayet edildiğine göre; Resulullah (SAV) şöyle buyurdu, demiştir:

El-Mehdi, bizden, Ehl-i Beyt'tendir. Allah onu bir gecede islah eder (yani tevbesini kabul eder veya feyizler ve hikmetlerle donatır.)" (Sünen-i İbni Mace Kitabü-l 'fiten Tercemesi ve Şerhi- Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, Bab: 34, s. 348)

(4086) "...Said bin el-Müseyyeb (RA)'den; şöyle demiştir:

Biz (mü'minlerin anası) Ümmü Seleme (RA)'nın yanında idik. **Bir ara Mehdi hakkında müzakere yaptık.** Bunun üzerine Ümmü Seleme (RA): Ben, Resulullah (SAV)'den işittim, buyurdu ki:

Mehdi (kızım) Fatıma'nın veled (nesl)indedir." (Sünen-i İbni Mace Kitabü-l'fiten Tercemesi ve Şerhi- Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, Bab: 34; s. 349)

(4087) "...Enes bin Malik (RA)'den; şöyle demiştir:

Ben, Resulullah (SAV)'den işittim, buyurdu ki:

Biz Abdülmüttalib'in çocukları cennet halkının büyükleriyiz. Ben, Hamza, Ali, Ca'fer, Hasan Hüseyin ve Mehdi." (Sünen-i İbni Mace Kitabü-l'fiten Tercemesi ve Şerhi- Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, Bab: 34; s. 349)

(4088) "...Abdullah bin el-Haris bin Cezi' ez-Zübeydi (RA)'den rivayet edildiğine göre; Resulullah (SAV):

Doğudan bir takım insanlar çıkacak ve Mehdi için ortam hazırlıyacaklar, buyurdu. O, Mehdi'nin hükümdarlığını kasteder. (Sünen-i İbni Mace Kitabü-l'fiten Tercemesi ve Şerhi- Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, Bab: 34; s. 350)

(4082) "...Abdullah (bin Mes'ud) (RA)'den; Şöyle demiştir:

(Resulullah):

...Bu (Emir) insanlar yeryüzünü daha önce zulüm ile doldurdukları gibi yeryüzünü adaletle dolduracaktır. Artık sizden kim o güne yetişirse kar üstünde emeklemek suretiyle de olsa onlara varsın (katılsın), buyurdu." (Sünen-i İbni Mace Kitabü-l'fiten Tercemesi ve Şerhi- Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, Bab: 34; s. 347)

(4077) "...Ebu Ümame el-Bahili (RA)'den; şöyle demiştir:

Resulullah (SAV) bir kere bize bir konuşma yaptı. Konuşmasının çoğu bize Deccal'ı anlatan ve bizi ondan sakındıran buyruk teşkil etti idi. Buyruğunun bir bölümü şu idi.

...Bunun üzerine Ümmü Şerik bint-i Ebi'l-Aker:

Ya Resullullah! Peki o gün Araplar nerede olacak? Diye sordu:

Araplar o gün azdır ve büyük çoğunluğu Beytü'l-Makdis (Kudüs)te bulunacaktır. **İmamları da salih bir adam (olacak)dır. Sonra imamları (Mescid-i Aksa'da) öne geçip onlara sabah namazını kıldıracağı sırada sabahleyin onların üzerine İsa bin Meryem (a.s.) inecektir. Bunun üzerine İsa (a.s.) 'ın öne geçip cemaate namaz kıldırması için imam geri geri yürümeye başlayacak. Fakat İsa (a.s.) elini omuzları arasına koyarak: Öne geç de namaz kıldır. Çünkü kamet senin için getirildi, diyecektir. Bunun üzerine imamları onlara namaz kıldırarak...**

...Resulullah (SAV) (konuşmasına devamla) buyurdu ki: **İsa bin Meryem (a.s.) benim ümmetimin içinde (Muhammedi), adaletli bir hakim ve (yönetimde) adil bir imam olacak, haçı kırıp ezecek ve domuzu öldürecektir.** (Zimmilerden) Cizyeyi kaldıracak ve zekatı terkedecektir. Artık ne koyun, keçi, sığır sürüsü ne de deve sürüsü üzerine zekat memuru çalıştırılmayacaktır. Düşmanlık ve kinde kaldıracaktır. Zehirli olan her hayvanın zehri de sökülüp alınacaktır. Hatta küçük oğlan çocuğu, elini yılanın ağzına sokacak da yılan ona zarar vermeyecektir. Küçük kız çocuğu da arslanı kaçırmaya zorlayacak da arslan ona zarar vermeyecektir. Kurt, koyun-keçi sürüsü içinde sürünün köpeği gibi olacaktır. Kap su ile dolduğu gibi yeryüzü barışla dolacaktır. Din birliği de olacak, artık Allah'tan başkasına tapılmayacaktır. Savaş da ağırlıklarını (silah ve malzemelerini) bırakacak... (Sünen-i İbni Mace, Kitabü-l'fiten Tercemesi ve Şerhi- Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, Bab:33 s. 331-335)

(4083) "...Ebu Said-i Hudri (RA)'den rivayet edildiğine göre; Peygamber (SAV) şöyle buyurmuştur:

Ümmetimin içinde el-Mehdi olacaktır. (Aranızda kalması) kısa tutulursa (kalacağı süre) yedi (yıl)dır. Kısa tutulmazsa (kalacağı süre) dokuz yıldır. Benim ümmetimin o devirde öyle bir refah bulacak ki o güne dek onun mislini kesinlikle bulmamıştır. Yer, yemişini (gıda ürünlerini) verecek ve insanlardan hiç birşey saklamıyacak (vermemezlik etmeyecek) tir. Mal da o gün çok birikmiş olacaktır. Adam kalkıp: Ya Mehdi! Bana (mal) ver, diyecek. Mehdi de: Al, diyecektir." (Sünen-i İbni Mace, "Kitabü-l'fiten Tercemesi ve Şerhi", Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, Bab: 34, s. 347)

HZ. ALİ (RA)

HZ. ALİ (RA) meşhur divanında Hz. Mehdî ve bazı ahirzaman hadîsatından bahsetmiştir. Bu divanın Müştakzade şerhinden aldığımız bir kısmı şöyledir:

Tercümesi: **Âyâ oğlum! (...) cûş ettiklerinde (kaynadığında, karıştığında...) Mehdî-i Âdil'e muntazır ol...**

İMAM-I RABBANİ

...İnşAllah tam bir şekilde Mehdi Aleyhisselam'da zuhur edecektir. Bu makamdan haber veren tabakat meşayih azaldı... O makamın ilimlerinden ve maarifinden kelam şöyle dursun...

İşbu makam, şu ayet-i keremede manasını güzel bulur:

"Bu, Allah'ın fazlıdır; dilediğine verir. Allah, büyük fazlın sahibidir." (Cuma Suresi, 4)("Mektubat-ı Rabbani", c. 1, Mektup 32, s. 125)

Gelmesi vaad olunan Mehdi'nin dahi rabbi (terbiyesine gelen) ilim sıfatıdır. Hazret-i Ali gibi, İsa ile münasebeti vardır. **Hazret-i İsa'nın kademi Hazret-i Ali'nin başında olup bir kademi dahi Hazret-i Mehdi'nin başındadır.**

...Geleceği vaad edilen Mehdi, velayetin ekmeliyetini alacaktır. Bu Tarikat-ı Aliyye üzerine gelecek ve bu Silsile-i Aliyye'yi tamam ve tekmil edecektir. Zira bütün velayet nisbetleri, bu Nisbet-i Aliyye'nin altında bulunmaktadır. ("Mektubat-ı Rabbani", c. 1, 251. Mektup, s. 550, 554)

Sonra gelenlere nasıl bu hükmü yürüeyebilir ki: **Onlar arasında Mehdi aleyhisselam vardır. Resulullah (SAV) efendimiz onun kudumünü ve vücudunu müjdelemiş; şöyle buyurmuştur:**

"O, Allah'ın halifesidir." ("Mektubat-ı Rabbani", c. 1, s. 814)

Muhbir-i Sadık Resulullah (SAV) efendimizin haber verdiği kıyamet alametlerinin hepsi haktır. Onlarda yalan ihtimali yoktur. Onlar arasında şunlar vardır:

Alışılmışın aksine, güneşin mağripten doğması. **Mehdinin zuhuru**, Ruhullah İsa'nın nüzulü. Resulullah efendimize ve ona salat ü selam, Deccal'in çıkması, Ye'cuc ve Me'cuc'un zuhuru, Dabbe-i arzın çıkması, Semadan bir dumanın zuhuru ile, insanları kaplayıp onlara elim bir azap ile azap etmesi. O kadar zorlanacaklardır ki, artık insanlar şöyle diyecekler: **"Rabbimiz, bizden azabı aç; biz müminleriz..."** (Duhan Suresi, 12)

Bir hadis-i şerifte şöyle gelmiştir: **"Mehdi çıkacaktır. Başının üstünde de bir parça bulut olacaktır. Orada da bir melek bulunacak ve şöyle nida edecektir: Bu şahıs, Mehdi'dir; kendisine tabi olunuz..."**

Resulullah (SAV) efendimiz şöyle buyurdu:

"Tüm olarak, yeryüzünün meliki dört tanedir... Onların ikisi müminlerden, ikisi de kafirlerdendir. Zülkarneyn ve Süleyman müminlerdendir. Nemrud ve Buhtunnasır ise kafirlerdendir. Yere, beşinci olarak ehl-i beytimden biri sahip olacaktır. Yani: **Mehdi.**"

Resulullah (SAV) efendimiz bir başka hadis-i şerifinde şöyle buyurdu:

"Allah-ü Teala, ehl-i beytimden birini çıkarmadıkça dünya çökmeyecektir. Onun ismi ismime uyar; babasının ismi dahi babamın ismine uyar. Daha önce zulüm ve adaletsizlik dolduğu gibi, onun gelmesi ile dünya adalet ve hakların yerini bulması ile dolar..."

Bir başka hadis-i şerifte ise, Resulullah (SAV)efendimiz şöyle buyurdu:

"Ashab-ı kehf, İsa'nın yardımcıları olacaklardır." İsa (AS) Mehdi zamanında yere inecektir. Mehdi, Deccalin katlinde İsa'ya (AS) muvafakat eder. Onun saltanatı zamanında, Ramazan ayının on dördünde güneş tutulacaktır; o ayın ilkinde ise ay karacak. Bunların oluşu, adetin ve münecimlerin hesabı hilafına olacaktır.

Muhbir-i Sadık Resulullah (SAV) efendimiz tarafından bildirilen, daha çok alamet vardır ki; anlatılanlardan başkadır.

Şeyh İbn-i Hacer, **Mehdi'nin alametleri üzerine bir risale yazdı ki, onlar iki yüz alameti bulur.**

Vaad edilen durumu, açık bir şekilde iken, son derece cehaletlerinden ötürü bir cemaat dalalete saplandı.. Sübhan Allah onlara doğru yolu göstereyim. (Mektubat, c. 2, 380. Mektup, s. 1162-1163)

...Onun zuhuru, yüz başlarında olacaktır. Şu anda dahi, yüz başını, on sekiz sene geçmiş vaziyettedir.

Hadis-i şerifte, Mehdi'nin alametleri hakkında şöyle anlatılmıştır: **"Şark tarafında bir kuyruklu yıldız doğup aydınlık verecektir."**

...Bu yıldızın durumu da, onun seyrine göredir. Yani: Yüzü meşrik canibine doğru. Arkası dahi, mağrib tarafındadır. Bu uzun beyazlık dahi, onun arka tarafındadır. Bu mana icabı olarak, ona kuyruk isminin verilmesi yerindedir. Onun her günkü irtifai ise meşrikten mağribedir. Ancak o, kısri (kendine has durumunda ağırlık taşıyan) seyri ile felek-i azamın seyrine bağlıdır. Hakikat-ı hali, en iyi bilen Sübhan Allah'tır.

Hulasa...

Mehdi'nin zuhur zamanı yakındır. Onun zuhur zamanı olan yüz (asır) başına gelinceye kadar nice mebde'ler ve mukaddimeler zuhur edecektir. Allah ondan razı olsun. Onun zuhur mebde'leri ve mukaddimleri, Resulullah (SAV)efendimizin irhasatına benzer. O irhasat, Resulullah (SAV) efendimizin nübüvveti zuhurundan evvel zuhura gelmiştir. Nitekim, bu manada şöyle anlatmışlardır:

Muhammed Resulullah'ın sureti olan Abdullah'ın nutfesi, Amine'nin rahmine düştüğü zaman, bütün putlar yüzüstü yere yıkıldılar. Bütün şeytanlar, vazifelerinden alındılar. Melekler, İblis'in tahtını alt üst edip denize attılar. Kendisine dahi kırk gün azap ettiler.

Resulullah (SAV) efendimizin doğduğu gece, Kisra'nın sarayı sallandı; on dört şerefesi yıkıldı.

Mecusilerin ateşi söndü. Halbuki, o ateş bin seneden beri yanardı; bu müddet içinde hiç sönmemişti.

Mehdi dahi büyüktür. Onun sebebi ile, İslam'a ve Müslümanlara büyük takviye gelecektir. Onun velayetinin dahi, zahir ve batın büyük tasarrufu vardır. Nice harika hallerin ve kerametlerin sahibi olacaktır.

Onun zamanında, nice hayret veren haller zuhur edecektir.

Üstte anlatılan manalar icabı olarak, yerinde olur ki: Onun vücudunun zuhurundan evvel, adet harici harika haller meydana gele... Tıpkı: Resulullah (SAV) efendimizin nübüvvetinden evvelki irhasat gibi. Bu zuhura gelen işler dahi, onun zuhur mebde'leri olalar.

Nitekim, anlatılan manalar hadis-i şeriflerden de anlaşılmaktadır.

Bilesin ki bir hadis-i şerifte, Resulullah (SAV) efendimiz şöyle buyurmuştur: "**Küfür her yanı istila edip hükmü cemiyet içinde aşikare işlenmedikçe Mehdi zuhur etmez.**" (Mektubat, c.2, 381. Mektup, s. 1169-1171)

Aradan bin sene geçtikten sonra, Mehdi'nin gelişi de bunun içindir. Onun mübarek kudumünü, (gelişini) Hatem'ür-rüsül Resullullah (SAV) efendimiz müjdelemiştir. **İsa (a.s.) dahi aradan bin sene geçtikten sonra, nüzul edecektir...** (Mektubat, c. 1, 209. Mektup, s. 440)

Mümkündür ki; bu iki asrın daha hayırlı oluşu, şu itibarla olur: Allah'ın veli kullarının çok zuhuru, bid'at ehlinin azlığı, fiske ve masiyet erbabının nadirattan oluşu.. Böyle bir şeyin oluşu dahi, bu tabakadan bazı evliya ferdlerinin; o iki asırdaki evliya ferdlerinden hayırlı olmasına münafı değildir. **Misal olarak Hazret-i Mehdi'yi söyleyebiliriz...** (Mektubat, c.1, 209. Mektup, s. 441)

MUHAMMED B. RESUL AL - HÜSEYİNİ EL BERZENCİ

Büyük alametlerin ilki, Mehdi'nin gelmesidir... Bu hususta varid olan hadisler, çeşitli rivayetlerde olmasına rağmen pek çoktur.

Muhammed b. Hasan El-Esnevi (Menakibiş-Şafii) eserinde der ki; Mehdi hususunda, Resulullah (SAV)'den nakl edilen haberler tevatür halini almıştır... O'nun, ehli beytinden olacağı haber verilmiştir...

Birinci safha: İsmi-soyu-doğumu-hilyesi-ona tabi olanlar -ondan yüz çevirenler

İsmi

Rivayetlerin çoğunda onun ismi 'Muhammed' olarak geçer; bazı rivayetlerde ise, 'Ahmed' diye anlatılır... Babasının adı 'Abdullah' dır...

Ebu Davud ile Tirmizi'nin İbni Mes'ut (RA) dan nakl ettiklerine göre, Allah'ın Resülü (SAV) şöyle buyurmuştur; 'Onun ismi ismime, babasının ismi de (babamın ismine) muvafık olacaktır'...

Lakabı

Onun lakabı 'Mehdi'dir... Çünkü Allah onu doğruya hidayet etmiştir... Aynı zamanda 'Cabir'dir... Çünkü O, Muhammed Ümmetinin münkesir kalplerini tedavi edecektir... Veyahut O, zalim ve cebbar kimseleri mağlup edip kahredecektir...

Soyu

O, Peygamber (SAV)'in ehli beytindedir... Çokca varit olan, gerçek rivayetlere göre Onun bilhassa Fatıma neslinden olduğu açıklanmaktadır... Bazı rivayetlerde Abbas oğullarından olduğu ileri sürülmektedir...

Sonra Fatıma neslinden olduğu rivayetlerde değişik olarak varit olmuştur: Bazı rivayetler onun Hasan (RA) evladından olduğunu söylerken; diğer rivayetlerde Hüseyin (RA) oğullarından olduğunu ileri sürmüştür... Fatıma'nın nesli en çok Hasanla Hüseyin (R. Anhüma) den meydana geldiği için, bu konudaki rivayetler böyle çeşitli olmuştur.

Abbas oğulları hakkında da rivayetler çeşidi böyledir. Ancak, Abbas oğullarından (Mehdi) adını taşıyan biri bulunmuştur... Mehdi'den evvel Mansur gelmiştir...

Biat edilmesi

Ona Mekke'de Haceri Esvedle makamı İbrahim arasında Aşure gecesini biat edilecektir.

Hicreti

O, Kudüs Şerife hicret edecektir. Bu hicretten sonra Medine tahrip edilip vahşilerin sığınağı olacaktır. Beyti Makdis'in imarı Medine'nin tahribi hakkında hadisler varit olmuştur.

Hilyesi

'O, açık alınlı, küçük burunlu, iri gözlü dişleri parlak ve seyrek bir kişidir. Sağ yanağında, inciye andıran, bir yıldız gibi yüzünü aydınlatan bir işaret vardır. Sakalı sık, omzunda Peygamber (SAV)'in nişanı vardır. Uylukları uzundur, rengi arap rengidir. Dilinde ağırlık vardır. Yavaş ve ağır konuştuğu zaman sağ elini sol dizine vurur. Kırk yaşındadır. Diğer bir rivayete göre otuz ila kırk yaş arasındadır. Allah'a karşı son derece boyun eğicidir, üzerinde iki pamuk abası vardır. Ahlak bakımından Peygamber (SAV)'e benzer. Esmerdir. Orta boyludur. Kaşları kavislidir.

Sireti

Peygamber (SAV)'in yolunda gidecek. Uyuyan kişiyi uyandırmayacak, kan da akıtmayacaktır. İhya etmedik sünnet; kaldırmadık bid'at bırakmayacaktır. Ahir zamanda aynı Peygamber (SAV) gibi dinin icablarını yerine getirecektir. Zülkarneyn ve Süleyman gibi bütün dünyaya hakim olacaktır. Salibi (Haç) kırarak, domuzu öldürecek. Müslümanlara bütün her şeyi geri verecektir. Yeryüzü, zulüm ve işkence yerine adaletle dolacaktır. Her şeyi hak ve adalet ölçülerıyla eşit bir halde taksim edecektir.

Böylece yer ve gök sakinleri ondan razı oldukları gibi, havadaki kuşlar, ormandaki yırtıcı hayvanlar, denizdeki balıklar bile memnurluk duyacaklardır. Ümmeti Muhammed'den (SAV) memnun olmadık hiç kimse kalmayacaktır. Hatta, 'ihtiyacı olan yok mu?' diye tellal bağırtacak; 'İhtiyacımız yoktur' cevabı verilecektir. Ancak bir adam gelip 'benim ihtiyacım var' diyecek; bunun üzerine Mehdi ona:

'Haydi git Hazin, istediğini versin' emrini verecek. Adam gelip Hazin'e durumu anlatacak o da:

'Aç kucağımı' diyecek. Kucağını açıp Hazin ona bol miktarda ihşanda bulununca adam tam bir pişmanlık içinde: 'Muhammed Ümmetinin (SAV) en gözü doymayan kişisi benim!' deyip,

Hazin'den aldığını geri vermek isteyecek. Fakat Hazin 'biz verdiğimizizi geri almayız!' diyecek. Hülâsa iyi-kötü bütün insanlar, onun zamanında görülmemiş nimete boğulacak. Gökten bolca rahmet yağacak, yerlerde bereket artacak; bütün defineleri bulacak.

Bütün ülkeler ona kapılarını açacaklar. Hint kralları ona boyun eğip, tüm hazinelerini Beyti Makdis'e verecekler. Her taraftan, arıların kovanlarına gelip sığındığı gibi, ona gelip sığınacaklar. İnsanlara, ilkin de olduğu gibi gökten, üçbin melek inip, muhaliflerinin yüzüne ve arkasına darbeyi indirecek. (Yani üçbin melekle yardım görecekle) Meleklerin başında Cebrail (AS) sonunda Mikail (AS) bulunacak.

Onun zamanında kurtla koyun bir arada otlayacak, çocuklar yılan ve akreple oynaşacak, insanlar bir ölçek buğday ektiklerinde karşılığında yedi yüz ölçek bulacak. Tefecilik, veba, zina, içki gibi fenalıklar kalkacak. Ömürler uzayacak emanetler yerine teslim edilecek. Kötüler helak olacak. Ehli Beyt'e buğz eden bir fert kalmayacak. İnsanlar arasında sözü sevilecek. Allah (c.c.) O'nun sayesinde kör fitneyi söndürecek. Yeryüzünde emniyet ve sükun hakim olacak. Hatta bir kadın, beş kadınla birlikte aralarında hiçbir erkek olmadığı halde serbestçe korkusuz Hacca gidebilecek.

İsa (AS) 'nın da bunlardan bazılarını icra etmesi buna mani değildir. Çünkü her birerleri aynı şeyi yapabilirler. Aynı zamanda gelmeleri de muhtemeldir. Bu husutaki izahat ileride gelecektir.

İkinci Safha

Onu bize tanıttacak alametler ve gelmesinin yaklaştığını gösterecek olan işaretler...

Alametlere gelince;

Berberinde Allah Resulü (SAV)nün gömleği, kılıcı, sancağı bulunacaktır. O sancak ki, Peygamber (SAV)'in vefatından bugüne kadar hiç açılmamıştır. Mehdi'nin zuhuruna kadar da hiç açılmayacaktır. Sancağında 'El Biat'u Lillah', Allah için biat ibaresi yazılı olacaktır.

Başında bir sarık bulunacak, bu sarığın içinden bir adam çıkıp Mehdi'yi göstererek şöyle haykırarak: 'İşte Allah'ın halifesi Mehdi! Ona uyunuz!'

O, kuru bir kamış ağacını kuru bir yere dikecek, anında yeşillenip yaprak verecek.

Ondan mucize isteyecekler; o da havada uçan bir kuşa işaret edip hemen eline düşecek.

Gökten şöyle bir ses duyulacak: 'Ey insanlar artık Allah Cebbarları, Münafık ve yardımcılarını sizden uzaklaştırdı. Ümmeti Muhammed (SAV)'in en hayırlısını başınıza getirdi. Mekke'de ona katılın, O Mehdi'dir! İsmi de Ahmet B. Abdullah'tır. Diğer bir rivayet: 'Size Muhammed ümmetinin en hayırlısı olan Cabir'i tayin etti. Mekke'de ona yetişin, O Mehdidir. İsmi Muhammed B. Abdullahtır!'

Yer altın plakları gibi ciğer parelerini dışarıya atacak. İnsanların kalpleri zenginleşecek. Yeryüzü bereketle dolacak. Kabe'nin altından define çıkacak. Bunu Allah yolunda dağıtacak. Antakya veya Taberiye gölünden 'Tabut es-Sekine' çıkarılacak. Omuzlanıp Beyti Makdis'te

onun önüne konulacak. Yahudiler onu görünce birazı müstesna Müslüman olacaklar. İsrailoğulları'na deniz ikiye bölündüğü gibi, ona da bölünecek. Arasından rahatlıkla geçip gidecek. Horasan'dan siyah bayraklarla insanlar gelip ona biat edecekler. Meryem oğlu İsa (AS) ile buluşacak, İsa onun arkasında namaz kılacak. Üzerinde Peygamber'in alameti bulunacak.

Gelmesinin Yaklaştığını Gösterecek İşaretler

Fırat nehri yarılacak altından bir dağdan altın dökülecek.

Ramazanın ilk gecesinde Ay, onbeşinci gecesinde güneş tutulacak. Dünya kurulduğu günden bu yana görülmemiş bir şekilde vaki olacak bu tutulma olayı, Ramazan ayında iki kere ay tutulacak.

Her tarafı aydınlatan kuyruklu yıldız doğacak, doğudan üç veya yedi gün ardı ardına.

Büyük bir ateş zuhur edecek, gökte karanlık görülecek, gökte alışılmış olan kırmızılığın aksine bambaşka bir kızılık yayılacak. Yeryüzünün duyup anlayabileceği bir dille nida edilecek...

Şam'da 'Harista' denilen bir köy yerle bir olacak. Gökten Mehdi ismiyle çağılacak, doğu ve batıda bulunan herkes bu sesi duyacak! Uyuyan uyanacak, ayakta olan oturacak, oturan ayakları üzerine dikilecek.

Şevval ayında ayaklanma, Zilkadede harb konuşmaları, Zilhiccede ise harb vaki olacak. Hacılar soyulacak, kanları (Cemretül Akabe) üzerine akacak. Bu saydıklarımızın bazıları vaki olmuştur.

Anlaşmazlıklar ve sık sık depremler vaki olacak. Gökten gelen bir ses şöyle diyecek: 'Kulağımızı açın! Gerçek, Muhammedin ehliindedir' Yerden biri şöyle seslenecek: 'Hak İsa (AS) ile Abbas ehliindedir. ' Birincisi meleğin ikincisi ise Şeytanın haykırışı olarak tezahür edecektir.

Fırat altından bir dağdan altın çıkacak. (Kıyamet Alametleri, s. 166)

Mehdi havada uçan bir kuşa parmağıyla işaret edecek, kuş avcunun içine düşecek... Kupkuru bir kamış çöpünü kuru toprağa dikecek, anında yeşerecek... (Kıyamet Alametleri, s. 173)

Mehdi işi çok sıkı tutacak... (Kıyamet Alametleri, s. 175)

Sonra Allah Konstantiniyye (İstanbul'u) çok sevdiği dostlarının eliyle feth edecek. Onlardan hastalığı ve üzüntüyü kaldıracak, sonra çok geçmeden Hz. İsa inecek, Deccalle savaşacak." Bu hadisi çok uzun olarak İmam Suyuti (Cami-i Kebir'nde) serd etmiştir.

"İkdud-durer" de şöyle der: "**Konstantiniyyenin** yedi suru vardır. Beher sur yirmibir arşındır. Ve onda yüz kapı vardır. Şehri takip eden son surun genişliği on arşındır. O Rum denizine dökülen haliç üzerine kurulmuştur. Denizi Rum illerine ve Endülüs'e doğru uzanır gider.

Mehdi sabah namazına abdest almak için denizin yanında sancağı dikecek, su ondan uzaklaşacak. Ve açılan yoldan geçip insanlara şöyle haykırarak: "Ey insanlar haydi sizde geçiniz. Cenab'ı Hak İsrail oğullarına olduğu gibi size de denizi ikiye ayırdı." Onlar da geçecekler. Tekbirler getirecekler bu defa sarsıntı biraz daha şiddetli olacak. Üçüncü tekbir getirişlerinde on iki burç yerle bir olacak. Oradan doğru şehre girecekler... (Kıyamet Alametleri, s. 181)

...Peygamber'den nakledilmiştir: "Dünyaya iki mümin, iki kafir hakim olmuştur. Müminler: Zülkarneyn, Süleyman Aleyhisselam kafirler ise: Nemrud, Buhtu Nasr'dir. "Dünyaya Ehli Beyt'imden beşincisi olan Mehdi de hakim olacaktır." İbni Merdüveyh İbni Abbas'dan naklediyor: "Eshabı kehf Mehdi'nin yardımcılardır. Ülemaya göre onların bu zamana kadar kalmaları Muhammed Ümmetinden olmak şerefine nail olmaları içindir."

Tenbih :

Muhtelif rivayetlerde Peygamberimiz'den şöyle nakledilmiştir: "Büyük harb, Konstantiniyyenin fethi, Deccal'in çıkması yedi ay içinde olacaktır." Diğer bir rivayette, bu "Yedi sene" olarak geçmektedir. Ebu Davud'a göre "Yedi yıl" rivayeti "yedi ay" rivayetinden daha doğrudur. (Kıyamet Alametleri, s. 182-183)

Diğer bir tenbih:

Mehdi'nin hakimiyeti süresi hususunda çeşitli rivayetler vardır. Bazı rivayetlerde bu süre beş yahut yedi ve yahut da dokuz sene olarak geçmektedir. Bazılarından ise sadece yedi, diğer bir kısım rivayetlerde ise dokuz, başka bir rivayette: Az olursa beş, çok olursa dokuz; bazı rivayette on dokuz yıl ve bir kaç ay, bazısında yirmi, bazısında yirmi dört, bazısında otuz, bazısında kırk yıl olarak geçmektedir." Bu kırk yılın dokuzunu Rumlar ile sulh içinde geçirmiştir. İbni Hacer (Elkavlül Muhtasar) adlı eserinde der ki:

"Bu rivayetlerin hepsi zuhuru ve gücü itibarıyla doğru olabilir." Evet İbni Hacer'in bu sözünü bir kaç yönden teyid edebiliriz. Birincisi Peygamber ümmetini bilhassa Ehli Beytini bir çok şeyle müjdelemiştir. Onların her türlü zulüm ve işkencelerinden kurtarılacaklarını anlatmıştır. Bu da ancak uzun bir müddet yapılacak olan adaletle bağlıdır. Yedi ve dokuz sene gibi kısa bir süre ise buna kafi değildir. İkincisi, **Mehdi tıpkı Zülkarneyn ile Süleyman gibi bütün dünyaya hükmedecek.** Diğer ülkelerde mescitler, binalar kuracaklar, dokuz sene gibi az bir müddet yapacak olduğu cihad ve diğer işlere yetmez.

Üçüncüsü, onun zamanında ömürler uzayacak. Ömürlerin uzaması, onun da uzun ömürlü olmasını gerektirir. Aksi halde ömürlerin uzamasının bir anlamı kalmaz.

Bilindiği gibi İsa (AS) nazil olacak ve Deccalı öldürecek. Şurası da bir gerçektir ki, İsa Mehdi'den hakimiyeti almayacak; çünkü liderler Kureyş'dendir. Madem insanlar arasında bu ikisi mevcut olacak, öyleyse İsa (AS) onun Emiri değil de Veziri olacaktır. Bu sebeptendir ki Mehdi'nin arkasında namaz kılacak ve ona tabi olacaktır. Nitekim, Müslim'de Cabir'den varid olan şu hadis buna delalet etmektedir: Namaz da tehhur ettiği zaman İsa ona şöyle diyecektir: Bazınız bazılarınıza Allah bu Ümmete ikramda bulunduğu için emirlerdir. Bazı rivayetlerde varid olan: "Mehdi insanlara yalnız o namazı kıldıracaktır, ondan sonra İmam İsa olacaktır" sözü, buna mani değildir. Çünkü Onun imam ve emirliği sabit olduktan sonra, Onu İsa'yı namaza imam olarak tayin etmesi mümkündür. Çünkü Onun efdaliyeti hilafetine cevaz vardır; hele fadıl, Kureyş'in gayrisinden olursa!" (Kıyamet Alametleri, s. 185)

...Peygamber'in Şu mübarek hadisi bakınız buna ne güzel ışık tutmaktadır:

"Size Meryem'in oğlu gayet adil bir hakem olarak geldiği, imamınız da sizden olduğu bir zaman haliniz acaba nice olur?" "İmamınız sizden olduğu..." sözü, "Adil bir hakem" sözünün İmamet anlamına geleceği vehmini ortadan kaldırmıŐtır. Çünkü **İsa Aleyhisselam geldiği zaman Muhammed'in Őeriatına tabi olacaktır**. Buradaki İmametten murat, namaz İmameti değildir. Tevfik Allah'tan... (Kıyamet Alametleri, s. 186) Muhammed B. Resul Al - Hüseyini El Berzenci "Kıyamet Alametleri" Pamuk Yanıları, Trc. Naim Erdoğan)

M. MUHYİDDİN ARABİ

Bilin ki, Mehdi mutlaka çıkacaktır. Ancak yer yüzü zulüm ve işkence ile dolmadıkça; çıkmayacaktır. İŞte o da böyle bir zamanda çıkacak, dünyayı doğruluk ve adelet ile dolduracaktır. Hatta dünyada tek bir gün kalsa, Allah o günü uzatacak, taki o halife gelsin. Bu, mutlaka Allah'ın Resulü'nn soyundan olacak Hz. Fatıma evladından gelecektir.

Mali eşit surette dağıtacak , vatandaŐları arasında adalet ile muamelede bulanacaktır. Adam kendisine gelip Ey Mehdi bana ver, diyecek. Önünde de mal bulunacak. Mehdi hemen önündeki maldan onun eteğine dolduracak, taşıyabildiği kadarını alıp götürecektir. Mehdi, dinin fetret geçirdiği bir dönemde ortaya çıkacak... Adam cahil, korkak ve pinti olarak akŐamlayacak, fakat alim, cesur ve cömert olarak sabahlayacaktır. Huzur ve mutluluk onunla yürüyecek. Kendisi beş, ya yedi veya dokuz yıl yaşayacaktır. Resulullah'ın izinden yürüyecektir. Onun adına hiç bir melik hata etmez. **Görmediği Şekilde onu doğrultur**. Her görevi üzerine alır ve **zayıfa dŐkne yardım eder**. Musibete uğrayanlara yardımcı olur. **Dediğini yapar, yaptığını da söyler**, Şahid olacağı Şeyi de bilir. Allah kendisini bir gecede ıŐlah eder. Rum Şehrini (İstanbul'u) tekbir ile fetheder. Yanında bu sırada Hz. İŐhak evladından yetmiŐbin Müslüman bulunacaktır.

Dini ayakta dimdik durduracak, eski hüviyetine kavuşturacaktır. İŐlam'a yeniden ruh üfleyecek, zelil hale geldikten sonra onunla İŐlam'ı eski gcl haline sokacaktır. **O, İŐlam öldükten sonra İŐlamı tekrar diriltecektir**.

Din, böylece onun vasıtasıyla eski hüviyetini kazanacaktır.

Onun döneminde din tamamen rey'den arınmıŐ olarak eski hüviyetini kazanacaktır. Vereceği birçok hükümlerde ulemanın mezheplerine muhalefet edecektir. Bundan dolayı ondan uzak duracaklardır. Zira zanlarına göre, gerçekten Allah imamlarından sonra bir müctehid bırakmadığını kabulleneceklerdir...

Bil ki, Mehdi çıktığı zaman bütün müslüman havassı ve avamı sevineceklerdir. Mehdi'nin ilahi olan yani manen desteklenen adamları olacaktır. Onun davetini ayakta tutacaklar ve ona yardım edip kendisini zafere kavuŐturacaklardır. **lkeye ait bütün ağır yükleri bunlar yüklenecekler**. Allah'ın Mehdi'ye verdiği görevden ötürü ona destek olacaklardır. Daha sonra Hz. İsa DımaŐk'ın doğusundaki Beyaz minareye inecektir. İmam yerinden geriye çekilecek, Hz. İsa ne geçecek ve insanlara namazı kıldıracaktır. İnsanlar arasında Resulullah'ın sünnetiyle emredek, haçı kıracak, domuzu öldürecek. Allah Mehdi'nin ruhunu tertemiz olarak kabzedecektir.

Mehdi, vakti gelinceye dek gizlenecektir, vaadolunan vakti gelince de ortaya çıkacaktır. Onun şehidleri, şehidlerin en hayırlısı, güvendiği kimseleri yani vezirleriyse emin olanların en güvenceli olanlarıdır.

Allah, bir grup kimseyi ona vezir tayin etmiştir. Allah bu kimseleri gizlemiştir. Ben keşif ve şühud yoluyla bu hakikatlara muttali oldum. Ayrıca, Allah'ın kulları için öngördüğü şeylere de vakıf oldum. **Bunlar öncü olan bazı ashab gibi önde hareket edeceklerdir. Tıpkı önde gelen sahabenin Allah'a verdikleri sözü yerine getirdikleri gibi, bunlar da aynen o sözlerini doğrulayıcı olacaklardır. Bu kimseler aynı zamanda Arap da olmayıp Acem yani yabancı olacaklardır.** Arap olmamalarına rağmen Arapçadan başka bir dilde konuşmayacaklardır. Onların cinslerinden olmayan bir koruyucuları olacaktır. Bu, Allah'a hiç bir vakit karşı da gelmiş değildir. Kendisi en saf ve samimi vezirlerinden olacaktır.

Özellikle bu vezirler her konuda gerçek manada arif kişiler olacaklardır. Fakat bizzat Mehdi ise, kendisi... ve gerçek anlamda siyasetçi olacaktır. Yine bu vezirlerin belirgin bir özelliği de kendilerinin hiçbir zaman savaş meydanlarında hezimete uğramamalarıdır. Mesela Rum şehrini, İstanbul olsa gerek sadece tekbirlerle fethedeceklerdir. İlk tekbirde surların üçte biri yıkılacak ikinci tekbirde surun üçte biri yıkılacak, üçüncü tekbirde surun kalan bölümü yıkılıp yerle bir olacaktır. Böylece bu şehri kılıçsız ve silah kullanmaksızın fethedeceklerdir. İşte bu doğrunun ta kendisidir ki zaferle kardeşir.

Mehdi'nin vezirlerinin ihtiyaç duyacakları şeyler, görevlerini en iyi yapmaları için dokuz tanedir, bu şeylerde O'na ulaşamaz. Bundan az da olmayacaktır. Bu şeyler sırasıyla şunlardır;

- **Keskin bir görüş,**
- **İlk anında ilahi hitabı tanımak,**
- **Allah'tan geleni terceme etmesini bilmek**
- **Emir sahiplerinin mertebe ve derecelerini bilmek,**
- **Gazap anında merhameti bilmek.**
- **Melik'in ihtiyaç duyacağı arzaki mahsusayı ve diğer şeyleri bilmesi,**
- **İşlerin birbiriyle olan münasebetini bilmesi,**
- **İnsanların ihtiyaçlarını yerine getirmede aşırılığı ve kısıtlamayı bilmesi,**
- **Kendi özel müddeti içerisinde ihtiyaç duyduğu gaybi ilimleri bilmesi.**

İşler ve hadiseler henüz meydana gelmeden, Mehdi Allah tarafından buna muttalidir. Zira önceden olacak olanlara hazır olması gerekiyor.

Mehdi, din bakımından rey ve kıyasa başvurmaktan masumdur. Ona böyle davranması haramdır. Zira Allah'ın dini konusunda hüküm vermede Nebi yani Peygamber olan birinin kıyas yapması doğru değildir. Şayet kıyas yapmasına izin verilseydi, Allah onu peygamberin Hz. Muhammed'in diliyle bildirirdi. Ayrıca Hz. Peygamber imamlardan hiç birisi için benim izimde yürüyecekler hata etmeyecekler dememiştir. Bu ifadeyi sadece Mehdi için söylemiştir. Onun masumluğunu halifeliğini ve vereceği hükümleri konusunda masumiyetini bildirmiştir. ("Futuhât-El Mekkiye", 366. bab, c. 3, s. 327- 328)

İBN-İ KESİR

Şuayb b. Halid'in Ebu İshak'dan rivayetine göre Hz. Ali oğlu Hasan'a bakarak şöyle demiştir: "Gerçekten benim şu oğlum, **Resulullah'ın adlandırdığı gibi Seyyid'dir. Pek yakında onun**

sulbünden biri çıkacak, o Peygamberinizin adıyla isimlendirilecektir. Resulullah'a ahlakıda benzeyecek, fakat yaratılışında değil." (İbni Kesir Nihayetü'l-Bidaye ve'n Nihaye, 1/38.)

Resulullah Efendimiz buyuruyor: "Dünyada bir tek günden başka gün kalmasa (Zaide'den gelen rivayette)" Allah, o günü uzatır. Hatta o günde Beni veya benim Ehl-i Beytim'den ismi benim ismime, babasının adı babamın adına benzeyen biri gönderilecektir. (Fıtr hadisinde ise) "Yeryüzü zulüm ve cevr ile doldurulduğu gibi o da adalet ve doğrulukla dolduracaktır. (Süfyan hadisinde ise) "Benim Ehl-i Beytim'den ismi benim ismime uygun bir Arap milletine sahip oluncaya kadar dünya gitmeyecek ve dünyanın ömrü bitmeyecektir." (İbni Kesir, "Nihayetü'l-Bidaye ve'n Nihaye", 1/39. Ebu Davud, "Mehdi", 1. H. 4282, 4283. Tirmizi, "Fiten", 52. H. 2231)

Bir başka rivayette ise: "Dünyada hiç bir gün kalmayıp sadece bir gün kalsa Allah, o günü uzatacaktır. Ta ki isim benim ismime uygun Ehl-i Beytimden biri görevi üzerine alsın." (İbni Kesir, "Nihayetü'l-Bidaye ve'n Nihaye", 1/39. Tirmizi, "Fiten", 52. H. 2231)

Resulullah buyuruyor: "Ümmetim arasından el Mehdi olacaktır. Şayet aranızda kalması kısa tutulursa yedi yıl kalacaktır. Kısa tutulmazsa kalış süresi dokuz yıldır. Benim ümmetim arasında o dönemde öyle bir bolluk olacak ki, o güne kadar böyle bir bolluk ve refah hiç bir zaman kesinlikle duyulmamıştır. Yeryüzü bütün ürünlerini verecek, onda hiç bir şey gizli kalmayacaktır. O günde mal pek çok birikmiş olacaktır. Adam kalkıp, Ey Mehdi, Bana mal ver diyecek, o da hemen al diyecektir." (İbni Kesir, "Nihayetü'l-Bidaye ve'n Nihaye", 1/42, "İ. Maceh", Fiten, 34, H. 4083)

Resulullah buyuruyor: "Ümmetim içerisinde el Mehdi çıkacak beş veya yedi veya dokuz yıl aralarında yaşayacak. Kendisine adam gelip, ey Mehdi bana mal ver, diyecek, Mehdi de onun eteğinin taşıyabileceği kadar dolduracaktır." (İbni Kesir, "Nihayetü'l-Bidaye ve'n Nihaye", 1/43. Tirmizi, "Fiten", 53, H. 2232)

İbni Kesir diyor ki, bu, Hasen bir hadistir. Bu hadis farklı olarak da Resulullah'dan rivayet olunmuştur. Bu hadiste, Mehdi'nin en fazla kalacağı müddet dokuz yıl olacağına, en az müddetinin de beş veya yedi yıl olacağına işaret edilmektedir. Ola ki malı bol bol dağıtacak olan halife bu olacaktır. Yine de en iyisini bilen Yüce Allah'tır. Bunun zamanında meyveler gayet çok olacak, ziraat istemediği kadar bollaşacak, mal alabildiğince artacaktır. O dönemde buna hiç bir güç karşı koyamayacak, din dimdik ayakta hakim olacak, hayır ve iyilikler daimi ve sürekli olacaktır. (İbni Kesir, "Nihayetü'l-Bidaye ve'n Nihaye", 1/43, 44)

"Bize Halef b. Velid, Abbad b. Abbad ve Halid b. Sa'd tahdis ettiler. Bu Zevat Ebu'l Vedak'tan o da Ebu Said'den rivayetle Ebu Said demiştir ki: "Bir adam şöyle dedi: "Allah'a yemin ederim ki, başımıza hiç bir emir geçmiş olmasınki o, geçenden daha kötü olmasın." Bunun üzerine Ebu Said, şöyle dedim diyor: "Şayet Resulullah'dan bir şey işitmemiş olsaydım, ben de söylenen gibi mutlaka söyledim. Resulullah'ın şöyle dediğini işittim: "Sizin emirlerinizden bir Emir gelecek, malı öylesine bir dağıtacak ki, sayılamıyacak kadar. Ona adam gelip mal isteyecek o da al, diyecek. Gelen kimse de elbisesini yayacak, oraya malı dolduracak. Ve Resulullah üzerinde bulunduğu kalınca bir abayı sererek, adamın o zamanki halini hikaye ederek, sonrada bunun köşelerini topladı ve dediki işte böylece adam onu alacak ve götürülecektir." (İbni Kesir, "Nihayetü'l-Bidaye ve'n Nihaye", 1/44)

Resulullah buyuruyor: "Biz Abdulmuttalib'in çocukları, cennet halkının efendileriyiz. Ben, Hamza, Ali, Ca'fer, Hasan, Hüseyin ve Mehdi." (İbni Kesir, "Nihayetü'l-Bidaye ve'n Nihaye", 1/44. "İ. Maceh", "Fiten", 34. H. 4087)

İMAM ŞARANİ

Ebu Davud'un, Ebu Said el-Hudri'den rivayet ettiği hadisi şerifte Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

- **Ümmetim içinde Mehdi bulunacaktır.** Eğer kısa süre olursa yedi yıl, kısa olmazsa dokuz yıl hüküm sürecek. Mehdi'nin zamanında mal (yani zenginlik) artacak. Yanında da çok servet bulunacak. Biri kalkıp da:

- Ya Mehdi bana (biraz) yardım et, deyince o da:

- (İstediğin miktarı, taşıyabildiğin kadarı) al, diyecektir.

Ebu Davud'un rivayetindeki (başka) hadisi şerifte:

- Mehdi ben(im neslim)dendir. Alını geniş ve açıktır.

(Ebu Said el-Hurdi'den) rivayet edilen hadisi şerifte Resul-u Ekrem Efendimiz şöyle buyurmuştur:

- Yemin ederim ki, bu ümmete öyle (şiddetli) belalar gelecek de kişi zulümden, gaddarlıktan kurtulmak için sığınacak bir yer bulamayacaktır. Öyle sıkıntılı bir sırada Allah Teala akrabamdan, benim hanedanımdan bir kimseyi gönderecek de onun sayesinde yeryüzü adaletle, hakşinaslıkla dolacaktır. Nitekim, (ondan önce) başkaları ile) yeryüzü zulüm ve gaddarlıkla doldurulduğu gibi. Ondan (yani Mehdi'den) gökyüzü sakinleri (meleklerle peygamberlerin ruhları) ve yeryüzünde oturan (mü'minlerin ve canlı hayvanların) hepsi razı ve hoşnut olacaklar. (Mehdi'nin zamanında) gökyüzü yağmurdan hiçbir şeyi esirgemeyecek ve cömertçe bol yağdıracak.

Yeryüzü de bitkilerinden hiçbirini eksik bırakmayacak ve muhakkak onları kemali ile bitirip ortaya çıkaracaktır. Hatta yaşayanlar (kendilerinde bulunan nimetleri görmeleri için) ölülerin de hayatta olmalarını temenni edeceklerdir. **İmam Mehdi bu adalet ve bolluk içinde yedi yıl, yahut da sekiz yıl veya dokuz yıl yaşayıp hükümdar kalacaktır.**

Ebu Davud'un rivayet ettiği hadisi şerifte Allah'ın Resülü:

Dünya tek bir gün kalsa bile Allah Teala muhakkak o günü uzatır ve yüce Allah o günde benim neslimden yahut da **Ehl-i Beyti'mden adı adıma, babasının adı da babamın adına uygun olan** (yani Abdullah oğlu Muhamed olan) **kemal sahibi bir kimseyi gönderir**, buyurmuştur.

Bu hadisi manasıyla İmam Tirmizi rivayet ederek sahih ve hasen demiştir.

Aynı şekilde Tirmizi'nin rivayet ettiği hadisi şerifte Resul-i Ekrem Efendimiz şöyle buyurmuştur:

Dünyada ancak tek bir gündenden başka hiçbir zaman kalmamış olsa bile Ehl-i Beyti'mden bir kimsenin insanların başına geçmesi için muhakkak Allah Teala o günü uzatır. Ve o zatın önünde (yardımcı) melekler bulunacak ve İslam (dini bütün haşmetiyle) ortaya çıkacaktır. **Mehdi'nin hazinesinde mal, servet o derece çok olacak** ki, bir kişi yanına gelerek:

- Ey Mehdi bana yardım et, diye rica edince Mehdi onun elbisesinin içinde taşıyabileceği parayı avuçlayıp verecektir.

Hafız Ebu Nuaym'ın rivayet ettiği hadis-i şerifte Resul-i Ekrem Efendimiz şöyle buyurmuştur:

Ey Ehl-i Beyt! Mehdi bizdendir. Aziz ve Celil olan Allah onu bir gecede -yahut da iki günde demiştir- ıslah ve irşat edecek.

Mağrib'de de karışıklıklar, fitneler ve korku(lu günler) olacak. Açlık ve hayat pahalılığı alabildiğine yayılacak. Fitneler çoğalacak, insanların bir kısmı diğerlerini yiyecekler. İşte (öyle müşkü bir) zamanda Mağrip memleketinin en uzak bölgesinden ve Resul-i Ekrem Efendimizin muhterem kızı Fatma'nın evlatlarından bir kimse ortaya çıkacaktır. İşte o zat ahir zamanda ayaklanacak olan Mehdi'dir. Ve Mehdi'nin zuhuru da kıyamet alametlerinin ilkidir.

İmam Şureyk'in rivayet ettiği hadisi şerifte:

Mehdi'nin çıkmasından önce bir ramazan içinde güneş iki defa tutulacaktır, diye buyrulmuştur.

En iyisini Allah bilir.

İbni Mace'nin Ebu Hureyre'den rivayet ettiği hadisi şerifte Resul-u Ekrem Efendimiz:

Dünya(nın ömrün)den hiçbir zaman kalmayıp ancak tek bir gün kalsa bile o günde benim ailemden bir zatın (Mekke'deki Merve üzerine yükselen) Deylem dağına, yahut da Deylem eyaletine ve **İstanbul'a ve Roma şehrine sahip olması için Aziz ve Celil olan Allah muhakkak o günü uzatacak, buyurmuştur.** Bu hadisin isnadı sahihtir.

İmam Mehdi sonra mahiyetindeki askerlerle birlikte Altın Kiliseye ulaşarak içinde büyük ve çok (kıymetli, nadide) mallar ele geçirirler. Mehdi bu malları alıp Müslümanlar arasında eşit ve müsavi olarak taksim eder. Mehdi sonra Kilise'nin içinde sekinet- kuvve-i maneviye- sandığını ele geçirir. Sandığın içinde Hz. İsa'nın ucu demirli bastonuyla Hz. Musa'nın asası vardır. O asa Hz. Adem cennetten çıkarıldığı zaman O'nunla birlikte yere inmişti. (bilahare) Roma İmparatoru Kayser o sekinet sandığını (Kudüs'teki) Beytü'l-Makdis'de ele geçirmiş ve içinde bulunan bütün (nadide, kıymetli) eşyalarla malları alarak Altın Kilise'ye götürmüştür. İşte o eşya şimdiye kadar Altın kilisenin içinde saklanmaktadır. Nihayet o eşyaları Mehdi tekrar oradan alacaktır...

("Ölüm - Kıyamet - Ahiret ve Ahir zaman Alametleri", Bedir Yayinevi, s. 432-448)

İBN HACER EL MEKKİ

Mehdi'nin geleceği, Resulullah efendimizin neslinden olacağı, dünya'ya yedi sene hükmedeceği, yeryüzünü adaletle dolduracağı ve İsa (AS) ile beraber çıkarak, O'nun Filistin'de (Lud) kapısında Deccalı öldürmesine yardımcı olacağı, bu ümmete imamlık yapıp, İsa (AS)'nın

O'nun arkasında namaz kılacağı" anlamındaki bütün hadisler, pek çok ravinin nakilleriyle kesinlik kazanmıştır. **Sayılan bütün bu noktalar, Hz. Mehdi'nin hayatına ait en önemli özellikleridir.**

Hz. Mehdi'nin rengi arabi bedeni İsraili'dir. Sağ yanağı üzerinde parlayan yıldız gibi bir ben vardır. Onun hilafetinden yer ve gök ehli, hatta havadaki kuşlar bile razı olacaktır.

Hz. Mehdi, **sanki Beni İsrail ricalindedir, yeryüzünün hazinelerini çıkaracak ve küfür diyarını fethedecektir.**

Rükun ve Makam arasında kendisine biat edilecektir. Hz. Mehdi, o kadar merhametli olacaktır ki, zamanında bir kimsenin bile burnu kanamayacaktır.

Sakalı bol ve sık olacaktır.

Dişleri parlak olacaktır.

İnsanlara malı ve eşyayı dağıtırken, saymadan bol bol verecektir.

Hiçbir tarafın ondan mahfuz kalmayacağı, bir fitne zuhur edecek, **bu fitne kaldığı yerden hemen başka bir tarafa yayılacak** ve bu durum bir münadinin semadan seslenerek "Ey insanlar, emiriniz artık Mehdi'dir" demesine kadar devam edecektir.

Allahü Teala, İslamı nasıl Resulullah Efendimizle başlatmışsa, Hz. Mehdi ile sona erdirecektir.

Zulüm ve fisk'la dolu olan dünya, o geldikten sonra adaletle dolup taşacaktır.

Muhtelif zelzelelerin olacağı bir dönemde gönderilecektir.

Onun devrinde, ümmetin gerek iyileri ve gerekse de kötülerini, misli asla görülmemiş şekilde, pek çok nimetlere sahip olacaktır. Çok yağmur yağmasına rağmen bir damlası bile boşa gitmeyecek, toprak bir tek tohum istemeden verimli ve bereketli olacaktır.

Hz. Mehdi çıkarken başında bir sarık olacak ve bir münadi "Bu Allah'ın halifesi olan Mehdi'dir. Ona uyunuz" şeklinde nida edecektir.

Peygamber Efendimiz (SAV), "Horasan tarafından bayraklar çıktığını gördüğünüzde, kar üzerinde sürünerek de olsa, o bayraklara katılınız, zira içlerinde Allah'ın halifesi Hz. Mehdi vardır." Buyurmaktadır.

O fitnelerin zuhur ettiği bir zaman aralığında gelecek ve ihsanı karşılıksız olacaktır.

Konstantiniyye ve Deylem dağını fethedecektir.

İslam'ın aleyhine söylenecek bir söz bile, ona ağır gelir.

Mehdi'den önce, yaygın katliamların vuku bulacağı büyük bir fitne görülecektir.

Masum insanlar katloluncaya kadar Mehdi çıkmayacak ve bu katliamlara yerde ve göktekiler, artık tahammül edemez bir hale geldiğinde zuhur edecektir. Hz. Mehdi gelince, insanlar onu aşk ve muhabbetle kucaklayacaklardır.

Hz. Mehdi, bütün haramların helal sayıldığı, büyük bir fitneden sonra çıkacaktır. Hilafet, ona evinde otururken gelecek ve devrinde yeryüzünün en hayırlısı kendisi olacaktır.

Hz. Mehdi çıkmadan önce, Medine'de simsiyah taşların bile kan içinde kaybolacağı büyük bir vaka olacaktır. Bu olayda, bir kadının öldürülmesi bir kamçının sallanması kadar kolay olacaktır. Ve bu olay 2 km kadar yayılacak bilahare Mehdi'ye biat edilecektir.

Mehdi çıkmadan önce, milletler arasında ticaret ve yollar kesilecek, insanlar arasında fitneler çoğalacaktır. Muhtelif ülkelerden birçok alim birbirlerinden habersiz şekilde Mehdi'yi aramak üzere yollara çıkacak ve alimlerden her birisine 310 kadar insan refakat edecektir. Sonun da hepsi de Mekke de buluşurlar. Ve birbirine "Buraya niçin geldiklerini" sorduklarında hepsi de "bu fitneleri önleyecek ve Konstantiniyye'yi fethedecek olan Mehdi'yi arıyoruz, çünkü biz onun, babasının, anasının ve ordusunun isimlerini öğrendik" şeklinde cevap verirler.

Allah (c.c.) bütün insanların kalplerini onun muhabbetiyle dolduracaktır. Sonra **o gündüzleri aslan, geceleri abid olan bir kavimle yürüyecektir.**

Hz. Mehdi, hiçbir bid'atı bırakmayacak ve bütün sünnet-i seniyye'yi ihya edecektir. Konstantiniyye, Çin ve Deylem dağlarını fethedecek, bu durum 7 yıl devam edecektir. Ancak onun her senesi, sizin 20 senenize bedel olacaktır. Sonra Allahü Teala dilediğini yapacaktır.

O'nun zamanında kurtla koyun birarada oynayacak, yılanlar çocuklara bir zarar vermeyecektir. İnsan bir avuç tohum atacak, 700 avuç hasat edecektir. Riya, riba, zina, içki kalmayacak, ömürler uzayacak ve emanet zayi olmayacaktır. Kötüler helak olacak, Peygamber Efendimiz'e buğz edecek kimse kalmayacaktır.

O güneşten bir alamet belirinceye kadar gelmeyecektir.

O'nun kumandanları, insanların en hayırlısıdır.

Yeryüzü emniyetle dolacak ve hatta birkaç kadın, yanlarında hiç erkek olmaksızın, rahatlıkla hacca gidebilecektir.

Çok yaygın ve sona ermesi mümkün görülmeyen bir fitne çıkacak ve bu fitne, semadan 3 kez "Emir, Mehdi'dir, gerçek o'dur" şeklindeki nida'ya kadar sürecektir.

Dünyada ismi geçecek bir halife kalmayınca kadar çıkmayacaktır.

O gelmeden önce, doğudan ışık veren bir yıldız görünecektir.

Ramazan da iki defa ay tutulacaktır.

Sema'dan bir ses, onu ismiyle çağırarak ve Doğuda Batıda hatta uykuda olan bile bu sesi duyacak ve uyanacaktır.

Konstantiniyye'nin fethi sırasında, sabah namazı için abdest alırken bir bayrak dikecek, deniz ikiye ayrılarak su kendiliğinden uzaklaşacak ve açılan yolu takibeden Hz. Mehdi, karşı kıyıya geçecektir. Sonra bir bayrak daha dikecek ve diyecek ki "Ey insanlar, ibret alınız. Deniz ben-i İsrail'e nasıl yol verdiyse, bize de öylece yol verdi" ondan sonra, hepsi tekrar, tekrar tekbir getirecek ve 12 tekbirle, şehrin 12 burcu da düşecektir. ("El-Kavlü'l Muhtasar fi Alamatil Mehdiyy-il Muntazar", s. 15-75)

ALİ BİN HÜSAMEDDİN EL MUTTAKİ

Allah da onun muhabbetini insanların sinelerine yerleştirir. O daha sonra gündüz aslan, gece ise abid olan bir kavimle beraber olur.

Dani, Katade'den tahrir etti. O dedi ki: Fitne içindeki insanlar kan akıtıldığı zamanda evinde oturmakta olan Mehdi'ye gelir ve "Bizim için kalk artık" der. O ise kabul etmez, ancak ölümlle tehdit edildikten sonra onlar için kalkar. Ondan sonra artık kan dökülmez.

(Zamanında) Ne uykuda olan uyandırılır, ne de herhangi bir kan akıtılır.

Ahmed, İbni Ebi Şeybe, İbni Mace ve Naim b. Hammad Fiten isimli kitabta Hz. Ali'den tahrir ettiler, Resulullah (SAV) buyurdu: Mehdi bizden Ehli Beyttendir. Allah o'nun bir gecede ıslah eder. (olgulaştırır).

Tabarani Kebir'inde ve Ebu Naim İbni Mes'ud'dan tahrir ettiler. O dedi, Resullah (SAV) buyurdu: Ehli Beytimden ismi benim ismim, ahlakı Benim ahlakım olan bir evladım çıkacak ve daha önce zulümlle dolu olan dünyayı, o adaletle dolduracaktır.

Sakalı sıktır, dişleri parlaktır, yüzünde bir ben vardır. Omuzunda Peygamber (SAV)'in alameti vardır. Peygamber (SAV)'in softan bayrağı ile çıkacaktır. O bayrak dört köşeli olup dikişsizdir ve rengi siyahtır. O'nda bir hicr (hale) bulunur. O Resullah (SAV)'in vefatından beri açılmamış olup Mehdi çıkınca açılacaktır. Hz. Allah üçbin meleği Mehdi'ye yardım için gönderecek ve melekler o'na muhalefet edenlerin yüzüne ve arkasına vuracaktır. **O yaşı otuz ile kırk arasında (kırk yaşında) olduğu halde gönderilecektir.**

İbni Ebi Şeybe, Ebi Celd'den tahrir etti, o dedi ki: Bir fitne görülür, bunu diğer fitneler takip eder, ve birinciler sonuncuların kılıçla çatışmaya dönüşünü kamçılar, ve bundan sonra da **hilafet, yeryüzünün en hayırlısı olan Mehdi'ye evinde otururken gelecektir.**

Dani, Seleme b. Züfer'den tahrir etti, dedi ki: Bir gün Huzeyfe'nin yanında Mehdi'nin çıktığı söylendi. O dedi ki: Siz eğer aranızda Hz. Muhammed (SAV)'in ashabı olduğu halde O çıkarsa felah buldunuz. Muhakkak ki O insanların karşılaştıkları şerler sebebi ile, Gaibin (Mehdi'nin) kendilerine insanların en sevgilisi olmadıkça çıkmayacaktır.

Keza (N. b. Hammad), Ebu Hureyre'den tahrir etti, Dedi ki: Açıkça Allah Teala inkar edilmedikçe Mehdi'ye biat edilmez.

Naim b. Hammad Fiten'ninde sahih bir senetle Müslim'den nakille Hz. Ali (RA) 'den tahrir etti. Buyurdu ki: Fitneler dördür. Bolluk fitnesi, darlık fitnesi, keza bir fitne ve altın madeninin zikri. Sonra da Peygamber (SAV)'in soyundan birisi çıkar ve Allah o'nun eliyle insanların işini ıslah eder.

Naim, Kaab'dan tahric etti. Dedi ki: Mehdi'nin çıkışından önce, şarktan parlak kuyruklu bir yıldız doğacaktır.

Dani şehir b. Havşeb'den tahric etti. Dedi ki Resullah (SAV) buyurdu: ramazanda bir seda, şevvalde bir ses, zilkadede kabileler arasında savaş olur. Hacılar talana uğrar. Mina'da ölülerin çok olacağı bir savaş olur, öyleki orada taşları kan gölü içinde bırakacak, kadar kan akar.

Naim, Şureyk'den tahric etti. Dedi ki, bana ulaştı ki: **Mehdi'nin çıkışından önce, Ramazan'da iki kez ay tutulması olacaktır.**

Herkes sadece o'ndan konuşur, O'nun sevgisini içer ve O'ndan başka bir şeyden bahsetmezler.

Naim b. Hammad ve Ebil Hasenil harbi Harbiyat isimli eserlerin birinci faslında Ali b. Abdullah b. Abbas'dan tahric ettiler. O dedi ki: **Mehdi, güneş bir alamet olarak doğmadıkça çıkmaz.**

Naim b. Hammad ve Hakim, Mbr b. Şuayb'dan O babasından babası da dedesinden tahric etti, şöyle dedi: Resulullah (SAV) buyurdu: **Zilkade ayında kabileler savaşır, Hacılar kaçırılır, melhameler olur.** Sahipleri (Mehdi) çekinir ve neticede istemediği halde Ehli Bedir sayısınca insan ona, Rükun ile Makam arasında, biat eder. Yer ve gök ehli de ondan razıdır.

Büyük şehirler, dün sanki yokmuş gibi helak olur. Sulyani ile ordusu kalabalık beş kabileyi istila eder.

ŞEYH MANSUR ALİ NASIF

Şeyh Mansur Ali Nasıf, Taç isimli kitabının haşiyesinden şunları yazıyor:

"Selef uleması arasında olsun halef uleması arasında olsun şu husus pek çok şöhret bulmuştur. Bilinmelidir ki, Ahir zamanda mutlaka bir adam zuhur edecektir. Bu kişi benim ehl-i beytimden olacaktır. Buna Mehdi denecektir. Bütün İslam memleketlerini ele geçirecek, her müslüman ona tabii olacak, aralarında adaletle muamelede bulunacaktır. Dini güçlendirecek ve takviye edecektir. Daha sonra da Deccal ortaya çıkacak, İsa inecek ve Deccal'i öldürecekler veya Hz. İsa ile Mehdi birlikte yardımlaşarak Deccali öldüreceklerdir." Mehdi ile ilgili hadisleri sahabenin önde gelenlerinden ve hayırlılarından bir gurup rivayet etmişlerdir. Yine Muhaddislerin büyüklerinden Ebu Davud, Tirmizi, İbn Maceh, Taberani, Ebu Ya'la, Bezzaz, İmam Ahmed b. Hanbel, Hakim (rd. hum ecmain) hazretleri tahric etmişlerdir. (Ahmet Faruk, "Ka'be Baskını ve Mehdilik", Vahdet yayınevi, s. 21)

KADIZADE

"Onun ismi Muhammed, babasının adı Abdullah'tır. Hz. Fatıma'nın evladından, zamanın halifesi **adil bir imam, kamil bir veli, mutlak bir müceddittir.** Allah (c. c), istediği vakit onu yaratır ve gönderir. İslam dinini onunla güçlendirir. O'nun hükmü altında, iki kişi hatta iki hayvan arasında bile, düşmanlık kalmaz. Her mü'min sadık veli olup, mülhidler muvahhid, zındıklar sadık alim olsa gerekir. Pek çok fetihler ve ganimetlerle, bütün müslümanları zengin etse gerekir. Hz. İsa ile cem olsa ve Hz. İsa, Deccal'i öldürse ve zimmilerden cizyeyi kaldırıp

ve İslam'a girenlerin imanlarını kabul etse gerekir." (Kadızzade, "Amentü Şerhi" (Sdş. M. Rahmi) s. 358)

ABDÜLHAMİD B. EBİ'L-HADİD EL-MUTEZİLİ

...İmam Ali'nin bu sözünden maksat zamanın sonuna doğru Muhammed oğullarından kıyam edecek olandır (Mehdi)... Çünkü **tüm Müslüman fırkalar, "O kıyam etmeden dünya son bulmayacaktır" diye söz birliği etmişlerdir.** ("Şerh-i Nehc-ül Belaga", c. 3, s. 434 ve 435. Hutbe şerhi)

KUŞADALI İBRAHİM HALVETİ

Büyük mutasavvıflardan Kuşadalı İbrahim Halveti'de **yazdığı mektuplarda Mehdi'nin yakın bir zamanda geleceği ve vazifesini yapacağını bildirmiştir:**

"Şimdi vakitler, mukaddeme-i zuhur-i Mehdi kuddise sirruhu'dur. Yine vara vara onun vaktinde suluk gaza ile olacaktır. Şimdilik bir mevzı'da zikrolunması devam-i adet elvermez. 23 Muharrem 1260/1844

...Yine Hz. Mehdi zuhurunda kırk senesi cihat esnasında Deccale uyanlar, çift u çift heyetinde böyle böyle mücahade ederek Deccal ve avanesi katlonuldukta bi yedi 'isa aleyhisselam tertibi süluk böyle böyle değişilir... 1260/1844, (Y.N.Öztürk, Kuşadalı İbrahim Halveti, s. 204-212, Fatih Yay. 1982)

MUHAMMED BİN MUHAMMED BİN MAHMUD EL HAFIZI EL-BUHARİ

8 ve 9. hicri asrın büyük alim ve mutasavvıflarından olan Muhammed bin Muhammed bin Mahmud el Hafızı el-Buhari yazmış olduğu Faslu'l-Hitab li-Vaasli'l-ahbab adlı eserine mehdilikle ilgili uzun bir bölüm koyarak konuyla ilgili hadisleri toplamıştır;

"**Camiu'l-usul de**, kıyametin eşratı ve alametlerinden olarak zikr olunur; Mesih aleyhisselam ve Mehdi hakkında Cabir (r.a) den rivayet olduğuna göre Resulullah (SAV) buyurmuştur ki;

- Ümmetimden bir taife hak uğrunda muzafferler olarak kıyamet gününe kadar savaşacaklar. Bu sırada İsa(as) iner, müslümanların emiri ona derki: Buyur bize namaz kıldır. O da ona derki: Hayır, Allah'ın bu ümmete ikramı olarak sizin biriniz diğerinize amirdir. Hadisi müslim rivayet etmiştir...

...**Şerhu'us-sünne**'de, "eşratu's-saa" babında Mehdi hakkında rivayet eder. Ebu said i'l-hudri Resulullah (SAV)ın şöyle buyurduğunu söylüyor: Resulullah bu ümmetin başına gelecek bir beladan bahisle,

- O belanın gelmesiyle insanın zulümden sığınacağı bir sığınak bulamadığı bir sırada Allah benim neslimden, ehl-i beytimden bir adam gönderecektir. Yeryüzü ondan evvel nasıl zulüm ü cevr ile dolduruldu ise oda kıst u adl ile dolduracaktır. Gök ve yer sakinleri ondan memnun olurlar. Sema hiç bir damlası kalmayınca kadar bütün yağmurunu indirir. Yeryüzüde ne kadar

nebatı varsa hepsini çıkarır. Hatta ölüler bile dirilmek isterler. O böyle bir zeminde yedi sene yahut sekiz sene, yahut dokuz sene yaşar...

...İmam Ebu'l-Abbas el-Müğstağfiri "**Delailü'n Nübüvve ve'l-Mucizat**" kitabında Mehdi hakkında Abdullah ibn Mes'ud'a varan senetle rivayet eder: Resulullah (SAV) şöyle buyurmuşlardır:

- Günler ve geceler tükenmeden Allah ehl-i beytimden ismi benim isimimden, babasının ismi babamın isminden olan bir adam gönderir. **Yeryüzü nasıl zulüm ve cevr ile dolduruldu ise oda adil ile doldurulur...** (Muhammed bin Muhammed bin Mahmud el-Hafizi el-Buhari, Faslu'l-Hitab, s. 553-557 Erkam Yay. No: 45)

(Bu yazı, Sayın Hayrettin GÜMÜŞEL'in "Beklenen Mehdi" adlı kitabı kaynak alınarak Beklenenmehdi.com tarafından hazırlanmıştır)

Hz. Mehdi Hakkındaki Rivayetler

Hazreti Mehdi Hakkındaki Rivayetler "Mütevâtir"dir

"Mütevâtir" ne demektir?

Mehdi hakkında rivayet edilen hadislerin mütevâtir olduğu hemen hemen bütün İslam alimleri tarafından kabul edilen bir gerçektir. Ancak, öncelikle "mütevâtir hadis"in ne anlama geldiğini açıklamak gerekir. "Giriş" bölümünde de kısaca tarif ettiğimiz gibi, hadis bilimcilerine göre bir haber birçok kişi tarafından rivayet edilmişse ve bu ravilerin bir araya gelip haber uydurmaları, durumları itibarıyla teknik olarak mümkün değilse buna "mütevâtir" haber denilir. Mütevâtir habere de "tevatür" adı verilir.

Bir kaynakta tevatür terimi şöyle tanımlanmaktadır:

"Tevatür", kelime anlamı olarak "kuvvetli haber, içinde yalan ihtimali olmayan ve bir cemaate dayanan kuvvetli haber" demektir. (Büyük Lugat-Tür-Dav, 3003)

Diğer çeşitli kaynaklarda da mütevâtir kelimesinin anlamı şöyle açıklanmaktadır:

"Yalan üzerine birleşmeleri aklen mümkün görülmeyen toplulukların birbirinden ve ilk topluluğun direk Resulullah (SAV)'dan rivayet ettiği hadisi şeriftir. Yakın (hiç şüphe edilmeyecek) bir ifade eder. Artık bu hadis hakkında "Acaba bu hadis Resulullah (SAV) tarafından söylenmiş midir?" diye bir şüpheye imkan yoktur." (Ömer Nasuhi Bilmen, "Muvazzah İlm-i Kelam", s. 53)

"MÜTEVATİR HABER" : Duyularla hissedilen bir şey hakkında yalan üzere ittifak etmeleri aklen mümkün olmayan bir kalabalığın verdikleri bir haber olup bizzat (yakini) ilim ifade eder. Böyle bir haber kat'i olarak sahih olup akideye taalluk eden meselelerde onunla amel vaciptir. (Mahmud Ebu Reyze, "Muhammedi Sünnetin Aydınlatılması", s. 300)

"MÜTEVATİR HADİS": Yalan üzerinde birleşmeleri adeten mümkün olmayan raviler topluluğunun ("cemm-i ğafir"), her nesilde, kendileri gibi bir topluluktan alıp naklettiği, işitme

veya görmeye ("mahsûsat") dayanan hadistir. Kesin bilgi ifade eder, amel vaciptir, reddi küfrü gerektirir, tetkik ve tenkid dışıdır.

Lafzen Mütevatir: Bütün rivayetlerinde lafızları aynı olan hadistir ki "yok denecek kadar" azdır. "Men kezebe aleyye..." misalidir. Kayıt konmadan "mütevâtir hadis" denince "lafzen mütevâtir" anlaşılır.

Manen Mütevatir: Aralarında ortak bir nokta bulunan değişik lafızlı hükümlerin, tevatür şartlarını taşıyan râvîlerce rivayet edilmesiyle ortaya çıkan "ortak manaya" denir. Mesela, 100 kadar değişik lafızlı hadisten çıkan bir mütevâtir mana Resûlullah Aleyhissalatü ves`selâm`ın "ellerini kaldırarak dua ettiği." (İsmail Lütî Çakan, "Hadis Usulü", İFAV, İstanbul 1993, s. 105-150)

Mehdiyât	Hadislerinin	Mütevâtir	Olduğuna
----------	--------------	-----------	----------

Dair Alimlerin İzahları

Bu konuyla ilgili çeşitli alimlerin görüşlerini aşağıda veriyoruz:

MUHAMMED B. RESUL BERZENCİ

Mehdi'nin varlığı ve ahir zamanda zuhur edeceği, Peygamber (S) ailesinden ve Fatıma (A) oğullarından oluşu, tevatür ölçüsüne ulaşan hadislerle açıklanmıştır ve bu hadisleri inkar etmenin hiçbir anlamı yoktur... Tevatür ölçüsünü aşan, doğru ve açık hadislerde, Mehdi'nin Fatıma soyundan olup, dünya sona ermeden zuhur edeceği, zulüm ve haksızlıkla dolmuş olan dünyaya, adalet ve hakkaniyet getireceği, onun zamanında İsa Mesih'in gökten ineceği ve onun önderliğinde namaz kılacağı kanıtlanmış bulunmaktadır. (Muhammed b. Resul Berzenci, "el-İşâetü li Eşrat'is-Saeti", s. 305)

ALAEDDİN ALİ B. HİŞAM MUTTAKİ HİNDİ

Allah'ın rahmeti sana olsun bil ki vaadedilen **Mehdi'nin var oluşunda hiç kuşku yoktur.** Üçyüz hadis ve eserle hatta daha fazlası ile bu kanıtlanmıştır. (Casim Mühelhil, "el-Burhan", c. 1, s. 339)

ABDULMUHSİN BİN HAMD EL-ABBAD

Her Müslüman'ın, Peygamber'in verdiği gaybi haberlere özellikle de Mehdi ve Deccal'in zuhur edeceğine dair bildirdiği ön haberlere inanması, tasdik etmesi vaciptir. Bu itibarla Mehdi'lik hakkındaki haberlerin çokluğu senetlerinin doğru oluşuna rağmen, onları tutarsız saymak mümkün değildir. Ancak bilgisizler, hak ile kavgalı olanlar veya onların senetlerini incelemekten aciz olanlar bu haberleri inkar ederler. Oysa o hadisleri doğrulamak Peygamber hazretlerine inanmanın bir parçasıdır. Çünkü onun sözlerini kabul etmek, ona inanmanın bir gereğidir. Ve Allah Kuran'da (Bakara Suresi, 2-4) müminleri övdüğü gaibe inanın ta kendisidir. (Dr. Abdulmuhsin bin Hamd el-Abbad, "Mecellet'ül-Camiat-ül-İslamiyye", yıl 1, sayı 3, s. 624-627)

MUHAMMED NASREDDİN ALBANİ

Sözün özü şu ki, **Mehdi'ye inanmak, peygamberden aktarılan tevatür hadislere dayalı köklü bir inançtır ve ona inanmak vaciptir.** Çünkü Allah'ın buyruğunda (Bakara 2-4) takvalıların özelliklerinden olarak anlatılan gaibe inanmak inanın bir parçasıdır. Cahillerden başkası bunu inkar etmez. Bu inanç kitap ve sünnette doğru kabul edilen inanışlar üzerine ölmeyi, Allah'tan diliyorum. (Muhammed Nasreddin Albani, "Mecellet'üt-Temeddün'il-İslami", sayı 22, s. 646)

ŞEMSEDDİN MUHAMMED BİN AHMED SEFAREYİNİ

Kıyamet gününün en büyük alametlerinden birisi de hakkında tevatür derecesini aşacak derecede hadis bulunan bir kişinin zuhur edeceğidir. İmamların sonuncusudur. Hz. peygamberden sonra peygamber olmayacağı gibi ondan sonra da imam olmayacaktır. Bu imam Fatıma oğullarındandır.

Birçok hadis hafızları, Mehdi'nin Peygamber soyundan olduğunu kabul etmişlerdir, böyle mütevatır bir konuya sırt çevirmek yakışık almaz. Hak ehlinin inancına göre, Mehdi, İsa Mesih'ten ayrıdır. Mehdi, Mesih'ten önce zuhur edecektir. Bu konu Sünni bilginleri arasında onların inancından sayılacak kadar yaygınlık kazanmıştır. (Şemseddin Muhammed bin Ahmed Sefareyni, "Levaih'ül-Envar'ül-Behiyye", c. 2, s. 74, 76, 86)

EBU ABDULLAH MUHAMMED B. CAFER İDRİSİ KETANİ

...Mehdi hakkındaki hadisler o kadar çoktur ki, tevatür ölçüsüne ulaşmaktadır ve bunları reddetmek uygun olmaz.. Eğer uzun olacağından endişe duymasam, bu konuda bildiğim hadislerin hepsini buraya kaydederim. (Ebu Abdullah Muhammed b. Cafer İdrisi Ketani, "Nezm'ül Mütenasir min ahadis'il-Mütevatır", s. 145 ve 146)

ŞEHABEDDİN AHMED B. MUHAMMED GUMARİ

...Mehdi'nin zuhur edeceğine inanmak vaciptir , ona inanmak Peygamber'in buyruğunu doğrulamak için gereklidir. Nitekim bu konu Ehl-i Sünnet inanç kitaplarında kaydedilmiş ve kanıtlanmıştır. (Şehabeddin Ahmed b. Muhammed Gumari, "İbraz'ül-Vehm'ül Meknun", s. 3 ve 4)

HASANEYN MUHAMMED MAHLUF EL-MISRİ

Müslümanlara sahih hadislere güvenerek Mehdi'nin ahir zamanda zuhur edeceğine tam olarak inanmalarını öğütlüyoruz. Çünkü bunun aksi sözleri söyleyenlerin ne diyanet bilgileri vardır ne de gerçekte bu hadislere inanırlar. (Hasaneyn Muhammed Mahluf el-Mısri, "Seyyid'ül Beşer Yetaheddesü An'il-Mehdiyyi-Müntazar", kitabın önsözü)

EB'UL-HASAN MUHAMMED B. HÜSEYİN ABURİ

Mehdi'nin zuhur edeceğine dair birçok raviden mütevatir hadisler nakledilmiştir. Bu hadisler Mehdi'nin Peygamber ehli beytinden olduğunu, yedi yıl hüküm sürüp dünyayı adaletle dolduracağını, Mesih'in de ortaya çıkıp Deccal'i öldürmesinde ona yardım edeceğini ve Mehdi namaz kıldırırken İsa'nın onun arkasında namaz kılacağını vurguluyor" (Şemseddin Muhammed Kurtubi, "Tezkire", s. 710)

EBU MUHAMMED HASAN B. ALİ EL-BERBEHARİ HANBELİ

...Ve Meryemoğlu İsa'nın gökten ineceğine, Deccal'i öldüreceğine ve **Muhammed oğullarından Kaim'in arkasında namaz kılacağına inanmak...** (Casim Mühelhil, "El-Burhan", c 1, s. 426)

SAİD HAVVA

Araştırmacılar ahir zamanda ehli beytten bir halifenin olacağı anlaşmazlık göstermemişlerdir. İttifakla kabul edilen bu lider herkes tarafından Mehdi diye bilinenden başkası değildir. Buna göre biz de geleceği bildirilen o özelliklerdeki halifeye inanıyor ve o zuhur ettiği zaman onun taraftarlarından olmaya niyetliyiz. Allah'tan bu niyetimizle bize yardımcı olmasını diliyoruz." (Prof. Said Havva, "El-Akaid'ül-İslamiyye", c. 2, s. 1021-1026)

MUHAMMED B. ALİ ŞEVKANİ

...Bunlar hiç kuşku yok ki mütevatir hadislerdir, peygamberin buyruğu hükmündedir. Çünkü bu konuda içtihat yapılamaz ve kişisel hükümler geçerli değildir... **Buna göre Deccal ve Mesih hakkındaki rivayetler mütevatir olduğu gibi Mehdi hakkındakiler de mütevatirdir.** (Muhib b. Salih el'Bureyni, "İkd'üd'Dürer Fi Ahbaril'Muntazar", s. 14 ve 15)

ŞEYH HASAN ADVİ HAMZAVİ

Mehdi hakkındaki hadisler manevi tevatür ölçüsünü geçmiş, inkar edilmelerinin bir anlamı yoktur. ("Meşarik'ül-Envar", f. 2, s. 115)

M. SİDDİK B. HASAN KUNUCİ

Fatımaoğullarından olan Mehdi hakkındaki hadisler tevatür ölçüsünden çoktur. "Sünen", "Müsned" ve "Mu'cem" kitaplarında mevcuttur. (Kunuci, "el-İzaetü...", s. 94)

İBN TEYMIYE

Resulullah'dan, ahirzamanda çocuklarından ismi ismine, künyesi künyesine denk, yeryüzünü adaletle dolduracak birisinin çıkacağını haber veren **Mehdi hadislerinin hepsi sahihtir.** (İbn Teymiye, "Minhacü's-Sünne", c. IV, s. 291)

ZAHİDU'L-KEVSERİ

Mehdi, Deccal ve Mesih ile ilgili hadislerin tevatür derecesine ulaştığına dair rivayetlerde, hadis ilimleri hakkında bilgi sahibi bulunan kimselerce **şüphe götüren bir nokta değildir**. Gerçi bazı kelimelerin kıyamet alametlerine itikadın yani iman etmenin vacip olduğunu itiraf etmelerine rağmen bunlar bu konuya dair bazı hadisler hakkında şüphe uyandırmaktadırlar. Fakat bu onların hadis ilminde derinlemesine bir bilgiye sahip olmadıklarının neticesidir, başkası değil. (Muhammed Zahidul'l Kevseri, "Nazratun abire fi Mezaimi Men Yünkirü Nüzule İsa Kable'l Ahire", s. 49)

MUHAMMED B. HASAN EL-ESNEVİ

Muhammed b. Hasan El-Esnevi (Menakibiş-Şafii) eserinde der ki; Mehdi hususunda, Resulullah (SAV)'den nakl edilen haberler tevatür halini almıştır... O'nun, ehli beytinden olacağı haber verilmiştir... (Muhammed B. Resul Al - Hüseyini El Berzenci, "Kıyamet Alametleri", Pamuk Yanıları, Trc. Naim Erdoğan)

Ehl-i Sünnet İtikadına Göre
Mütevâtir Hadislere İnanmanın Gerekliği

Mütevâtir hadislere inanmanın gerekliliğini, mütevâtir haberlerin dindeki önemini pek çok İslam alimi yazdıkları eserlerde vurgulamışlardır. Aşağıda çeşitli İslam alimlerinin bu konudaki görüşlerinden örnekleri veriyoruz:

ŞEHABETTİN İBN-İ HACER ASKELANİ

"Tevâtür isnad ilminin konularından değildir. Çünkü isnad ilmi bir hadisin doğru olup olmadığını ravilerin kişiliğini ve vasıflarını inceleyerek ortaya koyar. Halbuki mütevâtir bir haberin ricali (ravileri) incelemeye alınmaz, mütevâtir hadise hiçbir sorgu yapılmadan amel etmek vaciptir." (Dr. Subhi Salih, "Ulum'ül-Hadis", s. 151 ve 152)

MUHAMMED CEMALEDDİN EL-KASİMİ EL-DİMİŞKİ

"Bil ki doğrulukları ilmen isbat edilmiş bir zümre insanın rivayet ettiği hadis "Mütevâtir"dir. Yani, bu kişilerin, tüm rivayet sınıflarında yalancılıkta elbirliği etmeleri ihtimali bulunmaz... Ravileri hakkında hiçbir münakaşaya girilmeden bu hadislere uyulması vaciptir." (Muhammed Cemaleddin el-Kasimi el-Dımişki, "Kavaid'üt-Tahdis, min Fununi Mustah'il-Hadis", s. 151)

NUREDDİN ATER

"Sahih veya Hasen hadislerin ravilerinde aranan adalet doğruluk gibi şartlar "mütevâtir" hadis ravilerinde aranmaz. Çünkü bu hadisleri rivayet edenlerin sayısı o kadar çoktur ki, aklen bir araya gelip hadis uydurmaları mümkün olmaz. Bu nedenle hadis bilimcileri mütevâtir hadisleri inceleme konusu yapmazlar. Onlara göre sadece bir hadisin doğruluğu veya geçerliliği inceleme konusu olur. Oysa mütevâtir hadisin böyle bir şeye ihtiyacı yoktur... Bu ravilerinin yakın elde

edilecek kadar çok oluşundandır. Bu da doğal ve zaruri bir olaydır. (Nureddin Ater, "Menhac'ün-Nakd fi Ulum'il-Hadis", s. 405)

EBU ABDULLAH MUHAMMED B. CAFER İDRİSİ KETANİ

"Tüm ravileri, başında, ortasında ve sonunda normalde yalancılıkta elbirliği etmeleri mümkün olmayacak kadar çok olan haber "mütevâtir"dir... Hadis bilimcileri mütevâtir rivayet ravilerinin adil olmasını hatta Müslüman olmalarını bile şart koşmuyorlar... Baliğ, adil ve Müslüman sayılmaları, aynı şekilde yaşıyor olmaları gerekmiyor. Kafir, fasık, buluşa ermemiş olmaları caizdir. Herhangi bir özel sıfat taşımaları da şart koşulmamıştır." (Ebu Abdullah Muhammed b. Cafer İdrisi Ketani, "Nezm'ül-Mütenasir min ahadis'il-Mütevâtir", s. 5-6-9)

EBU'S-SADAT MUHAMMED B. MUHAMMED EBU ŞOHBE

"Mütevâtir haberlerde ravini adil ve hatta Müslüman olması şart değildir. Çünkü mütevâtirin kabul edilirlilik gerekçesi anlatanların çok oluşudur. Nitekim bir şehir halkı bir olayın gerçekleştiğini haber verilerse, sözleriyle kesin bilgi elde edilir." (Dr. Ebu's-Sadat Muhammed b. Muhammed Ebu Şohbe, "el-Vesit fi Ulumi ve Mustalah'il-Hadis", s. 190)

EN-NEVEVİ

"Haber iki kısımdır: Mütevâtir ve Ahad... Mütevâtir haber, yalan üzere ittifak etmeleri mümkün olmayan bir kalabalığın yine kendisi gibi bir kalabalıktan naklettiği haber olup iki taraf (birinci tabaka ve ikinci tabaka) ve ortadakiler (bu ikisinin arasındakiler) eşittir. Bu kalabalık zanni olmayıp duyularla idrak edilen birşeyi haber verirler ve bu haber vermeye yakini ilim hasıl olur. Muhakkiklerin genelinin de muvafık olduğu üzere tercih edilen görüş, tevatürün belli bir sayıyla sınırlandırılmayacağıdır." (El-Cezairi, "Tevcihu'n-Nazar", s. 33)

Mütevâtir

Rivayetleri

Reddetmenin

İnkâr Olduğuna Hükmeden Ehl-i Sünnet Alimleri

Buraya kadar bazı örneklerini aktardığımız ehl-i sünnet alimlerinin izahlarından, ahir zamanda Peygamber Efendimiz'in soyundan Mehdi adında mübarek bir zatın çıkacağına dair rivayetlerin mütevâtir olduklarını gördük. Asılsız ve yalan olması akıl ve mantık açısından mümkün olmayan bu rivayetlere inanmanın gerekliliğini inceledik.

Durum böyleyken bazı İslam alimleri de, kesinlik arzetmelerinden dolayı, mütevâtir hadisleri inkar etmenin doğrudan Hazreti Peygamber'i inkar etmek anlamına geleceğini belirterek, bunun da küfür olduğu şeklinde çok daha keskin bir hükme varmışlardır. Bu alimlerden bazılarının izahları şöyledir:

CELALEDDİN SUYUTİ

Biliniz ki: Her kim ister sözüyle, ister davranışı ile -fıkıhta belirtildiği üzere- (mütevâtir hadisleri) inkar edip hüccet bilmezse kafir olur, İslam dairesinden çıkar; Yahudilerle,

Hristiyanlarla ve Allah'ın dilediği grupla haşredileceklerdir. (Abdulgani Abdulhak, "Hücciyet'üs Sünnet", s. 270, Miftah'ül Cennet'ten naklen)

EBU'L-FAZL ABDULLAH B. MUHAMMED EL-İDRİSİ

"...Çünkü, alimlerin aldığı karar gereğince her kim, Peygamber'den nakledilen hadisleri mütevatir olduğu kanıtlandıktan sonra, reddine dair kabul edilebilir bir gerekçe göstermeden inkar ederse kafir olur. (Ebu'l-Fazl Abdullah b. Muhammed el-İdrisi, "El-Mehdi-ül Muntazar", s. 94, 95)

MUHAMMED EL-MEKKİ

Güvenilir ravilerin aktardıkları hadislerde Peygamber Mehdi'nin ahir zamanda zuhur edeceğini müjdelemiş, onun sıfatlarını ve zuhurunun belirtilerini açıklamıştır... Resulullah her kim vaadedilen Mehdi'yi inkar eder yalan sayarsa kafir olur denmiştir. (Alaaddin Ali b. Hişam Muttaki Hindi, "El-Burhan fi Alamati Mehdiyyi Ahirzaman", c. 2, s. 865-876)

Aşağıdaki iki hadis de bu alimlerin vardıkları hükmü doğrular niteliktedir:

"Mehdi'nin çıkışını inkar eden, Muhammed'e indirileni inkar etmiştir..."

"...Mehdi'yi inkar eden şüphesiz kâfirdir."

Bu hadisleri nakleden Ehl-i Sünnet kaynakları sırasıyla şunlardır:

- 1- "**Fevaid-ul Ahbar**", Ebu Bekir Ahmed b. Muhammed İskafi (ölm: H. 260)
- 2- "**Cem'ul Ahadis-il Varide fi-l Mehdi**", Hafız Ebu Bekir b. Hayseme, (ölm: H. 279)
- 3- "**Maani-l Ahbar**", Ebu-l Bekir Muhammed b. İbrahim Kelabazi Buhari (ölm: 380)
- 4- "**Ravd-ul Enf ve Şerh-us Sire**", Ebu Kasım Abdurrahman Süheyli (ölm: 581), c. 2, s. 431. (Malik b. Enes Muhammed b. Münkedir'den, o da Cabir'den rivayet etmiştir)
- 5- "**İkd-ud Durer fi Ahbar-il Mehdi-il Muntazar**", Yusuf b. Yahya Makdisi eş-Şafii (ölm: 685), s. 157. "**Fevaid-ul Ahbar**", İskafi ve "**Şerhu-s Sire**", Ebu-l Kasım Süheyli'den naklen.
- 6- "**Feraid-us Simtayn**", Şeyh İbrahim b. Muhammed Hamvini (ölm: 730), c. 2, s. 337, No. 585, "**Maani-l Ahbar**" Ebu Bekir Muhammed b. İbrahim'den naklen.
- 7- "**Lisan-ul Mizan**", İbn-i Hacer Askalani (ölm: 852), c. 4, s. 147, Mısır Baskısı; s. 130, Haydarabad Baskısı, "**Maan-il Ahbar**"dan naklen.
- 8- "**el-Orfu-l Verdi Fi Ahbari-l Mehdi**", Celeaddin Suyuti (ölm: 911), s. 161, "**Fevaid-ul Ahbar**"dan naklen.
- 9- "**el-Kavl-ul Muhtasar fi Alamât-il Mehdi-il Muntazar**", İbn-i Hacer eş-Şafii el-Mekki

(ölm: 974) s. 56, Şam, Zahiriyeye Kütüphanesindeki el yazmasından alınan kopya, Kum'daki Ayetullah Mar'aşi kütüphanesinde mevcuttur, (Fevaid-ul Ahbar ve Şerh-us Sire'dan naklen...)

10- **"el-Fetave-l Hadise"**, İbn-i Hacer-i Mekki s. 37.

11- **"el-Burhan Fi Alâmât-i Mehdi-i Ahir-iz Zaman"**, Muttaki Hindi (ölm: 975).

12- **"Levaih-ul Envar-il ilahiye..."**, Şeyh Muhammed b. Ahmet Sefarini el-Hanbeli (ölm: 1188), c. 2, Hz. Mehdi konulu "el-Faidet-ul Hamise" adlı bölümü; Hafız İskafi'den naklen. (Adı geçen kaynakta ravi Cabir b. Abdullah'ın güvenilirliği konusunda övgüyle söz edilmiştir.)

13- **"Yenâbi-ul Mevedde"**, Süleyman b. İbrahim Kunduzi (ölm: 1294), 78. Babın başları, Cabir b. Abdullah Ensari'den naklen.

14- **"el-İzâe Li Ma Kâne ve Mâ Yekunu Beyne Yedey-is Sa'eh"**, Seyyid Muhammed Sıddık Kanuci Buhari (ölm: 1307) s. 137, **"Cem-ul Ahadis-il Varide Fi-l Mehdi"** İbn-i Hayseme ve **"Fevaid-ul Ahbar"** İskafi'den naklen.

15- **"El-Mehdiyyu'l Muntazar"**, Ebulfazl Abdullah b. Muhammed Sıddık (ölm: 1308), s. 94 **"Fevaid-ul Ahbar"**dan naklen.

Mehdiyet Hakkında Verilen Bazı Fetva Örnekleri

Bir önceki bölümde görüldüğü gibi, Mehdiilik konusuyyla ilgili hadisler tevatür derecesinde olup, hiçbir şüpheye yer bırakmadan bu konuya inanmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu konuyla ilgili dünyada fetva makamı olarak kabul edilen, büyük İslam alimleri tarafından oluşturulan, "Rabitat'ül-Alem'il-İslami" dairesinin, Şeyh Muhammed Muntasır el-Ketani başkanlığındaki İslami Fıkıh Kurulu tarafından verilmiş ve Şeyh Muhammed el-Kazzaz'ın imzasını taşıyan 23 Şevval 1396 (17. 10. 1976) tarihli fetvası şu şekildedir:

"...Çok sayıda sahabe peygamberden Mehdi hakkında hadis rivayet etmişlerdir. Örneğin Osman b. Affan, Ali b. Ebu Talib, Ümmü Seleme gibi yirmisini ben biliyorum ve onlardan başka daha birçok rivayet nakletmiştir. Ayrıca Peygamber sözü hükmünde olan sahabenin buyruğuda vardır. **Bu konuda içtihat edilemez ve aksi görüş belirtilemez.** Bu konudaki nebevi hadisler Süneni Ebu Davud, Tirmizi, İbn-i Mace ve İbni Asakir'in Tarih'i Dımişki ve diğer kitaplarda kayda geçmiştir.

Mehdi konusunda özel kitaplar da yazılmıştır: **"Ahbar'ül-Mehdi"**, **"Ebu Nuaym Kitabı"**, **"el-Vehm'ül-Meknun"** ve diğerleri gibi... Önceki ve bugünkü büyükler Mehdi hakkındaki hadislerin tevatür olduğuna tekit etmişlerdir: es-Sehavi "Feth'ül-Mugıys'da; İbni Teymiyye "Fetava"da ve Eb'ul-Abbas Mağribi "el-Vehm'ül-Meknun"da belirttikleri gibi...

Hafızlar ve muhaddisler, Mehdi hakkındaki hadislerin tevatür olduğuna yakın etmişlerdir. Sonuç olarak Mehdi'nin zuhur edeceğine inanmak vaciptir. Ehl-i sünnet ve cemaat inançlarından sayılmaktadır. **Sünnetten habersiz olan ve bidat koyuculardan başka hiçbir Müslüman bu inancı inkar etmez.**" (Muhammed Mehdi el-Horasan, "el-Beyan fi Ahbar-ı Sahibüzzaman Mukaddimesi", s. 76-79)

Aynı şekilde, dünya çapında İslami konularda söz sahibi olan "İlim ve Fetva Konuları Daimi Kurultayı"nın, Şeyh Abdülaziz b. Baz, Şeyh Abdürrezzak Afişi, Şeyh Abdullah b. Suud ve Şeyh

Abdullah b. Gadyan'ın da aralarında bulunduğu alimler tarafından verilen 2844 sayılı Mehdilik hakkındaki fetva şöyledir:

"Mehdi'nin zuhur edeceğini kanıtlayan rivayetler çoktur, hadis öncüleri birçok senetle bunları rivayet etmişlerdir. Ebu'l-Hasan el-Aburi, Allame Sefareyni ve Allame Şevkani gibi otoriteler bu hadislerin manevi tevatür olduğunu söylemişlerdir. Yüce Peygamber'in buyruklarında belirtilerini açıkladığı kişiden başkasını Mehdi olarak kabul etmek caiz değildir."

(Bu yazı, Sayın Hayrettin GÜMÜŞEL'in "Beklenen Mehdi" adlı kitabı kaynak alınarak Beklenenmehdi.com tarafından hazırlanmıştır)

Ehl-i Sünnet Hadislerinde Hz. Mehdi (a.s)

Ehl-i Sünnet'in hadis, siyer, tarih ve tefsir kaynaklarında ahir zaman kurtarıcısı İmam Mehdi (a.s) hakkında sayısız hadisler yer almıştır. Bu hadislerin tetkik edilip incelenmesi ciltlere varan kitapların yazılmasını gerektirmektedir. Biz burada o hadislerden sadece bazı örnekler vermekle yetineceğiz; isteyen kardeşlerimiz bu hadisleri ilgili kaynaklarda özellikle de ahir zaman alametlerini içeren eserlerde görebilirler. Ehl-i Sünnet kaynaklarında yer alan hadislerden bazıları şöyledir:

1- Ali (a.s)'dan; dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

"Dünyanın sonuna bir gün kalsa dahi, Allah zulüm ve kötülükle dolmuş olan yeryüzünü adaletle doldurması için, bizden (veya benim Ehl-i Beyt'imden) bir kişiyi gönderecektir."[\[1\]](#)

2- Ebu Hüreyre'den; dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

"Eğer dünyanın ömründen sadece bir gün kalmış olsa dahi, Allah o günü Mehdi'nin hükûmete ulaşması için uzatacaktır."[\[2\]](#)

3- Ebu Said Hudri'den; dedi ki: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

"Yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolmadıkça kıyamet kopmaz." Sonra buyurdu ki: "Sonra benim itretimden -veya (tereddüt ravidendir) Ehl-i Beyt'imden- bir kişi zuhur edecek ve yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi, onu adalet ve eşitlikle dolduracaktır."[\[3\]](#)

Bu hadisi Hâkim, el-Müstedrek'inde tahric ettikten sonra, onun Şeyhayn'in (Buhârî ve Müslim) şartına göre sahih hadis olduğunu, ancak onu tahric etmediklerini kaydetmiştir.

4- Huzeyfe'den; dedi ki: Resulullah (s.a.a) bize hutbe okudu ve bizim için kıyamete kadar olacak olayları anlattı. Sonra da şöyle buyurdu:

"Eğer dünyanın sonuna sadece bir gün kalsa dahi, Allah Tealâ o günü, evlâtlarımdan birini gönderene kadar uzatacaktır; onun ismi, benim ismimdir."

Selman; "Ey Allah'ın Resulü! Hangi oğlundan olacak?" diye sorduğunda, eliyle Hüseyin'in omzuna vurarak: "Bu oğlumdan." buyurdu.[\[4\]](#)

5- Abdullah'tan; dedi ki: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "Benim Ehl-i Beyt'imden, ismi benim ismim olan biri hükûmete ulaşmadıkça kıyamet kopmaz."[\[5\]](#)

6- Ebu Hüreyre'den; dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Eğer dünyanın ömründen sadece bir gün kalsa dahi, Allah onu o kadar uzatır ki, benim Ehl-i Beyt'imden bir kişi Deylem dağı ve Kostantaniye'ye hâkim olur.” [6]

7- Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

“Doğrusu, Ali benden sonra ümmetimin imamıdır ve (onun soyundan olan) Kaim Muntazar zuhur ettiği zaman yeryüzünü, zulüm ve kötülük ile dolduğu gibi adalet ve doğrulukla dolduracaktır. Beni müjdeleyici ve korkutucu olarak seçene andolsun ki, onun gaybetinde kendini yitirmeyenler, bulunmaz ilâç gibi azdırlar.”

Bu sırada Cabir kalkarak: “Ey Allah'ın Resulü, evlâdın Kâim'in bir gaybeti mi vardır?” diye sordu.

Hazret: “Evet, Rabbime andolsun, müminler imtihan olup kötülüklerden arınacak, inanmayanlar helâk olacaklar. Ey Cabir, bu Allah'ın kullarından gizlediği ilâhî işlerden bir iş ve onun esrarından bir sırdır; onda şüphe etmekten kaçın. Çünkü aziz ve yüce olan Allah'ın işlerinde şüphe etmek küfürdür.” dedi.[7]

8- Hz. Ali (a.s), Hz. Resulullah (s.a.a)'in şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

“Hüseyin'in evlâtlarından biri ümmetim arasında kıyam etmedikçe dünya yok olmaz. O, yeryüzü zulümle dolduğu gibi onu adaletle dolduracaktır.” [8]

9- Selman-i Farisî der ki: “Allah Resulü (s.a.a)'inin yanındaydık, Hz. Hüseyin (a.s)'ı dizlerinin üzerinde oturmuş, onun göz ve dudaklarını öpüyordu. Bu sırada şöyle buyurdu:

“Sen efendisiz, efendinin oğlusuz ve efendinin kardeşisiz. Sen imamsınız, imamın oğlusuz, imamın kardeşisiz. Sen Allah'ın hüccetisiz, Allah'ın hüccetinin oğlusuz, Allah'ın hüccetinin kardeşisiz ve sen dokuzuncusu Kaim olan, Allah'ın dokuz hüccetinin babasıdır.” [9]

10- Emir'ül-Müminin Ali (a.s) buyurmuştur ki:

“Allah bir grubu getirecek ki, onlar Allah'ı severler, Allah da onları sever ve onların arasında gaip (gizli) olan bir kişi ilâhî saltanata ulaşır. O, vadedilen Mehdi'dir. O, hiçbir zorlukla karşılaşmadan yeryüzünü adalet ve eşitlik ile dolduracak, küçük yaşta ana-babasından uzak düşecektir. Müslümanların şehirlerini fethedecek, zaman onun (kıyamı) için müsait olacaktır. Sözü dinlenecek; ihtiyar ve genç herkes ona itaat edecek; zulüm ve küfürle dolan yeryüzünü adalet ve eşitlikle dolduracak. O zaman onun imameti kemale erişecek ve hilâfeti yeryüzünde tespit olacak ve... yeryüzü Mehdi (a.s)'in varlığıyla bayındır ve mutlu olacaktır; nehirler akacak; fitneler, karışıklıklar ve yağmalamalar ortadan kalkacak, hayır ve bereketler çoğalacaktır... Ondan sonrası hakkında bir şey söylememe gerek yok... Benden o günün dünyasına selâm olsun.”[10]

11- Ebu Said Hudrî, Resulullah (s.a.a)'in şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

“Sizlere Mehdi'yi müjdeliyorum. Halkın ihtilâf ve çekişme zamanında ümmetime gönderilecek ve yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi, onu adalet ve eşitlikle dolduracaktır. Gökte ve yerde olanlar, ondan razı olacaklardır. O, malları sahih olarak taksim edecektir.”

Adamın birisi: “Sahih olarak nasıl taksim edecek?” diye sorduğunda: “Halkın arasında eşit olarak (dağıtacaktır).” buyurdular.

Sonra şöyle eklediler: “O zamanda Allah Tealâ, Muhammed ümmetinin kalbini zenginlikle dolduracaktır ve onun adaleti onların hepsini kapsayacaktır. Öyle ki nida eden; ‘Mala ihtiyacı olan var mıdır?’ diye nida edecek, bir kişiden başka hiçbir kimse kalkmayacaktır. Bunun üzerine ona; ‘Git hazinedara; ‘Mehdi bana mal vermeni emrediyor’ de.’ denilecek. Hazinedar ona; ‘Seç’ diyecek, adam onu kendi evine getirip açınca pişman olup; ‘Ben Muhammed ümmetinin en ihtiraslısı mı oldum, yoksa onlara yeterli olan bana kifayet etmedi mi?’ diyecek. Bunun üzerine o malı geri getirecek, ancak ondan geri alınmayacak ve; ‘Biz verdiğimiz bir şeyi geri almamız’ denilecek. Böylece yedi, sekiz veya dokuz sene devam edecektir, bundan sonra yaşantının bir hayrı yoktur.” [\[11\]](#)

12- Cabir bin Abdullah-i Ensarî şöyle diyor: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki:

“Mehdi benim evlâtlarımdandır; onun ismi benim isimimdir; künyesi de benim künyemdir; ahlâk ve yaratılış olarak da insanların en çok bana benzeyenidir. O gaybete çekilecek ve o dönemde halk şaşkınlık içinde kalacak, ümmetler sapıklığa düşecektir. Sonra Mehdi, parlak bir yıldız gibi ortaya çıkacak, yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi onu adalet ve eşitlikle dolduracaktır.” [\[12\]](#)

13- Huzeyfe’den; dedi ki: Resulullah (s.a.a) buyurdu ki:

“Mehdi zuhur ettiğinde İsa bin Meryem de gökten inecektir; saçlarından sular damlarken Mehdi ona diyecek ki: ‘Öne geç ve halka namaz kıldır.’ İsa da cevaben şöyle diyecektir: ‘Namaz senin için ikame olunmuştur.’ Böylece İsa benim evlâtlarımdan birinin arkasında namaz kılacaktır.” [\[13\]](#)

14- Cabir bin Abdullah’tan; dedi ki: Allah Resülü’nün şöyle buyurduğunu duydum:

“Kıyamete kadar ümmetimden bir taife hak üzere olup savaşıacak ve muzaffer olacaktır.” Sonra buyurdu ki: “İsa bin Meryem gökten nazil olacak ve onların amiri ona: ‘Gel bize namaz kıldır’ diyecek. İsa cevaben: ‘Hayır, sizin bazılarıңыз, diğer bazılarıınıza amirlerdir; Allah’ın bu ümmete verdiği bir üstünlüktür bu’ diyecektir.” [\[14\]](#)

15- Ebu Hureyr’den; dedi ki: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

“İsa bin Meryem nazil olup imamınız da sizden olunca ne yapacaksınız?” [\[15\]](#)

16- Ali (a.s) dedi ki: Hz. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Mehdi bizdendir; Allah onun işini bir gecede doğrultur.” [\[16\]](#)

17- Ümmü Seleme’den; dedi ki: Allah Resülü şöyle buyurdu:

“Mehdi benim itretim ve Fatıma evlâtlarımdandır.” [\[17\]](#)

18- Enes bin Malik’den; dedi ki: Hz. Resulullah’ın şöyle buyurduğunu duydum:

“Biz Abdulmuttalib evlâtlarından yedi kişi cennet ehlinin efendileriyiz: Ben, Hamza, Ali, Cafer, Hasan, Hüseyin ve Mehdi.” [18]

19- İbn-i Abbas’tan; dedi ki: Hz. Resulullah şöyle buyurdu:

“Mehdi cennet ehlinin tavsudur.” [19]

20- Ebu Said Hudrî’den dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolacak, sonra benim soyumdan birisi zuhur edecek ve yeryüzünde yedi veya dokuz yıl hükûmet edecek, yeryüzünü adalet ve eşitlikle dolduracaktır.” [20]

21- Kays bin Cabir, dedesinden; dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Benden sonra halifeler, halifelerden sonra da emirler gelecek; emirlerden sonra da zorba hükümdarlar gelecek; sonra Ehl-i Beyt’imden biri çıkacak, yeryüzünü zulümle dolduğu gibi, onu adaletle dolduracaktır.” [21]

22- Ali (a.s)’dan; dedi ki: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Ümmetimde Hüseyin’in evlâtlarından biri kıyam etmedikçe dünya yok olmaz. O, yeryüzünü zulüm ile dolduğu gibi, onu adaletle dolduracaktır.” [22]

23- Huzeyfe’den, dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Mehdi benim evlâtlarımdandır; yüzü inci gibi parlayan yıldız benzer.” [23]

24- Ebu Said Hudrî’den; dedi ki: Peygamber’den sonra birtakım istenmeyen durumun ortaya çıkmasından korktuk; durumu Allah Resulü’ne sorduk. Allah Resulü şöyle buyurdu:

“Ümmetim içerisinde Mehdi vardır. O zuhur edip, beş, yedi veya dokuz yıl yaşayacak. (Süredeki tereddüt, hadisin senesinde olan Zeyd’in tereddüdünden dolayıdır) Allah Resulü sonra şöyle devam etti: “Gök yağmurunu yağdıracak, yer bitkisinden bir şeyi saklamayacak, mal yığın gibi çoğalacak; bir kişi gelip ona: ‘Ey Mehdi, bana bağışta bulun, bana bağışta bulun’ diyecek. Bunun üzerine, Mehdi ona taşıyabileceği kadar mal verecektir.” [24]

25- Ebu Said Hudrî’den; dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Mehdi bendendir; açık alınlı ve doğan burunludur; yeryüzünü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi, onu adalet ve eşitlikle dolduracaktır.” [25]

26- Taberanî, Avf bin Malik’ten Resulullah (s.a.a.)’ın şöyle buyurduğunu tahric etmiştir:

“Ey Avf, ümmet yetmiş üç fırkaya bölündüğünde durumunuz nasıl olacak? Onların biri cennetlik, geri kalanı ise cehennemlidir.”

Sonra ahır zamanın fitnelerinden bazılarını zikretti. Sonra da şöyle buyurdu:

“Sonra çok karanlık ve dehşetli bir fitne gelecek ve onu diğer fitneler izleyecek. Sonunda benim Ehl-i Beyt’imden Mehdi denilen biri çıkacak. Eğer onu görürsen, ona tâbi ol ki, hidayete erenlerden olasın.” [26]

27- Ebu Said Hudrî’den; dedi ki: Allah Resulü şöyle buyurdu: “Ahır zamanda ümmetime sultanları tarafından çok ağır bir belâ inecektir. Öyle ki, ondan daha ağır bir belâ duyulmamıştır; hatta bu geniş yeryüzü onlara dar gelecektir. Yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolacaktır. Mümin bir kimse zulümden sığınacağı bir sığınak bulamayacaktır. Sonra Allah Azze ve Celle benim itretimden bir kişiyi gönderecek. O, yeryüzünü zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi, onu adalet ve eşitlikle dolduracaktır. Ondan göğün de ehli, yeryüzünün de ehli razı olacaktır. Yer, tohumundan hiçbir şeyi saklamadan yeşertecektir; gökte bulunan bütün yağmuru Allah, onlara bol bol yağdıracaktır. O, onların arasında yedi, sekiz veya dokuz sene yaşayacaktır. O zaman öyle bolluk ve esenlik ortamı olacaktır ki, ölen insanlar bile Allah’ın yer halkına olan hayrından dolayı tekrar dirilmeyi arzulayacaklardır.” [27]

Hâkim, bu hadisi naklettikten sonra onun sahih olduğunu, ancak Şeyhyân’ın onu tahriç etmediklerini kaydetmiştir. Bu hadisi el-Beyan’ın sahibinin de naklettiğini, Taberanî’nin Mu’cem adlı kitabında, Ebu Nuaym’in de Menakıb’ül-Mehdi adlı kitabında tahriç ettiğini kaydetmiştir.

28- Huzeyfe el-Yemanî’den; dedi ki: Allah Resulü’nün şöyle dediğini duydum:

“Zalim hükümdarlar elinden bu ümmetin vay hâline! Kendilerine itaat edenler hariç, Müslümanları katledecekler, sürgün edecekler. Mümin kimse onları mülâkat ettiğinde diliyle onlara yağcılık yapacak, ama kalbiyle onlardan kaçacaktır. Ancak Allah İslâm dinini tekrar izzetine kavuşturmak istediğinde bütün tuğyancı zalimleri helâk edecek ve ümmeti fesadından sonra tekrar ıslâh edecektir. Allah dilediğine kadirdir. Ey Huzeyfe, eğer dünyanın ömründen sadece bir gün kalmış olsa dahi, Allah o günü o kadar uzatacak ki, benim Ehl-i Beyt’imden bir kişi, hükûmete kavuşup İslâm’ı muzaffer kılacaktır. Allah vaadine hilâf etmez. O, vaadini gerçekleştirmeye kadirdir.” [28]

29- Katade’den; dedi ki: “Said bin Musayyib’e: ‘Mehdi hak mıdır?’ dedim. O: ‘Evet, o hakır, Fatıma’nın evlâtlarındandır.’ dedi. Ben: ‘Fatıma’nın hangi evlâdındandır?’ dedim. Said: ‘Şimdilik bu kadarı yeter.’ cevabını verdi.”

El-Burhan Fî Alâmat-i Mehdiyy-i Ahir’iz-Zaman kitabının ikinci babında da Nuaym bin Hammad, Katade’nin şöyle dediğini tahriç etmiştir: “Said bin Museyyib’e: ‘Mehdi hak mıdır?’ dedim. O: ‘Evet.’ dedi. Ben: ‘O kimdendir?’ dedim. O: ‘Fatıma’nın evlâtlarındandır.’ dedi.” [29]

30- Abdullah’tan; dedi ki: Bizler Resulullah’ın huzurunda bulunduğumuz bir sırada Haşim Oğulları gençlerinden bir grup çıka geldi. Resul-i Ekrem onları görünce, gözleri yaşla doldu ve rengi kaçtı. Abdullah diyor ki: Bu arada ben: “Yüzünüzde bizi üzen bir durum olduğunu görmekteyiz.” dedim. Bunun üzerine Resulullah şöyle buyurdu:

“Biz Ehl-i Beyt için Allah dünya yerine ahireti seçmiştir. Benden sonra Ehl-i Beyt’im, doğudan ellerinde siyah bayraklar olan bir kavim gelinceye kadar belâ, avarelik ve sürgünle karşı karşıya kalacak. Onlar hayır talep edecekler, ancak onlara verilmeyecek. Onlar savaşacak ve zafere kazanacaklar. Bunun üzerine onlara, istedikleri verilecek, fakat onlar onu, benim Ehl-i Beyt’imden bir kişiye verinceye kadar razı olmayacaklar. O, diğerleri yeryüzünü zulümle

doldurdıkları gibi, onu adaletle dolduracak. Kim o zamanı idrak ederse, buz üzerinde emekleyerek olsa bile onlara katılsın.” [\[30\]](#)

Bu hadisin benzerini el-Burhan Fî Alâmat-i Mehdiyy-i Ahir’iz-Zaman kitabında da nakletmiş ve sonunda da “Emekleyerek bile olsa katılın; çünkü o Mehdi’dir.” ibaretini eklemiştir.

31- Ali (a.s)’dan; dedi ki:

“Ey Resulullah! Acaba Mehdi biz Ehl-i Beyt’ten midir? Yoksa diğerlerinden mi?” diye sordum. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Mehdi bizdendir. Allah bizimle başlattığı gibi bizimle de sona erdirecek. Bizimle insanları şirkten kurtardığı gibi, bizimle de onları fitneden kurtaracaktır. Bizimle insanların kalbini şirk düşmanlığından sonra birleştirerek kardeş kıldığı gibi, fitne düşmanlığından sonra da onların kalbini bizimle birleştirerek kardeş kılacaktır.”

el-Beyan kitabının yazarı bu hadisi naklettikten sonra şöyle demiştir: Bu hadis hasan ve âlidir. Onu güvenilir hadisçiler kendi kitaplarında nakletmişlerdir. Taberanî, onu Mucem’ül-Evsat adlı kitabında, Ebu Nuaym, onu Hilyet’ül-Evliya adlı kitabında ve Abdurrahman bin Hatem, onu el-Evalî adlı kitabında nakletmiştir.[\[31\]](#)

32- Abdullah bin Ömer’den; dedi ki: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Mehdi zuhur ettiğinde başının üstünde bir bulut olacak ve oradan bir münadi şöyle seslenecek: Bu Mehdi, Allah’ın halifesidir, ona tâbi olun.”

Yine Abdullah bin Ömer’den; dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Mehdi zuhur ettiğinde başının üstünden bir melek: ‘Bu Mehdi Allah’ın halifesidir, ona tâbi olun.’ diye nida edecek.” [\[32\]](#)

33- Abdurrahman bin Avf babasından naklen Allah Resulü’nün şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

“Şüphesiz Allah benim itretimden dışleri aralıklı olup açık alınlı olan bir kişiyi gönderecek; o, yeryüzünü adalet ve eşitlikle dolduracak ve malı bol bol dağıtacaktır.” [\[33\]](#)

34- Ebu Said Hudrî ve Cabir bin Abdullah’tan; dediler ki: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Ahır zamanda sizin bir halifeniz olacak ki, o malı saymadan (başka nakillerde de saymadan serpercesine) dağıtacaktır.” [\[34\]](#)

35- Ebu Veddak’tan; dedi ki:

Ben Ebu Said Hudrî’ye: “Andolsun Allah’a ki, başımıza hiçbir yönetici geçmiyor ki, öncekinden daha kötü olmasın ve hiçbir yeni yıl gelmiyor ki, önceki yıldan daha kötü olmasın.” dedim. Bunun üzerine Ebu Said şöyle dedi: “Eğer Allah Resulü’nden duyduğum bir şey olmasaydı, ben de dediğin gibi derdim. Ancak ben Allah Resulü’nün şöyle buyurduğunu duydum:

“Sizin yöneticilerinizden bir yönetici olacak ki, malı serpercesine saymadan dağıtacaktır. Bir kişi gelip ondan bir talepte bulunacak; o da ona ‘Al’ diyecek; kişi eteğini açacak, o da malı serpercesine onun eteğine dökecektir.” [35]

36- Ebu Nazre’dan; dedi ki:

Cabir bin Abdullah’ın yanında oturuyorduk. Bu arada Cabir: “İleride Irak ehline ne bir ölçü, ne de bir dirhem götürülemez.” dedi. Biz: “Bu engelleme nereden olacak?” dedik. Cabir: “Acem tarafından; onlar bunu engelleyecektir.” dedi. Sonra şöyle dedi: “İleride Şam ehli için de ne bir dinar, ne de bir ölçük götürebilecek.” dedi. Biz: “Bu engelleme nereden olacak?” dedik. Cabir: “Rum tarafından engelleme olacak.” dedi. Sonra da biraz sustu. Sonra şöyle dedi: Allah Resulü (s.a.a) buyurdu ki:

“Ümmetimin sonunda bir halife olacak, o malı saymadan serpercesine dağıtacaktır.”

Bu hadisi nakleden Cerir diyor ki: “Ben Ebu Nazre ve Ebu’l-Alâ’ya: “Acaba o halifenin Ömer bin Abdulaziz mi olduğunu düşünüyorsunuz?” dedim. Onların her ikisi de: “Hayır.” dediler.

Ayrıca İbn’ül-Müsenna, Abdulvahhab’tan, o da Cerir’den aynı senetle bu hadisin benzerini nakletmiştir.” [36]

37- İbn-i Abbas’tan; dedi ki: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Allah bu dini Ali ile başlattı. Ali katledilince, bozulacak ve onu Mehdi’den gayri hiç kimse doğrultamayacaktır.” [37]

38- İbn-i Abbas’tan; dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Bir ümmet ki, ben onun başında, İsa onun sonunda ve Mehdi de onun ortasındadır, nasıl helâk olabilir?” [38]

39- Abdullah bin Haris bin Cazî Zabidî’den; dedi ki: Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Doğudan bir grup insan çıkacak ve Mehdi için -yani hükümdarlığı için- ortamı hazırlayacaklardır.” [39]

40- Abdullah İbn-i Ömer’den; dedi ki: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu:

“Bu iş, -imamet ve İslâm toplumunun önderliği- insanlardan iki kişi kalıncaya kadar daimî olarak Kureyş’te olacaktır.” [40]

[1]- Müsned-i Ahmed bin Hanbel, c.1, s.99, hadis: 734; Sünen-i Ebî Davud, hadis: 3734; İtikad-ı Beyhakî, s.105; Yenabî’ül-Mevedde, s.432; Nur’ül-Ebsar, s.145.

[2]- Sahih-i Tirmizî, hadis: 2157; Müntehab-u Kenz’il-Ummal, c.6, s.30; Mesabîh’üs-Sünne, Eşrat’us-Sâa babı; Sünen-i Ebî Davud, hadis: 3733.

[3]- Müsned-i Ahmed, c.3, s.36, hadis: 10887; el-Müstedrek, c.4, s.557; Yenabî'ül-Mevedde, s.186.

[4]- Zehair'ul-Ukba, s.136, Mısır basımı; Yenabî'ül-Mevedde, s.488-490. Bu hadisi Ebu Nuaym de Erbaune Hadisen Fî Zikr'il-Mehdi kitabında nakletmiştir.

[5]- Sünen-i Tirmizî, hadis: 2156. Tirmizî, bu hadisi naklettikten sonra onu Hz. Ali, Ebu Said Hudrî, Ümmü Seleme ve Ebu Hüreyre'nin de naklettiklerini ve sahih olduğunu kaydetmiştir. Ayrıca bkz. Müsned-i Ahmed, hadis: 3390, 3391, 3392, 3890, 4054.

[6]- Sünen-i İbn-i Mace, hadis: 3769; Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.6, s.30, es-Savaik'ul-Muhrika, on ikinci ayet; Ebu Nuaym, Erbaune Hadisen Fî Zikr'il-Mehdi, 36. Hadis; el-Beyan Fî Ahbar-i Ahir'iz-Zaman, s.97; Kurtubî, Tezkire, s.619; el-Fusul'ül-Mühimme, s.280, Ebu'l-Alâ Attar, el-Erbaun, s.301; Cami'us-Sağir, c.2, s.377; el-Havî Li'l-Fetava, s.64, İsaf'ur-Rağibîn, s.150, ve...

[7]- Yenabî'ül-Mevedde, s.494,

[8]- Yenabî'ül-Mevedde, s.285, 445.

[9]- a.g.e. s.492.

[10]- a.g.e. s.467.

[11]- Müsned-i Ahmed, c.3, s.37, hadis: 10898, 11061. Ayrıca bkz. Müsned-i Ahmed, hadis: 10780, 10791, 10887, 10706, 11238, Müntehab-u Kenz'ül-Ummal, c.6, s.29; İsf'ür-Rağibîn, s.137; Nur'ül-Ebsar, s.155, Yenabî'ül-Mevedde, s.469.

[12]- Feraid'us-Simtayn, c.2, s.334.

[13]- Sünen-i İbn-i Mace, hadis: 4067.

[14]- Sahih-i Müslim, hadis: 225, Müsned-i Ahmed, hadis: 14193, 14595, 19007.

[15]- Sahih-i Buharî, hadis: 3193, Sahih-i Müslim, hadis: 222, 223, 224, Müsned-i Ahmed, hadis: 7355, 8077.

[16]- Müsned-i Ahmed, hadis: 610, Sünen-i İbn-i Mace, hadis: 4075; Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.6, s.30; Cami'us-Sağir, hadis: 9243, Yenabî'ül-Mevedde, s.488; Cevahir'ül-Ikdeyn, s.432 ve...

[17]- Sünen-i Ebî Davud, hadis: 3735; Sünen-i İbn-i Mace, hadis: 4076, Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.5, s.96; et-Tac'ül-Camiu Li'l-Usul, c.5, s.364; Mesabih'üs-Sünne, Eşrat'us-Sâa babı; İsf'ür-Rağibîn, s.134; Yenabî'ül-Mevedde, s.432, ve..

[18]- Sünen-i İbn-i Mace, hadis no: 4077, Yenabî'ül-Mevedde, s.435, Savaik-ül Muhrika, s.309, Zehair-ül Ukba, s.15, Metalib-üs Sual, ikinci bab, el- Burhan fi Alamat-ül Mehdi, ikinci bab ve..

[19] - el- Fusul'ül-Mühimme, s.295; İbn-i Şirveyh-i Deylemî, el-Firdevs, Elif ve Lâm babı; Yenabî'ül-Mevedde, s.181, 435 ve 489; Nur'ül-Ebsar, s.154.

[20] - Müstedrek'üs-Sahihayn, c.4, s.558, el-Müsned, c.3, s.28, 70, hadis: 10791, 11238; Ebu Nuaym, Erbaune Hadisen Fî Zikr'il-Mehdi, 2. Hadis; Telhis'ul-Müstedrek, c.4, s.558, ve el-Havî Li'l-Fetava, c.2, s.63.

[21]- Üsd'ül-Gabe, c.1, s.259; Erbaune Hadisen Fî Zikr'il-Mehdi, 37. Hadis; Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.6, s.30; el-Beyan Fî Ahbar-i Ahır'iz-Zaman, s.98; es-Savaik'ul-Muhrika, s.99; el-Havî Li'l-Fetava, c.2, s.64; Cami'us-Sağır, c.2, s.33; el-Fusu'ül-Mühimme, s.280; el-İsabe, c.4, s.31; Mecma'uz-Zevaid, c.5, s.190; el-Erbaun, s.299; el-Kureb Fî Muhabbet'il-Arab, s.134; Nur'ül-Ebsar, s.231; el-Feth'ül-Kebir, c.2, s.164.

[22]- Yenabî'ül-Mevedde, s.445, Meveddet'ül-Kurba, s.96.

[23]- Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.6, s.30; Cami'us-Sağır, hadis: 9245; Yenabî'ül-Mevedde, s.188.

[24]- Sünen-i Tirmizî, hadis: 2158. Tirmizî, Ebu İsa'dan naklen bu hadisin hasen olduğunu kayderek, onun birçok kanaldan Ebu Said'den rivayet edildiğini de kaydetmiştir. Ayrıca bkz. Müsned-i Ahmed, hadis: 10737; et-Tac'ül-Cami Li'l-Usul, c.5, s.364.

[25]- Sünen-i Ebî Davud, hadis: 3736; el-Müstedrek, c.4, s.557; et-Tac, c.5, s.364; Nur'ül-Ebsar, s.145; Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.6, s.30 ve...

[26]- el-Havî Li'l-Fetava, c.2, s.67; Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.5, s.404.

[27]- Müstedrek'üs-Sahihayn, c.4, s.1334; İ's'af'ür-Rağibîn, s.134; Yenabî'ül-Mevedde, s.341, ve...

[28]- Yenabî'ül-Mevedde, s.448, el-Burhan Fî Alâmat-i Mehdiyy-i Ahır'iz-Zaman, ikinci bab.

[29]- Yenabî'ül-Mevedde, s.432.

[30]- Sünen-i İbn-i Mace, hadis: 4072.

[31]- Yenabî'ül-Mevedde, s.491; Nur'ül-Ebsar, s.155; el-Burhan Fî Alâmat-i Mehdiyy-i Ahır'iz-Zaman; el-Melâhim ve'l-Fiten, 191. bab.

[32]- Ebu Nuaym, Erbaune Hadisen, 16. Ve 17. hadis.

[33]- Yenabî'ül-Mevedde, s.423; İ's'af'ür-Rağibîn, s.135.

[34]- Sahih-i Müslim, hadis: 5190, 5191; Müsned-i Ahmed, hadis: 10589, 10911, 11030, 11152, 11478; Yenabî'ül-Mevedde, s.182, 230; et-Tac'ul-Cami Li'l-Usul, c.5 s.363.

[35]- Müsned-i Ahmed, hadis: 11502.

[36]- Sahih-i Müslim, hadis: 5189; Müsned-i Ahmed, hadis: 13886.

[37]- Yenabî'ül-Mevedde, s.445, 259.

[38]- Tarih-i İbn-i Asakir, c.2, s.62; Müntehab-u Kenz'il-Ummal, c.6, s.30-31; es-Siret'ül-Halebiyye, c.1, s.227.

[39]- Sünen-i İbn-i Mace, hadis: 4078.

[40]- Sahih-i Buharî, hadis: 324 ve 6607; Sahih-i Müslim, hadis: 3392; Müsned-i Ahmed, hadis: 4519, 4600 ve 5847.